

**Лавърл Спенсър**

---

**Миналото  
което  
не забравихме**

**Роман**



**ФУТУРА**

# **ЛАВЪРЛ СПЕНСЪР МИНАЛОТО, КОЕТО НЕ ЗАБРАВИХМЕ**

Превод: Т. Миланова

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Михаел и Бес Гуран са разведени от шест години. Тя е успяла в бизнеса — предпочитан вътрешен архитект е. Той е отново свободен след повторния си брак. Изненадани от новината за сватбата на дъщеря им, двамата са принудени след враждебността от последните години да поемат по един дълъг, каменист път обратно към разбирателството. Всяка среща събужда спомени. Дали любовта си е отишла или щастието ще се върне отново при тях?

# I

Жилищният блок приличаше на хилядите други от предградието Сейнт Паул в Минеаполис: дълга правоъгълна триетажна тухлена сграда, във всеки край със стълбищна част с бели изтъркани врати, входовете — без прозорци, от които се носеше спарена миризма.

Беше от този род ниска категория жилища, където се нанасяха предимно млади хора, използвайки старите мебели, а из дългите коридори малки деца караха ролери и техните викове се носеха далеч наоколо.

Днес, в този студен януарски ден, в 6 часа вечерта, миризмата от печено месо със зеленчуци се сливаше със звуците от телевизорите, които в момента предаваха новините.

Една висока жена пресече коридора. Стилът и изработката на класическото зимно манто показваше, че не принадлежи към хората от тази част. Обувките и аксесоарите бяха в ягодово червено. Цялото ѝ облекло — от 50-доларовия копринен шал, прихванал свободно косите ѝ, до високите от три вида кожа скъпи обувки, гъвкавостта на движенията, подчертаваха нейната елегантност.

Бес зави главата си с шала и почука на стая №206. Лиза отвори вратата и извика.

— Здравсти, мамо, влизай! Знаех си, че ще бъдеш точна. Всичко е готово. Забравих само сметана за „Строганов“. Ще трябва да изтичам набързо до магазина отсреща. Няма да имаш нищо против да внимаваш да не изгори месото.

Тя отвори един от стенните шкафове, извади едно дънково яке и го облече върху роклята си.

— „Строганов“? Само за нас двете? И тази рокля? Какво става тук?

Вече на път към вратата, тя извади ключовете от чантата си.

— Погледни по-добре яденето, Окей!

Задържайки дръжката на вратата, каза.

— Можеш да запалиш свещите, вържи ги с панделка, тази, която винаги толкова харесваше.

Вратата се затръшна и остави Бес недоумяваща.

„Строганов, свещи, музика, Лиза с елегантна рокля и високи обувки?“

Тя разкопча мантията си и отиде в кухнята, която беше отделно от трапезарията. Масата вече беше сервирана за 4-ма души. Приборите и част от сервиза Лиза беше взела със себе си, напусайки дома им. Салфетките пасваха чудесно на сервиза. Винените чаши бяха също от нейния сервиз. Имаше и две сини свещи, които не беше виждала. „Какво се разиграваше тук?“ Пристъпи към печката, за да погледне яденето, което така приятно миришеше. Не издържа и го опита. „Превъзходно!“ Точно по нейната рецепта. Едва сега усети колко беше изгладняла. Около два часа беше в бюрото, потънала в работа, след което направи няколко домашни посещения и по пътя успя да намери време само за един хамбургер. Закачи мантията си в гардероба, след което се опита да тури в ред куп обувки, за да може отново да затвори вратата. Намери кибрит и запали свещите, както и тези, които бяха отстрани на шкафа.

На масата имаше сервирана една голяма чиния, също от нейния семеен сервиз, в която имаше красиво оформено сирене във вид на кълбо. Не навреме угасения кибрит опари пръстите ѝ. Тя продължаваше да гледа недоумяващо. „Какво по дяволите значеше всичко тук?“ За разлика от друг път, жилището беше в добър порядък. Старите маси от стъкло и месинг бяха избърсана от прахта, а възглавниците върху семейното им канапе бяха грижливо подредени. Даже и черното пиано, което Лиза получи от баща си при завършването на гимназията, блестеше почистено и беше със затворен капак. Върху инструмента имаше снимка на сегашния приятел на Лиза — Марк, а отстрани — буйно израснал филодендрон. Пианото беше единствената скъпа вещ в цялото жилище. Когато Михаел ѝ го подари, Бес го обвини, че излишно я разглезва. Смяташе, че е глупаво едно момиче, което още не беше завършило колеж, което няма кола и мебели в жилището си, да притежава пиано за пет хиляди долара. Успяха да го качат в апартамента благодарение на една фирма, която се ангажира с това.

— Моля те, мамо, това е чудесен подарък за абитуриентка и ще остане за цял живот.

— И когато се наложи да се пренасяш? — противопоставяше се Бес. — Кой ще плаща за това?

— Аз ще плащам.

— С твоята заплата на стенопист?

— Нали работя и като сервитьорка допълнително.

— Ти трябва да продължиш образованието си, Лиза.

— Според татко, затова имам време.

— Баща ти може и да се заблуждава. Ако ти сега не продължиш, може никога повече да нямаш тази възможност.

— Ти как успя да завършиш по-късно? — упорстваше Лиза.

— Да, но беше ужасно трудно и ти знаеш какво ми костваше това. Трябва баща ти да бъде по-разсъдлив.

— Ах, мамо, бих искала двамата с баща ми да престанете да се бъркате в нашите работи и да не постъпвате така, сякаш се борите за децата си. До гуша ми дойде тази студена война!

— Както и да е, за мен това е безразсъден подарък. Едно пиано за пет хиляди долара! С тези пари може да се плати една година от следването.

Пианото така и остана като точка на недоумение и учудване за Бес. Когато я посещаваше, без да предупреди, в центъра на целия безпорядък беше пианото, потънало в прах, с отворен капак и върху него всякакъв вид дребни неща. Бес едва се въздържаше да не ѝ напомни за своите предупреждения. Тази вечер беше съвсем различно. Пианото блестеше, а на нотната поставка стояха нотите на любимата музика на Михаел — „Home coming“. В предишните им години винаги, когато Лиза седнаше пред пианото, Михаел, без да се замисля, казваше: „Изсвири, моля те, това парче, което толкова харесвам“. И Лиза му доставяше удоволствие, изпълнявайки водещата музика от телевизионното предаване.

Продължавайки да прехвърля спомени през съзнанието си, Бес отиде в банята. Ясно беше, че за тази вечер беше чистено основно, защото и тук плочките блестяха, а отстрани висяха чисти кърпи.

Бес оправи русите си къдрици пред огледалото. След напрегнатия работен ден лицето ѝ изглеждаше доста уморено. Устните ѝ бяха бледи. Опита се да оправи блузата и полата си, които ѝ се

видяха измачкани. В този момент се почука. Тя тръгна към вратата и отдалеч извика.

— Ти ли си, Лиза?

Отново се почука.

— Лиза, ключа ли си забрави? — каза тя, отваряйки.

Пред нея стоеше висок елегантен мъж с черни коси и кафяви очи. Беше със сиво вълнено пардесю. В ръцете си държеше голяма хартиена торба, от която се подаваха две шишета с вино.

— О-о, Михаел!... Ти ли си бил? — Бес направи недоумяваща гримаса.

Той я гледаше изумено. В кафявите му очи имаше известно неудобство.

— Бес... какво правиш тук?

— Аз съм поканена за вечеря, а ти?

— Аз също съм поканен от Лиза.

Те се гледаха почти враждебно. Бес едва се въздържахше да не затвори вратата пред носа му.

— Снощи Лиза ми позвъни и ми каза: „Татко, утре в шест и 15 часа те каня на вечеря“.

Бес също беше получила покана, но за шест часа. Тя пусна вратата и тръгна навътре. „Чудесно, Лиза!“

Михаел я последва. Остави шишетата в кухнята и свали пардесюто си.

Бес отново се върна в банята. Опита се да дооправи косата си и потърси червило от нещата на Лиза. Нямаше как да вземе чантата си от другия край на апартамента.

„По дяволите! Трябваше ли да ме види, когато изглеждам най-зле?“

Очите ѝ гневно блестяха. „Ах, Бес, защо се притесняваш? След всичко, което ти е причинил, нима има значение какво впечатление ще му направиш?“

— Какво правиш там? От мен ли се криеш? — извика той колебливо.

От шест години бяха разделени, но винаги, когато си мислеше за него изпитваше желание да го унизи или нарани жестоко.

— Едно трябва да ти бъде ясно. Аз не знаех, че ще се срещнем тук — чу се гласът ѝ отвътре.

— Да, нека изясним това. Аз също не знаех. Но къде се криеш?

Бес погледна още веднъж към огледалото, оправи още една къдрица и излезе с вдигната глава.

— Лиза отиде да купи сметана... която с удоволствие ще изсипя върху главата ѝ, когато се върне.

Михаел стоеше до кухненската маса с ръце в джобовете на сиво раирания си панталон.

— Какво значи всичко това? — попита той през рамо, когато тя мина край него.

— Аз знам също толкова, колкото и ти.

— Ще дойде ли и Ранди?

Ранди беше нейният 19-годишен син.

— Нямам представа.

— Знаеш ли за кой е четвъртият прибор?

— Не!

— А повода да ни събере тук?

— Явно това е някаква изненада за родителите. Нашата дъщеря има забележително чувство за хумор, не намираш ли?

Бес отвори хладилника и потърси вино. Вътре имаше четири добре гарнирани салатиери, едно шише „Периер“, а на горния рафт половинлитрова опаковка със сметана.

— Гледай ти, какво намирам тук? — Тя взе опаковката в ръка и я вдигна нависоко, приличаше на Мерлин Монро, която държи своята норка.

Михаел гледаше към отворената врата на хладилника.

— Какво търсиш, нещо за пиене ли?

Ароматът от неговия парфюм, който по-рано толкова ѝ допаднаше, сега сякаш сви сърцето ѝ.

— Да! — каза тя. — Мисля, че сега наистина имам нужда от нещо такова.

— Аз донесох вино — каза той.

— Моля те, Михаел, отвори това „Розе“. Както разбирам, вечерята ще продължи по-дълго.

Докато той отвори шишето, тя донесе чаши.

— Е... и къде е Дарла тази вечер? — попита тя, докато той ѝ сипваше от виното.

— Вече не живея с Дарла. Тя подаде молба за развод.

Бес стоеше като поразена. Докато той ѝ сипваше вино, тя вдигна високо глава.

Когато една жена е живяла шестнадесет години с един мъж, не може спокойно да приеме новината, че той е отново свободен — отново се беше отказал.

Михаел остави шишето, взе чашата си и погледна Бес право в очите. Последва мълчание.

В този момент те ясно и неподправено видяха своя съвместен живот, доброто, както и лошото, възхитителното и това, което беше за съжаление. Общият им път, който в края на краищата ги събра тук, където седяха — а именно в кухнята на дъщеря им.

— Кажи това, което мислиш, не се притеснявай — подкани я Михаел.

— Вие и двамата си го заслужавате!

Той горчиво се усмихна.

— Знаех си, че ще кажеш това. Ти наистина си много огорчена.

— А ти си един отвратителен човек. Какво си направил пак? И нея ли измами?

Излизайки от кухнята, той каза.

— Сега не искам да говоря за това, тъй като отново ще започнем да отправяме упреци един към друг.

Тя го последва в хола.

— Добре. Докато се върне дъщеря ни, ще се държим учтиво, като двама непознати, които съвсем случайно са се срещнали тук.

Настаниха се в двата края на канапето. В същност това беше единствената мебел за сядане. Прозвуча мелодията „Take it easy“. Хиляди пъти бяха я слушали заедно. На това канапе бяха се любили, бяха си шепнали нежни думи. Тогава бяха млади и наивни и вярваха, че винаги ще бъдат заедно. Сега седяха като чужди, сякаш само духом бяха тук, всеки на своя ъгъл, пълни с антипатия и събудени спомени.

— Имам чувството, че ти си подарила всичко от нашия хол на Лиза — отбеляза той.

— Вярно е. Даже лампионите и картините. Не исках нищо да ми напомня за живота ни преди раздялата.

— Разбира се, с новата ти работа, представям си колко лесно ти е било да набавиш всичко отново.

— Не е така, както си мислиш — иронично го прекъсна тя. — Освен това аз купувам всичко с отстъпка.

— А как вървят работите ти?

— Фантастично! Ти знаеш как е след Коледа. Празничната суета е минала, всеки се е затворил и има желание да промени обстановката, нови тапети, нови мебели. С лекота можех двойно да продам.

Той я гледаше с недоумение. По всичко личеше, че е доволна от развързката на нещата. Тя беше архитект по вътрешно обзавеждане, със самостоятелна утвърдена фирма, с един изцяло новообзаведен дом.

Свиреха „Witchy Woman“.

— А при теб как е? — смяташе да попита, но само го изгледа изпитателно.

— Забогатявам!

— Не мисли, че те поздравявам. Аз ти казвах какво ще стане.

— От теб не очаквам нищо, Бес.

— О, колко забавно! От мен не очакваш нищо повече. Кога за последен път си виждал Ранди?

— Ранди и без това няма никакво желание да се вижда с мен.

— Не те питах какво мисли той. Кога ти за последен път се опита да се видиш с него? Та той е твой син, Михаел!

— Ако иска да ме види, ще ми телефонира.

— Ранди никога няма да ти се обади, даже ако му подариш билети за концерт на „Rolling Stones“. Това ти е ясно, нали? Това обаче не е извинение за теб, че го пренебрегваш. Той има нужда от теб, даже и да не го показва. Затова ти си този, който трябва да намери начин.

— Още ли работи в този магазин?

— Когато е в настроение.

— И сигурно пуши хашиш?

— Мисля, че да, но в къщи се пази да не го видя. Аз обаче ясно му дадох да разбере, че ако го хвана, ще го изхвърля навън.

— Може би отдавна трябваше да направиш това, за да го вразумиш.

— А може би не. Та той е мой син и аз го обичам, затова се опитвам да го вкарам в правилния път. Ако и аз го изоставя, вече няма никаква надежда за него. От баща си не може да очаква никаква помощ.

— Какво искаш да направя, Бес? Предложих му пари за колеж или някакво търговско образование, но той не прояви никакъв интерес. Тогава какво по дяволите да очаква от мен? Един лентяй, който рядко има желание да се потруди.

Бес го гледаше втренчено.

— Очаквам от теб да го поканиш на обяд или вечеря, да го вземеш със себе си на лов, за да можеш да възобновиш отношенията си с него, за да почувства и той, че има баща, който го обича и не му е безразлично какво ще се случи с него. Но, разбира се, за теб е по-лесно просто да не се интересуваш от него повече, нали Михаел? Също както по-рано, когато децата бяха по-малки и ти с пушка или въдица чезнеше някъде, а след това и с тази... любовница! Не искам да си спомням... Сега аз опитвам всичко възможно, но явно не мога вече да имам с него истински контакт както някога. Нашият син тръгна по лош път, Михаел, и аз ужасно се страхувам. Няма да успея сама да го извадя от блатото.

Погледите им се срещнаха и задържаха за момент: И за двамата беше ясно, че разводът им беше удар за Ранди, от който той не можа да се опомни. До тринадесетата си годишнина той беше едно щастливо дете, един много добър ученик и един щастлив тийнейджър, който водеше в къщи приятелите си, гледаха заедно футболни срещи и шумно се вълнуваха, тропайки по пода с крака. От деня, в който разбра, че родителите му се развеждат, той коренно се промени, затвори се в себе си, стана мълчалив и занемари училищните си задължения. Престана да общува със старите си приятели, а намери нови, с които се срещаше навън. Това бяха момчета с отвратителни фризури, с кожени якета с железни висулки, с обици на ушите, а на краката си имаха кожени подковани ботуши, които тътреха по улиците. В къщи лежеше със слушалки на ушите и слушаше рок музика. Започна да се прибира късно; през нощта. Мразеше училището и когато Бес се опита да му наложи домашен арест, той избяга от къщи. Едва успя да завърши средното си образование. Вероятно не само разбитото семейство беше единствената причина за неговия провал.

— Само за твоя информация — поде Михаел — един ден аз му се обадох. И той ме нарече развратено копеле и ми затвори телефона.

Михаел се наведе напред и хвана коленете си с двете си ръце.

— Едно със сигурност знам, че вече всичко е проиграно и то по наша вина.

От стереоуредбата звучеше „Zyin Eyes“.

— Не наша, а твоя! Не съм вярвала, че можеш да зарежеш семейството си заради друга жена.

— Точно така, ти винаги си права. Хвърляш изцяло вината върху мен. А как беше с теб? Като записа колежа, ти занемари задълженията си вкъщи!

— Все още ме упрекваш за това. Но не искаш да признаеш, че от мен излезе добър архитект и при това успешно наложил се.

— Благодарение на това ти получи правото да се грижиш за децата ни. А в същност ти толкова беше погълната от работата си във фирмата, че не намираше никакво време да се погрижиш за тях.

— Откъде знаеш това, та ти вече не беше вкъщи?

— Да, защото ти не ме пускаше в дома ми, който аз купих и обзаведох, където и стените бях боядисал с толкова любов. Не ми прехвърляй изцяло вината, след като ти не искаше и да говориш с мен! Много добър пример за нашия син! Заради децата си исках да проявя благоразумие, но ти ме отблъскваше. Искаше да накараш децата да повярват, че вината е изцяло моя. Не се опитвай да отричаш! Аз говорих с Лиза и тя ми разказа за някои от твоите измислици, в които си се опитвала да ги накараш да повярват.

— И какво по-точно съм казала?

— Например, това, че бракът ни е разрушен, защото съм имал връзка с Дарла.

— И не е ли вярно това?

Той ядосано, размаха ръце.

— За бога, Бес, отвори си най-после очите! Много преди да се запозная с Дарла при нас изобщо не вървеше. И ти го знаеш по-добре от мен.

— Ако при нас не вървеше...

Вратата внезапно се отвори. Бес млъкна и размени с Михаел гневен поглед. Бузите ѝ горяха от яд, а той беше стиснал устни. Тя стана, готова да избухне, а той остави чашата си на масата и оправи сакото си. През това време Лиза влезе в хола, а зад нея те видяха млад мъж, също като този от портрета върху пианото. Думите от прекъснатата дискусия още ечаха в ушите им.

Лиза усети напрегнатата обстановка и бързо се овладя.

— Здравей, мама, здравей, папа.

Тя прегърна баща си, а той съвсем несприинудено я целуна по бузата. Беше почти колкото него висока, с кафяви очи и тъмни коси — имаше прилика и с двамата. След това прегърна и майка си.

— Толкова се радвам, че дойде. Извини ме, че те оставих сама, но се налагаше да изляза.

След това се приближи до младия мъж и го представи.

— Може би си спомняте за Марк Падгет?

— Мис Гуран, мистър Гуран — поздрави Марк и подаде ръка и на двамата.

Имаше лице, типично за американец — мургаво, изразяващо сила, и телосложение на спортист, а силните му ръце се почувстваха при поздрава.

— Марк ще вечеря с нас. Мамо, надявам се, че си разбъркала „Строганов“.

Лиза с безгрижен вид тръгна към кухнята, включи газта и сложи тенджерата с вода. Бес веднага я последва, хвана ръката ѝ, принуждавайки я да я погледне.

— Какво си намислила? — попита я тя шепнешком, но твърде настоятелно.

— Ще сваря спагети за „Строганов“.

— Не се прави на глупава, защото така съм ти набрала, че имах желание да изсипя цялата салата в кофата за боклук. А там вътре в хладилника има цяла опаковка със сметана и ти много добре знаеш това.

Лиза се освободи от ръката на майка си и отвори хладилника.

— Разбира се, че имам. И какво от това? Толкова ли беше лошо, че ви събрах? — безобидно каза тя.

— Лиза Гуран, ще изсипя сметаната върху главата ти!

— Все едно, мамо. Все някой трябва да те вразуми.

— Баща ти и аз не сме двадесетгодишни, на които ти можеш да уреждаш тайни срещи.

— Не, наистина не сте!

Лиза удари опаковката върху масата и ядосано се обърна към майка си.

— Ти си на четиридесет, но се държиш като хлапачка. От шест години отказваш и за минута да останеш сама с баща ми. Даже и заради нас, неговите деца, не си позволяваш да кажеш една добра дума за него! Ето това искам да променя, даже с риска да те поставя в неудобна ситуация! Защото тази вечер е много важна за мен и аз не искам нищо повече от това, ти най-после да се държиш като възрастен човек.

Бес гледаше втренчено дъщеря си, чувствайки как кръвта нахлува в главата ѝ.

Лиза връчи на майка си кутията със спагети, като ѝ каза.

— Моля те, сложи ги, когато заври водата, а аз ще приготвя салатата. След това ще се върнем при мъжете и ще се държим така, както изисква етиката.

Когато влязоха в хола, двамата мъже седяха на канапето и явно полагаха усилие да водят разговор, преодолявайки неудобството. Бес седна на един стол близо до изхода към кухнята, приведена, почти глуха от възмущение, чувствайки се засрамена от факта, че собствената ѝ дъщеря ѝ дава уроци по държание и обноски. Когато Лиза сервира от сиренето, само Марк и Михаел опитаха от него. Бес хладно отказа. Лиза седна между двамата мъже.

— Е — започна тя несприноудено, премятайки дългите си крака един върху друг, леко полюшвайки ги, — какво ново при вас, от Коледа не съм ви виждала?

През следващите минути успяха да поведат разговор. Бес неохотно отговаряше на дъщеря си, избягвайки погледа на Михаел.

Минути след седем часа, Лиза ги покани на масата за вечеря. Тя настани родителите си един срещу друг, за да не могат да избягват погледите си.

След салатите Бес и Михаел останаха на местата си, докато младите хора сервираха вечерята и напнтките.

Накрая Лиза зае мястото си, докато Марк остана прав, наливайки чашите с вино „Периер“. Когато и той седна, Лиза се изправи, вдигна чашата си и тържествено каза.

— Желая на всички успешна Нова година. Да се чукнем за щастливото бъдеще.

Последователно чукнаха чашите си, същите тези, крито преди години Бес и Михаел получиха като подарък от приятели. Той леко ѝ

се поклони, а тя отново изпита неприятното усещане, че точно днес изглежда ужасно, с неугледна прическа и неподходящи дрехи. Дълбоко в себе си изпитваше ненавист към него, но над всичко беше наранената ѝ гордост. Нито за момент не можеше да забрави, че той я напусна заради десет години по-млада и по-изискана от нея жена, която никога не би седнала срещу него в подобен вид.

Лиза сервира специалитета „Строганов“. Михаел гласно изрази задоволството си.

— Рецептата на мама — добродушно поясни Лиза. — За теб, татко, съм приготвила и от любимата ти царица. При положение, че живееш сам, домашно приготвеното ще ти хареса най-много. Мамо, би ли ми дала от подправките?

Бес изпълни молбата ѝ, като при това не можа да избегне погледа на Михаел. И двамата се чувстваха твърде неловко при тези машинции на Лиза. От момента, в който се озоваха тук, за първи път мислеха по един и същи начин.

Михаел отново похвали дъщеря си.

— Започнала си да готвиш много вкусно, Лиза.

— И още как! — потвърди Марк. — Откакто установих това, казах на майка си, че вече съм намерил момичето на моите мечти.

Само трима се засмяха. Бес беше погълната от досадни мисли и прикриваше това, отпивайки от виното. Тя си припомни упрека на Михаел за това, че постъпвайки в Колежа, беше занемарила домакинството си. Същото се отнасяше и за готвенето. Тогава тя изискваше от него да ѝ помага, но той упорито отказваше. Това беше един от многото клинове, които помогнаха да се разцепи семейството.

— А ти, Марк — заинтересува се Бес, — можеш ли да готвиш?

Лиза побърза да отговори вместо него.

— И още как! Негов специалитет е „Стейк суп“. Взема парче месо от врат и го нарязва на малки късове, запържва ги, прибавя картофи, моркови, подправки... и какво още, скъпи?

При обръщението „скъпи“, Бес погледна дъщеря си.

— Чесън и ечемичено брашно за сгъстяване. Между впрочем, това е едно от любимите ястия на семейството ми — подчерта Марк.

Бес с любопитство наблюдаваше младия мъж, който беше със солидна конструкция на тялото. Вратът му, типичен за хора, които се занимават с вдигане на тежести, не позволяваше закопчаването на

яката му. Косата му беше втвърдена с пяна за коса, а къдриците му падаха по женски надолу.

„И той сгъстяваше супата с ечемичено брашно“ — помисли си Бес.

Лиза продължи с блеснали очи.

— Той може и да глади.

— Майка ми ме научи. Тя е доста заангажирана във фирмата, където работи, и затова, след като завърших училище, реши, че мога и сам да се грижа за себе си до навършването ми на 25 години. Сега вече познавам момиче, което със сигурност ще бъде добра домакиня.

Лиза и Марк доволно се разсмяха.

Бес чувстваше как Михаел обмисля думите му, гледайки го съсредоточено.

— Марк, мисля, че сега е моментът да споделим с тях новината — каза Лиза, избърса със салфетка устните си и стана, вземайки в ръка чашата с минерална вода.

— Мамо, татко!

Лиза възторжено погледна младия мъж, който седеше срещу нея, и извести.

— Тази вечер ви поканихме, за да споделим с вас решението си да се оженим.

Ефектът беше почти комичен. Настъпи мълчание, при което Бес и Михаел недоумяващо гледаха дъщеря си. Стерео уредбата също замлъкна, чуваше се само телевизорът на съседите.

— Е, кажете нещо.

Те стояха като онемели. Пръв се опита да каже нещо Михаел.

— Но, за бога...

— Татко, това ли е всичко, което можеш да ни кажеш?

Михаел се опита да се усмихне.

— Знаеш ли, ти много ме изненада, Лиза.

— Нямах ли желание поне да ни поздравяш?

— Да! Разбира се, най-сърдечни пожелания и на двамата.

— Мамо? — Лиза погледна към майка си.

Тя най-после успя отново да проговори.

— Но, Лиза. Ние изобщо не познаваме този млад мъж. Ти също го познаваш едва от една година, а може и по-малко. Нямахме представа, че отношенията ви са толкова сериозни.

— Моля те, мамо, усмихни се и ни кажи: „Желая ви всичко най-хубаво, Лиза и Марк“.

Очите на Бес шареха от Лиза към бившия ѝ мъж и пак към нея.

— Бес — Михаел тихо я подкани.

— О, моля да ме извините, много съжалявам, че така се обърках. Разбира се, че ви желая от все сърце всичко най-хубаво, Лиза и Марк... Кога все пак взехте това решение?

— В края на седмицата. Ние чудесно се разбираме и ни дойде до гуша да живеем разделени, така че решението ни е твърдо.

— И кога ще се състои голямото събитие? — поиска да узнае Михаел.

— Скоро — каза Лиза, — и по-точно, след шест седмици.

— Само шест седмици? — възмути се Бес.

— Знам, че времето е малко, но ние премислихме всичко много добре.

— Каква сватба може да се планира за шест седмици? За толкова малко време не можем да уредим и ритуала в една черква!

— Ще успеем, ако се запишем за петък вечер.

— За петък вечер... О, моля те, Лиза!

— Вижте какво, чуйте ме и двамата. Марк и аз се обичаме и искаме да се оженим така, както вече чухте. Искामе една наистина черковна венчавка с всичко, което съответства на това и решихме следното. Можем да се оженим на 2 март в църквата „С. Мария“ и след това да отпразнуваме в клуба „Райтърууд“. Аз вече се осведомих за тази дата. Можем да се запишем. Лелята на Марк има Парти сервиз и обеща да се погрижи за менюто. Музика също ще имаме.

Между впрочем, Ранди вече си предложи услугите за свидетел при бракосъчетанието и даже смята да си подстриже косата за случая. Костюми ще вземем под наем. Цветята не са проблем. Ще вземем от коприна и то не много. Сладкишите ще поръчаме от „Вайълит“ на „Гранд Авеню“. А що се отнася до фотограф, със сигурност ще намерим.

Бес беше напълно изненадана. Тя стоеше с полуотворена уста, без да е в състояние да говори. Успя само да попита.

— А твоята рокля?

Младите хора размениха многозначителни погледи, без обаче да се усмихват.

— Ето тук разчитам на твоята помощ, мамо. Бих искала да бъда с твоята сватбена рокля.

Бес я гледаше недоумяващо.

— Моята? Но нали знаеш...

— Сигурна съм, че ще ми стане.

— Но, Лиза? — На лицето на Бес се изписа уплаха. — Но защо, Лиза?

Михаел се намеси.

— Майка ти има предвид, че при нашето положение е неуместно да бъдеш с тази рокля. Нали това искаш да кажеш, Бес?

— Защото сте разведени? — Лиза прехвърляше погледа си от единия към другия.

Михаел я гледаше с безпомощно изражение.

— Аз не намирам нищо неуместно в това. Нали в края на краищата вие сте били женени, обичали сте се и сте мои родители? Защо да не мога да бъда с тази рокля?

— Това изцяло оставям на майка ти да реши — каза Михаил, гледайки към Бес, която явно полагаше усилие да преодолее шока.

— Мамо, моля те. Ние и без твоята помощ ще се оправим, но по-добре ще е с помощта на двама ви.

Лиза включи и Михаил в молбите си.

— А щом ви запознавам с плановете ни, то поне чуйте и края. Имам желание към олтара да бъда поведена от вас. В този тържествен час искам до мен да бъдат майка ми и баща ми и то без враждебността от последните години. Искам ти, мамо, да ми помогнеш при обличането, а с теб, татко, да танцувам вечерта по време на празненството. Всичко това без всякакви разправии. Това е единствения сватбен подарък, който искам от вас.

Отново настъпи напрегнато мълчание. Беше невъзможно след думите на Лиза да се погледнат в очите. Накрая Бес все пак попита.

— И къде ще живеете двамата?

— Апартаментът на Марк е по-хубав от моя, затова аз ще се пренеса при него.

„Значи отново трябва да се пренася пианото — помисли Бес. — А аз изобщо не зная къде живее той.“

— Това е „Мепълууд“ близо до болницата — подхвърли Марк.

Тя го погледна по-продължително. В същност той имаше симпатично лице, но изглеждаше прекалено млад.

— Извини ме, Марк, но всичко е толкова неочаквано за мен. Трябва да ти призная, че аз почти не те познавам. Мисля, че ти работеше в някаква фабрика или се лъжа?

— Да, като машинист. Вече три години съм в тази фирма и печеля сравнително добре. В тази насока с Лиза няма да имаме проблеми.

— И как се запозна с Лиза?

— Ако трябва да съм точен, в една зала за билиард.

„Един машинист, един културист, с врат като подпора на мост.“

— Не е ли прекалено прибързано всичко това? Имам пред вид, ти и Лиза се познавате от колко време?... Няма и една година! Искam да кажа, не може ли да се изчака поне още половин година, за да имате повече време да се опознаете и да се подготвите за сватбата както трябва? Така ще можем да се запознаем и с твоите родители.

Марк се изчерви. Той се подпря с длани на ръбовете на масата, така че гледайки го отстрани, човек имаше усещането, че мускулите му създават неудобство.

— Мисля, че не, мисис Гуран — спокойно и без въодушевление поясни той. — Лиза и аз очакваме бебе.

Сякаш на масата се появи атомна гъба.

Михаел нервно прокара ръка през челото си. Бес дълбоко пое въздух и изгледа втренчено Марк, след което погледът ѝ се насочи към Лиза.

Тя прие това напълно спокойно.

— Ние сме особено щастливи и се надяваме, че и вие ще споделите радостта ни.

Бес също разтърка челото си. Единствената ѝ дъщеря беше бременна, планираше в най-близко време сватба и тя трябваше да е щастлива на всичкото отгоре!

— Сигурни ли сте? — попита Михаел.

— Бях на лекар. Вече съм в шеста седмица. В края на краищата трябваше да се досетите. Виждате ме, че пия само минерална вода.

Михаел стоеше с безрадостен израз, загледан в чинията си, сякаш чужд на всичко, което се разиграваше наоколо. Той се закашля, след което започна, премервайки думите си.

— Значи... — не довърши, явно и той като Бес беше доста объркан.

Марк стана и положи ръцете си върху раменете на Лиза.

— Мистър и мисис Гуран, мисля, че в този момент аз също трябва да кажа няколко думи. Аз много обичам вашата дъщеря и тя също ме обича. Искаме да се оженим. И двамата работим и имаме хубаво жилище. Нашето дете можеше да има по-лош старт в живота.

Бес бавно идваше на себе си от стреса.

— Лиза, в днешно време...

Михаел я прекъсна.

— Бес, моля те, не сега.

— И защо не сега? В днешно време младите хора са достатъчно просветени.

— Казвам ти, не сега, Бес! Децата са толкова порядъчни, съвсем откровено споделят с нас планове си, искат нашата помощ и разбиране. Искам да кажа, няма защо да ги упрекваме за това.

Бес преглътна забележката и потисна в себе си противоречивите чувства, които я вълнуваха. Все пак попита.

— Сигурна ли си, че искаш това, Лиза?

— Съвсем сигурна! За женитба разговаряхме с Марк, преди да забременея. С него сме на едно мнение. Искаме да създадем семейство докато сме млади. Не искаме да постъпваме като кариеристи, които работят докато станат напълно финансово независими и парите за тях са по-важни от това, да си позволят да имат деца. Ето защо за нас тази новина не беше като шок. Ние сме щастливи, татко, наистина, и аз много обичам Марк.

Гласът на Лиза звучеше убедително.

Михаел погледна към Марк, който още стоеше прав зад Лиза.

— Каза ли вече на твоите родители?

— Да, снощи.

Михаел изпита леко разочарование за това, че последен научава, но какво можеше друго да очаква, вероятно Марк беше от щастливо и неразтрогнато семейство.

— И какво е тяхното мнение?

— Е, и те бяха първо изненадани, но тъй като моите родители познават по-добре Лиза, отколкото вие мен, по-бързо приеха мисълта за женитба и вдигнаха тост за нас.

Лиза леко се наклони към майка си и положи ръка върху нейната.

— Марк има чудесни родители, мамо. Те вече са нетърпеливи да се запознаят с теб и татко и аз им обещах в най-скоро време да ви запозная. Майката на Марк веднага предложи да ви покани на вечеря у тях, като ме помоли да уточня датата с вас.

„Всъщност, аз не си го представях така — помисли Бес, борейки се със сълзите си. — Михаел и аз сме като чужди за бъдещия си зет и абсолютно чужди за това семейство. Не съществува ли вече това, момичето да се омъжва за момче от позната фамилия? Къде е това момче, което ѝ дърпаше плитките в училище? Или това, което с колело правеше пируети пред дома им, за да ѝ привлече вниманието? Това хубаво, непринудено и безпроблемно време беше заменено с нова епоха на менажери, с увеличен брой разводи и самотни родители, които трудно успяваха да възпитават децата си.“

Всички очакваха от Бес да каже открито мнението си, но тя мълчеше като блокирана, готова да се разплаче. Тя преглътна поривистото, за да може да каже поне няколко думи.

— Преди всичко, аз и баща ти трябва да изясним някои неща. Ще ни дадете ли един или два дни за това?

— Разбира се — Лиза освободи ръката на майка си и се отдръпна.

— Съгласен ли си, Михаел? — попита въздържано Бес.

— Да, нека бъде както ти искаш.

Тя смачка салфетката си.

— След това ще ти се обадим, аз или баща ти.

— Добре, но се надявам, че нямаш намерение да тръгваш. Има десерт.

— Лиза, вече е доста късно, а аз утре рано трябва да съм във фирмата и затова наистина ще тръгвам.

— Но още няма осем часа.

— Знам, но... — Бес стана.

Тя бързаше час по-скоро да излезе оттук, за да може да сложи в ред мислите и чувствата си, да даде воля на гнева си или просто да се примири.

— Татко, поне ти ще останеш, нали? Специално за случая съм купила сладкиш.

— Мисля, че и аз трябва да тръгвам, малката ми. Може би утре ще се отбия и ще опитам сладкиша ти.

Михаел също стана, а след него и Лиза. С пресилена учтивост се опитваха да тушират неловката ситуация с думи, както при раздяла във всеки друг обикновен ден.

— Добре, тогава ще ви донеса мантата — каза Лиза, усмихвайки се пресилено.

— Разреши на мен, скъпа — помоли Марк.

В тесния коридор той помогна на Бес в обличането, а на Михаел просто подаде пардесюто. Двамата мъже стояха един срещу друг, без да знаят какво да си кажат или как да постъпят по-нататък. Най-после Михаел хвана ръката му, стискайки я здраво.

— Ние двамата скоро ще разговаряме.

— Благодаря, сър — каза Марк и се обърна към Бес. — Лека нощ, мис Гуран — първи каза той.

— Лека нощ.

Марк стоеше неподвижен пред нея.

Тя непринудено се наведе към него, докосвайки го с бузата си.

Михаел прегърна Лиза. Оставаше майка и дъщеря да се сбогуват. Бес се колебаеше, затова Лиза първа пристъпи към нея. Едва докоснала се до дъщеря си, тя силно я притисна, давайки воля на сълзите си. Нейната малка Лиза, която още ненавършила една година можеше да пие от сламка, която нощем с куклата си Гертруд прекосяваше дома им, за да осъмне в леглото на мама и татко.

Лиза, която те с Михаел с толкова обич пожелаха.

Лиза, продукт на целия им оптимизъм в онези дни.

Лиза, която сега носеше нейното внуче.

Бес силно я притискаше, шепнейки й.

— Толкова те обичам, толкова те обичам, Лизи!

Това беше глезеното име, с което я назоваваше Михаел в детските й години, тогава, когато вярваше, че щастието никога няма да им изневери.

— Аз също много те обичам, мамо!

— Моля те само за малко време, скъпа.

— Зная, мамо.

Михаел стоеше на вратата, очаквайки Бес, и дочу нежното обръщение. Беше развълнуван:

Бес се откъсна от дъщеря си, след което отново я прегърна.

— Почини си добре, малката ми. Ще ти се обадя.

Тя бързо мина покрай Михаел и с бързи крачки тръгна по коридора, сякаш пропускаше уговорен час.

Михаел едва я догонваше.

В края на дългия коридор тя тръгна по стълбите, но почти веднага се спря, облегна се на перилата и силно зариде.

Едно стъпало по-горе Михаел се спря с ръце в джобовете си. Той също беше развълнуван, но този изблик на чувства при Бес усложняваше още повече положението. Макар че тя полагаше усилие да се овладее, хълцането ѝ продължаваше.

Той пристъпи към нея и нежно обгърна раменете ѝ.

— Стига вече, Бес!

Думите ѝ се заглушиха от притиснатите ръкавици към лицето ѝ.

— Съжалявам, Михаел. Трябваше да се владее по-добре, но аз... аз съм толкова разочарована.

Тя бръкна в чантата си и извади носна кърпичка, с която се опита да попие сълзите си.

— Не мога да повярвам, че до такава степен загубих самообладание пред теб.

— Но, моля те, Бес, аз съм те виждал да плачеш.

— Да, докато бяхме женени. Но сега е съвсем друго.

Известно време стояха мълчаливи, безсилни да променят съдбата на своята дъщеря, която клонеше към непоправимото.

— Не мога да се държа така, сякаш нищо лошо не се е случило. Нашата единствена дъщеря трябва да се омъжи.

— Да, зная.

— Не се ли чувстваш като излъган?

Тя го гледаше със зачервени очи, в които вече блестяха нови сълзи.

Той дълбоко си пое въздух.

— Тук, на стълбите, не искам повече да дискутираме това. Не мислиш ли, че е по-добре да отидем някъде, да изпием по едно кафе?

— Сега?

— Да, както виждам, ти наистина много бързаш.

— Не, това беше само за оправдание час по-скоро да изляза оттам. Първата ми среща утре във фирмата е в 10 часа.

— Добре тогава, какво ще кажеш за „Граунд Раунд“ на „Уайт Беар Авеню“?

— Да, мисля, че там можем да отидем.

Те бавно слязоха надолу по стълбите.

Когато той ѝ задържа остъклената врата, в нея се събуди спомен от миналото. В щастливите години това често ѝ се случваше, докато по-късно, при развода, случваше се да ѝ затръшва вратата под носа.

Днес, след всичко, което се случи, той отново проявяваше тази учтивост.

Навън от дишането им оставаха следи в ледения въздух, а под краката им хрупаше снегът.

На паркинга тя се обърна към него.

— Ще се срещнем там.

— Окей, ще карам след теб.

Отправиха се в срещуположни посоки.

Така те тръгнаха по един дълъг, каменист път обратно към разбирателството.

## II

Срещнаха се в преддверието на ресторанта, сред което последваха един млад, излъчващ женственост, мъж.

— Насам, моля!

Когато Михаел тръгна след нея, в главата му изплуваха спомени. Размахването на мантото ѝ, движението на ръцете ѝ, походката, всичко това му беше толкова познато и близко, също като този парфюм с дъх на рози.

Останалото беше ново. Светлите къдрици в косата ѝ, която стигаше до раменете, скъпите дрехи, с които беше сега, студената самоувереност, това се появи след развода им.

Седнаха на маса близо до прозореца. Върху лицата им падаше отражението от плафонното осветление, а някъде зад бара се чуваше телевизионно предаване на хокей на лед, което беше като фон на леката оркестрова музика, която звучеше от високоговорителя на тавана.

Вечерните гости вече си тръгваха.

Млад сервитьор прие поръчката им за две кафета.

Когато останаха сами, Бес се загледа в ръцете на Михаел, които той беше сложил една върху друга на масата. Тя винаги беше обичала тези силни хубави ръце с дълги пръсти и добре поддържани нокти. Даже и в средата на зимата кожата му не беше бледа, а тъмно окосмените му китки подчертаваха още повече белоснежните му маншети. Често след раздялата им погледът ѝ падаше върху ръцете на чужди мъже, опитвайки се да направи сравнение, след което се упрекуваше за своята уязвимост, изпълнена със спомени и самотност. Ето че шест години след раздялата им тя седеше отново с него в този ресторант, без да може да откъсне погледа си от тях. С усилие погледна лицето му. Имаше хубави кафяви очи, а тъмните му коси вече светлееха зад слепоочието.

— Значи така — започна тя, — една вечер, пълна с изненади.

Той се засмя и кимна утвърдително.

— Най-малко съм очаквала, че обещавайки на Лиза за вечерята, ще срещна там и теб.

— Аз също.

— Въпреки това, струва ми се, че ти не беше чак толкова шокиран от срещата ни, както аз.

— Напротив, бях безкрайно изненадан, когато ми отвори вратата.

— Със сигурност нямаше да приема поканата на Лиза, ако знаех какво има предвид.

— Може би и аз щях да се замисля.

След моментно мълчание Бес се опита да обясни.

— Всичко това... Михаел, наистина съжалявам... Този искрен стремеж на Лиза да събуди отново всичко в нас... нашите семейни сервиси, твоето любимо ядене! Може би трябваше да ни познава по-добре.

— Доста неловка ситуация, не намираш ли?

— Да, така беше и все още продължава.

— Да!

Сервираха кафето — най-после нещо неутрално, което можеше да им отвлече вниманието. Когато сервитьорът се оттегли, Бес попита.

— Успя ли да разбереш какво ми каза Лиза, когато отидохме в кухнята?

— Не, какво е то?

— „Стани най-после възрастен човек, мамо, в продължение на шест години ти се държа детински.“ Нямах представа, че толкова много осъжда нашата враждебност. А ти?

— Едва след като спомена колко мили са родителите на Марк и как добре се разбират.

— Кога е говорила с теб за това?

— Не зная точно. Може би, когато сме разговаряли по телефона.

— Не ми е споменавала, че толкова често е разговаряла с теб.

— Ти постави бариера между нас, Бес, може би това е причината. И в момента се опитваш да издигнеш нова. Трябва да погледнеш лицето си.

— Във всеки случай е болезнено за мен да науча, че тя е разговаряла с теб и че фамилията на Марк познава по-добре Лиза, отколкото ние него.

— Сигурно е болезнено, но е естествено, че двамата клонят повече към безупречната фамилия.

— Какво ти е все пак мнението за Марк?

— Малко го познавам. Досега съм имал само няколко случайни срещи и малко съм разговарял с него.

— Ето това имам предвид. Как можем да познаваме това момче, след като те от скоро време са заедно?

— Първо, той вече не е момче. Трябва да признаеш, че днес, представяйки се, той се държа като мъж. Аз, откровено казано, бях впечатлен.

— Значи ето какво било.

— Разбира се. Вместо да остави на нея да съобщи новината, той застана над нея и, гледайки ни открито, сам направи това. Не те ли трогна това?

— Да, мисля, че си прав.

— И както изглежда, той е от добро семейство.

На път за ресторанта Бес беше решила, че засега не иска да се запознава с родителите му, което даде ясно да се разбере.

— Но, Бес, това е глупаво, защо не?

— Не казах, че няма да се запозная. Просто за момента нямам желание. И ако все пак се налага, ще го направя.

— И защо все пак?

„Защото ми е непоносимо да застана наравно с едно щастливо семейство. Това ще направи нашето положение още по-нетърпимо. Те имат това, което ние също искахме и вярвахме, че ще имаме. Даже и след толкова години, аз имам усещането, че съм отблъсната.“

Той замълча, след което призна.

— Да, знам какво имаш предвид, но за мен това важи двойно.

Тя отпи глътка кафе.

— Трудно ми е да ти задам такъв въпрос, но все пак... какво се случи, в края на краищата?

— Между мен и Дарла ли?

Тя кимна.

Той се вгледа в чашата си, леко побутвайки я.

— От самото начало ние бяхме неудачни партньори. И двамата имяхме провалени семейства зад нас и мислехме... е, ти знаеш вече. Оженихме се, за да прикрием разочарованието, самотата си и защото,

както ти преди малко се изрази, имахме усещането, че сме отблъснати. За нас беше важно да започнем нова връзка и то с по-голям успех. Трябваше да изминат пет години, за да разберем, че никога не сме се обичали истински.

След малко Бес каза.

— Страхувам се, че при Лиза ще се получи същото.

Погледите им се срещнаха и задържаха с една и съща мисъл: дъщеря им да има по-щастлива съдба от тях двамата.

Шумът от включен миксер, който идваше от бара, ги накара да замълчат.

— Но ние не можем да вземаме решение вместо нея.

— Може би не точно това, но не е ли наше задължение да я предпазим от възможна заблуда? Те са още толкова млади!

— Ние с теб, застанахме пред олтара много по-млади, а те, изглежда, добре знаят какво искат и как да постъпят.

— Това е тяхното твърдение, но какво ще стане по-нататък, когато се сблъскат с трудностите в живота?

Той замислено отбеляза.

— Не зная, Бес, но в тяхното положение те изглеждат прекалено самоуверени. Марк отбеляза неща, които не са за отричане. Щом вече са убедени, че искат да имат деца, значи са с крачка напред пред техните връстници. И, честно казано, аз не намирам нищо фалшиво в техните планове. Те работят, имат жилище, желаят да имат дете това са доста солидни фактори. Младите родители са с повече търпение, повече енергия и са по-здрави, което не е без значение за децата. И когато след това излязат от дома, са в по-добра форма и по-подготвени за свободния живот.

— Значи ти не мислиш, че трябва да ги разубеждаваме?

— Не, в никакъв случай! Каква алтернатива можем да имаме? Да махне детето или да го даде за отглеждане, или да бъде самотна майка? При положение, че двамата се обичат това ще е безумие.

Бес въздъхна.

— Мисля, че се държа като майка, която иска гаранция за щастието на дъщеря си.

Погледът му ѝ показва какво мисли по този въпрос.

След малко тя продължи.

— Кажи ми честно, не мислеше ли и ти при нашата женитба, че любовта ни ще е завинаги?

— Разбира се, но ти не можеш да разубеждаваш децата си, само защото се страхуваш, че могат да повторят същата грешка и, за да избегнат това, ги съветваш да се откажат от намеренията си. И смяташ ли, че с това ще коригираш и нашата съдба?

Докато Бес осмисляше това, отпиваше глътки кафе.

— А какво мислиш за другите точки от плана? Че трябва да я водим към олтара, че иска да бъде с моята рокля и т.н.?

Представяйки си стотиците хора, някои от които бяха и на тяхната сватба, целият показ ѝ се струваше твърде неудобен.

— Какво искаш да кажеш, Бес?

Тя шумно въздъхна.

— Не беше приятно да бъда мъмрена от собствената си дъщеря. Наприказва ми такива неща, които просто ме вбесиха. Как се стигна дотук, това младо същество да разговаря по този начин с мен?

— Е, какво толкова ти каза? — поиска да разбере Михаел.

— Нали това обсъждаме сега.

Бес мислеше за отражението от шестгодишното ѝ мълчание върху децата ѝ.

— Не мислиш ли все пак, че ще се справим?

— Не зная.

Тя гледаше през прозореца към паркинга, мислейки как за втори път ще тръгне към олтара, придружена от Михаел.

— Разбираш ли, че нямаме друг изход?

— Искаш да кажеш, че трябва да дам съгласието си?

— Мисля, че от любов към Лиза трябва да се примирим.

— Добре, но преди това искам още веднъж да разговарям с нея. Трябва да съм сигурна, че не от морална гледна точка или по принуждение се съгласява на този брак. Ще ми позволиш ли това?

— Разбира се, даже е редно да го направиш.

— А какво мислиш за роклята?

Тази точка я засягаше повече от всички други.

— Ще има ли лоши последици за нея?

— Моля те, Михаел! — в погледа ѝ се четеше колебание и упрек.

— Да не мислиш, че това дете страда от предразсъдъци и суеверие? Или това, че някой ще я разпознае? Моля те, бъди разумна,

Бес! Кой в черквата, освен мен и теб и, може би, твоята майка, биха я разпознали? Остави я да бъде с нея. Освен това ще спестим петстотин долара.

— Ти винаги си бил неин покровител и защитник.

— Може би, но това ми е доставяло удоволствие.

— Необходимо ли е да напомня, че пианото отново трябва да се мести?

— Не, не е необходимо!

— Лиза не е в състояние да си позволи това.

— Аз ще платя. Още когато купих пианото ѝ обещах, че ще имам грижата за транспорта, докато се налага. Имам предвид всички разходи, свързани с него.

— Ти си обещал това? — Бес беше изненадана.

— Аз я помолих да не ти говори за това. Твоето неблагоприятно положение към това пиано беше достатъчно силно.

Бес пресилено се засмя.

— От твоята забележка за спестяването на петстотин долара ми се стори, че имаш готовност да финансираш сватбата...

— Мисля, че ще е благородно от моя страна да подкрепя двамата, защото би било скъперничество да оставя детето си да изнемогва при положение, че печеля стотици хиляди долара годишно.

Бес многозначително повдигна вежди.

— О-о, звучи много добре! За твое сведение и при мен не е лошо, макар и не такава цифра, да речем половината.

— Окей, решено!

Михаел смело подаде ръката си към нея, на което тя отговори с готовност. Чувство на взаимно доверие обзе и двамата.

— Мисля, че изпих достатъчно кафе, за да съм буден до три часа през нощта — изстена Михаел.

— Аз също.

— Искаш ли да тръгваме?

Тя кимна. Когато облякоха мантията си, той се осведоми за майка ѝ.

— Тя е неуморима, както винаги. Само като я слушам, излизам от равновесие. Ако излезе нещо от всичко това и се състои сватбата, ще имаш възможност лично да я поздравиш.

— А сестра ти Джоан още ли живее в Колорадо?

— Да, и все още е омъжена за този глупак. Отказва развод, защото е католичка. А между впрочем, Михаел... съжалявам за майка ти.

— Аз също съжалявам за твоя баща.

След развода всеки загуби родителите си, само че тя имаше майка си, а той остана сам.

— Беше много мъчително за мен, когато загубих и двамата. Ако имах поне брат или сестра. Но това са напразни пожелания. Когато човек става на четиридесет и три години, трябва вече да е приел подобна ситуация.

Той винаги ненавиждаше това положение на единствен син, а Бес желаше да има сестра, с която да е по-близка, отколкото с Джоан.

Обзети от странно чувство на състрадание един към друг, те бяха застанали на средата на заведението.

Беше свикнала вече с това чувство на самота, но сега сякаш всичко беше по-досадно. И двамата изпитаха желание по-бързо да се разделят.

На паркинга Михаел каза.

— Ако за сватбената подготовка ти е необходим личен контакт с мен, аз имам нов адрес... — И той ѝ подаде визитната си картичка. — Ако не съм у дома, остави съобщение или позвъни в бюрото ми.

— Добре! — каза тя, пъхайки визитката в джоба си.

Двамата смутено търсеха думи за сбогом. Бес си припомни безброй сцени на раздяла от влюбените им години, след парти или танцови забави, следваха винаги дълги и страстни целувки пред тяхната врата. Погледът върху миналото трая секунди, след което Михаел каза.

— Значи ти ще се обадиш на Лиза?

— Да... тогава, лека нощ.

— Лека нощ, Бес.

След кратко колебание всеки тръгна в посока към колата си.

Бес включи мотора. Във времето, когато с една кола изкарваше пет или шест години, той беше я научил как да загрява мотора зимно време, за да издържи по-дълго. Сега всеки две години тя сменяше колата и в момента караше „Буик Парк Авеню“. Тя беше любопитна да види каква кола кара той в момента, затова изчакваше. Когато мина край нея, тя позна сребрист „Кадилак Серила“. „Значи беше истина, че

добре печели.“ Преди шест години имаше желание да забие игли в куклите, които той произвеждаше, но днес я обзе чувство на гордост за това, че той беше успял. Спомни си за визитката, след което прочете: „5011 Лейк Авеню. Уайт Беар Лейк“. „Значи ето къде се е преместил да живее. Няма и десет мили от нейния дом. И защо все пак, след като той живееше в обратна посока, в западната част на града? Прекалено близко“ — помисли тя и пхна обратно в джоба визитката, след което бавно напусна паркинга.

Двадесет минути по-късно тя зави към същия този дом, където живееше по-рано с Михаел. Беше двуетажна къща в георгиански стил над река Сейнт Кройс, една подчертано хубава градска къща. Входът беше фланкиран от четири колони, които крепяха полукръгъл балкон с каменни перила, така че от втория етаж спокойно можеше да се наблюдава цялата градинска част.

„Имам чувството, че къщата е строена за векове напред — беше казала Бес, когато се спря на нея — като от албум за изящни домове, в които само някои фамилии имат щастието да живеят.“ Беше я пленила от пръв поглед, фантастичният изглед над реката и околността чак до Уисконсин беше завладял и двамата. Сред обширната, потънала в зеленина, част се извисяваше кичест явор. Нищо от това, което се случи през последните години, не можа да промени привързаността ѝ към този дом. Обичаше го прекалено много, въпреки че и до момента изплащаше кредитите.

Тя влезе в двойния гараж, а вратата зад нея автоматично се спусна. Оттук, през вътрешния вход, влизаше направо в кухнята, а оттам — в граничещата с нея всекидневна. Подът беше постлан с мек килим в кремав цвят. Гледката към реката и чудесното източно изложение, което позволяваше да се посреща изгрева на слънцето, инспирираше бледосините и кремави цветове на мебелите и пердетата.

Бес хвърли мантото си върху дивана и застана пред голямата остъклена врата, дърпайки пердетата. Погледът ѝ се плъзна по покритата със сняг стръмнината долу реката блестеше като сребърна ивица. На стръмния горист бряг от другата страна се намираше Уисконсин, отдалечен на половин миля, където тук-там се забелязваха нощните светлини.

Мислеше за Михаел, за Лиза... и за още нероденото им внуче. Тази дума, още неизговорена, стоеше между тях като димящото кафе на масата.

„Боже господи, ще имаме внуче!“

Тя беше трогната и същевременно уплашена. Беше тежко да ненавиждаш един мъж и същевременно да преживяваш такова събитие с него. Усети, че очите ѝ се пълнят със сълзи. Досега дядо и баба ставаха другите. В рекламите винаги ги даваха шестдесет-седемдесетгодишни, посивели, със зачервени бузи, които опитваха нов асортимент бисквити или плодови млека, радвайки внуците си.

Това дете ще бъде лишено от това или по-точно ще има един неженен млад, добре изглеждащ дядо, който отскоро пак е разведен и една работеща баба, която няма никакво време да прави сладкиши. След развода често чувстваше липсата на традиционните семейни празненства, но днес като че ли повече от всякога. Нейните баба и дядо по майчина линия починаха още докато учеше в гимназията. Споменът за тях винаги я натъжаваше, тъй като детството си прекара тук, в Стилутър, в една къща в Нордланд. Винаги, когато имаше желание, отиваше с колело до тях, за да ги види и си побъбрят или да хапне нещо вкусно. Дядо ѝ обичаше птиците и се грижеше за тях и през лятото градината им се огласяше с тяхното цвърчене.

Червеношийки отдавна не се виждаха в този край.

Бес въздъхна и откъсна погледа си от студената нощ. Съблече се и запали огън в камината. Седна на пода и тъжно загледа пламъците. Отново и отново през главата ѝ преминаваха Михаел, Лиза, Ранди. Дали наистина Лиза искаше този брак? След срещата ѝ с Михаел я беше обзела меланхолия, непозната през последните месеци.

Телефонът иззвъня. Бес погледна часовника. Беше 11 часът. Тя вдигна слушалката.

— Бес, исках само да ти пожелаая лека нощ.

— О-о, Кайт!

Тя вдигна глава, оправяйки косата си.

— Много късно се прибра.

— Да, преди минути.

— И как беше вечерята с Лиза?

Бес се отпусна на един от двата фотьойла.

— Не особено радостно.

— И защо не?

— Поканата не беше само за вечеря. Ах, Кайт, още малко и ще ревна. Лиза е бременна и сега иска след шест седмици да е сватбата.

— А бащата на детето? Какво мисли той?

— Бащата е Марк Падгет.

— Да, беше ми споменала за него.

— Точно така, споменала и нищо повече.

— Е, той иска ли тази женитба?

— Така поне твърди. Искат сватба с всичките му ритуали.

— Тогава не виждам какво те безпокои.

Ето това беше най-непонятното с Кайт. Той никога не проумяваше проблемите. Вече три години се срещаше с него, но той никога не ѝ съчувстваше и не беше до нея, когато тя се нуждаеше от това. Особено, когато ставаше въпрос за децата ѝ. Ставаше нетолерантен и това я възмущаваше. Той самият нямаше деца и тази тема заставаше като цепнатина между тях и, според Бес, беше непреодолима.

— Проблемът е, че аз като нейна майка искам тя да се омъжи по любов, а не защото очаква дете.

— Нали го обича?

— Така поне твърди, но...

— А той?

— Да, но...

— Добре, какво те притеснява?

— Не е толкова просто, Кайт.

— Защо? Може би не ти харесва мисълта, че ще станеш баба? Но това е глупост. Никога не съм разбирал защо някои хора приемат толкова трагично това — на тридесет, на четиридесет или все едно кога. Важно е човек да бъде здрав, да има занимания и вътрешно да остане млад.

— Не това е, което ме притеснява.

— Какво тогава?

Бес се облегна назад и след кратко мълчание каза:

— Михаел също беше там.

Никакъв отговор, единствено:

— Михаел?

— Лиза инсценира това. Поканила е и двама ни, след което под предлог, че има работа навън, ни остави в продължение на двадесет минути сами.

— Е, и?

— Беше като в ада.

На другия край се замълча, след което Кайт решително каза.

— Бес, искам да мина за малко.

— По-добре недей, Кайт, вече е единадесет часа.

— Бес, не ми харесва това.

— Това, че съм срещнала Михаел? За бога, от шест години не съм разменила една учтива дума с този мъж.

— Може и да не си, но въпреки това една съвместна вечер е достатъчна изцяло да те обърка. Бих искал да дойда при теб.

— Моля те, Кайт... За да дойдеш до тук, ти е необходим половин час, а аз утре трябва да съм рано във фирмата. Повярвай ми, не съм объркана. Добре съм.

— Ти сама каза, че имаш желание да заплачеш.

— Но не заради Михаел, а заради Лиза.

От начина, по който замълча, тя вече очакваше реакцията.

— Ти отново ме отблъскваш, Бес. Защо, за бога, правиш това?

— Моля те, Кайт, не тази вечер. Аз съм уморена, а освен това Ранди може всеки момент да се прибере вкъщи.

— Аз нямам намерение да оставам през цялата нощ.

Бес и Кайт имаха интимни отношения, но още в началото Бес даде да се разбере, че нощуване няма да има, докато тя и Ранди живеят заедно. Напускането на дома от баща му достатъчно го нарани. Вероятно имаше съмнения за връзката ѝ с Кайт, но тя не искаше открито да признае това.

— Моля те, Кайт, нека приключим за днес. Беше тежък ден.

Той замълча, от което стана ясно, че му иде да вие от яд, но след секунди хладно каза.

— Е, добре. Няма да настоявам повече. Всъщност исках само да разбера, дали ще вечеряме заедно в събота вечерта?

— Важи ли още поканата ти?

— Бес, питам се понякога, какво ме кара да съм толкова привързан към теб?

Тя се разкаля.

— Съжалявам, Кайт. Разбира се, че искам да вечеряме заедно. Кога ще ме вземеш?

— В седем ще мина да те взема.

Бес живееше в „Сейнт Паул“ на тридесет мили разстояние и всички техни любими заведения бяха в тази част.

— Е, добре тогава!

Дълго след като затвори телефона, тя остана пред камината, подпряна на лакти, загледана в пламъците. Какво беше всъщност отношението ѝ към Кайт? Не го ли използваше само, за да разсее самотата си? Беше преди три години, когато за първи път го видя във фирмата. Три години тя беше живяла без мъж, имаше само краткотрайни връзки, които завършваха неудачно, щом се стигнеше до секс. Време, през което имаше желание да изпрати всички мъже в пустинята. И тогава се появи Кайт. Пристигна с голям куфар, пълен с мостри пердета от неговия бизнес. По-късно тя пое обзавеждането на дома на най-добрите му приятели — Силвия и Рейд Горман. Постепенно се сприятелиха. За деня на майката той се появи с ваза за четиридесет долара, казвайки:

— Все едно, майка ми никога нищо не харесва.

И двамата се разсмяха.

— Възможно е да дойде тук и да я замени за тази стъклена топка с трите жаби.

— Защо, не Ви ли харесват моите жаби?

— Това е много деликатен въпрос, а освен това не сте ми казали, какво е мнението Ви за моите мостри от пердета?

Бес беше трогната и Кайт разбра това преди да си тръгне.

Седмица по-късно той се обади, за да я попита дали има желание да посети едно кабаре заедно с него и приятелите му Силвия и Рейд. Харесваше ѝ неговият стил, беше това, от което имаше нужда в момента, а това, че щяха да бъдат заедно с негови приятели ѝ даваше по-голяма сигурност.

Той беше безукорно учтив, не правеше никакви опити за сближение, никакви двузначни забележки, даже и на раздяла не я целуваше. Едва шест месеца след тяхното запознаване започнаха техните интимни връзки. Непосредствено след това, той я помоли да се омъжи за него, но тя категорично отказа. Обясненията ѝ, че не би

рискувала отново, че работата ѝ в момента е по-важна от всичко — бяха само претекст. Истината беше, че тя не го обича достатъчно.

Беше мил, не ѝ противоречеше — но това беше всичко. Когато идваше във фирмата, тя просто му се усмихваше, но без въодушевление. Когато я целуваше, чувстваше топлина, но не ѝ ставаше горещо, а когато спяха заедно, искаше лампата да е угасена.

Освен това децата на Бес винаги заставаха между тях. Двадесетгодишен беше встъпил в брак, но съвсем краткотраен и бездетен. Вътрешно в себе си той винаги я ревнуваше от Лиза и Ранди и когато му отказваше да се види с него, защото има уговорка с Лиза, той се обиждаше.

При първото си посещение при нея той застана пред голямата остъклена врата, загледан наоколо, след което вдъхновено каза.

— По дяволите, тук може да стои моят шезлонг.

Първо, тя не понасяше шезлонги, и това, което я ядоса бе, че има желание да се пренесе при нея. За секунди си представи Михаел. Как изобщо можеше да си помисли Кайт, че тя ще му позволи да заеме неговото любимо място?

Много от неговите навици и черти на характера не ѝ харесваха. Често се питаше, защо още продължава да се среща с него.

Отговорът беше прост. Беше станало като навик и без него животът ѝ щеше да бъде прекалено самотен.

Тя въздъхна, приближи камината и събра цепениците към пламъка. Огнените езици изпълзяха нагоре като при пожар. Тя отново седна. „О, Лиза, не прави две непоправими грешки една след друга! Толкова е тъжно да седиш сам пред камината и да се молиш да промениш някак си това!“ Лицето ѝ пламтеше. Тя отпусна глава върху ръцете си. Къщата беше тиха и пуста. Откакто Михаел я напусна, сякаш уютът си отиде завинаги.

Отсреща, на другия бряг, вече не се виждаха светлини. Тя стана и бавно тръгна от всекидневната към граничещата с нея трапезария, плъзгайки ръцете си по перилата на празните столове, и влезе в салона, който също беше с източно изложение.

Между два огромни прозореца блестеше голямото черно крило на пианото. Откакто Лиза напусна дома, остана неизползвано и беше декорирано с голяма обрамчена семейна снимка, а за коледните празници служеше като поставка за елхови клони и коледни

украшения. В началото на новата година тя отново връщаше семейната снимка. Това беше единственото му предназначение сега.

Бес седна върху гладката седалка от абаносово дърво и включи лампата, чиято светлина падаше върху затворения капак. Докосна месинговия педал. Седеше подпряна, сложила ръце върху бедрата си. Защо всъщност престана да свири? Михаел толкова обичаше да я слуша. Може би точно затова, когато той си отиде, тя не се докосна повече до клавишите. Разбира се, това беше глупаво и детинско. Вярно е, че не ѝ оставаше много време, но чрез музиката човек може да внесе успокоение в душата си и да забрави болката.

Днес неочаквано изпита желание да свири. Копринените ръкави на блузата ѝ леко се разлюляха от движението на пръстите ѝ по клавишите.

Първите звуци прозвучаха призрачно, като звуци от арфа в полуосветеното помещение. „Home coming“ — песента на Лиза, на нейния баща. Защо ли избра точно тази мелодия? Не искаше да мисли за това. Сякаш магически беше премахнала несигурността на пръстите ѝ и напрежението в раменете ѝ. Скоро се почувства като бегач, който е хванал ритъма. Беше възвишено и приятно чувството да открие отново способността си, която като че ли е чакала този момент. Забеляза присъствието на Ранди, едва когато изсвири докрай откъса и той я поздрави усмихнато.

— Добре звучи, мамо.

— О-о, така ме изплаши, Ранди. От колко време стоиш там?

Той се облегна с рамо на вратата към трапезарията и отново се засмя.

— Не много дълго.

Той лениво се приближи и седна до нея на пейката. Беше с джинси и кафяво кожено яке, което изглеждаше сякаш беше взето от военен батальон. Черната му коса блестеше от брилянтин. В горната част беше късо подстригана, отстрани загладена, а отзад падаше на къдрици до яката му. Беше от този тип младежи, които момичетата заглеждаха с усмивка, очаровани и от двете трапчинки на бузите му. На лявото ухо имаше златна халка. Дългите мигли правеха кафявите му очи още по-красиви. Движенията му бяха подчертано бавни.

Той многозначително се усмихваше на майка си.

— Откога си започнала пак да свириш?

Бес само изхълца.

— Защо по принцип престана да свириш?

— Защо не искаш да говориш с баща си?

— Защо ти не го правиш?

— Аз съм му сърдита.

— Аз също.

Бес замълча няколко минути.

— Тази вечер се видяхме.

Ранди погледна настрани, но след това подхвърли презрително.

— Как е този задник?

— Ранди, ти говориш за баща си, не забравяй това! Забранявам ти такива изрази!

— Аз си спомням как ти го ругаеше.

— Кога?

Ранди се почувства неловко и само сви рамене.

— Стига, мамо, не се преструвай. Ти го мразеше като чума, точно както и аз, и никога не си скривала това. Защо сега се опитваш да ме заблуждаваш? Неочаквано започваш съвсем приятелски да говориш за него.

— Съвсем не е така. Просто днес ние се срещнахме при Лиза. Това е всичко.

— Така ли? — Ранди изкриви глава и се почеса. — Вероятно вече ти е разказала за намерението си или не?

— Да, вече зная!

Той погледна майка си право в очите.

— И ти си се шашнала, нали?

— Може и така да се каже.

— И с мен беше така, но сега смятам, че всичко е Окей. Какво пък, тя иска това бебе, а Марк е съвсем редовен. Мисля, че той наистина я обича.

— Откъде знаеш всичко това?

— Понякога ходя там, тя ми приготвя нещо за ядене, гледаме видео. Най-често и Марк е там.

Това беше последната изненада за деня.

— Не знаех, че толкова често ходиш там.

Ранди изтегли ръката си от клавишите.

— Лиза и аз се разбираме добре. А и тя често ми помага, когато съм загазил.

— От нея разбрах, че ти ще бъдеш свидетел при бракосъчетанието.

Ранди потвърди с кимване на глава и свивайки раменете си.

— И си обещал, че ще си подстрижеш косата?

Той цъкна с език.

— Това ти харесва най-много, нали, мамо?

Той отново се ухили.

— Брадата ти ме притеснява повече от косата.

Той поглади сплъстената си черна брада, която за деветнадесетгодишните момичета сигурно беше вълнуваща.

— Е, може би съм на път да направя и това.

— Имаш ли момиче, което ще те упреква за това решение, на което ще ѝ липсва? — закачи го Бес, готова да го дръпне за брадата.

Той се дръпна рязко назад, стискайки ръцете си в юмруци и заставайки в поза на карате.

— Не докосвайте брадата ми, лейди!

И двамата стояха в пози сякаш готови да се борят, след което се разсмяха и се прегърнаха. Ако грижите, които напоследък имаше с него я довеждаха понякога до отчаяние, то сега това беше крачка по пътя на надеждата за промяна. Един вече израснал син е нещо чудесно. Неговите случайни прегръдки компенсираха липсата на баща му, присъствието му даваше живот на иначе потъналия в тишина дом и, не като най-последна причина, оправдаваше зареждането на хладилника. Вероятно беше дошло времето да го отпрати от гнездото, но тя с ужас отхвърляше тази мисъл. Ако и той си отиде, оставаше съвсем сама.

Ранди се освободи от прегръдките ѝ, тя му се усмихна мило.

— Ти си един непоправим чаровник.

— Мамо, ти ме познаваш най-добре.

Тя реши да прекъсне нелепите приказки и вече сериозно го попита.

— Между впрочем, на сватбата... — Той я гледаше въпросително. — Лиза помоли към олтара да бъде водена от нас.

— Да, знам това.

— И, както изглежда, предстои ни една вечеря с родителите на Марк за опознаване на двете фамилии.

Ранди мълчеше, затова тя продължи.

— Мислиш ли, че ще издържиш на това?

— Аз и Лиза вече го обсъждахме.

Тя отново стисна устни. „Значи децата й имаха трайна връзка, която прикриваха от нея.“

— Не се притеснявай, няма да изложа семейството си. — Той я погледна изпитателно. — А ти?

— И аз ще се държа, както е необходимо.

— Е, добре тогава... — Ранди стана, потупвайки бедрата си. — Тогава всичко е наред.

Той искаше да тръгне, но Бес го задържа за ръката.

— Има още нещо.

Той застана в очакване, приемайки отново хладното изражение на лицето си.

— Мислех, че е редно да знаеш, че баща ти и Дарла са подали за развод.

— Да, знам го от Лиза. Чудесно! Първо е влюбен в нея, след това я изоставя. Типично за Гуран. — Той се засмя презрително. — Хич не ме интересува.

— Е, аз просто исках да знаеш.

Бес многозначително махна с ръка, като че ли искаше да го извини.

— Тук свършва родителското задължение.

Той стана от пейката и се оттегли към затоплената част на салона.

— Трябва да внимаваш, мамо, ако малко се поддадеш, той ще ти почука на вратата. Такива са този тип мъже... Той просто има нужда от някоя жена и, както изглежда, в момента е сам. Веднъж вече той те е изоставил, надявам се, че няма отново да го допуснеш до себе си.

— Ранди Гуран, всъщност ти за какво мислиш?

Той тръгна към трапезарията, но неочаквано се спря и подхвърли.

— Все пак, тази вечер ти свиреше неговата любима мелодия.

— За твоє сведение, тя беше и моя!

Той я погледна проникателно, барабанейки с пръсти по вратата.

— Да, наистина си права, мамо.

Той рязко се отблъсна и изчезна, без да каже нито дума повече.

### III

Когато през следващия ден Бес потегли към фирмата, цялата низина на Сейнт Кройс беше потънала в мъглива пелена. Сутринта беше студена и, присъщо за зимата, тиха. На юг се извисяваше белия пушек от топлинната пещ на електростанцията, а на север се виждаше побелялата от скреж желязна конструкция на моста над реката, свързващ разположените от двете страни Стилутър и Хютън. Стилутър, наричан още Ривъртаун, беше град, разположен на стръмен каменист хълм в дефилето, над спокойно течащата вода, което определяше и името му. През деветнадесетото столетие тук е било Мека за горските работници, които са работили на юг в боровите гори, а получените пари са пръскали в петдесетте кръчми и шестте бордеи на града.

Сега вече това беше минало, липсваха и високите борови дървета. Градът още почиташе сградите и работилниците на горските работници, както и викторианските красиви домове на бароните, чиито имена и до днес можеха да се намерят в телефонните указатели. На пръв поглед градът изглеждаше сякаш се състои само от покриви, мансарди, фонтани, островърхи кули, чудесни произведения на едно друго време, към което сякаш целият град се прекланяше.

Такъв видя града пред себе си Бес, прехвърляйки хълма от Търд Стрийт към Мейн Стрийт, една дълга улица с много магазини, чиито тухлени постройки бяха от миналото столетие, богато украсени с аркови прозорци. Старомодни фенери украсяваха стръмните калдъръмени улици, които водеха към брега на реката, където през лятото се разхождаха много туристи, наблюдавайки бавно движещите се увеселителни моторни лодки по река Сейнт Кройс.

Сега беше зима, нямаше туристи и Бес седеше сама пред камината, близо до мъждукащото газово осветление в клуб-ресторанта „Сейнт Кройс“.

Както всяка сутрин тя закусваше с английски сладкиш и чаша кафе. Накрая тя напълни и един термос с кафе и продължи към

фирмата. Намираще се на Чеснат Стрийт, недалече от Мейн Стрийт, в една стара постройка с две големи витрини, една синя врата и синя фирмена табела. На нея се четеше „Синия ирис“ — вътрешно обзавеждане, а наоколо беше украсено с цветя.

Вътре още беше тъмно и миришеше на парфюмирани свещи, които бяха изложени за продажба. Входът беше от северната страна и това осигуряваше сянка и приятна хладина през лятото. Но в тази сутрин студът проникваше отвсякъде. Стените вътре бяха облепени с текстилни тапети в кремовиден цвят, което се допълваше добре с мебелите, а подът на галерията беше в синьо. Навсякъде имаше цветя, даже и върху хартиените торби, които клиентите взимаха за домовете си.

В градината си в Норд Хил, нейната баба Клер беше насадила син ирис и още тогава Бес мечтаеше един ден, когато има магазин, да го нарече с това име.

Бес минаваше през един лабиринт от лампи, художествени произведения и стативи с мебелни изработки и сухи цветя, за да стигне до бюрото с касата, които бяха на другия край, а вляво водеше вътрешна стълба до друга, по-малка галерия, която беше съвсем близко до тавана.

Близо до касата тя намери куп бележки, които явно бяха от Хеатър. Тя ги взе със себе си, заедно с кафето, което носеше и се качи по стълбите нагоре. Трябваше да балансира между разхвърляните мостри, тапети и платове, за да може да запали осветлението над бюрото. Много пъти се опитваше да намери по-голям магазин, но в края на краищата бюрото ѝ беше това, което я връщаше обратно. Може би — това, че имаше поглед върху целия магазин, входа и витрината, а може би, защото тази къща имаше своята специфичност и история. Мисълта за ново четириъгълно модерно бюро я отблъскваше. Тук сякаш и ароматът на кафето беше по-силен.

Беше свикнала да идва рано. Часовете между седем и десет бяха най-спокойни за работата, която имаше да свърши. В момента, в който се отваряше магазинът, вече беше невъзможно.

Тя прочете бележките на Хеатър, приключи кореспонденциите и телефонните обаждания, успя дори да направи няколко скици преди в девет и половина да се появи Хеатър.

— Добро утро, Бес, ужасен студ — чу я да казва, докато си сваляше мантията. — Как мина вечерта при Лиза?

Тя знаеше почти всичките ѝ истории с Михаел, тъй че нямаше тайни от нея.

— Добре — отговори Бес, — дъщеря ми се оформя като добра домакиня.

След малко стълбите заскърцаха и тя се появи при нея. Беше жена на около четиридесет и пет години, руса, с модна прическа, скулесто лице с красиви устни и очила в гранитен цвят от рогов материал, добре поддържани ръце и спортно облекло. Всичко това я правеше обаятелна и предразполагаща клиентите.

— Знаеш вече, че в десет часа имаш час за домашно посещение.

— Да, зная — Бес погледна часовника си и подготви папката с необходимите материали.

— Следващият час е в десет и половина, а последният — в три часа.

— Да, да, знам вече.

Тя взе още някои бележки, помоли я да поръча тапети и да контролира заявената доставка за деня, след което успокоена напусна магазина.

Беше много натоварен ден, както често се случваше напоследък. При домашни посещения не оставаше време за обяд. Все пак от едно бистро тя купи сандвич с риба и го изяде набързо в колата. От Стилутър тя се отправи към Уисконсин, оттам до Сейнт Паул на север и едва привечер се върна във фирмата. Хеатър точно беше приключила работата и се готвеше да си тръгва.

— Имаш девет телефонни обаждания, от които четири особено важни.

Бес уморено се отпусна на креслото.

— Хиршвилде, Сибил Аркер, от фабриката за тапети Вернер и Лиза — изброи Хеатър.

Бес въздъхна. Тази досадна Сибил смяташе вероятно, че тя има преса за тапети в подземията и може по всяко време да ѝ предложи.

— А какво каза Лиза?

— Искане да ѝ се обадиш.

— Благодаря ти, Хеатър. Как мина денят днес? Имаше ли клиенти?

— Не особено активно. Общо осем клиенти.

Бес направи гримаса.

Главен оборот тя правеше чрез скици и проекти, а магазинът служеше повече за показ. Добре, че през лятото идваха много туристи.

— Окей, аз трябва да отида до банката. Значи до утре.

— Благодаря ти, Хеатър. Желая ти приятна вечер. До утре.

След като тя си тръгна, Бес хвърли мантото си върху креслото и се качи в своя Олимп. За нейните скици не остана време както се надяваше. Реално за една поръчка ѝ трябваша десет часа, а сега имаше на разположение само три. Тя седна пред бюрото, събу обувките си, отвори една кола и дояде останалия сандвич. Пред нея имаше куп нови проспекти, които чакаха да бъдат класирани в каталога за мебели. Телефонът рязко иззвня.

— „Синия Ирис“, добър вечер.

— Мисис Гуран?

— Да?

— Аз съм Хилде Падгет... майката на Марк.

Бес усети приятелския тон на гласа и без всякаква превзетост.

— О-о, добър вечер, мисис Падгет. Радвам се, че се обаждате.

— Разбрах, че Марк и Лиза са Ви поканили на вечеря, за да Ви съобщят новината.

— Да, така е.

— Изглежда, че тези двама млади хора искат да ни сродят.

Бес остави настрана сандвича си.

— Да, би могло да се каже така.

— Трябва да знаете, че аз и Жак не бихме могли да бъдем пощастливи. За нас Вашата дъщеря е истински ангел. Когато ни съобщиха за намеренията си, ние много се зарадвахме.

— О-о, благодаря Ви. Вече знам, че и Лиза има същото мнение за Вас.

— Разбира се, бяхме изненадани от факта, че вече чакат дете, но аз и моят мъж разговаряхме дълго, след което бяхме убедени, че и двамата желаят това дете. Те и двамата го очакват с нетърпение.

— Да, всичко това разказаха и на нас.

— Всичко е толкова вълнуващо, сякаш и двамата знаят точно какво искат.

Бес отново изпита съжаление, може би и затова, че тя не познаваше Марк и Лиза като двойка така, както тази жена ги познаваше.

— Честно да Ви кажа, мисис Падгет, аз не съм срещала често Марк, но впечатлението, което ми направи вчера по време на нашите разговори е, че има достойнство и необходимата сериозност, което ми дава уверение, че той наистина желае този брак.

— Е, ние вече дадохме своята благословия на двамата и сега искаме да се запознаем с вас. Аз вече предложих една съвместна вечеря у нас в събота и се надявам вие да приемете.

„Събота вечер... А какво ще стане с уговорката ѝ с Кайт? Но какво значение имаше една обикновена уговорка пред това толкова важно събитие?“

— С удоволствие ще приемем.

— Да кажем, в седем часа.

— Добре. А какво мога да взема със себе си?

— Само братчето на Лиза. Нашите деца също ще бъдат. Имаме пет на брой.

— Мисля, че е превъзходно това ваше усилие.

Хилде Падгет се засмя.

— Аз толкова се вълнувам, че даже нощем ставам да правя списъка.

Бес се засмя. Гласът на тази жена звучеше толкова мило и некомплицирано.

— Освен това — продължи мисис Падгет, — Лиза ми предложи помощта си. Тя ще приготви десерта. Значи за вас остава само да бъдете точно в седем часа у нас. Така ще можем да подготвим един добър старт на децата си.

След като затвори телефона, Бес остана дълго неподвижна на мястото си. Любезната покана не можа да промени меланхоличното ѝ настроение. Междувременно беше притъмняло. Лампите на витрината светнаха и папратта, която седеше като декорация, хвърли широка сянка наоколо. В галерията светеше само лампата на бюрото ѝ. Лиза беше на двадесет години, беше бременна и искаше да се омъжи. Защо тогава толкова копнееше за времето, когато децата бяха малки?

„Майчина любов — мислеше си тя, — тази тайнствена сила, която можеше да връхлита неочаквано.“ Изведнъж почувства силно

желание да я види и прегърне. Тя забрави за своята работа и набра телефонния ѝ номер.

— Ало?

— Ало, скъпа, аз съм, майка ти.

— А, мамо, всичко наред ли е? Гласът ти звучи доста потиснато.

— Не, само малко меланхолично. Ако нямаш нещо предвид, бих искала да дойда при теб да си поприказваме.

Бес веднага напусна магазина, макар че за нея това бяха най-продуктивните часове и тридесет минути по-късно беше на същото това място, където вчера беше конфронтацията с Михаел. Когато Лиза ѝ отвори, тя я прегърна и задържа по-дълго в прегръдките си от всеки друг път.

— Мамо, какво става с теб?

— Мисля, че днес съм типична майка. Седях във фирмата и си припомних детството ти.

— И аз бях неповторима, нали? — нахално се засмя Лиза.

Дъщеря ѝ имаше дарбата да развесели всеки, който беше тъжен или изпаднал в затруднение, но в този момент нищо не можеше да спре сълзите на Бес.

— Мамо, не отивам в манастир, а се омъжвам.

— Зная, просто не бях подготвена за това.

— Татко също не беше.

Те седнаха на дивана, Лиза с опънати напред крака.

— Какво стана вчера, след като си тръгнахте с баща ми? Стори ми се, че имахте желание да останете сами и да обсъдите създалата се ситуация.

— Да, мисля, че това ни се отдаде. С баща ти изпихме по чаша кафе и проведохме, за разлика от друг път, доста учтив разговор.

— И какво решение взехте за нас двамата с Марк?

Бес я погледна примирено.

— Това, че ти си моята единствена дъщеря, предстои ти важна стъпка в живота и аз много се надявам тя да е вярна и бракът, който искате да сключите, да е щастлив и единствен.

— И искаш да ти повярвам, че само за това си тук? Ти искаш да се увериш, че аз наистина желая това и не го правя по принуда?

— Поне искам да знаеш, че аз и баща ти ще застанем зад теб, ако ти по някаква причина стигнеш до заключението, че не трябва да се

омъжваш за Марк.

Лиза погледна майка си право в лицето.

— О, мамо, аз толкова обичам Марк! Когато той е до мен, аз се чувствам по-силна и по-уверена в себе си. Той ми вдъхва желание да се старая да бъда по-добра от всеки друг път и това наистина ми се отдава. Това е като че ли... — Тя се загледа в тавана, търсейки верните думи, след което погледна майка си с просветнало лице. — Разбираш ли, когато сме заедно, всичко негативно изчезва от мен. Виждам хората около себе си в друга светлина, не съм така критична, не се оплаквам и комичното в крайна сметка е, че с Марк става същото. Ние често обсъждаме това, както и вечерта, когато ни видяхте за първи път. Странно как изведнъж престанахме да се чувстваме добре в залата за билиард и изпитахме желание да се разхождаме навън или да отидем на концерт. Можеш ли да си представиш — аз и посещение на концерт, мамо? — Тя ръкомахаше с ръце. — По-рано ме интересувахе само Паула Абдул, а изведнъж почувствах желание за толкова хубави неща. Нещо непонятно се случи с мен. — Тя замълча за момент, след което тихо продължи. — Просто ние усещаме нещата по друг начин. Сякаш душевно се сливаме и даже той със смях ми каза: „Хей, това съм аз, Марк!“. Ние се издигаме над слабостите си и това ни прави по-силни. Не намираш ли това за странно?

Бес беше притихнала до нея на канапето, слушайки това впечатляващо описание на любовта, което едва ли някога беше чувала.

— И знаеш ли какво ми каза той? — лицето на Лиза отново засия. — „Ти си по-добра от всички религии, за които някога съм чувал.“ Тези думи ги прочел в някакъв стих. Аз доста разсъждавах над тях, докато накрая прозрях истината, че ние, всеки от нас е вид религия за другия. Мамо, най-голямата глупост ще бъде, ако не се оженим.

— Лиза, Лиза... — шептеше майка ѝ, притискайки я към себе си.

Тази млада жена беше намерила любовта и твърдо вярваше в нея. Беше вълнуващо и същевременно успокояващо, че за кратко време Лиза беше израснала. Колко оскърбително беше това, че Лиза на двадесет години вече знаеше това, което тя на четиридесет не познаваше! Лиза и Марк бяха открили съвместния път. Бяха намерили равновесието между добродетелността и недоволството, което за Бес и Михаел беше непрестанна борба.

— Лиза, детето ми, ако това са твоите чувства към него, аз съм безкрайно щастлива.

— Да, мамо, повярвай ми.

Лиза се освободи от прегръдките на майка си и каза.

— Има още нещо, което искам да ти кажа. Предполагам, че искаш да знаеш, защо при цялата си образованост, проявих глупостта да забременея. Спомняш ли си, че преди Коледа ние отпътувахме за Лутсен да караме ски? Е, и за края на седмицата аз забравих таблетките си и ние много добре знаехме, че ако искаме да се любим, трябва да сме готови за последствията и по-точно, какво би станало ако аз забременея. И тогава Марк ми каза, че иска да се ожени за мен и няма нищо против тези последствия, напротив, това ще го направи щастлив. Аз толкова се зарадвах и ти не трябва да мислиш, че радостта ни за това бебе е пресилена. Изобщо няма причини да се безпокоиш. Ние ще бъдем една чудесна фамилия.

Бес нежно погали лицето ѝ с ръка.

— Къде съм била аз, докато ти така неочаквано израсна?

— Нали беше тук?

— Точно така... тук! Във фирмата. Изведнъж започвам да имам усещането, че последните години бях повече време там, а по-малко с теб. Тогава щях да познавам вашите отношения и вчерашната вечер нямаше да е изненада за мен.

— Но ти добре се справи, вярвай ми!

— Не, ти и Марк бяхте чудесни. Баща ти беше трогнат от него.

— Зная. Днес говорих с него по телефона. С майката на Марк също. Тя искаше да ти се обади по-късно.

— Да, обади ми се. Много е мила.

— Знаех, че така ще я приемеш. Значи е ясно за събота вечер. Някакви възражения?

— След като съм наясно за твоите отношения с Марк, никакви.

— Слава богу! Татко ми каза, че сте разговаряли и за останалите неща — за роклята и за това, че заедно ще пристъпим към олтара. Ще го направите ли?

— Да, съгласни сме с това.

— А роклята, ще мога ли да я облека?

— Ако ти стане!

— Е, това вече е чудесно, мамо. В първия момент ти се уплаши, че твоята рокля може да ми донесе нещастие. Това е нелепо. Няма дрехи, които да носят подобен отпечатък. Благословията при бракосъчетанието се отнася за хората.

— Имаш право.

— Освен това, на мен тя много ми харесва. Обличала съм я така просто на шега. И това не знаеш, нали?

— Разбира се, че не — учудено я гледаше Бес.

— Да, това се случва, когато нещо толкова прекрасно се забранява. Някой ден ще ти разкажа и много други неща, които сме вършили с Ранди, когато вие отсъствахте от къщи.

Бес я гледаше с любопитство.

— Например, книгата с дати и изображения, която ти криеше в шкафа с бельото и кърпите.

— Що за малки дяволи сте били?

— А спомняш ли си красивата ваза, която един ден изчезна. Една вечер, когато си играехме на духове, я счупихме и понеже знаехме, как ще се разсърдите, когато разберете, събрахме парчетата и ги изхвърлихме. Може би съм знаела, че един ден ще имаш самостоятелен бизнес и ще можеш да си купиш двадесет такива още по-красиви. Права ли съм?

Защо беше необходимо да се преструва? Бес просто се разсмя.

— А аз редовно ви пращах на уроци по религия, за да станете добри и честни деца.

— Ние наистина сме такива. Ето, виж, аз се омъжвам за млад мъж, когото вкарах в беля да даде своето име на детето си.

И двете гръмко се разсмяха.

След като се успокои, Бес каза.

— Вече е късно, денят беше доста тежък и аз трябва да си тръгвам.

— Мамо, ти работиш прекалено много. Трябва да отделяш време и за себе си.

— Аз отделям толкова време, колкото ми е нужно.

— Може би. Само че един ден, когато се роди бебето, често ще те измъкваме от твоята галерия. Само като си представя: моята майка — баба! — иронично каза Лиза. — Какво ще кажеш за това?

— Аз мисля... първо трябва да си изруся косата, а останалото ще стани от само себе си — каза тя иронично.

— Ще свикнеш с тази мисъл. А какво мисли баща ми за това, че ще става дядо?

— За това не сме говорили.

— О-о... какъв резервиран тон!

— И още как. Сега, след като преминахме емоционалната част, мога да ти кажа, че това, което вчера ни изигра, беше твърде подло.

— Но се получи, нали?

— Само за времето около сватбата сключихме примирие, повече нищо!

— Така значи! Ранди ми разказа колко се е изненадал, заварвайки те да свириш „Завръщане в дома“.

— За бога, нямам ли право на личен живот?

Двете бавно се придвижиха към вратата.

— Мамо, помисли все пак върху това: ти и татко — отново заедно. Ще идвате у нас на гости, за да ни видите и да видите внучето си. Та това ще бъде върха! Няма да има вече причини да се карате за домашни проблеми и деца. Ние вече израснахме и не се нуждаем от вашите грижи. Освен това, ти отдавна приключи с Колежа — още една причина по-малко за мърморенето на баща ми. Особено и след като се е разделил с Дарла...

— Лиза, от твоята фантазия ми дойде до гуша.

Бес взе мантото си и бързо се облече, подчертавайки своята решителност.

— Е, аз просто те моля още веднъж да помислиш върху всичко това.

Лиза се облегна на стената.

— Нямам никакво намерение. Ще се отнасям учтиво с него и нищо повече. Освен това, ти забравяш за Кайт.

— А, заместникът? Ще ме скъсаш от смях, мамо. Вече близо три години се срещаш с него и Ранди ми каза, че нито една нощ не сте прекарвали заедно. Честно да ти кажа, този тип не е за теб.

— Не зная какво се е случило с теб, Лиза, но ти се държиш невъзможно. И всичко това е умишлено.

Бес отвори вратата.

— Както вече ти казах, аз съм влюбена и искам всички около мен да изпитат това чувство.

Лиза залепи целувка директно върху устните на майка си.

— Е, тогава до събота вечерта. Нали знаеш пътя дотам?

— Да, мисис Падгет ми обясни.

— Окей, не забравяй малкия ми брат.

На път към колата Бес усети, че няма и следа от меланхоличното ѝ настроение. Лиза наистина успя да я накара да се смее върху собствените си слабости.

Мисълта за Кайт я накара да свие рамене. Нямаше да се зарадва, че пак му отказва поканата. Веднага, щом се разсъблече, тя набра номера му. Той се обади почти веднага.

— Кайт? Бес е на телефона. Притесних ли те?

— Точно излизам от банята.

Между тях никога не можа да се получи вълнуваща сексуална връзка, даже и както сега случаят предразполагаше.

— Мога да се обадя по-късно.

— Не, не е необходимо да затваряш. Какво има?

— Съжалявам, Кайт, но трябва да откажа на поканата ти за вечеря в събота.

След кратка пауза, в която тя си го представяше, как е готов да кипне, той попита.

— И защо?

— Семейство Падгет ни канят на вечеря за опознаване на двете фамилии.

— И никой ли не те попита имаш ли време за това?

— За всички други този час пасваше и аз не можех да изисквам заради мен да се променя. Времето до сватбата е кратко и аз смятам, че е важно час по-скоро да се запознаем.

— И твоят бивш съпруг също ще бъде, нали?

Бес си разтърка челото.

— Моля те, Кайт.

— Ще бъде, нали?

— Да, естествено.

— Хубаво, много хубаво!

— За бога, Кайт, става въпрос за сватбата на дъщеря ни. Не мога да го отклонявам.

— Разбира се, че не — нахално отвърна Кайт. — Когато имаш време за мен, можеш да ми се обадиш, Окей?

— Кайт, чакай, моля те...

— Не, не, не се грижи за мен — продължи той със саркастичен тон. — Прави това, което смяташ, че е необходимо. Разбирам те.

Мразеше този студен, неучтив маниер на говорене, когато я ревнуваше от децата ѝ.

— Кайт, не искам така да приключим разговора.

— Трябва да прекъсвам, Бес. Килимът под мен вече е мокър.

— Добре, но моля те да ми се обадиш в най-скоро време.

— Може би — хладно отвърна той.

Бес разтърка очите си, след като затвори телефона. Понякога Кайт се държеше непоносимо детински. Трябваше ли винаги да постъпва така, сякаш тя можеше да избира между него и децата си? И отново се запита, защо все още се среща с него.

Стоеше с отпуснати ръце, уморена и мислеше за скиците, които я чакаха на работната ѝ маса. Беше установила, че такова потиснато състояние винаги се отразяваше на работата ѝ, но нямаше избор. Имаше три неотложни проекта, за което клиентите ѝ вече губеха търпение, при това за следващите дни имаше насрочени нови посещения по домовете.

Тя изстена и се изправи, след което тръгна надолу по стълбите, за да прекара още два часа в работната си стая, потънала в служебни задължения.

## IV

В събота след обяд Бес дълго се бори с фризура си. Тонираната ѝ руса коса блестеше във всички нюанси, като прерията през октомври. Леко навитата ѝ коса беше прибрана зад ушите и падаше свободно до раменете ѝ. Нанесе подходящи кремове, едва забележимо се гримира; накрая критично се огледа в огледалото.

Без съмнение тази вечер искаше да направи впечатление на Михаел, тъй като от последната им среща гордостта и самочувствието ѝ бяха събудени. Преди края на брака им, погълната от изпити, семейни задължения и неприятности, тя се беше занемарила и при една семейна разправа Михаел ѝ беше казал: „Погледни се, съвсем си се изоставила. Ходиш само с джинси и косата ти на нищо не прилича. Когато се ожених за тебе изглеждаше съвсем различно“.

Неговият упрек я нарани жестоко. За да постигне желаната професия, тя беше оцетила здравето и силите си, а той не прояви разбиране, а двойното натоварване наложи и своите лишения. Ходеше със свободно пусната коса, без прическа, с nelaкирани нокти, а за грим и не помисляше. Джинсите бяха лесни за поддържане и най-непретенциозни за обличане. Това ѝ беше ежедневната униформа.

В семейството, в което беше израснал Михаел, мъжете не белеха картофи, не почистваха с прахосмукачка, изобщо не помагаша в домакинството. Когато го помоли да ѝ помага, той ѝ предложи да намали посещенията си през семестъра, за да ѝ остава време за семейните задължения. Това я беше изкарало от равновесие. По-късно разбра, че със своето нехайство и небрежност го беше изгонила от дома и той беше намерил елегантна и красива жена, която се поддържаше и ходеше с костюм и високи токове на работа, сервираше му кафе и му носеше пресата. Случайно я беше видяла по време на коледните празници с доста демонстративно държание и ако Михаел беше прекъснал единствения си контакт с Бес, то тя явно поддържаше и други връзки, освен с него.

След като завърши и започна работа, тя даде триста долара и проведе професионално обучение в салон за красота. Научи се да поддържа косата си и да подбира съответния цвят. Промени облеклото си, полагаше грижи за ръцете си. Всичко това коренно я промени. А най-вече не ѝ липсваха финансови възможности.

За вечерята избра червен костюм с права пола и асиметричен жакет с черни ревери и единствено копче на талията. Прибави големи златни обици, които прилягаха добре на фризура ѝ.

След като хвърли последен критичен поглед, доволна от вида си, тя тръгна към стаята на Ранди, която беше долу, в сутерена. Когато навърши шестнадесет години, той сам си я избра. Беше по-голяма от спалнята му и по-далеч от съседите, които често се оплакваха от силната музика.

В единия ъгъл се намираше любимият му ударен дванадесетчасов инструмент, подставка от полирана стомана и стъпаловидни барабани. Половин дузина рефлектори отразяваха светлината в тавана. Навсякъде по стените бяха залепени снимки на приятелки, рок групи, реклами, музикални плакати. За гардероб служеше приспособление от една тръба, която се крепеше на две железни халки, които висяха от тавана. На пода лежах разхвърляни безброй авто списания, компактдискове и видеокасети. В средата имаше телевизор с рекордер, един микрофон и магнетофон.

Когато Бес приближи вратата, отвътре гърмеше гласът на Паула Абдул. Завари го точно, когато се мъчеше да върже една сива кожена връзка, която пасваше добре към ризата и сребристосивото спортно сако. Косата му блестеше и въпреки солидното подрязване оставаше доста дълга. Сърцето ѝ заби. Когато искаше, можеше да бъде умен и шармантен. Винаги, когато прекрачваше стаята му, я обземаше майчината любов. Това беше нейният син и колкото повече израстваше, толкова по-голяма беше приликата с баща му. Почувства острата миризма на одеколona за бръснене, която толкова ѝ липсваше. За момент си представи, че има съпруг и са отново една щастлива фамилия.

Без да се обръща към нея Ранди каза.

— Обещах на Лиза, но повече от това не мога да се подстрижа.

Бес се приближи към Си-Ди-Плейъра, наблюдавайки светещите лампички, и попита.

— Как се намалява това чудо?

С типичен мъжки жест, почти инстинктивно, той се наклони настрана и изключи апарата. Музиката замлъкна.

Ранди огледа майка си от главата до петите и, без да скрива възторга си, каза.

— Чудесно изглеждаш, мамо.

— Благодаря и ти също. Нови ли са тези дрехи?

— Голямо събитие е когато една по-голяма сестра се задомява.

— Какво ще кажеш да пътуваме заедно дотам?

— Разбира се, стига да искаш.

— Ще вземем моята кола, тъй като е извън гаража.

Тя го остави да шофира, наслаждавайки се на възможността да бъде водена от него. За това си беше мечтала още когато беше съвсем малък, само че животът доста ги раздели.

Пътуваха през покритата със сняг местност в посока Уайт Беар Лейк.

Вляво се виждаше езерото, което се разпростираше като синьосива кърпа, отразяваща луната, а светлините от къщите на брега се събираха като перлена огърлица. Когато наближиха северния бряг, Ранди каза.

— Тук отсреща живее старият.

— Къде по-точно?

— В тази сграда отсреща.

Бес погледна през рамо към красивата къща между дърветата.

— Откъде знаеш?

— Лиза ми я показа.

— Ти знаеш вече, че тази вечер и баща ти ще бъде там.

Ранди я погледна, без да каже нещо.

— Моля те, постарай се, колкото учтивостта го позволява, да си любезен с него, Окей?

— Да, мамо.

— И заради Лиза.

— Да, мамо.

— Ранди, ако още веднъж ми кажеш „Да, мамо“, ще получиш един зад врата.

— Да, мамо.

Тя наистина го перна и двамата се разсмяха.

— Разбираш ме, какво искам да ти кажа за баща ти?

— Ще се опитам да не го разнищвам, Окей?

Семейство Падгет живееше в западния район на града, типичен за средната класа жители. Ранди веднага намери къщата, премина покрай натрупаните камари сняг в двора и, водейки майка си, позвъни на вратата.

Отвориха Марк и Лиза. Зад тях стоеше дребна, набита жена, в синя рокля с плисирана пола и бяла яка, а от усмивката по бузите ѝ имаше две трапчинки. Бащата на Марк беше висок човек, с рядка коса и слухов апарат на лявото ухо. Той приятелски се усмихваше на Бес. Беше само по риза, с обърнати маншети и без сако.

Семейство Падгет явно не държеше много на облеклото си, даже и в такъв случай, като този. Независимо от това, още от първия миг ѝ се сториха много симпатични. Наляво отворената врата водеше към всекидневната. Карирани тапети и тежки масивни мебели, които създаваха уютна обстановка.

Близко до входа към кухнята стоеше изправен Михаел Гуран.

Той гледаше право към идващата към него изключително елегантна Бес, следвана от сина им Ранди, който в своето свободно, с повдигнати рамене, пардесю и вдигната яка изглеждаше още по-висок. С какво нетърпение очакваше този момент! „Боже господи, колко е пораснал!“ За последен път го беше видял преди три години. Беше по Великден. Цареше оживление, наоколо имаше много деца, Михаел си беше купил пролетно сако и точно излизаше от магазина, когато неочаквано срещу себе си видя Ранди. Той оживено разговаряше с приятел на неговата възраст. Когато го видя, той замръзна на мястото си, силно пребледнявайки. После рязко дръпна приятеля си и двамата влязоха в съседен магазин за дамска мода. И ето сега, след три години, беше израснал и изглеждаше чудесно. Михаел почувства прилив на бащинска гордост от приликата, която имаше синът му с него.

Ранди се здрависваше с всички, след което подаде пардесюто си и едва тогава погледът му срещна този на баща му. В същия момент усмивката изчезна от лицето му.

Михаел почувства, че нещо стегна гърлото му. Сякаш цяла вечност премина, докато двамата стояха в двата края на хола и всеки по свое му връщаше спомените. „Толкова е просто — мислеше си Михаел — да пресече салона и да прегърне този млад мъж, който като

дете го боготвореше и беше щастлив, когато можеше да стои до него, когато, например, сменяше маслото на колата или подстригваше тревата в двора.“

Но Михаел не беше в състояние и крачка да направи, а можеше само да стои с тази буца на гърлото като пленник на своя собствен похабен живот. В този момент Жак Падгет пристъпи към Ранди и, подавайки му ръка, привлече цялото му внимание. Михаел погледна към Бес и двамата пресилено се усмихнаха. Можеше в присъствието на Бес да поговори с Ранди, но отчуждението на сина му причиняваше болка, макар в главата му още да звучаха думите на Бес от последната им среща: „Ранди има нужда от баща и това трябва да си ти“. Но как?

Холът беше пълен с хора — останалите четири деца на Падгет, техните възрастни родители. Всеки правеше кръг и се здрависваше с гостите. И ако Ранди умишлено запазваше разстоянието между тях, то Бес, здрависвайки се, съзнателно се приближаваше, докато накрая се озова до бившия си съпруг.

— Добър вечер, Михаел — каза тя въздържано. Сякаш между тях никога не е съществувала враждебността.

— Добър вечер, Бес.

И двамата гледаха към присъстващите наоколо, усмихвайки се любезно. Той тайно оглеждаше облеклото, фризурата, обувките ѝ, гривните на ръцете ѝ. „Дявол да го вземе, колко се е променила!“ Бес оправи една от обиците си и небрежно подхвърли към него.

— Ранди вече е голям мъж, не намираш ли?

— И още как, не можах да повярвам, че това е той!

— Не искаш ли да поговориш с него или предпочиташ да стоиш тук като чужд?

— Вярваш ли, че ще се получи нещо?

— Би трябвало поне да опиташ.

Неочаквано си спомни как в една неделна сутрин двегодишният Ранди се озова в спалнята им рано сутринта по пижама и, сядайки върху баща си, каза: „Тик филм, тати“. Михаел нежно го прегърна и изпълни молбата му. Те гледаха анимационни филми, оставяйки мама да поспи. Колко би желал сега да може така да го прегърне с думите: „Прости ми, момчето ми, сгреших, искам да поправам това. Толкова съжалявам!“.

Хилде Падгет се появи с табла различни сандвичи; а Жак Падгет започна да разлива напитки.

Ранди остана на другия край на хола и само бегло поглеждаше към баща си. Един от тях трябваше да сложи началото и Михаел реши да поеме риска. Той пресече разстоянието и тихо каза.

— Здравей, Ранди.

— Хм — промърмори Ранди, гледайки през рамото му.

— Аз едва те познах, толкова си пораснал.

— Да, така става един ден, знаеш ли?

— Как си ти?

Ранди вдигна рамене и продължи да гледа встрани.

— Майка ти ми каза, че ти все още работиш в този магазин. Харесва ли ти?

— Какво значи, харесва? Човек става сутрин и отива там, за да изкара тези часове и това ще бъде, докато мога да се включа в някой Джазбанд.

— Джазбанд?

— Да, джазбанд, нещо такова — рап-п-пап-пап-р-р.

— Умееш ли добре да свириш?

За първи път Ранди го погледна право в очите. Яростно изражение изкриви лицето му и той през зъби му каза: „Остави ме на мира“, след което се обърна и го остави да стои прав до него.

Михаел почувства остър спазъм в стомаха, сякаш беше скочил от втория етаж. Обзе го разочарование и безпомощност. Той погледна към Бес и разбра, че тя внимателно ги наблюдаваше.

„Тя има право. Като баща аз съм един негодник.“

Лиза му дойде на помощ. Тя го хвана за ръката и го затегли към другия край.

— Татко, дядо Еарл по-рано също е бил ловец и аз току-що му разказах за теб и за това, че и сега през есента си улучил рогат елен. Но той иска да чуе нещо повече от теб.

Еарл Падгет беше як мъж с тройна брадичка и мургаво лице, типично за ловците. При разговор той разпалено жестикулираше, разказвайки истории, в които участваха и неговите синове.

От всички мъже само Ранди оставаше настрана. Михаел се присъедини, доколкото можа, но в мисълта си даваше сметка, че Ранди е привързан към майка си, а на него му обръщаше гръб.

Когато момчето стана на дванадесет години, той имаше намерение да го въведе в ловуването, показвайки му всички тайни за гората и дивите зверове. И ето че сега седеше тук, в кръга на бащи и синове, които предаваха от генерация на генерация въодушевлението си, а неговият син стоеше настрана, чужд на всичко това. Испита болезнено чувство.

Хилде Падгет влезе и покани всички на масата.

Настаниха Михаел и Бес на единия край на масата, а на другия — Хилде и Жак. Марк и Лиза седнаха в средата, а останалите — всеки, както пожела.

След като изтегли стола на Бес и я изчака да седне, Михаел също зае мястото си и погледна към Ранди, който беше диагонално на другата страна на масата. След минута той тихо каза на Бес.

— Имам впечатлението, че Ранди не одобрява това, че сме един до друг.

— Твърде е възможно. Той ли ти каза нещо за това?

— Не, просто ме погледна мълниеносно, когато ти предложих стола.

— Затова пък Лиза е много доволна. И на двамата им обясних, че трябва да направим добро впечатление на тези мили хора. Е, тогава... да се чукнем!

Тя вдигна чашата си към него за на здравица.

— Да видим дали в името на децата си ще издържим този фарс.

Той отговори на тоста и двамата отпиха по глътка.

Сервираха печено месо със зеленчуци, ориз и салата, топли бротхени и масло. Всичко щедро се предлагаше, като в една голяма фамилия. Когато Михаел ѝ предлагаше една от салатиерите, тихо ѝ каза.

— Ако някой ми беше казал седмица по-рано, че в разстояние на няколко дни ще се видим два пъти, щях да го помисля за ненормален.

Бес го наблюдаваше, как си сипва от пържените картофи в чинията.

— Хилде ги е направила точно по вкуса ти, нали?

Той си взе още една лъжица.

— Да, това все още с удоволствие ям.

„Удоволствие е да се готви нещо за Михаел, тъй като той има вкус и умее да цени“ — беше казала майка му.

„По дяволите!“ — Бес гледаше безизразно в чинията си. — „Не беше лесно да седиш до един мъж, с когото си споделил хиляди обеда и вечери, на когото познаваш и плюсовете и минусите, знаеш всяко негово следващо движение.“

— Говори ли с Лиза? — откъсна я той от мислите й.

— Да, още на следващия ден бях при нея.

— И какво е мнението ти сега? Одобряваш ли решението им?

— Да, определено!

Бес наблюдаваше лъчезарното лице на дъщеря си, която разговаряше с бъдещия си съпруг. Без всякакво съмнение те бяха щастливи.

— Погледни към тях — настоя Бес. — Тя ме убеди, че той е истинският мъж за нея. Нея вечер тя ме накара да заплача от вълнение.

— И какво решихте за твоята сватбена рокля?

— Ще бъде с нея.

Бес проследи погледа му и видя същата тъга в очите му, която чувстваше и тя.

— Мисля, че Ранди ни наблюдава и сигурно се пита, какво се разиграва тук? — спокойно отбеляза той.

— Защо, разиграва ли се нещо?

Той я шокира с думите си.

— Изглеждаш чудесно, Бес.

Тя се изчерви и откъсна парче от печеното.

— За бога, Михаел, та това е абсурд!

— Но е така. Толкова ли е лошо, че ти го казвам? Ти невероятно си се променила, откакто не сме заедно.

Яростта в нея се възпламени.

— Не, това наистина е върхът! Колко време живееш сам, без жена до себе си? Един месец? И вече правиш комплименти. Моля те, без обиди, Михаел!

— Не го направих преднамерено.

В този момент Жак Падгет се изправи с чаша в ръка и прекъсна разговора им.

— Мисля, че сега е момента да вдигнем тост. Не съм добър в тези неща, но ще трябва да ме изтърпите.

Той разтърка окото си с ръка и продължи.

— Марк е нашият първороден син и първият, който встъпва в брак и ние се надяваме, че той ще избере човек, с когото и ние ще се разбираме и ще обичаме. И когато той доведе Лиза в къщи, стана ясно, че желанието е изпълнено. Не можем да бъдем по-щастливи от избора, който той направи, а ти, Лиза, детето ми, ще го направиш най-щастливия мъж в Минесота. Искаме да ти кажем добре дошла в нашата фамилия и че много се радваме, че днес тук са и твоите родители.

Той поздрави Михаел и Бес и кимна на Ранди.

— И така... — Той вдигна високо чашата си. — Да пием за щастливия съвместен живот на Лиза и Марк. Ние винаги ще бъдем до тях и ще им помагаме.

Всички се присъединиха към наздравицата.

Когато Жак зае отново мястото си, Бес и Михаел набързо размениха реплики.

— Един от нас също трябва да вдигне тост.

— Искаш ли ти да направиш това?

— Не, ти.

Михаел стана и вдигна чашата си.

— Хилде и Жак! Преди всичко искам да ви благодаря за сърдечната покана. Най-добрият път за едно младо семейство е нивелираният път, по който ние, техните родители, съвместно ще ги поведем и ще им покажем, че винаги могат да разчитат на нашата подкрепа. Майката на Лиза и аз се гордеем с нея. Ние споделяме радостта си с вас и казваме на Марк, като на неин бъдещ съпруг, най-сърдечно добре дошъл при нас. Лиза! Марк! Ние ви обичаме и ви желаем много щастие.

След наздравицата Михаел отново зае мястото си.

Бес почувства тоста му прекалено рафиниран. Нито една фалшива дума в поздрава. Беше сладко и същевременно горчиво това, че семейството им е отново заедно. Опитът на Михаел да се доближи до Ранди й даде надежда, която скоро се превърна в разочарование от начина, по който беше отблъснат. Това, че беше до Михаел, събуждаше в нея чувства, които трябваше да потисне.

Тя беше разведена и независима. Беше доказала, че сама успя да се справи: създаде фирма, къща, кола, градина и въпреки това имаше чувството, че тостът, който вдигна Михаел, сякаш беше за тях двамата.

Отдавна потисканото желание сякаш се събуди и не позволяваше да бъде заглушено.

Сервираха кафе и десерт — една божествена бяла пухкава комбинация с ягоди и банани. Погледът ѝ продължаваше да се мести от Михаел към Ранди, който игнорира баща си и предпочете да разговаря с шестнадесетгодишната дъщеря на Падгет.

— Ти намери верните думи — наведе се към него Бес.

— Да, мисля, че се справих, въпреки опасенията си — съгласи се той.

Тя потисна желанието си да положи ръка върху неговата и само се обърна с думите.

— Не се отказвай от Ранди, моля те!

Съзнавайки задълженията си и съобразявайки се с хората, с които току-що се запознаха, те усмихнато даваха вид, че разговорът им е непринуден, но тонът беше друг.

— Причинява ми болка — тихо каза той.

— Зная, с него е същото. Затова не бива да се отказваш.

Той взе чашата кафе, отпи глътка и, гледайки през нея към сина им, каза.

— Той наистина ме мрази.

— Мисля, че си го налага, но му е трудно.

Михаел остави чашата си и се обърна към нея.

— Каква роля играеш ти в този случай? Защо са тези неочаквани усилия за одобряването между мен и Ранди?

— Много просто. Ти си негов баща. Постепенно започвам да проумявам, какво причинихме на децата си, въвличайки ги в нашата студена война.

Той тежко въздъхна и се облегна назад.

— Добре, Бес, ще се опитам.

На път за дома Ранди се държеше доста навъсено.

Бес го попита.

— Кажи ми, какво става с теб?

Той я удостои само с кратък многозначителен поглед и отново се концентрира в пътя.

— Ранди? — продължи да настоява тя.

— Какво се разиграва между теб и стария?

— Нищо! И не го наричай „стария“. Той ти е баща.

Ранди погледна встрани през прозореца и промърмори „лайно“.

— Той полага усилия да поправи стореното, не забелязваш ли това?

— Умът ми не го побира! — извика Ранди. — Изведнъж той е мой баща и аз трябва да му се кланям, макар че ти шест години не скриваше, че го мразиш като чума.

— Може би не съм била права. Не беше редно да прехвърлям своите чувства върху вас.

— Аз имам свое собствено мнение, мамо. Не е нужно да се съобразявам с твоето. Той се държа гадно. Хвана се с друга жена и разби нашето семейство.

— Имаш право! — изкрещя Бес и продължи по-спокойно. — Имаш право. Имаше друга жена. Но има и нещо като разкаяние и прошка.

— Струва ми се, че не чувам добре. Той отново ти се докарва, нали? Изтеглиха му стола и той се присламчи към теб. Едва го е изгонила другата, той вече се подмазва на теб. Този тип ме побърква.

Бес отново изпита чувство за вина за това, че беше насадила толкова омраза в него, без да се замисля за последствията. Такъв род огорчение можеше да унищожи и други негови чувства.

— Съжалявам, че имаш такова мнение за него, Ранди.

— Струва ми се, че твърде бързо се обръщаш кръгом, мамо. Не сили даваш сметка, че пак те прави на глупачка, готов да те изиграе?

Тя чувстваше как яростта се надига в нея, защото той изричаше нейните мисли. Ядосваше се и за това, че днес тя изпита желание отново да бъде с него.

„Не забравяй какво ти причини — казваше й вътрешен глас. — Даже, ако отношенията се прояснят, запази дистанция.“

Следващият ден беше неделя. Както винаги беше много трудно да се изкара Ранди от леглото, за да я придружи до неделната служба в църквата. Следваше един унил обяд за двама от печено пиле и картофи. Ранди упорито мълчеше. Веднага след това той каза, че отива при приятеля си Бърни, за да гледат по телевизията мача на националната футболна лига.

В къщата беше тихо. Бес оправя кухнята, облече един анцуг и влезе в безлюдния хол. Тишината я потискаше. Реши да поработи върху проектите си, но беше много трудно да се концентрира и затова често ставаше и поглеждаше навън през прозорците снега и прокрадващото се слънце.

Отново се опита да работи, но мислите за Михаел и разбитото ѝ семейство не я напускаха. Тя безцелно се отправи към пианото и продължително натисна един от клавишите. Отново се върна до прозореца. В една от стръмните градини отсреща деца се пързалиха с шейни.

Спомни си един такъв слънчев зимен ден, когато тя, Михаел и децата отидоха в парка в Минеаполис, за да се пързаят с шейни на хълмистата част. Носеха червените си пластмасови шейни. Михаел пръв се спусна, но още в началото рязко се преобърна и продължи надолу, пързайки се. Шапката и очилата му бяха изхвъркнали и когато се спря и надигна, главата му беше побеляла от сняг. Видът му, толкова комичен, ги накара да се натъркалят от смях.

Години по-късно, когато семейството им вече блокираше, един ден той ѝ каза: „Нищо не предприемаме да се разнообразим. Вече изобщо не се смеем“.

Бавно се върна във всекидневната. Камината беше студена, а на канапето имаше куп разхвърляни вестници. Тя ги събра и се отпусна на фотьойла, замислена и изпълнена с въпроси. Не беше от тези, които лесно се разплакват, но в момента чувстваше напрежението в очите си. Изведнъж изпита желание да потърси майка си. Набра номера ѝ.

Стела Дорнер се обади както винаги с бодър, весел глас и с подчертаното.

— Ал-о-о.

— Ало, мамо, Бес е тук.

— Много мило, точно си мислех за теб.

— И какво по-точно?

— За това, че вече една седмица не съм те чувала.

— Заангажирана ли си?

— В момента гледам спорт.

— Мога ли да дойда при теб? Искам да си поговорим.

— Разбира се, ще се радвам да те видя. Ще останеш ли за вечеря? Мога да ти приготвя ребра на грил, които толкова обичаш, с

лук и лимонени резенчета.

— Хм, звучи добре.

— Веднага ли ще дойдеш?

— Щом се облека и обуя.

— Добре, до скоро, скъпа.

Майка ѝ живееше в предградието близо до Оаклен-Голфплац, западно от Стилутър. Не беше минала и една година от смъртта на съпруга ѝ, когато тя купи тази къща, обзаведе я с нови мебели и обясни, че тя не е погребана с него и ще продължи да живее пълноценно. Продължаваше да работи като медицинска сестра в болницата „Лакевиев Мемориал“, макар че скоро щеше да навърши шестдесет години. Освен това ходеше на голф, даже се беше включила в един дамски отбор, пееше в църковния хор на С. Мария и беше член на американско дружество за защита на африкански редки растения. Когато имаше желание, посещаваше дъщеря си Джоан в Денвър. В понеделник играеше бридж, във вторник гледаше любимото си телевизионно предаване, в сряда посещаваше организираната разпродажба, а в петък имаше час за козметика и фризьорство. Веднъж даже беше посетила клуб за запознанства, но след това заяви, че тези мъже там изобщо не ѝ допадат. Нямаше никакво намерение да се обвързва.

Триетажната къща с големи витринни прозорци блестеше от слънцето. Винаги, когато идваше при нея, я обземаше жизнено чувство и днес не беше по-различно. Още с влизането усети миризмата на ребра на грил.

Стела се появи в спортен анцуг, който беше пъстроцветен като кърпата за почистване на художника. Бяла основа и петна във всички цветове. Гъстата ѝ прошарена коса беше разделена с пътека в средата и падаше на вълни около лицето ѝ. Имаше навика едновременно с две ръце да отхвърля косата си назад. С това движение тя поздрави дъщеря си.

— Бес... скъпа!

Майка ѝ беше доста по-ниска и за да я прегърне трябваше да се повдигне на пръсти.

— Внимавай! Не искам да те изцапам с боя.

— Каква боя?

— Записах се в курс по маслена живопис и току-що привърших първата си картина.

— Но как намираш време за всичко това?

— За любимите си неща човек винаги трябва да намира време.

Стела я въведе навътре. Макар че слънцето не огряваше директно стаята, вътре беше светло. От големия прозорец се виждаше побелелия от сняг плац за голф. Дългото канапе с цвят на фламинго беше обърнато към прозореца, а от телевизора, който се намираше на стенния шкаф от абаносово дърво, предаваха футбол. Пред стъклената врата, която водеше към градината, имаше изправен статив с почти готовата картина в африкански стил.

— Как я намираш?

— Хм... — Бес се вгледа в картината, докато се събличаше. — Много ми харесва.

— Може да не е великолепна, но какво от това? Уроците ми доставят върховно удоволствие.

Стела намали звука на телевизора.

— Искаш ли кола?

— Аз ще се обслужа сама. Ти си продължавай работата.

— Добре...

Тя отново отметна косата си назад, след което взе една четка и застана пред статива. През това време Бес отиде в кухнята и отвори хладилника.

— Да донеса ли и на теб?

— Не, благодаря, аз пия чай.

На подвижната маса Бес си сипа чаша кола и отпи от нея.

— Как са децата?

— Не ми се говори сега за това.

Бес вече се беше върнала обратно и, събувайки обувките си, се настани удобно на канапето.

— Лиза очаква дете и ще се омъжва.

Стела хвърли бегъл поглед към нея, като каза.

— Може би трябва малко да изсветля тази част. — Тя взе парцала и избърса четката.

— Не, моля те, продължавай.

— Не ставай глупава, за това имам много време.

Четката изчезна в един буркан с терпентин, след което Стела свали престилката си и, поемайки чашата чай, седна до Бес.

— Така... Лиза чака дете и това значи, че аз ще стана прабаба.

— А аз — баба.

— Ужасно, нали?

— Може би...

— Това, разбира се, е маловажно. Но ти си доста шокирана, нали Бес?

— Да, бях, но вече съм по-спокойна.

— Искате ли тя това дете?

— Да, даже много.

— Е, това облекчава нещата.

— Познай, какво още се случи?

— Още нещо?

— Срегнахме се с Михаел.

— По дяволите, имала си тревожна седмица.

— Лиза инсценира това. И двамата ни покани в апартамента си, за да ни съобщи новината.

Стела се засмя, отмятайки главата си.

— Браво на Лиза! Добре го е направила. Момичето има стил.

— Можех да я удуша!

— Как е тя?

— Щастлива, развълнувана и, както казва, много влюбена.

— А Михаел?

— Отново е свободен, развежда се.

— Охо!

— А между другото имаш поздравии от него. Ще ти цитирам думите му: „Поздравии старата дама и й кажи, че много ми липсва“.

Стела вдигна чашата си в отговор на поздрава.

— Хм, Михаел. — Тя отпи от чая. — Не се учудвам, че имаше желание да поговорим. А как приема Ранди всичко това?

— Както винаги той е възмутен и ненавижда баща си.

— А ти?

Бес изхълца.

— И аз не зная, мамо. — Тя се загледа замислено пред себе си.  
— Шест години преглъщах тази обида не ми е лесно да се отърся от това.

Стела отпиваше от чая, без да каже нито дума. След минута Бес погледна към нея.

— Мамо, да не би да искаш да кажеш, че аз... — Тя не продължи.

— Какво ти...

— Когато се развеждахме, ти не каза нито дума.

— Не беше моя работа да се бъркам.

— Когато разбрах, че Михаел ми изневерява, много се надявах, че ти ще вземеш моята страна и ще го упрекнеш за това. Но ти не каза нищо.

— Аз много държах на Михаел.

— Мислех, че и ти като мен трябва да го ненавиждаш. Но ти не каза нито дума. За това трябва да е имало някаква причина?

— Сигурна ли си, че искаш да я чуеш?

— Мислиш, че можеш да ме засегнеш?

— Не зная. От това ще разбера до колко си израснала през тези шест години.

— Да не би да искаш да кажеш, че и аз имам вина?

— За това винаги има двама, но когато един мъж изневери, винаги се хвърля вината върху него.

— А каква е моята вина, в какво аз сбърках?

— Никаква вина, ти просто беше забравила своя мъж.

— Това не е вярно! Той не ме освободи от задълженията ми, аз продължих да чистя, да готвя, да пера.

— Това са странични неща. Аз говоря за вашите лични отношения.

— Мамо, времето не стигаше за нищо!

— Виждаш ли, ти сама сложи пръст в раната.

Стела остави Бес да размисли върху думите ѝ и отиде в кухнята, за да си сипе чай. Когато се върна, Бес стоеше пред прозореца, заглеждана навън.

— Спомняш ли си в първите години от брака ви колко често ни молеше мен и баща ти да гледаме децата, за да отидете някъде на къмпинг само двамата? Как за Коледа му купи ловна пушка, която той толкова желаше, след което я скри у нас? Спомняш ли си с какво усилие я внесохме тайно, за да си получи той подаръка за Бъдни вечер?

Бес продължаваше замислено да гледа към заснежения плац.

— Приятните изненади никога не трябва да престават — продължи Стела.

— Аз ли бях тази, която прекъсна всичко това?

— Не зная. А ти как мислиш?

— Тогава не виждах нещата в тази светлина.

— Ти се впусна в обучението, след като завърши създаде фирмата. Когато идваше у нас, вече беше сама и вечно бързаше. Знам, как престана да ни каниш на вечеря, как децата все по-рядко идваха и видът им беше потиснат и самотен.

— Аз го молах да ми помага в домакинството, но той отказа. Това не е ли вина?

— Може би. Това обаче касае само вас двамата. Може би щеше да ти помогне, ако ти не го подценяваше и умееше да го предразположиш. Как беше сексуалната ви връзка по това време?

Бес отново се загледа навън. След малко каза.

— Мизерна.

— Ти просто нямаше време, беше уморена, така ли е?

— Смятах, че като изкарам изпитите си и открия собствена фирма ще си взема помощничка в къщи и отново ще имаме повече време за нас двамата.

— Да... но той не издържа толкова дълго време?

— Вчера той ми каза, че изглеждам чудесно. Не можеш да си представиш, как ме ядоса това!

— Защо?

— Защото... — Бес размаха ръце. — Защото, по дяволите, и аз не зная защо. Може би защото едва се е разделил с другата, чувства се самотен, а аз не искам това да е причина за неговото завръщане, не искам да се връща при мен унижен. По време на вечерята Ранди не ни изпускаше от поглед. Аз се стремях да направим добро впечатление, но после усетих, че... — Бес закри лицето си с ръце. — За бога, мамо, не знам вече. Изведнъж се почувствах толкова самотна, главата ми е пълна с въпроси. Не зная какво ще стане по-нататък.

Стела остави чашата и седна до нея. Погали я по главата, след което започна нежно да масажира раменете ѝ.

— Сега ти преживяваш това, което се е натрупало в продължение на шест години — време, през което си го мразела и си прехвърляла

вината изцяло на него и изведнъж започваш да осъзнаваш и собствените си грешки. Това не е толкова лесно.

— Аз не го обичам вече, мамо, наистина не го обичам.

— Е, щом го казваш, значи е така.

— Защо тогава срещите с него ми причиняват такава болка?

— Защото изпитваш желание да прозреш истината.

Стела извади една смачкана книжна салфетка и я подаде. Миришеше на терпентин.

— Съжалявам, мамо — промърмори Бес, бършейки сълзите си.

— Не се тревожи, мога да понеса това и те разбирам.

— Неочаквано идвам при теб и развалям целия ти ден.

— Това не е вярно, напротив. — Стела я притегли към себе си. — По-добре ли си вече?

— Да, до известна степен.

— Тогава чуй, какво ще ти кажа. Това, че след развода беше ядосана, сигурно е било за добро, защото ти се амбицира и това ти помогна да се справиш по-нататък без негова помощ. Сега ти си професионално независима жена. Дотук добре. Но аз се опасявам, че ти и в бъдеще ще имаш такива дни на размишления. Винаги можеш да дойдеш при мен. Такива разговори помагат. Така, а сега седни добре и ми разкажи нещо за плановите около сватбата, за младия мъж на Лиза, за това, какво трябва да облека на това чудесно парти и дали пък няма да намеря там един интересен мъж за мен.

— Мамо, ти си невъзможна — засмя се Бес. — Нали казваше, че не искаш беля на главата си.

— Аз наистина не желая това, но човек не може да слуша само женско крякане около себе си, трябва да чува и мъжки глас.

Бес спонтанно я прегърна.

— Мамо, не съм ти го казвала досега, но за мен ти винаги си била като идол. Винаги съм искала да бъда като теб.

Стела я притисна към себе си.

— Ти си взела много мои черти и приликата е голяма.

— Само че никога не си била сломявана като мен.

— И още как, само че като ми се случи такова нещо, аз веднага ставам член на нов клуб.

— Или се оглеждаш за някакъв мъж?

— Бих казала, че това не е погрешно. И понеже говорим за мъже, какво става с теб и Кайт?

— Ах... Кайт? — Бес направи гримаса. — Той ми се разсърди за това, че отказах поканата му и отидох на вечеря в семейство Падгет. Знаеш го какъв е.

— И понеже водиш откровен разговор, искам да ти кажа, че той не е мъж за теб!

— Лиза и ти — да не сте се наговорили?

— Може би...

Бес засмя.

— Що за дяволи сте и двете! Само че, ако си въобразявате, че покрай сватбата ще ни съберете с Михаел, много се лъжете.

— Не съм казала нито дума за това.

— Не, но го мислиш и аз веднага ще ти кажа, че можеш да го забравиш.

Стела повдигна вежди.

— Как изглежда той? Все така ли е впечатляващ?

— Мамо! — Бес сърдито я погледна.

— Само се интересувам.

— Изключено е, мамо! — увери я Бес.

Стела я погледна многозначително, казвайки.

— Човек никога не знае. Толкова неща могат да се случат.

## V

Когато в неделя сутринта Михаел се събуди, той се протегна и положи под главата двете си ръце. Спалнята му беше голяма, с три стъклени врати, от които се виждаше езерото, една камина от бял мрамор, два матрака, на които спеше, и един телевизор.

Отразената от замръзналото езеро слънчева светлина хвърляше красиви цветни мостри по тавана. В сградата цареше трайна тишина. Тук не допускаха деца, а повечето от заможните обитатели изкарваха зимата на юг, така че по това време рядко се виждаше някой. Беше доста самотно.

Спомни си срещата с Ранди, затвори очи и видя своя деветнадесетгодишен син пред себе си, който толкова приличаше на него и беше изпълнен с омраза. Михаел се опита да тури в ред чувствата си. Любов, надежда, разочарование и собствения му провал.

Толкова болезнено беше чувството да си отблъснат от собствения си син. Вероятно Бес имаше право — той го беше наранил не само душевно, но и физически. Не беше ли допринесъл той самия за това, отказвайки всякакъв контакт с баща си?

Това момче — вече мъж, беше негов син и пълното му откъсване през шестте години не беше по негово желание. Ако влиянието на Бес не беше толкова негативно, а беше го насърчила във връзката с баща му, можеха да прекарат доста време заедно, например на лов или просто на излет сред природата. Вместо това, присъствието му, дори и при училищното завършване, беше забранено. Той му пращаше и пари, веднъж петстотин долара, но не получи нито дума в отговор, единствено Лиза му беше казала, че с тях е успял да купи своя ударен инструмент.

„Ударен инструмент.“

Защо Бес не се беше погрижила за това, момчето да посещава колеж или поне някакво занаятчийско училище? Щеше да бъде много по-добре, отколкото тази работа в магазина. Упоритостта, с която Бес

завърши Колежа, го караше да мисли, че и за децата си ще бъде така упорита. Може би беше опитала?

Бес. Боже господи... колко се беше променила! Когато вчера се появи на вратата, той беше поразен. Защо ли изпитваше към нея тези чувства, след всичките гръмогласни обиди, които беше отправила към него? Може би, защото тя остана като майка при децата си или за това, че изминалите съвместни години никога не можеха да бъдат забравени. Би се обзаложил, че и тя до известна степен мисли като него.

Докато лежеше в своя луксозен апартамент без мебели, в главата му изплуваха спомени от първите им срещи. Бес учеше още в гимназията, а той беше студент във втори семестър, когато при едно посещение в края на седмицата беше очарован от нея. След една футболна среща през есента на 1966 г. на път към колата му я целуна за първи път, а малко преди да завърши училище, през един неделен следобед, се любиха за първи път по време на един пикник край Тайлър-Уотърфол, където отидоха с приятели. Година по-късно вече бяха женени, той като току-що излюпен абсолвент, а на нея ѝ оставаха още три години. Първата си брачна нощ прекараха в хотела „Радисон“ в Минеаполис.

Родителите ѝ бяха резервирали пребиваването в хотела, а нейни приятелки ѝ бяха подарили нощница от дантела. И сега си спомняше, как тя се появи от банята, а той я очакваше, облечен само със синия панталон от пижамата си. И двамата бяха страшно объркани, сякаш беше за първи път. Тогава си мислеше, че никога не би забравил тази нощ, но с течение на времето това беше избледняло. Това, което добре си спомняше, бе събуждането на другия ден. Беше през юни и слънцето щедро огряваше стаята. Върху нощната масичка имаше поставена кошничка с плодове от управлението на хотела и две недопити чаши шампанско от вечерта. Когато отвори очи, видя Бес до себе си. Тя вече беше с нощница и той се запита кога беше станала. Дали очакваше от него също да се облече? Явно беше доста стеснителна. Скоро тя също се събуди, усмихна се и нежно се погали в него и само от вида ѝ той беше обзет отново от силно желание да я прегръща и целува, стигайки до ерекция. Те дълго останаха в леглото, нямаше го това, което по-рано ги притесняваше при тайните срещи, сега удоволствието спокойно да се излежават сутринта беше двойно по-голямо.

— Представи си само, вече никой няма да те кара в един часа през нощта да се прибираш и до края на нашия живот ще можем да се събуждаме заедно, фантастично, нали?

— Да, фантастично! Но защо отново си обличаш нощницата?

— Не мога да заспя, ако нямам нещо на себе си. А ти?

Той беше завит до кръста.

— За мен това не е проблем — беше отговорът му, — но затова пък имам друг проблем. — И той положи ръката ѝ на корема си.

Той оживено си спомняше всички подробности от тази сутрин, защото нищо от неговия живот не беше така вълнуващо, както тогава. И преди брака преспиваха понякога заедно, но винаги имаше нещо, с което се съобразяваха, докато през тази сутрин нищо не можеше да ги смуги. Те се чувстваха женени, принадлежаха един на друг и в това беше разликата. Това, че предишния ден се обрекоха един на друг им даваше право да се наслаждават. Беше я виждал полугола или съвсем гола. Понякога се любеха на дневна светлина, а друг път на лунна сянка или в колата, само по гащета. Даже и в брачната нощ оставиха малката лампа в банята да свети. Но през тази сутрин след сватбата стаята беше огряна от слънчева светлина. Тя махна завивката, той ѝ свали нощницата и те взаимно се наслаждаваха един на друг. Бяха толкова млади и жизнени и никога преди не бяха преживявали нещо толкова вълшебно. Сякаш щастието ги беше озарило. Спомняше си, че на този ден и двамата имаха усещането, че са поели най-верния път в живота си. По него време в кръга на техните познати млади двойки говореха, че бракът убива любовта и остава съвместното съществуване, свързано с домашните задължения и работата. Но те знаеха, че при тях е различно. След закуска отново се любиха, след което се изкъпаха заедно, облякоха се и посетиха панаира в Сейнт Олаф.

На осми юни 1968 беше тяхната сватба, а сега беше вече 1990 година.

Михаел с усилие прекъсна серията спомени, след което се измъкна от завивките и се озова сам сред голямото помещение.

„Забрави Гуран, избий тази мисъл от главата си. Тя вече не те иска, а и ти вече си претръпнал, освен това тя настрои децата срещу теб, като към прокажен.“

Той влезе в банята, разтърка очи пред огледалото, оглеждайки се продължително. След това изми зъбите си с почти три сантиметра от паста „Колгейт“. Бес винаги му държеше речи, че използва излишно количество при миене. По дяволите, сега можеше да си прави каквото пожелае и никой не му мърмореше. Той масажира зъбите си една минута, след което се озъби пред огледалото. „Погледни, Бес, какво ще кажеш, не е лошо за четиридесет и тригодишен?“ Само че днес, тук в апартамента, единствената му утеха бяха безупречните зъби.

Той се запъти към кухнята, цялата в бяло, с дъбова светла ламперия, откъдето се влизаше във всекидневна с три стъклени, плъзгащи се врати, а от тях се разкриваше гледка към малък парк. Целият му хранителен резерв се намираше върху маса в средата на помещението, наподобяващо малък остров. Отгоре можеха да се видят пакети кафе, корнфлейкс, хляб, маргарин с размазано фолио, консерви, пластмасови прибори, които беше взел със себе си от ресторант Хардеес. Няколко минути той безизразно наблюдаваше тази колекция.

„Нима втори път ще позволиш на тази жена да те изкара от равновесие? Не си ли взе поука?“

В главата му се редяха картини от миналото, когато децата бяха малки, но достатъчно големи, за да се хранят с тях на масата, а крачетата им висяха високо над пода.

Неделната закуска по него време беше нещо специално, докато днес се задоволяваше с корнфлейкс, залят с мляко и малко захар. Взе чинийката и се върна при матраците си, постави възглавница до стената, за да се облегне и включи телевизора. Попадна на детска програма и това отново го върна към семейството му. Поне да имаше брат или сестра! Колко хубаво щеше да бъде да вдигне телефона и да попита: „Нямате ли кафе в повече?“. Можеше да седне с тях и да сподели миналото и спомените.

Във всеки случай днес той се чувстваше самотен и наранен. „Как щеше да продължи животът му по-нататък? Как би могъл да бъде добър баща за Ранди, как ще изтърпи времето около сватбата и какъв курс трябваше да поеме към Бес? А за това, че ще става дядо — ето за това му се искаше да поговори с някой.“

Мисълта, че няма близък човек, отново го накара да се почувства самотен и изолиран.

Облече се и се опита да се съсредоточи, за да поработи малко, но тишината и празнотата така го потиснаха, че той трябваше час по-скоро да излезе от дома.

Реши да си потърси мебели. Наложително се нуждаеше, макар и да нямаше представа, точно какво ще пасва добре на апартамента. Важно беше час по-скоро да излезе сред хора.

В дома за обзавеждане „Дайтонс“ на „Хигуей“ 36 той възнамеряваше да потърси комплект за всекидневната, но за негово разочарование разбра, че първо се прави заявка и в разстояние от шест месеца се доставят мебелите. На всичко отгоре той не знаеше, какво точно иска. Досега с обзавеждане се занимаваха жените му.

Михаел се отказа от намерението си и влезе в магазин за хранителни продукти. Няколко минути седя, загледан в пресните пилета. Замисли се, как Дарла приготвяше нещо, което наричаше фрикасе. До тях видя свински котлети, които Стела можеше чудесно да пригответи с лук и лимонени резенчета. Но как така ставаха такива зачервени и хрупкави? Свински бут беше сигурно по-лесно за приготвяне, но точно за това нямаше апетит, виж от картофките и соса, които Бес приготвяше, не би се отказал.

„По дяволите.“ Той влезе в раздела за деликатеси, където си купи салата и една екзотична супа за в къщи.

Когато се прибираще към дома, вече се свечеряваше. Прибра колата в гаража, взе покупките и се насочи право към кухнята, където стопли супата в микровълновата печка, прибави и студено месо и приседна на масата. Неочаквано го осени идея.

„Имаш нужда от архитект по вътрешно обзавеждане, Гуран.“

Познаваше един — при това много добър.

Огледа се още веднъж, за да се увери, че му липсват и най-елементарните мебели. „Тя едва ли ще му повярва. Може би ще си въобрази нещо друго. Е, можеше да потърси някои друг. Но днес, в неделя, не би намерил никой.“

Той се загледа през стъклената врата навън в падащия здрач, представяйки си Бес. „Колко ли глупаво ще прозвучи, ако се обади?“ Той нерешително пристъпи към белия телефон, тактувайки с пластмасовата лъжичка върху коляното си. Беше вече осем часът, когато той най-после се реши и набра стария номер. Не беше го променила през тези години и той си го спомняше много добре.

Бес се обади едва след третото позвъняване.

— Ало, Бес, тук е Михаел!

Последва пауза, в която тя не скри изненадата си.

— О-о, Михаел!?

— Учудена ли си?

— Да!

— Аз също.

Той приседна на матрака с разхвърляните завивки, безпричинно започна да machка чаршафа, търсейки следващата дума.

— Вчера яденето беше чудесно.

— Да, и аз мисля така.

— Лиза можеше да попадне и на по-лоши роднини.

— Да, тя наистина е много щастлива и откакто познавам Марк и семейството му вече нямам нищо против този брак.

Паузите ставаха все по-неудобни.

— Как е Ранди днес? — попита Михаел.

— Бяхме съвсем малко заедно. Ходихме на църква, но веднага след обяда той отиде при приятел.

— Каза ли нещо за вчерашната ни среща?

— Какво по-точно?

— За нас двамата?

— Да, разбира се! Каза ми, че се надява, че няма още веднъж да ме направиш на глупачка. Нещо конкретно ли искаш да кажеш, Михаел? Взела съм работа в нас и трябва да я свърша.

— Мислех, че поне заради децата можем да бъдем учтиви един с друг.

— Да, би трябвало и аз искам същото, но...

— Тогава те моля да отделиш минута време за мен, Бес. Аз дълго се колебаех, преди да телефонирам, а ти веднага започваш с обидите.

— Сам поиска да знаеш, какво е казал Ранди.

— Добре, да забравим това. Съжалявам, че те попитах. Всъщност причината да те потърся е съвсем друга.

— И каква, по-точно?

— Искам да те ангажирам.

— За какво?

— Да се заемеш с обзавеждането на апартамента ми.

Тя замълча за момент, след което се разсмя.

— Моля те, Михаел, това наистина е комично.

— Кое ти се струва комично?

— Искаш аз да обзаведа твоя апартамент?

Той повтори, стискайки устни.

— Да, искам да го направя.

— Забрави ли, как се обзалагаше, че никога няма да получа диплома?

— Това беше някога, а аз те моля днес. Нуждая се от декоратор. Приемаш ли поръчката ми или не?

— Нека първо да изясним нещо, което ти явно още не си разбрал. Аз не съм декоратор, а архитект — вътрешно обзавеждане.

— Не е ли все едно и също?

— Всеки, който има предприятие за художествени занаяти, може да се нарече декоратор. Аз изкарах осем семестъра, дипломирах се, член съм на съюза на архитектите. Не ти ли се струва, че разликата е солидна?

— О, моля за извинение, госпожо архитект. Може би, въпреки високия ранг, ще се ангажирате с обзавеждането на апартамента ми?

— Аз не съм глупава, Михаел, а съм жена, която се занимава с бизнес, затова ще приема заявката ти. Значи с удоволствие ще запиша час за домашно посещение, което заедно с преценката за мебелирането ще ти струва четиридесет долара, ако ти, разбира се, изпълниш поръчката си.

— Благодаря ти, мога да си го позволя.

— Добре, само че календарът ми е в бюрото, но веднага мога да ти кажа, че петък преди обяд имам свободен час. Удобен ли е за теб?

— Добре.

— За твое сведение, домашното посещение се състои от въпроси и отговори, за да мога да разбера твоя вкус, твоите финансови възможности, стила ти на живот и някои други особености, които ще бъдат от значение за мен. При първото посещение няма данося каталози и мостри, това става по-късно. Ние просто ще разговаряме и аз ще нотирам това. Ще живее ли още някой с теб в апартамента?

— За бога, Бес...

— Това също е професионален въпрос, ако има още някой, трябва да присъства и при първите договаряния да каже мнението си. С това могат да се избегнат някои недоразумения от типа на: Знаеш ли,

че не понасям синьо или жълто, или стъклена маса или други закъснели забележки от този род. Понякога чуваме изрази от типа на: „Какво стана с лампата на леля Миртлейс, тази платнената?“. Ще се учудиш, колко разностранни са вкусовете на хората.

— Не, освен мен тук няма да живее никой друг.

— Добре, това опростява нещата. Значи ще се видим в петък в девет часа. Удобен ли е за теб този час?

— Да, девет часа е добре. Ще ти обясня, как да ме намериш.

— Това знам вече!

— Откъде?

— Ранди ми показва.

— О-о! — За секунди той си въобрази, че след като ѝ даде визитката си, тя се е потрудила да намери адреса. — Сградата има охранителна система. По-добре ще бъде да се обадиш отдолу.

— Ще го направя. До скоро виждане, Михаел!

— До скоро!

След като затвори телефона, Михаел остана дълго върху матрака с първоначалната си мрачна физиономия. „Така значи, бизнес дама.“ — високо каза той, след което отново се възцари тишината. Лампата хвърляше ярка светлина, а от прозорците без пердета започваше тъмната нощ. Той съблече набързо дрехите си и се мушна в леглото. „Може би наистина сгреша като се обади.“

На следващата вечер Лиза се отправи към Стилутър, за да пробва сватбената рокля на майка си. Тя висеше в един от гардеробите, близо до кухнята, загъната във фолио.

— Мисля, че никоя от нас не би могла да се побере в нея — каза Бес и докато Лиза отиде да донесе една табуретка, тя се опита да подреди някои от детските неща, които бяха складирани вътре. На една от кутиите беше написано — „бебешки дрехи на куклите на Лиза и тетрадки“ — куп спомени от минали години.

Лиза се върна и с любопитство започна да оглежда съдържанието на кутиите.

— Погледни, моля те. — Тя държеше в ръце една снимка, на която беше със съученици от класа. Липсваха ѝ два предни зъба, а косата ѝ беше на една плитка праметната отпред.

— Втори клас при мис Пеал, спомняш ли си? До мен е Дони Кери, който все ми казваше, че ме обича и всеки ден ми носеше

бонбони с бележка: „Ти си сладка. Много ми харесваш“. Бях много чаровна, нали?

Бес се вгледа в снимката.

— Да. Спомням си тази рокля, беше подарък от прабаба ти Дорнер и ти я носеше винаги с червени чорапи и лачени обувки.

— А татко ме наричаше „моята малка елфа“.

— Тук е хладно, да се качим горе.

Бес взе сватбената рокля и за момент излезе навън пред входа.

Лиза продължаваше да рови, оглеждайки снимки, писма, стари ученически вещи. Когато Бес се качи горе, намери Лиза в стаята си, седнала на пода с кръстосани крака.

— Това трябва да видиш — каза ѝ Лиза и тя се настани до нея. — Една бележка от Пати Ларсон.

„Скъпа Лиза, ела след обяд в тихата част на парка и вземи всичките кукли и всичките Барби. Ще изнесем концерт.“

— Спомняш ли си, как Пати и аз изнасяхме концерти? Джобните фенерчета ни служеха за микрофони, куклите — за публика, а ние пеехме с цяло гърло.

Лиза разтвори ръце и затананика една песничка, след което се разсмя, но скоро лицето ѝ доби тъжно изражение.

Бес си спомняше много такива дни, преди да почнат неприятностите с Михаел. И в момент като този, седнала на пода и разкопчавайки роклята, можеше да изпадне в меланхолия, но тя беше реалист и знаеше, че колкото и дъщеря ѝ да желаете отново да ги види заедно, тя и Михаел никога повече не можеха да бъдат мъж и жена.

— Пробвай роклята, скъпа — нежно каза Бес и застана зад нея, за да закопчае двадесет перлени копчета с толкова сатенени илика, докато през това време Лиза се оглеждаше в огледалото.

— Мисля, че ми стои добре! — радостно каза тя.

— Тогава носех десета големина, ти носиш осма, даже и ако от бременността се закръглиш през следващите седмици, няма да имаш никакви проблеми.

Роклята беше вталена, с вдигната яка, обшита с перли, с гарнитура във формата на V, свършваща на талията, с буфон ръкави до под лактите, а полата и шлейфът бяха от бял сатен, обшит с бродерии и перли.

— След толкова години изглежда чудесно, нали мамо?

— Да, наистина. Само като си спомня, колко бях развълнувана, когато се съгласиха да я купим. Беше в един от най-скъпите магазини. Страхувах се, че майка ми ще се откаже, но тя толкова харесваше баща ти, че беше готова на всичко.

Без да я предупреди, Лиза изтича към вратата.

— Чакай малко — викна тя и изчезна по стълбите надолу, както беше — само по чорапи. След малко се върна с албум в ръце и се отпусна на леглото.

— Лиза, моля те, не надничай в отминали неща.

Беше албумът със сватбените снимки.

— Защо пък не, искам да ги разгледам.

— Това вече е минало, искаш да разглеждаш неща, които някога са били. Само че тази част от живота ни е зачертана. Аз и баща ти сме разведени.

Лиза отвори албума.

— О-о, моля те, погледни!

Беше снимка на Бес и Михаел с доближени лица и с красив букет в ръцете.

— Боже, колко си била хубава, мамо!... И татко... прекрасни сте! Погледни само!

Бес също беше завладяна от снимката, но не намираше думи. Вече знаеше до каква степен беше оцетила децата си, овладяна от ненавистта си към Михаел, тя ги беше подчинила на собствената си воля. За Лиза настъпваше върховен момент и тя се нуждаеше от миналото, от спомените. Да отрече истината, значеше да зачертае част от детството ѝ. Нямаше право на това, а и не трябваше да ѝ дава празни надежди, че отново могат да бъдат заедно.

— Лиза, скъпа... — Бес я гледаше с тъга в очите, хващайки ръката ѝ. — Твоят баща и аз имяхме чудесни години, свърза ни истинска любов.

— Зная, за част от това време и аз имам спомени.

— Толкова съжалявам, заради вас, заради всичко, което се случи по-късно. Не го заслужавахте. Но не е било писано да продължим съвместния си живот както го започнахме. Радвам се, че мога да говоря така откровено с теб. Аз също трябва да променя държанието си. Вероятно никога повече няма да бъдем заедно, но аз ще се чувствам по-добре, ако живея без тази ненавист.

— Но по време на вечерята татко каза, че изглеждаш чудесно.

— Скъпа, моля те! Строши надеждите си върху пясък.

— Е, добре, но какво все пак възнамеряваш да направиш? Да не би да искаш да кажеш, че ще се омъжиш за Кайт? Та това е един палячо!

— Кой ти е говорил за женитба? При тези отношения аз се чувствам добре, здрава съм, работата ми върви, имам вас двамата с Ранди.

— И ако Ранди реши, че вече е голям и може да живее самостоятелно, нима ще останеш съвсем сама в тази къща?

— За това ще мисля, когато му дойде времето.

— Мамо, ще ми обещаеш ли нещо? Ако все пак татко направи опит за сближаване, ако пожелае да излезете заедно, не реагирай възмутено и не го отхвърляй. Аз вярвам, че ще го направи. Наблюдавах ви по време на вечерята у Марк... Той така те гледаше...

— Лиза!

— ... а що се отнася до татко, той е от малкото чудесни мъже, които ги има в действителност. Това си го мислех даже и по времето, през което беше женен за тази тъпачка Дарла. Мисля, че ти можеше да срещнеш далеч по-лош от баща ми.

— Не искам да чувам нито дума повече, не желая този разговор.

Скоро след това Лиза се приготви да тръгва, вземайки роклята със себе си, за да я даде за химическо чистене. Бес я придружи до вратата. След като се разделиха, тя се качи до стаята ѝ, за да изгаси лампата. На леглото беше останал албумът, подвързан с бяла кожа и надписан със златно преге: „Беси Михаел Гуран, 8 юни 1968“.

От сватбената рокля в стаята беше останал мирис на мухъл и както Бес си помисли, подходящ за техния разбит брак. Тя легна на леглото и бавно запрелиства страниците, унесена и изпълнена с тъга. В момента се намираше в центъра на противоположните чувства на

децата си — Ранди, изцяло погълнат от огорчението си и Лиза, романтичката.

Бес затвори албума и захлупи лице. Отвън се чуваше лай на куче. Навсякъде около нея имаше жени и мъже, които заедно изминаваха пътя на живота, а тя седеше тук сама в стаята на дъщеря си. Очите ѝ се напълниха със сълзи.

„Само това липсваше — помисли си тя — и всичко, откакто дойдох в тази стая. Лиза ме подлуди със своите идеи, плод на романтичната ѝ фантазия. И колкото и да си въобразява, че открива нещо между нас — просто се лъже.“

Тя се обърна и погали албума.

„А може би не!?“

## VI

В четвъртък Бес отиде на фризьор, изсветли кичури от косата си и направи прическа. Вечерта лакира ноктите си и поне половин час избира тоалета си за другия ден. Спря се на рокля от вълнен жоржет в кремав цвят с широка пола и колан със златна катарاما. Сутринта сложи златни обици и красив шал, след което се пръсна с един от най-хубавите парфюми и хвърли последен критичен поглед към огледалото.

„Ти все още изглеждаш ослепително, мамо!“ — беше й казала Лиза.

Макар в последните години в някои отношения да се чувстваше добре, то след последните срещи с Михаел и неговите комплименти, всичко рязко се промени. Винаги когато се погледнеше в огледалото намираше, че нещо трябва да промени и най-вече теглото. Поне с пет килограма трябваше да отслабне, за да изглежда перфектно.

Тя пристигна пет минути преди уговореното време и беше удивена от тази неколкостайна сграда, която за първи път виждаше на дневна светлина. На входа имаше старинен надпис. Паважът от улицата към сградата се извиваше във вид на сводест мост, край който имаше два огромни бряста, след което следваше малък парк с чворести дъбове, а пред входа на самата сграда като стража стояха два бора, които се изравняваха с най-високите етажи. Сградата беше в V-форма, готически стил с голям навес. Имаше дълбоки гаражи с врати от полиран месинг и много стъкло. Най-горните тераси бяха с фронтонна гредка и украсени с розетки. Необикновено беше и езерото и Бес веднага си представи красивата гледка от балконите.

Във входа до пощенските кутии тя видя телефон и веднага набра апартамента на Михаел.

Той веднага отговори.

— Ти ли си, Бес? Веднага слизам.

Тя чу шума на асансьора и малко след това той беше пред нея — с панталон на цветни ивици и поло блуза със същите цветове.

Комбинацията беше безупречна. „Кой му беше помогнал при избора?“  
Михаел нямаше усещане за цветовете и трудно комбинираше.

— Благодаря ти, че дойде, Бес. — Той задържа вратата на асансьора.

Тя се качи и изведнъж се озова сама с него в този един и половина квадратно метров асансьор. Лъхна я аромата на одеколona за бръснене.

— Как се наричаше тази сграда? — попита тя, за да наруши неловкото мълчание.

— Chateauguet — Шато-и — изговаряме ние. През 1900 година тук е имало хотел с това име.

Когато слязоха от асансьора, вратата на апартамента му стоеше отворена. Едва прекрачила прага, тя извика от възхищение. Толкова голяма празна площ, идеална възможност за изявата на един архитект по вътрешно обзавеждане. Само коридорът беше широк колкото спалните. Единственото красиво нещо бяха кристалните полилеи, които осветяваха със стерео ефект.

Михаел пое мантото ѝ, след което продължи да я запознава с обстановката.

— Ето това е в общи линии... — Той разтвори ръце.

Гостната и всекидневната бяха почти еднакви, с големи прозорци. В едната до прозореца имаше писалищна маса. Бес продължаваше да следва Михаел с бележник и метър в ръка.

— На север ли е изгледът от тези прозорци?

— По-голямата част е от север.

Бес искаше първо да добие цялостна представа за жилището, преди да започне преценката за мебелите.

Близко до входа имаше едно остъклено помещение.

— Това архитектите наричат галерия — обясни Михаел, заставайки в средата.

Бес се завъртя.

— Сензационно! Може наистина да стане такова.

Оставаше да видят кухненските помещения и трапезарията.

— Кухня, комбинирана всекидневна с трапезария, помещение за домакинството и баня. Какво искаш да видиш първо?

— Нека да видим всекидневната.

Тя влезе първа и не скри възторга си.

Помещението имаше южно изложение, а на северната страна беше камината от мрамор. Две големи плъзгащи се стъклени врати водеха към терасата, от която се откриваше гледката към езерото.

— Току-що ми хрумна, Михаел, жилището не е правоъгълно.

— Да, наистина не е. Строежът е с основен стълб във формата на стрела и този апартамент се намира на острието, ако мога така да се изразя. Бих казал, че има ромбовидна форма.

— Чудесно! Като имаш предвид, колко много правоъгълни жилища съм обзавела, можеш да си представиш, колко вълнуващо е за мен да се занимавам с нещо по-интересно. Нека да погледнем останалите помещения.

Преминаха през кухнята, която беше в бяло и се озоваха в спалнята. И тук имаше големи плъзгащи се врати, които водеха към терасата. Вратата към банята беше отворена. Бес се приближи. Вратата към душа беше мокра, а отстрани висеше голяма черна хавлиена кърпа и, разбира се, освен сапун, друго нямаше. „Все още се къпе само с ръце, без гъба или тривка.“

„Засрами се, Бес, отново се връщаш в миналото.“

В спалнята тя задържа погледа си върху матраците, след което бързо се премести в другия край, сякаш това не ѝ напомняше нищо. Явно беше напуснал Дарла, без да вземе и най-необходимите неща. Даже и чаршафите му бяха нови. „Наистина комично — разсъждаваше Бес. — Ще трябва да помисля и за спално бельо.“ Тя вече си представяше помещението с подходящи пердета и пасващо бельо.

— Това беше всичко — каза Михаел.

— Честно да ти кажа, аз съм поразена.

— Благодаря ти.

Те се върнаха към всекидневната с фантастичния изглед. Начинът, по който беше построена тази сграда, умението на архитектите да използват бреговата линия и дърветата, показваше изключителния синхрон на вътрешна и външна архитектура. Благодарение на големите прозорци въздействието на природата достигаше до всички помещения, дори големите дървета бяха запазени непокътнати и съжителстваха необезпокоявани. Бес премери с крачки помещението, докато Михаел я наблюдаваше с ръце в джобовете.

— Малко архитекти по вътрешно обзавеждане успяват да се съобразят с възможностите на строежа. Необходимо е веднага да се

решат проблемите. Честно казано, този тук е знаел какво прави.

Михаел се засмя.

— Ще му предам това. Той работи за мен.

Тя го гледаше от другия край на помещението.

— Ти си построил тази къща?

— Не съвсем. Аз открих това място и организирах строежа. Останалото реализираха градски строежи.

— Ясно... — Бес многозначително вдигна вежди. — Не знаех, че твоите проекти са намерили такова приложение. Моите поздравления!

Михаел кимна със симпатично изражение, в което имаше гордост и смутеност.

Тя не беше експерт, но тази сграда струваше вероятно милиони долари и щом бяха дошли при него, за да му възложат тази поръчка, значи той си е спечелил добра репутация. Излиза, че и двамата след раздялата имаха прогрес в развитието си като специалисти.

— Имаш ли нещо против да уточняваме, преминавайки по стаите?

— Нищо против.

— Ще ми бъде от полза да свикна с тези стаи и още веднъж да проследя падането на светлината.

Влязоха в галерията, където осветителното тяло беше във форма на корона. Бес отвори бележника.

— Сега към личните въпроси.

— Можеш да ги зададеш.

— Ти ли избра килимите? — Беше установила, че те са почти еднакви, с изключение на тези в коридорите и кухнята. Намираше ги за добри.

— Не, заварих ги тук, когато се нанесох. По-точно казано, този апартамент вече беше продаден на едно семейство, но мъжът починал, малко преди да се нанесат. Така аз се озовах тук и мокетите останаха на мое разположение.

— Ще останат ли и в бъдеще?

— Биха могли, те са съвсем нови.

— Казваш го така, сякаш не си сигурен?

Той стисна устни.

— Помисли още веднъж, преди да сме уточнили обзавеждането. Добре е да знаеш, че цветовете влияят на психиката и доброто

настроение, на работоспособността и много други неща, също както и осветлението в стаите. Трябва да се спреш на цветовете, които са приятни за теб.

— За мен няма особено значение.

— Мога да засиля влиянието на сивите багри и по-мъжките цветове. Как ти звучи това?

— Много добре!

— Имаш ли някакви парчета от този мокет?

— В шкафа при входа има, ще ти дам.

— Какво ще кажеш за огледални стени тук, в галерията?

— Звучи интересно, но все пак трябва да го обмисля.

Те се върнаха във всекидневната с писалищната маса.

— Тук ли работиш?

— Да!

— Често и продължително ли си тук?

— Най-често вечер. Денем съм в бюрото.

Бес се приближи.

— Работиш ли...? — Но въпросът заглъхна на устните ѝ.

На лампата, която беше отгоре, тя видя закрепена снимка на децата си във възраст около седем и девет години в градината им. И двамата бяха с лунички и усмивка, която се сливаше с огрялото ги слънце. Ранди беше без преден зъб, а Лиза — с плитка.

— Дали работя...? — повтори Михаел.

Естествено, той разбра реакцията от снимката, но тя нямаше време за сантименталности. Тук беше по работа и личните им отношения не биваше да оказват каквото и да било влияние.

— Всяка вечер ли работиш?

— В последно време доста често. — Той продължи. — Откакто се разделихме с Дарла.

— Ще искаш ли ново бюро?

— Бих се радвал.

— А шкаф за скици и материали?

— Мисля, че не е нужно.

— Регали?

— Що се отнася до подробностите, нека приоритет да има твоето предложение.

— Добре... да продължим.

Продължиха към гостната, след което към банята, галерията, кухнята и накрая отново са върнаха във всекидневната.

— Михаел, какво мислиш за обзавеждането стил „Деко“?

— Мисля, че има малко хладно въздействие, но съм виждал и неща, които ми харесват.

— Стъклена маса с месинг или противоположно — изцяло от дърво?

— И двете приемам за хубави.

— Ще посрещаш ли тук гости?

— Може би!

— Колко човека едновременно, примерно шест или дванадесет?

— По-скоро шест.

— Тези посещения от официален или интимен характер ще бъдат?

— По-скоро интимен, приятелски.

Тя застана до камината.

— Ще ползваш ли при тези случаи камина?

— Да!

— Искаш ли телевизор тук?

— Не!

— Какво е мнението ти за касетофон или Си-Ди-Плейър?

— Това бих предпочел във всекидневната или в кухнята.

— Хоризонтална или вертикална линия предпочиташ?

— Какво, моля?

Тя се засмя.

— Този въпрос обърква най-много всички. Едната има успокоително въздействие, а другата — динамично.

— Вертикална!

— Така значи... динамична. Рано или по-късно ставаш?

— По-рано.

Това го знаеше, но въпросът трябва да се зададе.

— А как стои въпросът с почивните ти дни? Гледаш ли късните телевизионни предавания?

— Какво искаш да кажеш с това?

— Нощна птица ли си, Михаел?

Той се усмихна хитро, почесвайки се по врата.

Беше време, когато това често се случваше, но странно как се променя човек на средна възраст.

Тя се засмя и погледна към тавана, готова да зададе следващия въпрос.

— Какво мислиш за полилея?

— Напомня ми грейпфрут — отговори ѝ той, проследявайки погледа ѝ.

Бес отново се засмя на израза му.

— Имаш право, с тези единични, еднакво отдалечени опушени стъклени елементи, прилича на обелен грейпфрут. Харесва ли ти?

— Хм... — Той го огледа внимателно. — Да, даже много!

— Добре, на мен също.

Тя нотира кратко и тръгна към кухнята, а оттам и към всекидневната. Отново я привлече изгледа.

— Случва ли се понякога нещо по-необикновено в този парк?

— През лятото — пикник... иначе — нищо особено.

— Малки концерти или кратки пътувания с лодки по езерото?

— Не, лодките са в яхтклуба „Уайт Беар“.

— Имаш ли намерение да си вземеш една?

— Може би, вече мисля за това.

— Но гребни лодки има и на езерото?

— Да, твърде много.

— По всяка вероятност ще искаш да имаш възможност да я наблюдаваш от терасата?

— Сигурно.

Тя отново си записа и се върна към кухнята, където стояха камари от продукти и неизмити съдове.

— Функционална ли ще бъде кухнята?

— Не! — след кратко мълчание отговори той.

— Имаш ли някакво хоби, което ще е от значение за мен?

— През изминалите шест години не съм променил своето хоби — лов и разходка сред природата, но за тази цел имам своята ловна хижа.

— Имаш ли алергия към нещо?

— Не, никаква.

— Добре, сега трябва да уточним бюджета за този проект. Имаш ли вече установен лимит?

— Направи го така, както би го направила за себе си. Ти винаги добре си се справяла. Имам ти пълно доверие.

— Значи, това е всичко.

— Мисля, че да!

— Важи ли това и за спалнята за гости? Може би трябва да я преценим заедно?

— Не понасям празни помещения — каза той подчертано.

— Да — съгласи се тя.

— Освен това е първото помещение, което вижда човек, когато влезе.

Като от ясно небе се спусна към нея желанието да го приближи и прегърне и, потупвайки го по гърба, да му каже успокояващите думи: „Всичко ще се оправи, Михаел, ще ти мебелирам апартамента така, че да ти е приятно и да не се чувстваш самотен“. Макар че тя много добре знаеше, че и най-скъпите мебели не могат да заменят човешкото същество.

Тя погледна бележника си.

— Има още някои неща, които трябва да уточня. Ще ми помогнеш ли?

— Разбира се, с удоволствие.

— Опитах се да скицирам апартамента, но нещо ме затруднява. Доста по-различна е конструкцията.

— В бюрото си имам скица на този апартамент. Беше приготвена за семейство Маклер. Ще ти я пратя.

— О, благодаря ти! Ще ми бъде от полза. Може ли все пак да взема някои размери?

В следващите двадесет минути те прекараха в измервания, като всеки държеше единия край на метъра.

Когато приключиха с това, тя нави метъра, затвори бележника като го взе го под мишница.

— Какво следва след това? — попита той, държейки ѝ мантото за обличане.

— Първо трябва да нанесе всички измервания на милиметрова хартия, помещенията както следват, след това ще избера всички мебели по каталога, комплекти, пердета, тапети, ще изчисля мащабно всички мебели, ще приготвя всичко това от синтетични материали, така че да могат да се разместват по желание. Когато всичко това е готово, ще те

повикам и ще ти представя проекта. Това трябва да стане при мен, във фирмата, защото там са каталозите и мострите, с които разполагам. Ако нещо не ти хареса, може веднага да се замени с нещо, което ще избереш в другите каталози.

— Кога ще ми се обадиш?

— Ще се опитам веднага да започна работа, така че след около една седмица да мога да ти позвъня. Ти живееш доста спартански. За мен не е проблем да те изтегля пред другите клиенти. Съгласен ли си?

Тя се усмихна съвсем професионално и му подаде ръка.

— Благодаря ти, Михаел.

Той здраво ѝ стисна ръката.

— Не забрави ли нещо?

— Какво?

— Твоите четиридесет долара за посещение в дома.

— Ах, това го казвам само като респект, отнасящ се за самотни хора, които се обаждат само, за да имат компания известно време през деня. Ще се учудиш, ако ти кажа колко такива случаи имам. При теб нещата са ясни. Ти се нуждаеш от мебели и не си непознат, в който мога да се усъмня.

— Но това посещение е служебно и ти се заплаща. Няма да правя изключение.

— Е, добре, ще ти ги впиша в сметката.

— Не, в никакъв случай! Изчакай ме!

Той я остави и влезе във всекидневната с писалищната маса. Тя бавно влезе след него. Приведен над бюрото, той попълваше чек. Над широките му рамене Бес отново видя снимката.

— Толкова сладки бяха на тази възраст.

След секунди той се изправи и се обърна към нея.

— Да, наистина бяха чудесни!

Очите му се спряха на нея и тя почувства погледа му като изгарящ пламък.

— Михаел, аз... — Тя търсеше думи, изпитвайки желание да му даде някакво обяснение. — В неделя аз разговарях дълго с майка ми. — Тя замълча за момент. — Разказах ѝ, колко ми е трудно да те срещам след всичко, което се случи. Причината за това, според нея, е, че едва сега аз слагам под лупа и собствените си грешки, които помогнаха да се стигне до развода ни.

Той мълчаливо изчакваше, докато тя, стискайки папката си, полагаше усилие да продължи.

— Мисля, че ти дължа извинение за това, че настройвах децата срещу теб.

Погледът му леко се промени, пробягна сянка, която прикри гнева и, макар че не трепна нито един мускул на лицето му, той изглеждаше напрегнат.

Тя сведе погледа си, поглеждайки ръкавиците си.

— Бях се зарекла да не бъркам служебните с личните си отношения, но когато видях снимката на децата, ми стана ясно, че... че ти също ги обичаш и ти е било много трудно да бъдеш така отблъснат от тях.

Очите ѝ отново потърсиха неговите.

— Наистина, много съжалявам, Михаел.

След кратко мълчание, той тихо каза.

— Това беше единствената причина, за която те ненавиждах.

Тя отново погледна към бюрото. Гласът ѝ едва се чуваше.

— Защо го направи?

— Защото се чувствах наранен и излъган.

— Но това са две коренно различни неща!

— Днес вече знам това.

Те стояха, вгледани един в друг, и едва когато почувстваха потискащото мълчание, откъснаха очи.

— Майка ми каза още нещо. Според нея, с тръгването си отново в Колежа, аз съм занемарила отношението си с теб и затова си потърсил друга. Вярно ли е това?

— Какво искаш да кажеш?

— Само питам.

— Не искам да ти отговоря. След толкова време не намирам смисъл да говоря за това.

Лицето ѝ пламна, когато той ѝ подаде чека.

— Съжалявам, Михаел, не трябваше да започвам този разговор. Моментът не е подходящ за това.

Тя тръгна към изхода. Той отвори вратата, задържайки я за момент.

— Защо все пак започна този разговор, Бес?

— Не зная. В последно време не знам какво става с мен. Имам чувството, че между нас стоят толкова прегради, които никога не бих могла да премахна и това чувство, това грозно чувство на ненавист, което не мога да пречистя. С това искам да се справя, Михаел. В това е смисълът на извинението, ти как мислиш?

Погледът му я прониза, когато той сухо каза.

— Приемам извинението ти. Всичко е наред.

Прозвуча комично, но никой не се засмя. В последния момент той си спомни за мострата и извади една от шкафа. Придружи я до асансьора и каза още веднъж.

— Благодаря ти, че дойде Бес.

Тя влезе в асансьора и се обърна, за да му се усмихне още веднъж, но той вече вървеше към входа на апартамента.

Докато пътуваше към бюрото, тя си мислеше дали със своето извинение беше подобрила или влошила техните отношения.

Ранди Гуран се отпусна на едни люлеещ се стол и извади пакетче хашиш от джоба на якето си. Беше единадесет часа вечерта и майката на Бърни, която работеше като бар дама, още не се беше прибрала. Бърни се намести на пода и без желание дръпна струните на електрическата китара, чийто усилвател беше изключен.

Ранди дружеше с него от осми клас, от времето, когато се разделиха родителите му. Оттогава двамата бяха изпушили доста хашиш.

Жилището на Бърни беше мизерно, подът — стар и захабен, с проскубан мокет, който изглеждаше по-зле от двете стари вълча порода кучета Скипър и Беан, на които беше позволено да вършат всичко в къщи. И в момента те лежаха на канапето, чиито мръсни петна личаха, въпреки цветната дамаска. По стените висяха безброй безвкусни пластмасови украшения. Пердетата, закачени на халки, падаха върху пирамида от празни кутии от бира, като последната беше изпита от майка му.

Ранди никога не сядаше на канапето, даже и когато беше пиян предпочиташе този раздрънкан, едностранно люшкащ се стол, изпъстрен с мазни петна. Той извади от джоба си лула, достатъчно дълга, за да може с едно дръпване да изсмуче всичко. Беше минало

времето, когато завиваха цигари джойнт'с. Кой можеше да си го позволи вече?

— По дяволите, тази гадост става все по-скъпа!

— Нищо ново не ми казваш. Колко плати?

— Четиридесет долара.

— За една четвърт?

Ранди сви рамене и направи красноречива мимика.

Бърни свирна.

— Страшно готино, а?

— Най-доброто. Я погледни и ти.

Ранди отвори торбичката.

— Ще умра от кеф.

Бърни се наклони напред, за да вижда по-добре.

— Къде го набави?

Всеки от тях знаеше, че с големи усилия получаваше нещо според парите си.

Ранди погледна за часа, за да прецени продължителността на действие. Лулата събираше един напръстник. Той я запали, засмука и се отдаде на първото въздействие, докато почувства, че гърлото му гори. След това издиша, закашля се и отново я напълни.

— Искаш ли една, Бърни?

Той също дръпна веднъж и се закашля. В стаята замириса на прегоряло Орегано.

Ранди не се нуждаеше от много, за да му подейства — това сладко усещане, което го освобождаваше от цялото напрежение и бавно го довеждаше до еуфория, след което изпадаше в приятно изтощение. Бърни му се виждаше като през стъкло, а лампите на усилвателя блестяха като метеори, които със скорост се изсипваха от небето. Всичко добиваше друга светлина. Музиката, която звучеше от радиото беше според случая — сякаш отваряше всички пори и достигаше до върха на пръстите му и до корените на косите му — увеличаваща насладата. Всичко това беше фантастично. Думите преминаваха през главата му и сякаш добиваха форма и тегло.

— Аз срещнах това момиче — каза Ранди. — Разказах ли ти вече? — Имаше чувството, че това изречение го беше изрекъл преди това.

— Кое момиче?

— Мариан! Това се казва име... а? Мариан. Кой назовава днес децата си с такива имена?

— Коя е Мариан?

— Мариан Падгет. Бях у тях на вечеря. Лиза се омъжва за брат й.

Върху канапетото Беан хъркаше с трепереща муцуна. Ранди беше погълнат от тази калейдоскопична хубост, тази кучешка муцуна, която отвън беше черна, а вътре — розова и под ритъма на хъркането се отваряше и затваряше.

— Тя ме кара да съм страхлив и неспокоен.

— Но защо?

— Защото е едно съвсем порядъчно момиче.

Изведнъж почувства жажда, която заглуши всичко.

— Бърни, устата ми пресъхва. Имаш ли бира?

Още с първите глътки почувства бирата като вълшебен еликсир, по-добър от оргазъм.

— Не трябва да се срещаме с порядъчни момичета, нали Бърни?

— Не, приятелю... Плюй на тях. За какво са ни?

— Ние ги прекарваме и ги захвърляме, нали?

— Точно така.

Малко по-късно Бърни отново започна да ругае, след което се разсмя. Ранди го чуваше като в дълъг коридор.

— Изобщо не ми пука. Даже и носът ти ми изглежда по-хубав.

След малко Ранди продължи.

— Момичетата не трябва да се взимат на сериозно... по дяволите... искам да кажа, докато се усети човек и вече е женен, после се раждат деца... След това старият хваща друга, изчезва с нея, а децата страдат.

— И с теб ли беше така?

— Малко... но после всичко свърши. Плюя на него.

— И аз.

Скоро след това Ранди усети, че го обзема летаргия. Той изброи седем кутии от бира около себе си, изруга високо, събуждайки Беан, който от разтърсването си събори нови кичури козина до себе си. Скипър направи същото. Малко след това и двете заскимтяха край Бърни, чиито очи бяха така зачервени, сякаш ги беше обгорил.

Ранди реши, че е време да си тръгва. Беше след полунощ, а в шест часа трябваше да става. Почувства отвращение от всичко, което

го заобикаляше — от мръсотията, от вида на Бърни, от това, че за марихуана трябваше да плащат все по-скъпо. „Какво по дяволите правеше още тук? Седеше на този стол и броеше празни кутии от бира. Може би искаше да докаже нещо на някой? На баща си, разбира се! Проблемът обаче беше в това, че на стария изобщо не му пукаше.“

Два дни след посещението си Бес получи скицата на апартамента, заедно с бележка, написана от Михаел.

„Бес, това е хоризонталната проекция на апартамента. Изпращам ти я, както ти бях обещал. Планирай както прецениш, вярвам, че ще ми хареса.

Мислих доста върху това, което ти ми каза, преди да си тръгнеш. Сега преценявам погрешните си стъпки и затова последиците лежат на моята съвест. Може би отново ще имаме възможност да поговорим за това. Беше толкова хубаво отново да те видя.

Михаел“

Познатият почерк ѝ подежда доста странно. Всичко, до което се беше докоснал, я вълнуваше. Тя многократно прочете бележката и задържа на последните редове.

Това наистина беше сериозно предложение. Дали наистина му беше приятно да я вижда? Не се ли чувстваше неспокойна сама с него в стаите? Не изпитваше ли и той желание час по-скоро да се разделят?

Лиза телефонира на баща си.

— Ало, татко, как си?

— Добре, а ти?

— Имам много работа. Не съм мислила, че има толкова много работа при подготовката на една сватба. Имаш ли време в събота след обяд?

— Ще се постарая да се освободя.

— Добре, по мъжки можете да се срещнете и да си потърсите смокинги.

— Смокинги? Дявол да го вземе, Лиза! Наложително ли е?

— Ти ще изглеждаш неповторимо, татко!

Михаел се разсмя.

— Така ли мислиш? Кога и къде ще се срещнем?

— В два часа при Мепълууд.

— Ще бъда там.

## VII

Ранди не предполагаше, че и баща му ще бъде там. Когато пристигна на уреченото място, той видя Михаел, който разговаряше с Марк и Жак Падгет. Ранди се спря, но Марк вече беше го видял и веднага го повика, поздравявайки го.

— Сега вече сме всички. Ей, Ранди, чудесно е, че дойде!

Жак Падгет също го поздрави.

Оставаше Михаел, който му подаде ръка.

— Ранди.

Той гледате сериозните очи на баща си и в този момент не желаше нищо повече от това да го прегърне с думите: „Здравей, татко“. Толкова отдавна не беше изричал тази дума! И тази прилика! Сякаш се гледаше в огледало. Ръката на баща му го очакваше.

Накрая той положи ръка в неговата.

— Здравей.

Михаел се изчерви, а Ранди дълго усещаше здравето ръкостискане на баща си.

Един млад продавач ги посрещна.

— Моля, последвайте ме!

Влязоха в друго помещение, цялото в огледала и застлано с мокет. Там висяха смокинги в най-различни цветове — от черен до бял. От съседна стая се носеше миризмата от гладене на дрехи.

— Предлагам ви черен или бял цвят. Това е изящно, елегантно и модерно. Имаме различни модели на Кристиан Диор и Афтер Сикс.

Продавачът не преставаше да обяснява, развеждайки ги.

Михаел и Ранди бяха развълнувани и объркани. Накрая всеки от тях вече пробваше сака, ризи, обувки. Събличане, обличане, по чорапи пред големите огледала, смутено поглеждайки един към друг.

— За Вас — четиридесет и втори номер, сър — каза младият мъж на Михаел.

Марк се шегуваше, а Ранди се заливаше от смях.

Жак също се пошегува.

— Обличал ли си такива маймунски фракове, Михаел?

— Само веднъж, на собствената ми сватба.

Когато пробата приключи, те напуснаха магазина, озовавайки се в пасажа. Марк и Жак вървяха напред.

Михаел попита Ранди.

— Още не съм обядвал, а ти?

— Аз вече изядох един хамбургер.

— Настина ли? Аз плащам.

За секунди погледите им се срещнаха и Михаел почувства колебанието му.

— Не, благодаря! Имам среща с приятел.

Михаел не скри разочарованието си.

— Добре, може би друг път.

Всеки се оттегли с болезнено чувство. Шест години са много време, за да се забравят за няколко часа. Те напуснаха през различни врати и тръгнаха в различни посоки. Като каещ се от Мека, Ранди се отправи към магазина на майка си. Срещата с приятел беше само претекст, той нямаше такава, а имаше силно желание и необходимост да бъде близо до майка си, след като отклони боязливото предложение на баща си за сдобряване.

Когато влезе, Хеатър беше зад щанда, а няколко клиенти оглеждаха експонатите.

— Здравей, Хеатър. Майка ми тук ли е?

— Да, тук, горе съм, скъпи — викна Бес, — ела при мен.

Той се качи, леко привеждайки глава, за да не се удари в тавана. Тя работеше сред хаос от разхвърляни скици, каталози и мостри.

— Това се казва изненада — каза Бес, обръщайки се със стола си към него.

— Мога да си представя — почеса се той по главата.

Тя го гледаше изпитателно.

— Какво има?

Ранди вдигна рамене.

Бес разчисти един стол и му предложи да седне.

— Какво те е притеснило?

— Преди малко бях с баща си.

— О-о. — Тя застана в напрегнато очакване. — Къде се видяхте?

— Заедно пробвахме смокинги.

— Говорихте ли един с друг?

Ранди чоплеше един от ноктите си.

— Покани ме на обяд, но аз му отказах.

— Но защо?

— Защо? — Ранди я гледаше ядосано. — По дяволите, мамо, ти знаеш защо!

— Не, не зная и ти трябва да ми кажеш, след като отказът те е притеснил.

— Защото го ненавиждам.

— Наистина ли?

— Не ми е притрябвало да се срещам с него. Защо ми е?

— Защото по този начин общуват възрастните хора и така може да се поправи една несправедливост и понеже вярвам, че дълбоко в себе си желаеш това, макар че не ти е лесно да се пребориш с гордостта си.

— Не мисля, че трябва да го правя. Не аз, а той ме е наранил!

— По-тихо, Ранди, долу има клиенти.

— Той ме е изоставил, не аз него — вече с по-тих глас приключи Ранди.

— Слушай, момче, той изостави мен, а не теб!

— Не ти ли се струва, че е същото?

— В никакъв случай! Да се раздели с теб и Лиза е било по принуда и му е причинявало болка. В продължение на всичките тези години той е правел хиляди опити да ви вижда, но аз забранявах това.

— Но...

— Бих искала да зная, дали през тези години си се запитвал, защо все пак той ме напусна?

— Какво искаш да кажеш? Разбира се, че заради Дарла.

— Дарла е била симптом, а не болестта.

Ранди възмутено подхвърли.

— Стига, мамо, кой ти внуши всичко това? Може би той?

— В последно време много мислих и изпитвах себе си и стигнах до заключението, че не само баща ти е виновен за всичко, което се случи. Знаеш ли, някога ние много се обичахме! Когато се оженихме и се родихте вие двамата, не можех да си представя по-щастливо семейство от нашето. Спомняш ли си това време?

Ранди седеше, отпуснат на стола, с чувство на човек, който се е загубил на баскетболен турнир. Той гледаше краката си, без да каже нито дума.

— Спомняш ли си кога започна всичко да се променя?

Ранди мълчеше. След кратка пауза, каза само.

— Не.

— Всичко започна, когато се върнах в Колежа и знаеш ли защо? Просто не намирах време за баща ти. Вечер се връщах, набързо приготвих нещо, после четях до късно и във всичко това забравих за нашите отношения. Дразнех се, че не ми помага, стисках устни и не му говорех, вместо да го помоля за помощта му. И всичко беше сметнато за негова вина. Оставях на вас да се оправяте, колкото умеехте тогава. В къщи цареше хаос, а щом в един дом нищо не е наред, можеш да си представиш и какво става в спалнята?

Ранди втренчено гледаше майка си.

— Нищо. И щом там вече не се разиграва нищо, значи камбаната е предизвестила края на едни семейни отношения. Това беше моя грешка, а не на баща ти и затова той отиде при Дарла.

Ранди почервения.

Бес приближи стола си към неговия и сложи ръце на коленете му.

— Разказвам ти всичко това, защото вече си достатъчно голям, за да го разбереш и си вземеш поука. Един ден ти също ще се ожениш. В началото е като в приказка, но след това идва ежедневието, в което се занемарява вниманието, събудило любовта. Вече не се чува ведрия поздрав, не се интересува от любимите неща на другия. Всичко като че ли само утежнява ежедневието и всеки е непрекъснато зает или бърза. Ако единият предложи да се разходят с кодела, другият отказва под предлог, че е уморен. Така той излиза сам и човек дори не разбира как с това се е лишил от нещо хубаво! Докато единият си взима душ и идва в леглото, другият вече се прави на заспал. Скоро ролите се сменят. Започват забележките, критиките, наставленията и сексът умира, а с него и бракът.

Бес се отдръпна и се облегна на стола, след което замислено продължи.

— Спомням са, че малко преди да се разделим, той ми каза: „Ние вече изобщо не се смеем, Бес“. И аз трябва да призная, че той беше прав. Човек не трябва да губи ведрото си чувство, даже ако животът не

е лек! Това помага да се преодолеят кризите и, по-точно казано, с това доказваш, че обичаш, за да може другият да каже: „Ти значиш много за мен и аз желая твоето щастие“. Баща ти беше прав, ние престанахме да се смеем.

Последва мълчание. Отдолу се чуваше шума от касата. Когато Хеатър приключи, тя запали осветлението на витрината и викна.

— Аз тръгвам и ще заключа. Бай.

Тишината, която беше настъпила и изключеното осветление сякаш засили доверието между двамата.

С малко по-топъл глас Бес каза.

— Чуй ме, Ранди, шест години аз ти подчертавах грешките на баща ти, а сега за няколко минути ти признах моите грешки, но истината е, че никой не носи сам вината. И двамата сме допринесли за това, нашето семейство да се раздели. Аз не съзнавах вината си и търсех отмъщение. Ти също се чувстваш оцетен и си с правото да отхвърляш всякакво сдобряване. Разбирам те много добре... но вече е време да премислим постъпките си.

Ранди я гледаше напълно объркан.

— Щом аз мога, трябва и ти да направиш усилие.

Бес несъзнателно прехвърляше скиците. След минути тя каза, обръщайки се към него.

— Изумителна е приликата ти с него! Толкова се вълнувам, когато те наблюдавам — очите ти, ръцете, начина, по който разговаряш — опитваш се да го отблъскваш, но дълбоко в себе си не желаеш това, затова изпитваш болка и ти е трудно.

Ранди мълчеше, но изражението на лицето му говореше за трайното въздействие от това, което се случи през този ден, особено след думите на майка му.

— Така. — Бес погледна часовника си. — Вече е доста късно, а аз имам да свърша още нещо.

— Ще се прибереш ли след това?

— Най-много след час тръгвам.

— Толкова ли е важно, че трябва да го свършиш в събота вечер?

— Това тук е за баща ти. Скицирам обзавеждането на апартамента му.

— И как стигна до това?

— През седмицата го посетих.

— Да не сте решили да се събирате?

— Не, просто той ми възложи да се занимая с това.

— Искаш ли пак да живеете заедно?

— Не, но е толкова приятно да сме учтиви един към друг, вместо да се държим като врагове. Омразата изопачава характера. И така, момчето ми, аз наистина трябва да се залавям, Окей?

— Разбирам...

Ранди неохотно стана и си тръгна. На стълбите той се спря и отново се обърна към майка си.

— Ще се видим у нас. Ще приготвиш ли нещо за вечеря?

Бес изпита неудобство.

— Мисля, че няма да мога. Имам уговорка с Кайт за тази вечер.

— Е, не се притеснявай...

— Ако знаех...

— Няма нищо... не съм малък вече. Ще намеря сам нещо за ядене.

— Какво ще правиш тази вечер?

— Вероятно ще отида да послушам музика.

— Добре, след час ще се видим в къщи.

Щом Ранди излезе, Бес се наведе над милиметровата хартия, но ръката ѝ отказваше. Странно! Ранди имаше желание тази вечер да бъдат заедно, а тя го разочарова. Как можеше да предвиди това? Той беше на деветнадесет години, а тя на четиридесет. Отдавна всеки живееше посвоему, макар да бяха под един покрив. В събота той никога не оставаше у дома. Не можеше да го съблазни и с най-вкусната вечеря.

Потискащото чувство растеше и всяка нова мисъл влошаваше настроението ѝ. „Ако не бяхме разведени, щяхме да си бъдем в къщи, там, където биха искали да ни виждат децата ни, а Ранди нямаше да преживява това болезнено чувство!“

Недалече от „Синия ирис“ Ранди затвори шумно вратата на колата си, запали мотора и се загледа през замръзналото стъкло. Беше съвсем тъмно и улиците бяха безлюдни. Така изглеждаше обикновено скоро след затварянето на магазините. След шест и половина отново се

оживяваше, защото тръгваха към заведенията, но в момента беше сякаш са съобщили за авария в атомна централа — никакъв човек.

Не му се прибираше.

Нямаше желание да вижда Бърни.

Не беше в настроение да се среща с момичета, а и не му се вечеряше в закусвалня.

Реши да отиде при баба си.

Тя винаги се радваше да го види. Там винаги имаше нещо вкусно, а освен това много му харесваше новото ѝ жилище.

Стела Дорнер отвори вратата, прегърна го и радостно го притисна към себе си.

— За бога, Ранди, покорителю на женски сърца, какво правиш тук в събота вечер?

Тя беше в светла празнична рокля, с направена на вълни коса, а ароматът на парфюма ѝ му беше непознат.

— Искях да видя любимото си момиче.

Тя се засмя и закачи и другата си обица.

— Ти си един ужасен лъжец, но ми е приятно да чуя това. Как изглеждам?

— Да те изяде човек, бабо.

— Дано наистина мислиш така, защото имам среща.

— Среща?

— Да, и той наистина изглежда добре. Все още има естествена коса, няма проблеми със зъбите и даже с жлъчката е добре, но най-хубавото е, че за възрастта си има добра мускулатура.

Ранди се разсмя.

— Запознахме се в курса по гимнастика. И сега иска да отидем заедно да потанцуваме в „Бел Рей“.

Ранди нежно я прихвана и направи един кръг в ритъма на валс.

— Знаеш ли, просто му откажи и ела с мен!

Тя се засмя и леко го отблъсна от себе си.

— Сам си потърси приятелка. Как е при теб? Имаш ли в момента момиче?

— Хм... да кажем, че съм си харесал едно?

— А тя какво мисли? — Баба му леко го плесна по бузата и формално се отпрати към спалнята, като се провикна оттам. — С теб всичко наред ли е?

— Блестящо! — подхвърли той и бавно се отправи към всекидневната, където беше включена стерео уредбата, а на статива пред стъклената врата за верандата имаше картина.

— Вече дочух, че ще имаме сватба — викна Стела — и ти ще ставаш вуйчо.

— Не мога още да си го представя.

— А ти намираш ли, че аз имам вид на прабаба?

— За нищо на света! Ей, бабо, ти ли си нарисувала тези теменужки?

— Да, харесва ли ти?

— Гръм да ме удари, забележителна е. Нямах представа, че рисуваш така хубаво!

— Аз също, но ми доставя удоволствие!

Светлините в спалнята, банята и коридора последователно угаснаха и Стела се появи във всекидневната.

— Намери ли вече някакъв джазбанд, в който да се включиш да свириш?

Сега тя беше и с огърлица.

— Не, за съжаление.

— Правиш ли нещо по този въпрос?

— В същност в последно време не съм...

— И как можеш да очакваш да се получи нещо, след като не полагаш никакви усилия за това?

На вратата се позвъни. Стела трепна и се отправи към входа.

— О, ето те и теб.

Ранди я последва, чувствайки се вече излишен.

Влезе мъж със сива вълнообразна коса, гъсти вежди и добре сложена фигура с елегантен костюм. Видът му наистина беше добър.

Двамата мъже се представиха един на друг, разменяйки многозначителни погледи и за Ранди беше ясно, че двойката е с намерение веднага да потегли.

Минути по-късно той отново беше в колата си и още по-самотен отпреди, наблюдавайки как баба му потегли с обожателя си.

Той пое по крайбрежната улица и в бара на един много посещаван ресторант поръча наливна бира. Отвътре се носеше миризма на грил. Повечето от мъжете, които бяха насядали пред тезгяха, бяха с бирени търбуси, дрезгави гласове и зачервени лица. Те

обръщаха една след друга чашите и слушаха високата музика от музикалния бокс, която се сливаше с общия шум и с този, който идваше от кухнята.

След като изпи чашата бира, Ранди остави монета и се отправи към телефона. Набра номера на Лиза.

— Ей, Лиза, тук е Ранди. Заета ли си?

Гласът ѝ прозвуча напрегнато.

— Да, може да се каже. В момента приготвяме специалитет, което ще вземем с нас. Имаме среща с приятели. Ще има и гръцко меню. В момента сме омазани до лактите.

— Искях да те попитам, дали имаш настроение за един видео филм? Мислех да заема един и да дойда при теб.

— Съжалявам, Ранди, днес просто не става. Но утре съм си в къщи.

— Добре, може би ще дойда утре. Приятно прекарване и поздравя Марк!

— Непременно! Обади се утре. Бай!

Отново седеше сам в колата си. Той включи радиото и се отпусна на кормилото. Оглеждаше се наоколо към осветените прозорци на къщите. Какво ставаше в момента в апартаментите? Малки деца вечеряха с родителите си, влюбените двойки се усамотяваха. Какво би казала Мариан Падгет, ако ѝ се обадеше?

„По дяволите, нямаше пари да я заведа и в най-обикновен локал!“ В началото на седмицата даде четиридесет долара за марихуана, вноската за джаз банда беше провалена, резервоарът му беше празен, а пари можеше да очаква едва следващия петък.

„По дяволите!“

Той притисна плътно челото си към студеното кормило.

Изведнъж сякаш някой му засече време.

Спомни си сцената пред огледалата в магазина, когато се поглеждаха с баща му, пробвайки костюмите. Спомни си поканата му. Но за какво биха могли да говорят, ако все пак седнат заедно?

Нямаше още седем часа. Майка му сигурно още се приготвяше за срещата си с Кайт. Ако сега се прибереше, можеше да я срещне и отново да я постави в неловко положение, както в магазина, когато я попита иска ли да вечерят заедно.

Всеки имаше някой, само той беше сам.

Бръкна в джоба си, извади лулата и торбичката с марихуана и, след като прати всички по дяволите, дълбоко пое отровата.

## VIII

Бес и Кайт вечеряха в „Лидо“, на маса край екзотични растения, леко осветена от стерео осветление. Менюто беше превъзходно и след като приключиха, останаха още малко само с вино и десерт.

— Така... — каза Кайт, търсейки погледа на Бес, при което очите му през очилата изглеждаха уголемени. Имаше тъмноруса коса, която леко оредяваше, и кръгло лице.

— През цялата вечер очаквам да ми обясниш нещо за отношението си към Михаел.

— Защо ти е дотрябвало?

— Не се ли досещаш защо?

— Не, защо трябва да говоря за Михаел?

— Защото в последно време ти се срещаш с него.

— Да, ние се виждахме няколко пъти, но не в този аспект, който ти си въобразяваш.

— Няколко пъти?

— Не мога да не се виждам с него, докато не оставим зад нас събитията около сватбата на Лиза.

— Вечерта, когато Лиза ви покани, вечерята при родителите на Марк, а третият път?

— Кайт, не понасям това разпитване.

— Упрекваш ли ме? Виждам те за първи път, откакто той се появи на сцената.

Бес сложи ръка на сърцето си.

— С този мъж аз съм се развела, забрави ли това?

Кайт отпи глътка вино, преди да отговори.

— Ти си тази, която явно забравя този факт. Аз все още очаквам да ми обясниш, кога за трети път се видяхте?

— Ако ти кажа, ще престанеш ли с тази проповед?

Той я гледаше втренчено, кимна непохватно, търсейки място на ръцете си.

— Огледах апартамента му и поех обзавеждането. Мога ли сега да си изям десерта?

Той автоматично се зае със същото, но неочаквано пусна лъжичката в крем сладоледа и попита.

— Ще дойдеш ли тази вечер при мен?

Бес чувстваше погледа му, но продължаваше да яде десерта си. За момент го погледна и каза.

— Не, няма да мога да дойда.

— И защо не можеш?

— Защото утре имам много работа, освен това искам рано да отида в църквата, а най-вече заради Ранди. Искам час по-скоро да се прибера. Имам усещането, че нещо с него не е наред.

— Всичко и всички са по-важни за теб, отколкото аз!

— Съжалявам, Кайт, но...

— Твоите деца, твоята работа, твоят бивш мъж — всички са с предимство пред мен!

— Ти искаш твърде много от мен!

Той се наведе към нея, казвайки й шепнешком.

— В края на краищата аз спя с теб. Това не ми ли дава някакво право?

Негодуванието му не я засегна.

— Съжалявам, но не ти дава никакво право.

Той се облегна назад и раздражено допълни.

— Предлагах ти да се оженим.

— Вече съм била омъжена, Кайт, и не желая да преживявам още веднъж това.

— Защо тогава се срещаш все още с мен?

След леко премисляне тя каза.

— Мислех, че сме приятели.

— И ако за мен това не е достатъчно?

— Сам трябва да решиш.

Междувременно сладоледът му се беше превърнал в грозна супа. Той го отстрани и предложи.

— Мисля, че е по-добре да си тръгваме.

Те напуснаха ресторанта и се отправиха към неговото жилище, тъй като беше оставила колата си в неговия гараж. Докато изчакваше

да загрее моторът, Кайт седна до нея. Осветлението от улицата не стигаше до тях. Беше пълна тъмнина. Тя сложи ръка между двамата.

— Кайт, мисля, че е по-добре да престанем да се срещаме.

— Не! — ужасено подскочи той. — Знаех, че ще се стигне до това. Моля те, Бес, недей. — Той бурно я прегърна и целуна с влажни устни, от които лъхаше на вино. — Ти никога не даде шанс на нас двамата, винаги пазеше дистанция. Ако нещо сбърках... аз ще се променя, ще се поправя! Сигурен съм, че двамата можем да сме единни и добре да се разбираме. Моля те, Бес!

Тя се опитваше да го отстрани.

Той отново я целуна, от което тя изпита отвращение.

— Моля те, Бес, вече три години сме заедно. Аз съм вече на четиридесет и четири. Нямам желание да създавам нова връзка.

— Престани, Кайт!

— Не, не си отивай. Ела с мен в леглото... моля те!

— Кайт, наистина ли не забелязваш, че ние си създаваме само неприятности.

— Не, аз те обичам и искам да се ожения за теб.

— Аз обаче не мога да се омъжа за теб.

— Защо не, защо не можеш?

Нямаше желание да го наранява повече.

— Не ме карай да ти казвам това.

— Бес, моля те... — Той отново се опита да я целуне.

— Престани, Кайт! — Тя изведнъж изпита ярост и силно го отблъсна. — Престани вече. Не се унижавай!

— Съжалявам, Бес.

Той отвори вратата и бавно излезе.

— Трябва да тръгвам.

— Бес, чакай, моля те. Никога няма да те нараня... — Думите му заглъхнаха от шума на мотора.

Едва след няколкостотин метра тя усети как здраво се е вкопчила в кормилото и сълзите, които се стичаха по лицето ѝ. Тя мина съвсем встрани, за да се успокои.

„Какво се случи в същност? Разбира се, че Кайт не искаше да я обиди. Наистина тя го държеше на дистанция. Това, че ѝ беше любовник не му даваше право да очаква повече от нея. Разбира се, че

появата на Михаел изигра своята роля и проблемът с Кайт явно беше свързан с него.“

През следващата, седмица тя често мислеше за Михаел. Докато преглеждаше каталозите или прехвърляше тапетите, тя виждаше празните помещения, чуваше гласа му от кухнята и пред очите ѝ се явяваха матраците от спалнята му. Макар че бяха разделени, тя не се разделяше със спомените: Понякога го виждаше полугол, така както може да го види само любима жена, или елегантно облечен с още зачервено лице от бръсненето и ухаещ на одеколон. Като на лента се редяха спомени от интимния им живот.

Без всякакво угризение тя работеше върху скиците на апартамента му, макар че други клиенти чакаха отдавна.

Познаваше неговите предпочитания. Дълго канапе, на което един мъж може спокойно да легне, кресла с пълтни облегалки, закръглени, а не ъглови мебели и да са от естествена кожа и осветлението да не е директно.

Знаеше много добре и какво не му харесва. Навсякъде разхвърляни килимчета и покривчици, пълзящи растения, силни, крещящи цветове, дълги преплетени телефонни жици, телевизия по време на хранене.

Не си спомняше друга поръчка, която да е изпълнявала с такова желание и да е изпитвала такова удоволствие при реализирането. Сякаш сега познаваше по-добре вкуса и навиците му, отколкото преди, или просто не се беше замисляла. Приятно беше и това, че работи, без да се ограничава във финансите.

В четвъртък тя му се обади.

— Ало, Михаел! Бес е тук. Готова съм със скиците. Кога можеш да дойдеш, за да ги обсъдим?

— Кога е удобно за теб?

— Както рече ти казах, най-добре е след свършване на работния ден, за да не ни безпокоят. Какво ще кажеш за утре, пет часа след обяд?

— Добре, ще бъда точен.

На следващия ден в три часа тя се прибра в къщи, за да се преоблече и освежи, да сложи грим, да подреди косата си.

Във фирмата се върна навреме. Успя да погледне още веднъж аранжировката и освободи Хеатър по-рано от всеки друг ден.

Когато Михаел дойде, вече беше запалено витринното осветление и в магазина ухаеше на кафе. В дъното на магазина, на определено за съответната цел място, бяха подредени плетени мебели, според проекта, с драпирани платове и мостри от тапетите, аранжирани с фотоси.

Бес го посрещна на вратата.

— Здравей, Михаел, как си? Първо ще заключа.

Тя внимателно мина покрай изложените модели, докато през това време той се оглеждаше с любопитство.

— Направила си нещо превъзходно от това помещение — каза той.

— Претоварено е, а в галерията през лятото е нетърпимо, но винаги, когато се спра на нещо ново, ме обзема носталгия. Има нещо тук, което ме задържа.

Тя тайно констатира, че и той се беше постарал за тази среща — гладко обръснат, свеж мирис на парфюм.

— Ще ми дадеш ли пардесюто си?

Тя с усилие закачи сивото вълнено пардесю, след което пое дълбоко въздух и започна.

— Ето тук съм подредила макетите. Да ти предложи ли кафе?

— Звучи добре, тъй като навън студът е отвратителен.

Той остана прав, докато тя сервираше кафето, след което седна на един от фотьойлите.

— Благодаря — каза той и разкопча сако си. И тъй като креслото беше ниско, коленете му стърчаха нагоре и той се чувстваше доста неудобно. Той отпи от кафето, докато тя подреждаше мащабните скици на масата.

— Да започнем с всекидневната и трапезарията. Най-добре да погледнеш първо тапетите, за да можеш да си представиш като основен фон, когато ти описвам подреждането на мебелите.

Заобиколена от мостри, тя започна представянето на проекта си — деликатни светли цветове, под резедавото пред камината, стъклениците, маси, растенията в саксии.

— Спомням си как ти поливаше цветята, когато аз забравях и знам, че ги харесваш, затова ти предлагам за всекидневната.

След като внимателно проследи макетите, той се обърна към нея.  
— Честно казано, всичко ми харесва.

Тя се засмя и продължи обясненията си.

— За трапезарията — маса с опушено стъкло с месинг и тапицирани столове.

За входа, например, голямо огледало в младежки стил, под него — малък тоалетен шкаф с две страни, облицовани с брокат в стил „Ла Барж“.

За галерията — огледални стени, както и един цокъл в средата, точно под коронното осветление с една скулптура по твой избор.

За работната стая — писалищна маса и регал.

Бес вдъхновено обясняваше, показвайки макетите и мострите за цветовете.

— Скъпо е, но си заслужава. Освен това, ти ми даде свобода на избора и аз реших да ти доставя удоволствие с луксозни мебели.

— Да, така е — малко разсеяно каза Михаел, задълбочен в цветните мостри.

Минути след това все пак попита.

— Какво все пак да разбирам под „ще струва скъпо“!

— Ще ти кажа накрая. Сега трябва да се съсредоточиш в представянето на проекта. А шокът от цената ще дойде накрая, когато вече всичко е уточнено.

— Добре, щом така трябва.

Бес продължи с обясненията, движейки макети, предлагайки мостри. Докато направи и най-съществените пояснения, вече беше станало осем часът. Неговата възприемчивост беше изчерпана.

— Мисля, че достатъчно те натоварих. Да приключваме. Общо взето вкусовете ни съвпадат.

Тя оправи някои от макетите, докато той се отпусна на облегалката на креслото. След това тя постави на масата пред него няколко листа калкулации, закрепени в папка.

— Ето това е шоковата новина. Тук имаш изчисления за всяко помещение поотделно. Общо 76300 долара.

Лицето на Михаел придоби твърде объркано изражение.

Бес високо се разсмя.

— И ти намираш това комично? — сърдито измърмори той, прокарвайки ръка през косата си.

— За бога, Бес, казах ти, че ти се доверявам, но това надхвърля представата ми!

— В обзавеждането ти влизат италиански мебели, само диванът в гостната струва осем хиляди долара, а новият мокет е съобразен с камината. Освен това ти предлагам световноизвестен дизайн като „Ла Барж“ и „Джей Спектър“.

— А колко трябва да платя на теб за услугата?

— Това е включено в изчисленията. Повече от предприемачите ще ти начислят тези 10% отгоре. Освен това ти предлагам най-изгодните продажни цени. Можеш да направиш сравнение.

— Намирам, че цените на мебелите доста са скочили. Така ли е?

— Разбира се. Но социалното ти положение също е на друго ниво. Ти имаш самостоятелна фирма. Естествено е жилището и обзавеждането му да отговарят на новото ти положение.

Той упорито я гледаше право в очите, очаквайки, че тя ще сведе поглед, но тя му отвръщаше с лека усмивка. Меката светлина заличаваше напрегнатото му изражение. Наистина изглеждаше много добре и дълбоко в себе си тя призна, че и във връзката си с Кайт винаги е търсила него, макар че сравнение не можеше да има.

— И кога могат да бъдат доставени всички тези неща?

— За извънредна доставка са необходими дванадесет седмици, а за това, което ще бъде доставено директно от Италия — шестнадесет. Само транспортирането с кораб трае четири седмици.

— А как стои въпросът с пердетата и тапетите?

— Ако веднага подам поръчката за работа, пердетата ще бъдат доставени след шест седмици, а тапетите — в по-кратък срок. Ако имат производство в наличност — след две седмици ще бъдат в апартамента ти.

— Ти сама ли ще организираш това?

— Имам под ръка няколко тапицера. От теб се иска да им осигуриш възможност да работят.

Той още веднъж погледна крайната цифра.

— Може би трябва да те предупредя и за това, че ще ми се налага многократно да посещавам жилището ти. Аз нося отговорност за перфектното изпълнение на договора и трябва да контролирам работата и навреме да отстранявам грешките. Ще те притеснява ли това?

— В никакъв случай!

Бес събра листата, закрепвайки ги в папката.

— Съгласна съм с теб, Михаел, че цената е висока, не споря за това, но всеки друг архитект по вътрешно обзавеждане няма да ти струва по-малко, като се прибави и това, че не те познават.

— Вероятно си права.

— Убедена съм, че ще бъдеш във възторг от кожените мебели и всичко останало, което ти предлагам и което ти одобри.

„И ти също“ — помисли си той. В същност той я познаваше добре и знаеше, че тя също обича тези форми и цветове. За момент си представи, че всичко това се планира за двамата, както веднъж вече бяха го правили — в началото на техния съвместен живот.

— Ще ми дадеш ли все пак време да помисля?

— Разбира се!

Тя стана и прибра чашите.

Той стана, поглеждайки часовника си.

— Вече е осем и половина и аз умирам от глад. При теб как е?

— Стомахът ми се свива от глад.

— Мога ли... — Той прекъсна смутен, но след това продължи. — Ще вечеряш ли с мен?

Можеше да откаже, измисляйки хиляди причини — че трябва да събере всичките книжа и мостри, или че трябва заради Ранди да се прибере, който в петък вечер можеше да бъде навсякъде другаде, но не и в къщи, малко благоразумие също нямаше да бъде излишно, но истината беше, че тя се наслаждаваше на неговата компания и нямаше нищо против да бъде още един час с него.

— Можем да отидем във „Фрахтхаус“ — предложи тя.

Той се засмя.

— Все още ли приготвят тази приказна рибена супа?

— И още как!

— Тогава да вървим.

Те оставиха зад гърба си ефирното осветление на витрината на магазина. Силен вятър люлееше клоните на дърветата и уличните фенери. Тръгнаха пеша, тъй като в края на седмицата трудно се намираще място за паркиране. Беше отдалечено само на две преки. Вятърът духаше директно срещу тях и Бес с усилие се придвижваше на високите си токове. Михаел хвана ръката ѝ, стискайки я здраво —

беше приятно доверчиво чувство — и така с бързи крачки приближиха ресторанта, който беше също една реликва от онова време. Вътре беше топло и миришеше приятно на вкусни ястия.

Келнерът им обясни, че трябва да имат търпение около петнадесет минути. През това време той им предложи да седнат на бара.

Двамата се отправиха натам, сядайки на високите столове.

— Цяла вечност не съм идвал тук.

— Аз също не идвам много често, понякога за обяд.

— Ако добре си спомням, тук отпразнувахме нашата десетгодишнина от сватбата.

— Не, десетгодишнината отпразнувахме в Амана, спомняш ли си? Майка ми пое децата, а ние заминахме за края на седмицата.

— ... и коя все пак отпразнувахме тук?

— Мисля, че единадесетата. Не съм сигурна. След първите години другите вече доста си приличат.

— Но ние винаги предприемахме нещо по-специално, нали?

Тя отвърна с усмивка.

Келнерът се появи.

— Какво да ви предложи?

— Едно шише „Михелоб“ — отвърна Михаел.

— Също и бира, моля Ви.

Когато момчето се отдалечи, Михаел попита.

— Все така ли с удоволствие пиеш бира?

— Трябва ли да се променя?

— Кой знае. Нова фирма — нови възможности. Това е видимо. Може би вече предпочиташ концентрати във високи тънки чаши?

— Съжалявам, ще те разочаровам.

— Не споделям мнението ти. Знаеш с какво удоволствие изпивахме по чаша бира. Това винаги ми е липсвало.

— Особено в топлите летни вечери, когато седяхме на терасата и се любувахме на лодките в реката.

Спомените им бяха общи, но когато им дадоха сметката, всеки плати поотделно.

— Най-често съм ангажирана с работата си, със скицирането, а ти?

Той замислено гледаше към нея.

— С Дарла никога не се случи нещо, което да има стойност за мен. След работа просто живеехме в едно жилище. Докато майка ми беше жива, през почивните дни ходех там. Помагах ѝ в градината. Странното е, че за своята наех градинар. След инсулта ѝ ходех много често при нея.

— Дарла идваше ли с теб?

— Знаеш ли, с втора жена е някак странно. Просто близките не я приемат. Остава чужда.

Отпивайки глътки от чашата, той внимателно наблюдаваше Бес. Близостта ѝ го вълнуваше. Толкова му харесваше!

— Ти знаеш, майка ми беше католичка, тя не призна развода и не прие втората ми жена. Заради мен се опитваше да бъде учтива, но студенината оставаше.

— Твърде комплицирано за Дарла.

— Може би... но да оставим това, тя вече е сянка от миналото.

Келнерът им предложи маса в едно от сепаретата с високи разделни стени, закрити от трите страни. Докато Бес разглеждаше картата с менюто, Михаел като че ли съвсем се затвори в себе си. Тя непрекъснато чувстваше погледа му, накрая попита.

— Какво има?

— Изглеждаш чудесно.

— О, моля те, Михаел, остави това. — Чувстваше, че се изчервява.

— Е, добре тогава, ти не изглеждаш добре.

Бес несъзнателно се засмя.

— Откакто сме тук, непрекъснато ме наблюдаваш.

— Извини ме, съжалявам, че те притеснявам. Но поне днес не избухна.

— Ако не престанеш, сигурно ще се случи.

Келнерът прие поръчката им.

Михаел поръча сандвич с пиле и рибена супа. Бес се беше спряла на същото.

Някога това често се случваше и в подобни ситуации тя се шегуваше, че вкусовете им се уеднаквяват и ако продължават така, на стари години ще си приличат и външно, както се пее в една народна песен.

Този път искаше да промени, но се отказа.

Михаел я гледаше недоверчиво.

— Може да не ми вярваш, но аз се бях спряла на това, преди ти да го поръчаш.

— Разбирам — съгласи се той.

Докато им сервираха, той ѝ разказваше за последната си среща с Ранди.

— Вече зная, той ми разказа.

— Искях само да знаеш, че не съм се отказал от намеренията си.

Когато приключиха вечерята и масата беше почистена, той отново се върна на тази тема.

— Много мислих след нашия последен разговор.

Бес не го прекъсна, знаеше, че ще продължи.

— Върху моите и твоите грешки. Що се отнася за времето, през което отказвах помощта си в домакинството, докато ти посещаваше Колежа, имаш право, днес знам, че беше некоректно от моя страна да те оставя сама да вършиш всичко.

Сега тя очакваше да последва извинение, но се почувства по-добре, когато той замълча.

— Михаел, мога ли да те попитам нещо?

— Разбира се.

— Кажи ми честно, ако приемеш този въпрос. Случваше ли се да помагаш на Дарла в къщи?

— Не.

Тя го гледаше известно време изпитателно, след което констатира.

— Съгласно статистиката и вторият брак отива по дяволите, ако грешките се повтарят.

Михаел се изчерви и нищо не каза.

След това останаха известно време мълчаливи, докато накрая разделиха плащането на сметката и си тръгнаха.

— Реших да ти възложя поръчката за обзавеждането на апартамента — каза той, докато ѝ държеше мантото, за да се облече.

— Защо все пак? — многозначително го погледна тя.

— Защото вярвам, че ти си най-подходяща за този случай. Какво трябва аз да направя? Да подпиша договор или нещо подобно?

— Да, нещо такова.

— Тогава нека да уредим това.

— Още тази вечер?

— Ако те преценявам правилно като жена бизнесмен, договорът вече е направен и лежи на бюрото ти.

— Имаш право.

— Тогава какво чакаме?

Той енергично я хвана за ръка и я поведе към магазина. На следващия ъгъл вятърът просто врхлетя върху тях, задържайки ги на място и заглушавайки ушите им.

— Защо се съгласи все пак? — викна тя срещу силния порив на вятъра.

— Защото ще ми бъде приятно да се суетиш из моя дом — високо отговори той.

— Михаел, това ли е единствената причина? — с усилие попита тя.

— Беше само шега, Бес — каза той, принуждавайки я да вървят по-нататък.

Когато влязоха в магазина, тя тайно желаше това, което той й каза, да е истина.

## IX

Февруари измина незабелязано, а датата, определена за сватбата на Лиза, все повече приближаваше. Сега тя всеки ден звънеше на майка си.

„Мамо, имаш ли при теб в магазина писалка със специален писец, за да изпиша имената на гостите в книгата?“

„Мамо, какво ще ме посъветваш за това, каква торта да поръчам — сметанова или с шоколад?“

„Представяш ли си, мамо, искат предварително да се плати булчинския букет!“

„Мамо, какъв ужас, напълняла съм с още един килограм! Ами ако роклята не ми стане?“

„Мамо, ти купи ли си рокля?“

И тъй като още не беше избрала тоалета си, реши да се освободи един следобед и се обади на Стела.

— Остават две седмици до сватбата и Лиза се безпокои, че още не съм помислила за тоалета си. При теб как е? Купи ли си вече?

— Все още не.

— Искаш ли да излезем заедно?

— Няма да е лошо.

Те влязоха навътре в Минеаполис и спряха близо до търговския център. В един от бутиците твърде бързо направиха покупките. Стела, която не се съобразяваше с това, че ѝ предстои да стане прабаба, избра сребристобяла рокля с градирана пола и буфон ръкави, докато Бес се спря на бледорозов костюм. Когато излязоха от пробните кабини, Бес възхитено каза.

— Я гледай, коя от нас в същност е бабата?

— Ти, разбира се, аз ще съм прабаба.

Оглеждайки се в огледалата, Стела продължи.

— Не мога да разбера, защо майките на момичета винаги се ориентират към примитивни рокли, които ги правят петнадесет години

по-стари, и изглеждат сякаш са ушити от пердета на стар замък. Аз се чувствам толкова добре с този тоалет!

— Наистина, стои ти безупречно.

— Така трябва да бъде. Между впрочем, аз ще доведа Гил Хароуд.

— И кой е той?

— Един мъж, който повдига моето самочувствие.

— Мамо!

— Имам намерение да поддържам връзка с него. Ти какво ще кажеш?

— Мамо!!!

— Откакто почина баща ти, при мен е тихо и скучно, не се случва нищо интересно. И преди всичко да е загинало безвъзвратно, искам нещо да променя. Когато последния път излязох с него, аз го поставих на изпитание. При него ясно се разбра, че не артериите се втвърдяват.

Бес се преви от смях.

— Мамо, ти си невъзможна!

— По-добре невъзможна, отколкото старчески безсилна. Мислиш ли, че трябва да взема мерки заради опасността от спин?

— Ти си непоправима! По-добре питай него.

— Идеята е добра. А как са отношенията ви с Михаел?

Една от продавачките се приближи към тях с думите:

„Всичко наред ли е при дамите?“ — и на Бес не ѝ се наложи да отговори. Въпреки това, името му остана в мисълта ѝ, а от подозрителния поглед на Стела стана ясно, че усеща задкулиските игри. Те платиха роклите и се отправиха в друг магазин за обувки.

На път за в къщи Стела поднови разговора.

— Ти не ми отговори. Какво става между вас двамата?

— Само служебни отношения.

— Настина разочароващо.

— Мамо, вече ти обясних, че нямам намерение да задълбочавам отношенията си с него, но между нас вече я няма тази враждебност, която съществуваше след развода.

— Например?

— Това, че и двамата мислим, че трябваше да положим повече усилия за запазването на семейството ни.

— Той наистина е добър мъж, Бес!

— Да, знам.

До сватбата Бес имаше малка възможност да се вижда с добрия мъж. В апартамента му вече беше тапицирано и когато Бес отиде да приеме работата, Михаел не беше там. На следващата сутрин тя му позвъни, за да го попита, дали е доволен от работата.

— Повече от доволен. Изглежда чудесно!

— Това е добре.

— Разбира се, в момента мирише като в конюшня.

Бес довольно се разсмя. Даже и по телефона чувстваше все по-нарастващата симпатия у него. Беше забравила, колко спонтанно се развеселява и колко лесно му се отдаваше да я разсмее.

— Харесва ти, нали?

— Да, много.

— Радвам се. Между впрочем, първите сметки за мебелите пристигат и, както изглежда, до средата на най-голяма част от тях ще бъдат готови. Разбира се, от Италия още нямам потвърждение, но там при всички случаи ще трае по-дълго. Когато всичко е готово, ще те информирам.

— Значи всичко е наред!

Бес замълча, преди да смени темата.

— Михаел, трябва да говоря с теб относно разносните по сватбата на Лиза. Някои вече са платени, но непрекъснато идват нови. Как ще манипулираме по-нататък?

— До момента съм платил осемстотин долара. Ако ти също си платила толкова, значи остават още по две хиляди, които всеки от нас трябва да даде, за да може Лиза да ги внесе в касата и да ги ползва по необходимост. Ако се явят и други разходи, за което се съмнявам, ще й дадем още.

— Добре, имам всички документи и мога да ти ги изпратя, ако ти...

— За бога, Бес, аз ти вярвам и без тези доказателства.

— Добре... благодаря ти, Михаел. Тогава просто прати чек на Лиза.

— Вярваш ли, че ще получим нещо в отплата?

Бес се разсмя.

— Съмнявам се.

— Очевидно гледаш реалистично на нещата.

— Нямам нищо против даването на тези пари, а ти?

— В никакъв случай! Та тя е нашата единствена дъщеря.

Тези няколко случайни напомняния ги накараха отново да замълчат.

„Ако можеха да заличат лошото и да спасят това, което беше останало след тези години!“ Толкова ѝ се искаше да го попита какво прави в момента, с какво е облечен, къде точно се намира. С удоволствие би му задала тези въпроси. Вместо това тя само каза.

— Значи ще се видим на генералната проба, нали?

Михаел се закашля и отвърна със странно тих глас.

— Да, по всяка вероятност.

След като остави, слушалката, Бес се облегна на фотьойла и, отхвърляйки глава назад, силно изстена.

В деня на генералната проба и вечерята с гостите, Ранди изкара своя шевролет 8/4 и се насочи към бензиностанцията. Преди това той разчисти всички излишни неща, събирани през последно време — пликосе от McDonald's, мръсни чорапи от тренировки, кондом опаковки, неизпратени писма, останки от сладкиши — всичко това отиде в контейнера за боклук. Той изчисти колата си и я полира, докато светна. След това купи и един ароматизатор, с който замени стария, така че накрая вътре ухаеше на хубаво момиче.

Едва след като приключи, той се отправи към търговския център „Мепълууд“ и се сдоби с панталон и пуловер. Накрая се прибра в къщи, за да посвири и помечтае за Мариан Падгет.

Пробата беше насрочена за шест часа вечерта. Когато в шест без петнадесет майка му го попита ще я придружи ли до църквата, той отговори.

— Съжалявам, мамо, но имам да свърша още нещо.

Планът му беше да се обади на Мариан, за да ѝ предложи да я закара до къщи.

Когато прекрачи преддверието на „С. Мария“ и забеляза Мариан, дъхът му спря. Тя беше със спретнато малко морскосиньо манто и също такива малки обувки с малки токчета и сигурно под мантилото си беше с малка рокличка. Тя оживено разговаряше с Лиза.

През зимата тя участваше в училищния вестник, а през лятото възнамеряваше да вземе участие в библийски учебен курс.

През целия си живот не беше изпитвал, такова силно желание да се хареса на някого и да му направи впечатление.

Лиза го забеляза и му махна.

— Ей, Ранди.

— Здравей, Лиза — каза той и веднага се насочи към Мариан, надявайки се, че няма да му изхвъркнат очите.

— Ти и Мариан идете напред към олтара.

„Да! Чудесно! Дявол да го вземе, точно аз! Браво, Гуран, това се казва нещо. Сигурно го дължиш на малките обувчици.“

Мариан се обърна към него.

— Преди малко разказвах на Лиза, че никога не съм взимала участие в сватба.

— Аз също.

— Много е вълнуващо, нали?

— Да, може да се каже.

Чувстваше, че му е горещо с новия пуловер и същевременно го втрисаше от вълнение. Тя имаше малко, чаровно, изразително лице, сини очи — големи като Мичиганското езеро, пълни устни и един едва забележим белег по рождение, който щеше да почувства, ако я целуне.

— Нещо подобно преживях при първото си причастие — обясни тя.

Преддверието на църквата продължаваше да се изпълва с хора и Лиза непрекъснато поздравяваше някого.

Ранди търсеше тема за разговор, за да избегне неловкото мълчание.

— Отдавна ли живеете в Уайт Беар Лейк?

— Тук се родих и израснах — отговори Мариан.

— През лятото съм идвал тук да гледам през прозорците. Често свирят добри състави.

— Обичаш ли музика?

— Тя е всичко за мен. Желанието ми е един ден да свиря в джаз състав.

— И на какъв инструмент свириш?

— Ударен инструмент.

— О-о. — Тя замълча за момент, след което сподели. — Такъв живот не е много лек, нали?

— Не зная, не съм имал възможност да пробвам.

Отец Мооре пристъпи и се опита да въдвори ред сред присъстващите. Всички метнаха палтата си върху последните седалки и не беше ли вече предсказал това — Мариан беше с рокля като на послушничките — с бяла якичка, толкова малка и семпла и същевременно неповторима. Беше без всякакво подсилване или прическа на косата, с пуснати къдрици. Ранди я гледаше като омагьосан. Стоеше в средата на входа, омаян от близостта ѝ, сякаш някой го беше притиснал за раменете.

— Здравей, Ранди, как си?

Ранди се обърна и се оказа лице срещу лице с баща си. Той се опита да отговори съвсем спокойно.

— Окей.

Ръката на Михаел увисна във въздуха. Той бързо я подаде на момичето.

— Здравей, Мариан.

Тя се засмя и отново повтори.

— Разказвах на Ранди, че за първи път вземам участие в сватба и той каза, че и с него е същото.

— Ако не смятам своята, за мен е също първо участие в сватба.

Михаел изчака и, след като не получи никаква реакция от Ранди, продължи по-нататък, подхвърляйки.

— Е... ще се видим пак.

Ранди го проследи с невъзмутимо изражение и промърмори ядосано.

— Ако не се броят неговите... двете.

Мариан му прошепна.

— Ранди, това беше баща ти!

— Не искам да го виждам.

— Но как можеш да се държиш така с него?

— Старият и аз не си говорим.

— Да не говориш с баща си! Но това е нечувано!

— От тринадесетата си годишнина не съм разговарял с него.

Тя го погледна така, сякаш беше извършил най-ужасното престъпление.

Отец Мооре отново се опита да въдвори ред и тишина. „Представлението“ започна. Ранди беше бесен заради баща си. Той развали всичко, прекъсна приятния му разговор, който започна толкова

обещаващо. През целия ден беше мислил за Мариан, заради нея лъсна колата си, за да ѝ направи впечатление и изведнъж всичко отиде на вятъра, само заради неговото появяване.

„Защо не ме остави на мира, защо трябва винаги да ме заговаря и да ме принуждава да стоя като идиот пред него? Идвам тук с мисълта за Мариан и се опитвам да ѝ говоря и да се държа като джентълмен. Можех да я покана да излезем и изведнъж идва старият и разваля всичко!“

По време на пробата той проследи как родителите му поведоха Лиза към олтара, след което седнаха един до друг на първия ред, сякаш всичко за тях на този свят беше в пълен порядък.

„Какъв фалш! Как можеше така спокойно да седи до него, сякаш не носи никаква отговорност за разбитото им семейство? И колкото и да се опитваше да го убеждава, че и тя има вина, никога не можеше да го убеди в обратното.“

След приключването на пробата се събраха в ресторант „Финуиган“, където Падгет бяха резервирали обяд за гостите. Ранди тръгна сам и пристигна, преди Мариан да дойде. Той застана във фоайето. Скоро след това се появи Мариан. Тя, чаровно усмихната, оживено разговаряше с родителите си.

В момента, в който го забеляза, усмивката изчезна от лицето ѝ.

— Здравей, отново... — самоуверено я поздрави той, нали все пак чакаше само нея.

— Здравей!

— Ще имаш ли нещо против, ако седна до теб?

Тя го погледна право в очите и каза.

— По-добре ще направиш, ако седнеш до баща си, но лично аз нямам нищо против, ако седнеш до мен.

Той почувства, че кръвта нахлу в главата му и бързо каза:

— Дай да ти помогна — забелязвайки, че разкопчава мантото си.

Тя тръгна след родителите си към залата, където за гостите беше приготвена дълга маса. Ранди ги следваше, без да сваля очи от гарвановочерната ѝ коса, която прикриваше раменете ѝ.

„Човек може да напише песен за нея — мислеше си той. — Нещо силно, вълнуващо. Ударният инструмент започва тихо, след което бавно се извисява, за да премине в нежно барабанно тремоло.“

На другия край на масата, далеч от родителите си, той приближи стола си и седна до нея.

По време на яденето Мариан усмихнато разговаряше надясно с баща си и насреща с Марк и Лиза или се навеждаше напред, за да размени някоя дума с майка си, или с една от нейните сестри. На Ранди не проговори нито дума.

Накрая той я помоли за солта и тя му я подаде с учтива усмивка — беше все пак по-добре, отколкото без никаква усмивка.

Той отново направи усилие.

— Яденето е чудесно, нали?

— Хм — успя само да каже тя и едва след като преглътна, избърса със салфетка мазните си устни и продължи. — Всъщност родителите ми искаха да се приготви нещо по-специално, но повече от това не можеха да си позволят. Марк, разбира се, беше във възторг, че така поне няма да се налага на майка ни сама да приготвя всичко.

— Вие имате добри взаимоотношения... искам да кажа в семейството ви.

— Да, така е!

Той с удоволствие би казал още нещо, но просто не се сещаше и само подхвърли.

— Ти обичаш пилешко, нали?

Тя не беше хапнала нищо друго.

Мариан се разсмя и кимна.

— В същност исках да те попитам, мога ли да те закарам до вас? — каза той със свито сърце.

— Да, но трябва първо да питам баща си.

Такъв отговор не беше чувал от десети клас, когато взе шофьорска книжка.

— Това значи, че ти си съгласна? — не скри той изненадата си.

— Всъщност, аз очаквах, че ще ме попиташ.

Тя леко се дръпна назад, за да може и Ранди да чуе и се обърна към баща си.

— Татко, Ранди иска да ме закара до нас. Разрешаваш ли?

Жак чукна по слуховия апарат и попита.

— Какво, моля?

— Ранди иска да ме закара до нас.

Бащата се наведе и секунди наблюдава Ранди, след което отговори.

— Мисля, че нямам нищо против. Но утре трябва да ставаш рано, знаеш, че имаш задължения.

— Добре, татко, ще се прибера навреме.

След това Мариан се обърна към Ранди.

— Окей!

Той вдигна ръка по посока на баща ѝ и обеща: „Директно към къщи“.

На излизане, както винаги, се получи задръстване на вратата.

Той помогна на Мариан при обличането на мантията, отвори вратата пред нея и двамата заедно преминаха през заснежения паркинг.

— Тази е моята — гордо посочи той към своето Шеври.

Отвори ѝ вратата, изчака, докато седне, след което затвори. Чувстваше се галантно, желаше да прояви цялата учтивост, която един мъж можеше да засвидетелства на една жена.

Когато вече беше на кормилото и искаше да потегли, тя каза.

— Повечето момчета не правят вече това.

Той знаеше защо. Имаше такива, които не понасяха да им се кавалерства. Трябва да имаше нещо общо с еманципацията. Запали мотора.

— Това е абсурдно. Аз намирам, че е хубаво.

Думите сякаш опариха езика му и той реши да бъде откровен. Щом тя постъпва по този начин, тогава и той може да отговори със същото.

— Аз наистина намирам това за приятно. Но, знаеш ли... освен за майка ми, за никой друг не съм го правил. Ще променя това.

Тя закачи предпазния колан и той направи същото, макар че по принцип не го слагаше. Включи отоплението, въпреки че до тях имаше десет минути път.

— В колата ти мирише много хубаво.

— Ето от това тук — показва ѝ той висящото коледно дръвче.

Той не пое по булеварда, а зави по странични пътища край източния бряг и караше с двадесет мили в час, макар че беше разрешено с тридесет. Към средата на пътя той се обърна към нея.

— Мога ли да те попитам нещо?

— Какво?

— На колко си години?

— На седемнадесет.

— Излизаш ли с някой?

— За това нямам време. Тренирам лека атлетика, играя в баскетболния отбор, работя в училищния вестник и имам много да уча. Искам да следвам медицина или право и вече съм подала молба в университета „Хемлайн“. Родителите ми не са в състояние да ме издържат и аз съм зависима от стипендия, а за да я получа трябва да имам високи оценки.

Ако в този момент ѝ беше разказал, как се е провалил в училище, тя веднага щеше да слезе от колата.

— А как е при теб?

— При мен? Не, с никого не излизам.

— Искам да кажа с колежа?

— Не, завършил съм само гимназия.

— И искаш да свириш в състав?

— Да!

— А дотогава?

— Дотогава ще продължа да работя в този магазин за ядки.

Тя се разсмя.

— По-точно казано, това е склад. Аз пакетирам прясно изпечени ядки — орехи, лешници и други подобни.

След кратко мълчание Ранди ядосано подхвърли.

— За бога, за неудачник ли ме смяташ?

— Преди всичко много те моля, да не казваш „за бога“ в този случай, защото ми е твърде неприятно.

Това не го обезпокои много, не се осъзна навреме да каже: „Щом така мислиш“.

— А що се отнася до твоите неудачи — това е въпрос на ориентиране. Искам да кажа, ако един човек се чувства така, трябва нещо да предприеме: да посещава някакво учебно заведение или да си потърси по-добра работа — нещо, което да му даде по-добро самочувствие. И това е първата крачка.

Междувременно бяха пристигнали и той паркира отстрани на пътя. Наоколо имаше много коли и навсякъде в сградата светеха лампи.

— Знам, че ти ме смяташ за глупак, само защото не пожелах да говоря с баща си, но може би искаш да узнаеш причините?

— Нямам нищо против, аз мога да слушам внимателно.

— Когато бях на тринадесет години, той започна връзка с една жена, след което се разведе с майка ми и се ожени за нея. Всичко сякаш се разпадна — дома ни, училището — и най-вече загубих интерес към всичко.

— И до днес не можеш да преживееш това?

— Той разби семейството ни. — Ранди я гледаше безизразно в очакване на отговор.

— Това, което ще ти кажа, едва ли ще ти хареса, но фактически всеки сам отговаря за постъпките си. Не може да смяташ, че за провалянето ти в училище е виновен баща ти. Ти просто се оправдаваш.

— За бога, това е твърде високомерно от твоя страна.

— Отново „за бога“. Още веднъж — и ще си отида.

— Имаш право, съжалявам.

— Предупредих те, че мнението ми няма да ти хареса. Твоята сестра е превъзмогнала обидата, майка ти също е успяла, защо само ти не си?

Той се отпусна на седалката.

— За бога, не знам защо!

Тя бързо излезе от колата, затваряйки шумно, и се затича към входа на сградата.

Той отвори и извика след нея.

— Мариан, съжалявам. Просто така ми се изплъзна от устата.

Когато вратата се затвори след нея, той удари с юмрук по покрива на колата с думите.

„За бога, Гуран, защо си губиш времето с това фанатично женско същество?“

Моторът на колата избоботи, колелата забуксуваха и той се понесе с оглушителен шум по булеварда. След малко отвори прозореца и след като скъса ароматизиращото борче го запрати навън с проклетие. Той едва не отнесе един човек, след което премина през два забранени знака, крещейки с цяло гърло: „Целуни ме отзад, Мариан Падгет! Разбра ли?“. Близко до някаква къща той спря, извади торбичката с марихуана и напълни лулата си.

През това време Лиза се сбогуваше с родителите си, като първо прегърна баща си.

— До утре, татко.

— До утре, дете. — Той беше развълнуван и я задържа по-дълго в прегръдките си. Беше за последен път преди да е взела фамилното име на съпруга си. — Разбрах, че тази вечер ще останеш при майка си. Това ми харесва.

— Да, вече пренесох всичките си неща при Марк. Хей, татко — подшушна тя в ухото му, — продължавай така. Разбрах, че още плюс точки печелиш при мама. — Тя се отдръпна, смеейки се. — Мамо, с теб ще се видим у дома. Все пак — приятна вечер.

Докато Марк и Лиза напускаха локала, той не скриваше възхищението си и, помагайки на Бес при обличането на мантията, каза.

— Мисля, че тя е наистина щастлива.

— Да, наистина е така.

През това време всички от семейство Падгет си бяха тръгнали, само Бес и Михаел спокойно си закопчаваха мантията.

— Имам впечатлението, че между Ранди и Мариан нещо се започва — подхвърли Михаел.

— През цялата вечер бяха заедно.

— И това забелязах.

— Тя е много хубаво момиче, нали?

— Определено може да се каже.

— Защо винаги майката прави тази забележка? — попита Бес.

— Защото за милото си момче иска да избере хубаво момиче. За бащите не е по-различно. И те предпочитат красивия лебед пред грозното патенце.

Бес се подсмихна и смени темата.

— Те са чудесно семейство, нали?

— Мислех, че за теб е по-приятно да си в кръга на по-изтънчените семейства?

— Не така, както по-рано.

— И защо?

Тя замълча. Отвътре се чуваше прахосмукачка и една от сервитьорките мина покрай тях вече облечена с палто. Беше разумно

да прекъснат тази игра на котка и мишка с чувствата си и да си тръгнат, но те продължаваха да стоят един до друг.

— Знаеш ли какво? — изплъзна се от устата на Михаел. „Бих искал да си тръгна заедно с теб към къщи.“ Но в следващия момент той каза нещо по-добро. — Имам изненада за Лиза и Марк... Поръчал съм един Ролс-Ройс, който утре могат да имат на разположение.

Очите на Бес се разшириха.

— Не, това не може да бъде истина!

— Защо? Да не би...?

— Разбира се, че аз!

— Сериозно?

— Повече от сериозно, аз трябваше да предплатя и връщане назад не може да има.

— Точно както при мен.

И двамата се разсмяха.

Към тях се приближи шефът на ресторанта и учтиво ги помоли: „Извинете, моля ви, но ние вече затваряме“.

Михаел се почувства неловко, той се извини и двамата излязоха в студената нощ, чувайки след себе си заключването на вратата.

— Е, и сега? — от дъха му се образува бяло облаче. — Какво ще правим с втория Ролс-Ройс?

Бес вдигна рамене.

— Нямам представа. Можем да делим загубата.

— Или да направим нещо добро за нас? Какво ще кажеш, ако на сватбата и ние пристигнем с Ролс-Ройс?

— Михаел, какво ще кажат хората?

— Хората? Кои хора? Да ти кажа ли какво ще е мнението на Лиза? Или какво ще каже майка ти? И всъщност защо да не направим една изненада за старата дама, като я вземем с нас?

— Тя вече се е уговорила. Той ще я вземе от къщи.

— Така ли? Много хубаво. Познавам ли го?

— Не, той се казва Гил Хароуд и тя твърди, че е започнала връзка с него.

Михаел се разсмя, отмятайки назад главата си. — „О, Стела, ти си една марка“ — след което се обърна към Бес.

— А при теб как е?

Тя също се разсмя.

— Дали и аз имам връзка? Михаел, нямам никакво намерение.

— Искаш ли да се возиш в Ролс-Ройс?

— Ооо... — Тя кокетно проточи думите. — Искаш да знаеш, дали имам желание да се возя в такава кола? Разбира се, само глупак може да се откаже, още повече, след като сам е заплатил това удоволствие.

Той доволно се разсмя.

— Добре, тогава ще оставим Лиза да потегли с твоята кола, а аз ще дойда с моята при теб, да кажем към пет часа и тогава ще сме точни за часа на снимките.

— Добре. Ще съм готова за този час.

На паркинга той ѝ показва колата си на единия край, докато нейната беше в обратна посока.

— Значи, ще се видим утре.

— Да, до утре.

Те се разделиха и тръгнаха всеки към колата си. Нощта беше толкова студена, че просто зъбите те заболяваха, но те не го чувстваха. След като се настаниха вътре, отново се погледнаха през празния паркинг.

— Бес?

— Какво има?

Беше изключителна гледка в тъмната нощ, един миг, за който си спомниха от преди доста години, защото любовта от такива нощи оставя трайни следи и чертае пътя по-нататък.

— Мислиш ли, че ще е добре за нас утре да сме заедно?

— Не, но Лиза би го нарекла така. Лека нощ, Михаел — махна Бес засмяна.

## Х

Лиза прие за съвсем естествено, нощта преди сватбата да прекара в дома, в който беше преминало детството ѝ. Когато малко преди десет постави куфара си върху леглото в стаята си, изглеждаше точно както по времето на нейното тийнейджърство. Ранди явно беше в стаята си, защото се чуваше радиото му. Майка ѝ беше в банята и сваляше грима си. Изглеждаше точно както някога, сякаш баща ѝ всеки момент трябваше да загаси стълбищното осветление и да влезе при нея, за да ѝ пожелае: „Лека нощ, мое съкровище“. Лиза отвори чекмеджето на тоалетната масичка, където майка ѝ беше прибрала много от нейните снимки. Даже на самото огледало в рамката имаше снимки с нейната приятелка Пати Ларсон. Тя взе една от куклите си и я постави на скута си. Спомените бяха нещо хубаво, но бяха несравними с щастливото бъдеще, което я очакваше. Отвори гардероба, където беше закачена сватбената ѝ рокля. Толкова се радваше за предстоящата сватба и беше щастлива с бременността си.

Бес се появи на вратата по нощница, наметнала сутрешния си халат, разтривайки крема по лицето си.

— Изглеждаш толкова пораснала — каза ѝ тя.

— Точно така се чувствам и преди малко си мислех, че съм съвсем подготвена за това, което ми предстои. Преди години бях те попитала, какво мислиш за момичета, които просто ей така отиват да живеят с някое момче. Тогава ти ми каза: „Опитай и ще видиш какъв отвратителен може да бъде животът ти накрая“. Благодаря ти за този съвет.

Заедно с Бес в стаята нахлу аромат от рози. Тя се наведе към Лиза и я целуна.

— Не вярвам да съм го казала точно така, но щом си послушала съвета ми, мога само да се радвам.

Лиза прегърна майка си и нежно се притисна към нея.

— Радвам се, че тази нощ мога да съм тук и знаеш ли кое ме прави най-щастлива? Това, че ти и татко отново седите един до друг.

— Учудващо е как добре се разбираме.

— А-а нещо...? — Лиза направи движение, което подсказваше интимност.

— Е, това е само начало, нали разбираш?

— Има ли нещо, което мога утре да направя за теб? Освобождавам се за целия ден.

— Мисля, че не. Утре трябва да отида на фризьор и в пет часа да съм пред църквата. Ще бъдете ли ти и Ранди у дома? Можем да отидем заедно. Апропо за църквата, баща ти много иска да те закара дотам и в пет без петнадесет ще те вземе оттук. Можем да тръгнем заедно.

— Не е ли забележително това... след шест години? Нямам търпение!

— Хм... — промълви Бес. — Много е рано. Това е само мечта. Ще се опитам да спя тази нощ, за да изглеждам утре добре.

Тя целуна Лиза, гледайки я в блесналите очи.

— Лека нощ, малка принцесо. Сънувай нещо хубаво. Толкова те обичам!

— Аз теб също, мамо!

В кухнята светеше лампата и Бес се запъти да я угаси. Странно, че Ранди вече беше у дома по това време. Реши да му се обади и почука на вратата му. Чувахе лека музика, но никакъв отговор. Тя леко отвори вратата и надникна. Ранди лежеше на леглото с разперени ръце така, както беше облечен вечерта. Леката светлина рефлектиреше от ударния инструмент и падаше на красиви фигури наоколо. Както винаги той спеше на музика.

Тя не разбираше това, а и не можеше да го промени.

Приблужи се до леглото му и го погали по косата. Изглеждаше като баща си. Нейният син — млад и невинен в съня си, същевременно толкова горд, толкова уязвим и непреклонен. Тази вечер тя видя, как той отново остави на сухо баща си. „Бедният Михаел! Толкова е сложно да си майка.“ Не проумяваше как да подходи с този млад мъж, чиято съдба тук и днес се определяше за години напред, а може би и за цял живот. Вече знаеше, че в някои отношения заплашваше да бъде губещ, като например в човешко и професионално отношение и преди всичко що се отнася до личното му щастие.

Когато вратата хлопна, Ранди отвори очи.

„По дяволите, колко за малко беше.“

Предположи, че е дошла, за да му каже или да го попита нещо и когато погали косата му помисли, че ще го разтърси, за да го събуди. Един поглед към очите му и щеше да бъде разкрит и разобличен, тъй като вече знаеше предупреждението ѝ.

Все още беше замаян. Светлините от стереоуредбата му изглеждаха ужасно силни. Устата му беше пресъхнала, а стомахът — свит от глад. Винаги изпитваше това чувство и ако имаше какво — ядеше с удоволствие. Горест навсякъде беше тъмно. Той се довлече до кухнята, запали лампата и откри само чипс. Потърси бира, но намери само айстее. Първата глътка му се стори божествена.

Някой прошепна.

— Хей, Ранди, ти ли си?

Той се дръпна към коридора, както беше само по чорапи и видя, че това беше Лиза.

— Хей, сестричке.

— Какво търсиш тук?

— Чипс... — трябваше му малко време, за да продължи — и айстее.

— Не мога да спя. Вземи ги и ела при мен, горе.

Лиза беше с жокинг анцуг и седеше, облежната на възглавниците като индианка.

— Ела и затвори вратата.

Той се отпусна на пода до леглото с чувството, че е изхвърлен от трамплин и че приземяването трае цяла вечност.

— Дай и на мен — каза Лиза и се свлече до него, посягайки към чипса.

— Ранди!

Тя изпусна плика с чипса и хвана лицето му с две ръце, обръщайки го към себе си.

— О-о, Ранди, ти, глупаво псе! Пак ли си се дрогирал?

— Недей — скимтеше той. — Остави ме, сестричке...

— Имаш очи като на мъртвороден! Боже господи, толкова си глупав! Ако мама разбере, ще те изхвърли.

— Ще ѝ кажеш ли?

— Всъщност би трябвало. — Тя направи физиономия, сякаш преценяваше. — Не искам да провалям утрешния ден. Ти обеща, че никога вече няма да пушиш тази отрова!

— Знам, но това бяха само няколко дръпвания.

— Но защо?

Ранди съвсем се отпусна на пода, вдигайки едната си ръка нагоре:

— И аз не знам защо.

Тя взе чая от ръката му и отпи една глътка, сложи каната върху ношната масичка, след което зае отново позата си на индианка, заета единствено с мисълта, как да му помогне.

— Човече, разбираш ли, че с това ти разбиваш целия си живот?

— Но това е само трева, а не кокаин.

Тя поклати глава.

— Само хашиш! Колко даваш на седмица за това?

Той равнодушно повдигна рамене.

— Колко?

Тя протегна крак и го блъсна.

— Я се огледай! С твоите деветнадесет години ти притежаваш ударен инструмент, скъпи дрехи. И какво? Професия? Работиш нещо там, убиваш времето! Кола, която друг е платил за теб, да не казвам, че е мама? Имаш ли един разумен приятел? Бърни, този задник. За бога, не ми е ясно, защо още се влачиш с него?

— Остави това... Бърни не е лош.

— Бърни е един непрокопсаник, как не можеш да проумееш това?

Ранди се обърна и я погледна.

Тя ядеше с пълна ръка, предложи и на него, бутайки в устата му.

— Мисля, че знам какво не е на ред при теб. Ти сам не се понасяш.

— Престани, престани с тези приятелски наставления.

Тя му напълни още веднъж устата.

— Тази вечер ти се отнесе с баща си като с боклук.

— Боклукът си е боклук, не можеш да се отнасяш по друг начин с него.

— Престани, Ранди! Той наистина полага усилие да оправи отношението си с вас. Кога най-после ще пораснеш и проумееш това?

— Сега той не с мой проблем.

— Така ли? И кой тогава, ако мога да попитам?

— Мариан.

— Скарал си се вече с нея? Не се учудвам.

— Повярвай ми, толкова се стараех. Наистина, всичко опитах.

— Какво опита? Да пипнеш под полата ѝ ли? Остави я на мира!

Ранди, тя наистина е мило момиче.

— Боже, какво мнение имаш за мен!

— Аз те обичам, мое малко братче, и точно за това гледам на нещата от друга позиция. И още повече ще те обичам, ако се съвземеш, престанеш с хашиша и си намериш една по-добра работа.

— Аз имам работа.

— Да! Ти пакетираш ядки. От какво всъщност се страхуваш? — Тя протегна крак и го докосна с пръсти. — Ще си спомняш ли утре сутринта за нашия разговор?

— Разбира се, аз отново съм тип-топ.

— Добре, слушай тогава, ти си най-добрият изпълнител на ударен инструмент, когото някога съм чувала и ако това наистина е твоята цел, тогава се опитай да осъществиш това! Едно обаче трябва да знаеш — арената е опасна, особено ако се подадеш на дрогата. Докато се усетиш, ще минеш на кокаин и така ще продължиш, и докато разбереш, вече си мъртъв. Ако наистина искаш да станеш музикант, тогава се хвани в един добър състав.

Той остана известно време загледан в нея.

— Наистина ли мислиш, че съм добър?

— Ти си върхът?

Той самодоволно се усмихна.

— Наистина ли?

Тя кимна още веднъж. След малко го попита.

— Какво стана все пак с Мариан? Не изглеждаше много добре, когато се прибра в къщи.

— Нищо не се е случило. Просто не си прецених думите, това е всичко.

— Вече ти казах, че е почтено момиче.

— Аз ѝ се извиних, но тя ме заряза и изтича към къщи.

— Тогава следващия път контролирай изразите си. Няма да ти навреди.

— Не знам точно какво изпитвам към това момиче.

— Хващам се с теб на бас, че знам точно какво.

— Така ли...? Кажи ми тогава.

— Тя не е мърла като тези, които познаваш.

Ранди преглътна и замълча за момент, след което искрено сподели.

— Когато за първи път я видях, свят ми се зави и дъхът ми спря. Бях като гръмнат!

Лиза иронично го погледна.

— Случва се и това понякога.

— Тази вечер се държах както никога досега, даже си купих нови дрехи. — Той посочи пуловера си. — Лъснах си колата, през цялото време бях учтив и внимателен с нея, но, право да ти кажа, тя е твърда като камък.

— Понякога е по-добре да имаш силна жена до себе си. Това важи и за приятелите ти. Ако те са по-взискателни към теб, може би ще станеш такъв, какъвто ще те харесва Мариан.

— Мислиш ли, че не съм достатъчно добър за нея?

Лиза го наблюдава известно време, след което насърчително каза.

— Можеш да станеш, само ако поработиш яко върху себе си.

Тя му бутна в ръце чипса и чая.

— Отивай първо да се наспиш, за да не изглеждат утре очите ти като изплюти. Окей?

Той глупаво се захили, стана от леглото и с едно „Окей“ се запъти към вратата.

— Хей — тихо каза Лиза, — ела тук.

Тя протегна ръце към него.

Той се наведе и едва не падна, протягайки ръце с опаковката и чая.

— Обичам те, мой малки братко.

Ранди стисна очи, за да задържи сълзите си. Той й вярваше и желаше да е достоен за любовта ѝ.

— И аз те обичам.

— Ти трябва да се сдобриш с баща ни.

— Знам — съгласи се той.

— Утре ще имаш добра възможност за това.

Той излезе бързо, защото му идеше да зареве. Успя да каже само „да“.

Следващият ден, който Бес смяташе за по-ненатоварен, беше всякакъв друг, но не и такъв. Първо — на фризьор, след това — на маникюр. Хеатър два пъти й телефонира, за да иска мнението ѝ. В „С. Мария“ булото се закачи за една пейка и едва не се скъса, след това се случиха още редица недоразумения. Налагаше се да контролира навсякъде — в залата, за това, дали декорацията е в ред, дали сладкишите бяха донесени.

„Ами картичката с пожелания. Как можа да я забрави!“

Малко преди четири часа тя беше вече пред нервна криза. Лиза още я нямаше и тя се притесни за нея. Ранди непрекъснато я питаше за нещо, което не намира — пила за нокти, вода за изплакване на зъбите, чиста носна кърпа, и какво ли не още. Накрая Бес му се скара.

Лиза се появи с подчертано спокойствие. Тя бързо облече роклята си, гримира се, сложи обувките си и козметичната си чантичка в сака и застана готова на вратата.

Точно в пет без петнадесет се звънна. Горе Бес пресичайте спалнята, поставяйки обиците си. Тя се стъписа, без да знае какво да предприеме. След това се отправи към прозореца и дръпна пердето настрани. Долу стояха две бели лимузини, а Михаел тъкмо прекрачваше входа. Беше за първи път оттогава, откакто изнесе вещите си и окончателно изчезна.

Бес си пое въздух, грабна чантата си и забърза надолу. Още в началото, тя се закова на място.

Долу пред вратата Михаел усмихнато прегръщаше Лиза. Един миг, който ѝ се стори вечност, сякаш видя себе си — познатата рокля, този хубав елегантен мъж с костюм слонова кост, сако ливрея и двамата сияещи от радост.

— О-о, татко, наистина ли? — тържествуваше Лиза въодушевена.

Михаел се смееше.

— Разбира се! Да не би да мислеше, че ще те закараме с рейса?

— Но изведнъж две такива коли?

Лиза се освободи от прегръдките му и се отправи навън, където Бес вече не можеше да я вижда.

— Майка ти имаше същата идея, така че и двете са от нас.

Залязващото слънце беше хвърлило златиста светлина в коридора, където стоеше Михаел. Той се обърна и плъзна погледа си нагоре към Бес.

Всъщност това тук някога той наричаше свой дом.

Бес развълнувано гледаше широките му рамене в безупречно пасващия смокинг. Колко спомени преминаха през главата му! В тези минути той усети влечението си към този дом, както и някогашните свои целувки.

В същия момент влязоха и двете му деца, Лиза — отвън, а Ранди — отвътре. При вида на баща си той застана неподвижно.

— Здравей, Ранди.

— Хей!

Никой от двамата не пристъпи.

Лиза стоеше на вратата, наблюдавайки тази сцена. След кратка пауза Михаел каза.

— Изглеждаш много добре.

— Благодаря, ти — също.

Настъпи неловко мълчание. Но Лиза спаси ситуацията, обръщайки се към Ранди.

— Хей, Ранди, погледни само какво са поръчали мама и татко — два ролс-ройса.

Бес вече беше слязла долу и Лиза усмихнато я посрещна.

— Мамо, това е просто фантастично! Знае ли Марк за това?

— Още не и той ще узнае за това едва в църквата. Женихът не бива да вижда булката преди бракосъчетанието.

Михаел наблюдаваше Бес. Той ѝ се възхищаваше — този бледорозов костюм с подходящи аксесоари, косата и милото ѝ лице, усмивката ѝ. Беше чудесна!

— Здравей, Михаел — спокойно поздрави тя.

— Бес... невероятна си.

— Същото помислих и за теб.

Той ѝ се усмихна, продължавайки да я наблюдава, докато в един момент си спомни, че не са сами.

Направи крачка назад така, че да вижда всички добре и каза.

— Ранди... и преди всичко, Лиза, нашата хубава булка, радвам се, че съм при вас.

— Наистина е чудесна — прошепна Бес. — Но аз мисля, че трябва да тръгваме, фотографът ще ни очаква точно в пет.

Докато Михаел помагаше на Бес при обличането, Ранди взе сака, а Лиза подхвана булото си.

— И как точно предлагате да се настаним? — попита Ранди, застанал пред двете лимузини, чиито шофьори стояха изправени отстрани, готови да потеглят.

Михаел последен излезе от дома.

— Майка ти и аз ще пътуваме с едната, а ти и Лиза — с другата, ако нямаш нищо против да придружаваш булката.

Шофьорите им се усмихнаха и свалиха шапки пред Лиза.

— Най-сърдечни пожелания, мис. Чудесен ден за сватба!

Лиза стъпи в колата, оправяйки роклята си, но в следващия момент се показва навън и извика към родителите си.

— Хей, мамо и татко, предупредете Ранди, да не си бърка в носа по време на ритуала. Този път всички ще гледат към нас.

Всички се разсмяха, а Ранди й се закани, че ще й го върне, така както правеше като момче.

Вратите бяха затворени. В първата кола бяха Лиза и Ранди. Тя се обърна към него и го погали по бузата.

— Добре реагираш, братче, и очите ти изглеждат по-добре.

— Между двамата вече се разиграва нещо, нали?

— Много се надявам на това — отвърна Лиза.

Във втората кола Бес и Михаел седяха един до друг и трябваше да полагат усилие, за да не се гледат непрекъснато. Те се чувстваха превъзходно и даже облеклото им хармонираше с това усещане. След като потеглиха, шофьорът се обърна към тях.

— Булката е ваша дъщеря, нали?

— Да, така е — гордо отвърна Михаел.

— Тогава този ден е щастлив и за вас.

Михаел погледна към Бес, преди да отговори.

— Да, така е — като казваше това, той си мислеше за друга възможност, която този ден можеше да предложи.

Шофьорът дискретно ги наблюдаваше през огледалото.

Настроението им наистина беше за завиждане и всичко беше толкова романтично. Сякаш в този момент миналото и бъдещето се

бяха съединили, те се чувстваха като омагьосани и твърде слаби да се възпротивят.

Михаел положи ръката си върху нейната.

— Бес?

Всъщност против нейното желание, тя изтегли ръката си.

— Нека бъдем разумни, Михаел. През целия ден ще трябва да се преборваме с носталгичните си чувства, но това не променя отношенията ни такива, каквито са.

— Какво има? — попита той почти изненадан.

— Недей, Михаел, не е разумно.

Той я наблюдава известно време, изпълнен с надежда, но като не получи отговор, реши.

— Добре, щом така мислиш!

Останалата част от пътя тя седеше облегната, чувствайки, че често е наблюдавана. Имаше чувството, че сърцето ѝ ще изскочи. Беше вълнуващо, объркващо и същевременно криеше заплаха.

Фамилия Падгет вече бяха там и пристигането на двете лимузини внесе общо вълнение. Марк, облечен в подобен смокинг, както Михаел и Ранди, с недоумение гледаше към тях, след което се приближи и наведе към Лиза.

— Как така се озова в този Ролс-Ройс?

— Мама и татко са ги ангажирали за нас. Прекрасно, нали?

Пред стълбите на църквата последваха прегръдки, поздравителни думи и въодушевление, след което всички влязоха в преддверието. В гардероба на булката вече чакаше кутията с букета. Пред голямо огледало Бес прикачи шлейфа на Лиза.

— Така е добре — доволно се огледа Лиза, — а би ли ми подала букета от кутията?

Бес отвори и онемя. Вътре тя видя букет, копие на нейния от 1968, който тя тогава държеше в ръка, същите рози с кремавобели фрезии.

Тя се обърна към Лиза, която я наблюдаваше в огледалото.

— Но защо, скъпа, защо постъпваш така?

— Във война и в любовта всичко е позволено, а ние имаме тук и двата случая.

Бес отново се загледа в букета, сякаш се страхуваше, че ще загуби самообладание.

— Кога успя да станеш такава умна млада дама?

— Благодаря ти!

Събудените чувства разтърсиха Бес.

— Ако сега ме накараш да се разплача и размажа грима си, никога няма да ти го простя! Ти, разбира се, си занесла снимката при поръчването на букета. Нали?

— Разбира се! — Тя се обърна и с ръка повдигна лицето ѝ, хващайки я за брадичката. — И мисля, че имаше ефект.

— Ах ти, невъзпитано, подло, безсъвместно момиче — тъжно усмихната Бес я тупна по бузата.

— За татко също имам изненада. Ще му кажеш ли?

След което тя се обърна към дамите наоколо.

— Моля ви, вземете от цветята и накарайте господата да застанат за момент мирно, за да им ги закачите на реверите, а ти, Мариан, ще се занимаеш ли с Ранди?

Ранди видя идващата към него Мариан, която изглеждаше божествено в бледорозовата си рокля, с буфон ръкав и гръб, леко изрязан в V-форма, което позволяваше да се разкрият раменете ѝ. Докато той ѝ се възхищаваше, тя си мислеше за него, че никога не беше виждала млад мъж, който така добре да изглежда. По принцип не харесваше мъже с пуснати коси до раменете, но неговата падаше на хубави кичури и със своя тен просто беше впечатляващ. Не си падаше по безхарактерните, но Лиза ѝ подчерта, че Ранди е интелигентен и не може да се сравнява с безразсъдните. И наистина от него се излъчваше сила и влечение за любовна авантюра, нещо, което рядко се случваше на почтените момичета.

— Здравей — тихо каза тя, заставайки пред него.

— Здравей.

Той имаше хубави, добре оформени пълни устни. От малкото момчета, които я бяха целували досега, никой нямаше такива привлекателни устни. Харесваше ѝ леката червенина по бузите и дългите мигли над очите му, които не бяха от неверните.

— Трябва да ти закача това цвете.

— Съгласен съм — отговори той.

Стояха толкова близо, че тя почувства миризмата на одеколona за бръснене. Когато подхвана ревера, за да закачи цветето, той тихо каза.

— Мариан? Съжалявам за снощи.

„Дали и неговото сърце биеше така?“

— И аз съжалявам — тихо отговори тя.

— Никога досега не са ме контролирали така, искам да кажа никое момиче.

— Може би трябваше да съм по-тактична.

— Не, ти беше права. Това няма да се повтори.

Тя се отдръпна назад, за да огледа произведението си и неочаквано го видя седнал пред своя ударен инструмент, с палки в ръка, одухотворен, във вихъра на силна впечатляваща музика като тази на Брамс или Менделсон. Това страшно би ѝ допаднало. Освен това той изглеждаше много добре и явно беше влюбен в нея, което събуждаше нейната женственост, която тя все още прикриваше. „Днес трябва да съм по-внимателна с думите, та макар и само за един ден.“

Бес също беше взела цвете и се оглеждаше за Михаел. Има неща, които никога не се променят. Мъжът и жената са така устроени, че винаги вярват един на друг, откакто съществува този свят и каквото и да стане, в крайна сметка, всеки има своите, според случая, задължения. По време на празника на жътвата винаги мъжете режат пуйката, а при сватби жените закачат цвете на ревера на мъжа.

— Михаел — повика го тя.

Той прекъсна разговора си с Жак Падгет, обърна се към нея и отново видимо изрази възхищението си.

— Ще трябва да го прикача към илика.

— Само гледай да не ме убодеш.

— Не се безпокой.

Тази малка услуга ѝ напомни безброй други от този род случаи на внимание, което оказват мъжът и жената един към друг.

— Бес? — тихо попита той. — Чувстваш ли се достатъчно възрастна, за да имаш омъжена дъщеря?

Най-после тя закрепил розата. След това оправи ревера и го погледна в очите.

— Не, в никакъв случай!

— Представяш ли си, та ние сме на четиридесет.

— Не, аз съм на четиридесет, а ти — на четиридесет и три.

Той се захили.

— А ти си жестока!

Тя го огледа от разстояние.

— Забеляза ли, че Лиза е избрала същите цветове, както на нашата сватба?

— Вече се запитах, дали това е случайност.

— Съвсем не, тя е занесла снимката при поръчването на букета. Бес кимна.

— Честно да ти кажа, много ме трогна. Само изчакай, ако не ти се насълзят очите, ще ти дам десет долара.

— Съгласен съм, но щом ще се обзалагаме, нека...

Някой ги прекъсна с думите.

— Това ли е момчето, което вече шест години ми изпраща картичка за деня на майката?

Беше Стела, която в своята сребриста рокля усмихнато приближаваше към Михаел.

— Стела — викна той, — най-хубавата жена!

Те се прегърнаха с подчертана симпатия един към друг.

— О-о, Михаел, ти просто освежаваш очите ми. — Тя хвана ръцете му и се отдръпна назад. — Боже господи, след шест години ти изглеждаш още по-добре!

Той я гледаше усмихнат.

— Ти също и тази красива рокля. Това ли е най-подходящият тоалет за една прабаба?

Тя вдигна единия си крак, показвайки обувките си.

— Ортопедични токове, ако това те успокоява. А сега елате с мен, искам да ви представя първи номер от моите мъже.

Едва се бяха поздравили с Гил Хароуд, когато се появи булката в цялото си величие. Бес и Михаел като под команда се приближиха към нея, стискайки ръцете си.

Лиза беше хубава млада жена, но преди всичко много щастлива от това, което се възраждаше пред очите ѝ.

Роклята шумеше както тогава.

Шлейфът падаше почти от косата ѝ.

Букетът беше копие на тогавашния.

— Мамо, татко... — каза тя, когато се приближиха към нея. Тя положи ръцете си на техните рамена и повдигна лицето си в желанието си да ги докосне. — Толкова съм щастлива!

— И ние сме щастливи с теб — каза Бес.

— Дете, ти изглеждаш очарователно — каза ѝ Михаел.

— И аз така мисля — пхна се между тях Марк.

Прекъсна ги фотографът, който ги призова пред портала на църквата.

Когато Лиза и всички останали се насочиха към вратата, Михаел прошепна.

— Истинско чудо, Бес, макар че ме предупреди, приликата е зашеметяваща. Сякаш ти отново беше до мен, както в деня на нашата сватба.

— Зная, наистина е невероятно.

Малко преди да приключи снимките, фотографът извика.

— Сега семейството на булката в тесен кръг.

Михаел се поколеба, но Лиза го извика.

— Ти също, татко.

Минути по-късно Михаел, Бес, Лиза и Ранди бяха плътно един до друг на стълбите пред църквата „Св. Мария“, където Бес и Михаел бяха венчани, Лиза и Ранди бяха кръстени и по-късно взели първото си причастие — и всички важни събития от техния живот, които ги правеха щастливи, докато бяха едно цяло семейство.

Фотографът сменяше положението им.

— Сега родителите — на горната стълба, а децата — пред тях. Малко наляво и моля бащата да сложи ръка на рамото на сина си.

Михаел усети как нещо стрелна сърцето му, когато докосна Ранди.

— Така е добре, но още малко се съберете, така че да чувствате топлината един от друг.

Лиза си мислеше: „Дано да се осъществи мечтата ми“.

Бес си мислеше: „Моля Ви, по-бързо, защото ще се разплача“.

Ранди си мислеше: „Приятно е да усещаш ръката на баща си върху рамото“.

А Михаел си помисли: „Тук искам да остана завинаги“.

## XI

Докато гостите се връщаха обратно в преддверието на църквата, а майката помагаше на булката при подготовката за единичните снимки, неочаквано Михаел видя две познати лица.

— Барбара, Дон! — извика той и лицето му засия.

Напълно объркан, той прегърна старите си приятели, които бяха и на неговата сватба. Разводът беше създал друго отношение към него, докато с Бес бяха запазили връзките си.

— Толкова ни липсваше — тихо каза Дон, здраво стискайки ръката му.

— На мен също... и двамата. — Михаел със съжаление си спомни за загубените години, но същевременно радостта му от сегашната среща беше двойно по-голяма.

— Какво всъщност се случи? Защо не чухме нищо повече за теб?

— Знаеш ли... ах, не мога сега точно да ти обясня.

— Но, ясно е, че с това вече е приключено, нали?

Не се наложи да отговаря, тъй като към тях се приближиха стари съседни, лели, чичовци от двете страни, стари училищни приятели на Лиза, сестрата на Бес — Джоан и нейният мъж Кларк, които бяха прелетели от Денвър.

Човекът, който контролираше настаняването по масите, уреждаше вече последните гости.

Булката беше готова за влизането си в църквата, Мариан дооправяше шлейфа, а Михаел прошепна на Бес „Дон и Барбара са тук“.

В лицата на всички се четеше радост.

Уредникът леко разстели дълга бяла пътека, а отпред вече чакаха свещеникът и анагностът. Прозвучаха първите звуци от регистъра на органа. Възвишената музика на Лоенгрин изпълни храма. Лиза стоеше готова между Бес и Михаел, които в момента забелязаха Мариан и Ранди да се суетят около средния вход.

Когато стъпиха на бялата пътека, неочаквано ги обзе тревога и вълнение, сякаш не бяха подготвени за този час. Бес почувства, че колената ѝ омекват, а Михаел се разтрепери от напрежение. Те направиха първите си крачки сред море от лица, без да могат да различат някое, предадоха дъщеря си на очакващия жених и застанаха от двете страни, докато се чу традиционния въпрос: „Кой ще предаде тази жена?“.

Михаел отговори: „Нейната майка и аз“, след което заведе Бес до първия ред от седалките, където седнаха един до друг. Беше най-трудният момент от този подчертано емоционален ден. Отец Мооре приятелски се усмихна на булката и младоженеца и започна приветствените думи.

— Познавам Лиза от нощта, когато се появи на този свят. Аз я кръстих, дадох ѝ първото причастие, благослових нейното пълнолетие. Затова за мен е голяма радост, че мога да я венчая. — Погледът му се плъзна върху всички присъстващи. — Познавам много от вас, които са тук, за да станат свидетели на това бракосъчетание. От името на Лиза и Марк сърдечно ви поздравявам и ви благодаря за това, че с вашето присъствие оказвате честта на тези млади хора, които тръгват по пътя, изпълнен с любов и вяност и потвърждават вярата си в брака и семейството, докато смъртта ги раздели.

— До смъртта... това е един дълъг път във времето... — продължи той своя монолог.

Бес и Михаел седяха на милиметри един от друг и поглъщаха всяка казана дума. Отецът разказа история за един много богат мъж, който, за да докаже любовта си, поръчал да купят стотици хиляди копринени буби от чиито нишки да изтъкат копринени платна, които да разстелят в деня на сватбата му, когато ще се венчаят. Когато на сутринта изгряло слънцето, всичко около тях блестяло като златно.

Към младоженците той се обърна с думите:

— Това сигурно е било хубав подарък, само че това, което младите хора могат и трябва да си подарят, не може да се изтъче от копринени нишки. Любовта и верността са спътниците им през дългите години, които преминават, за да остареят заедно.

Бес усети как Михаел се обърна към нея. Тя го погледна. Изражението му беше сериозно, а погледът издаваше непоколебимост.

Тя си помисли за тази сутрин, когато, отваряйки прозореца, забеляза, че зимата си беше отишла и се чувстваше дъхът на пролетта.

Опита се да гледа встрани, но погледът ѝ се връщаше към Михаел. Тя плъзна ръце по коленете си, след което без колебание подаде ръката си към него. Почувства топлината на ръцете му, които толкова обичаше, които първи бяха поели нейните новородени бебета. Любовта ѝ беше жива.

Едва когато всички станаха, тя се откъсна от мислите си и автоматически се присъедини към тях:

Лиза и Марк се обърнаха един към друг и подадоха ръцете си.

— Аз, Марк, вземам теб, Лиза...

Сълзите се търкаляха по лицето на Бес, оставяйки тъмни петна на жакета ѝ. Михаел дискретно ѝ подаде кърпа и стисна ръката ѝ.

— Аз, Лиза, вземам теб, Марк...

— В името на Отца и Сина и Святото духа обявявам Ви за мъж и жена.

И докато Лиза с щастливо лице се обърна към Марк, Михаел силно стисна ръката на Бес.

„Дали беше утеха или съжаление, или, може би, симпатия? Нямаше никакво значение, в момента имаше нужда от това.“ Потърси с очи Ранди. Колко ѝ се искаше и той да преодолее ненавистта към баща си.

Лиза и Марк прекрачиха към олтара, за да запалят сватбените свещи и един нежен сопран запя: „He has chosen you for me...“.

Михаел здраво държеше ръката ѝ.

Когато свърши песента, органът тихо продължи, докато Лиза и Марк пристъпиха към майките си, всеки с червена роза в ръка.

Марк се приближи до Бес, целуна я по бузата и каза.

— Благодаря, че и двамата сте тук. Вие много зарадвахте Лиза.

След това той разтърси ръката на Михаел и продължи.

— Обещавам Ви, че ще я направя много щастлива.

Лиза се приближи и целуна и двамата по страните.

— Обичам те, мамо, обичам те, татко! Марк и аз ще ви покажем, как трябва да бъде.

Когато се отдалечиха, Бес продължи да попива сълзите си, мачкайки кърпата на Михаел. Полагаше усилие да се концентрира. И когато в заключение се извиси тържествената музика, съпровождаща

хора на църквата, Михаел хвана Бес под ръка и заедно с останалите близки последваха излизането на младоженците от църквата.

Лиза не искаше да има верига от чакащи да им поднесат поздравления, затова пред „С. Мария“ имаше само няколко спонтанни прегръдки, след което, преди да се качат в лимузината, бяха символично обсипани с пшеница, за да им носи щастие.

Едната кола беше за младоженците, а другата — за Бес и Михаел. Ранди се качи при Мариан, която беше със своята кола.

Неочаквано Бес си спомни, че обеща на Лиза да прибере нещата ѝ от гардероба. Тя бързо тръгна към църквата, а Михаел я последва. Вътре беше невероятно тихо. Бес се опита да оправи лицето си, но нарастващата меланхолия предизвика нов изблик на сълзи. Тя се обърна настрана, наведе глава и тихо заплака.

— Какво има...? Моля те, Бес, недей.

Той я обърна към себе си и нежно я прегърна.

— Не зная, просто не мога да престана.

— Мисля, че ти е позволено. Та ти си нейната майка.

— Държа се детински.

— Не се притеснявай, това е естествено.

— О-о, Михаел, тя вече е омъжена.

Давайки воля на чувствата си, тя се облегна на гърдите му и заплака още по-силно. Той я притисна към себе си, галейки раменете ѝ.

— Спомняш ли си как разиграваше пред нас театър с куклите си?

— Да, ние вярвахме дори, че тя ще е новата Барбара Стрейзанд.

— И как спасяваше куклите си при пожар?

— А когато си беше счупила ръката по време на състезания с кънки и как лекарят искаше изцяло да я счупи, за да я намести в гипс? О, тогава исках аз да съм тази, която трябва да понесе болките.

— Знам, и с мен беше същото.

Те замълчаха замислено, след което осъзнаха, че са в плътна прегръдка.

Бес леко се освободи и, поглеждайки дрехата му, каза.

— Май повредих смокингa ти.

Михаел продължаваше да я държи за талията.

— Тя е добре възпитано момиче, Бес, и ще се справи по-нататък.

— Зная, освен това наистина е щастлива с Марк, затова — край на сълзите.

Те останаха още няколко минути, наслаждавайки се на близостта си.

— Обещах да оставя в ред гардероба ѝ. Помогни ми, моля те, да изхвърлим кутиите от цветята.

Той с неудоволствие я пусна, като каза.

— Щом трябва.

Тя се погледна в огледалото и изпадна в ужас.

— Боже, на какво приличам!

Бързо отвори чантата си и започна да си оправя грима, докато Михаел изхвърли кутиите. След това той застана зад нея, гледайки я в огледалото.

— Не ме наблюдавай в този вид — каза тя, обръщайки главата си.

— И защо не?

— Защото ме притесняваш.

— И по-точно?

— Това е прекалено лично.

— Аз вече надникнах в много по-лични неща. — Той продължаваше да стои зад нея, бръкнал с ръце в джобовете си и следейки всяко нейно движение. — Не си спомням по-рано да си полагала толкова допълнителни усилия за външния си вид.

— В това се усъвършенствах по-късно, веднага след като завърших Колежа.

— Знаеш ли, Бес — тихо каза той. — Наистина си заслужаваше.

— Да не флиртуваш с мен?

Той само я прегърна през раменете и каза.

— Ела, Бес, да отпразнуваме сватбата на нашата дъщеря.

В клуба „Райтърууд“ започваха танците. Колите оставиха гостите пред красива сграда от 17 столетие, която се намираше на брега на Сейнт Кройс откъм Уисконсин. Красиви полуизвити стълби водеха към терасата. Входната зала беше осветена от голям короновиден полюлей, а извита стълба извеждаше в залата за танци.

— Значи ето за какво ставаше въпрос — каза Михаел, придружавайки Бес по стълбите към залата.

— Не зная какво имаш предвид, но аз с удоволствие ще платя моята част.

На самия вход имаше импровизирано буре с шампанско, а до него — малки черпаци. Михаел взе чаши и попита Бес.

— Искаш ли шампанско?

— Разбира се, нали за това сме го поръчали!

С чаши в ръка те се сляха с множеството. Бес не се откъсваше от Михаел. Заставаше до него и разговаряше със същите хора, сякаш никога не бяха разделени. Преднамерено се отдели и мина в другата посока, но трябваше да признае, че погледът ѝ се връщаше отново към него.

Около дансинга имаше кръгли маси, постлани с красиви покривки и на всяка от тях горяха свещи, чиито пламъци се сливаха с щедрото осветление от полилеите. От прозорците се виждаше море от светлините на Стилутър. Залата беше огромна и препълнена с хора, но тя веднага откриваше фигурата на Михаел.

— Без всякакво съмнение, той е най-добре изглеждащият мъж тук! — подхвърли майка ѝ.

— Мамо, ти си непоправима!

— Но все пак се държахте за ръце, нали?

— Не ставай банална.

Бес се измъкна към Хилде Падгет.

— Благодаря на Бога, че не се налага често да преживявам такова нещо.

А стоящият до нея Жак поясни.

— Тя плака през цялото време.

— Аз също — призна Бес.

Приблизиха се и Мариан и Ранди, а след малко Лиза и Марк. Само Михаел отсъстваше, но Лиза го повика с думите.

— За бога, татко, изглеждаш чудесно! И понеже сме заедно, сега ще сервирам и вие, мамо и татко, ще бъдете с нас в централната част на масата.

Отец Мооре изпълни молитва за маса, след което сервираха обилна вечеря.

Сервитьори доливаха шампанско.

Ранди, като брат на булката, се изправи, за да поднесе тост. Той стана, закопча сакото си, изчака да се въдвори тишина и каза.

— Днес преживях този вълнуващ момент заедно с по-голямата си сестра. — Той направи пауза. — Наистина, много се радвам за нея и за мен. Защото тя изразходваше докрай топлата вода и след това аз... — Думите му се заглушиха от общия смях. Когато затихна, той продължи. — Наистина, Лиза, аз съм много щастлив, както и с теб, Марк. Сега ще трябва да делиш банята с нея и да си извоюваш правото да се оглеждаш в огледалото... — Отново изчака да стихнат наоколо. — Сега, наистина сериозно, Лиза... Марк... намирам, че и двамата сте чудесни. — Той вдигна чашата си. — За вашата любов и щастието Ви! Желаем ви от сърце дълъг и щастлив живот!

Всички изръкопляскаха, а Ранди седна отново до Мариан.

— Имаш дарба за поздравления — засмяно му подхвърли тя.

Той вдигна рамене.

— Може да се каже.

— Значи и на сцената ще се чувстваш добре.

Той отпи глътка вино.

— Значи не вярваш, че ще успея?

— Не съм те слушала досега, затова не мога да коментирам.

— Сигурно в училище си много добра и носиш само високи оценки в къщи?

— Естествено!

— Освен това правиш алманаха.

— Училищен вестник!

— О, извини ме. — Погледна я въпросително. — А какво правиш за твое удоволствие?

— Не те разбирам. Всичко тава аз върша с удоволствие.

— Освен училищната работа, какво още?

— Имам ангажимент с групата на църковната енория и смятам това лято да пътувам до Мексико, за да помагам на жертвите от урагана, който вилня там. Петдесет човека могат да пътуват, но разноските сами трябва да си плащаме.

— А как става това?

— Търсим спонсори.

Той се учуди.

— Жертви на урагана? Спонсори? И какво точно ще правите там?

— Работата е доста тежка. Ще бъркаме бетон, ще помагаме при построяване на нови покриви, трябва да спим на открито в люлки и да се откажем от банята.

— Без баня? Мисля, че мексиканците ще ви отпратят оттам, преди да е свършила седмицата.

Тя се засмя, слагайки салфетка на устата си.

— Днес, обаче, ухаеш чудесно — шармантно ѝ каза той, след което смехът ѝ прекъсна и тя се посвети на порцията си.

— С всички момичета ли си така?

— Какви момичета?

— Предполагам, че имаш връзка с доста, в края на краищата, не си Франкенщайн.

— Последната ми сериозна среща беше в десети клас с Карла Утлей.

Той наистина не лъжеше.

— Хайде, хайде, не очакваш, че ще ти повярвам, нали?

— Съвсем честно. Излизал съм с момичета, но нищо сериозно не е имало.

— Искаш да кажеш, връзка за една нощ, така ли?

Той я погледна право в очите.

— Хубаво момиче като теб не трябва да е така язвително.

Тя отново се изчерви и това му хареса. Беше най-хубавото и най-недостъпното същество, с което имаше удоволствието да прекара тази вечер. За негово лично учудване, тя беше първото момиче, което би желал да целуне, без да иска да легне с нея в леглото.

Неочаквано започнаха да чукат по чашите. Всички гости разбраха повика и това се превърна във всеобща еуфория.

По стара традиция, младоженците се изправиха и, изпълнявайки желанието на всички, за тяхно удоволствие се целуваха в продължение на пет секунди.

Ранди наблюдаваше Мариан, как като омаяна приема традиционната игра.

Когато младата двойка седна, всички аплодираха, с изключение на Мариан. Тя усети, че Ранди я наблюдава и обърна очи към него, като едва забележимо погледът ѝ се плъзна към устните му.

Вечерята приключваше. Хората наставаха, оркестърът свиреше.

— Ела, ще се присъединим към другите — каза Михаел, ставайки от масата.

Отново се спираха с познати, близки и приятели. Множество познати лица. Барбара и Дон Махолик също се приближиха към тях. Мъжете си стиснаха ръцете, а жените се прегърнаха.

Мъжете донесоха питиета и се поде разговор за децата, за професиите им, за пътувания, за общи познати.

Музиката звучеше и се чуваше „Could have this dance for the rest my life“, след което на дансинга се появиха Лиза и Марк и пред очите на всички се понесоха в ритъма на танца.

От микрофона се чу: „А сега роднините на младоженците да се присъединят“.

Ранди погледна Мариан.

— Мисля, че има нас предвид.

Жак Падгет се надигна и, казвайки „Майко“ поведе съпругата си към дансинга.

Лиза жестикулираше през рамото на Михаел. „Покани мама.“

Той погледна към Бес, която наблюдаваше развеселена Лиза.

— Искаш ли да танцуваш, Бес?

— Мисля, че случаят го изисква — приветливо отвърна Бес.

На път към дансинга не пропуснаха да забележат доволния вид на Лиза. Той разтвори ръцете си и я прихвана, чувствайки, че и тя е доволна от възможността да танцува. Не бяха забравили, как преди години винаги привличаха погледите на всички наоколо, както и сега, още при първите стъпки на класическото танго.

— Не сме го забравили.

— Най-добре се танцува с човек, когото познаваш.

— С Кайт не бих могла така.

— И с Дарла също не.

След кратка пауза той попита.

— Кой е Кайт?

— Един познат.

— Нещо сериозно?

— Не, честно казано, свърши, преди да се получи нещо.

Те продължаваха да се държат непринудено, чувствайки възторжените погледи.

— Как в същност приключи между теб и Дарла?

— Развод без възражения. По-бързо приключва всичко.

— Говорите ли един с друг?

— Да, разбира се. Ние не сме имали такива отношения, за които се налага да се води война!

— Както при нас?

— Хм.

— Не бяхме огорчени, защото бяхме равнодушни. Това ли искаше да кажеш?

— Мисля, че беше точно така.

— Странно, майка ми се изразява по същия начин.

— Тя наистина изглежда все още много добре.

На дансинга се появяваха все повече хора, млади и по-възрастни, музиката не спираше, докато накрая премина и в рок и туист.

— Имаш ли нещо против, ако поканя Стела?

— За бога, не, тя така ще се радва.

И, покланяйки се пред Стела, той каза.

— Ела тук, лейди. Искам да танцувам с теб.

Гил Хароуд отведе Бес и накрая отново танцуваха партньорите.

— Добре ли се забавляваш? — попита той, когато отново прегърна Бес.

— Превъзходно! — въодушевено отвърна тя.

Танцуваха някакво диво парче, след което Михаел почувства необходимост да се съблече. Като я поведе за ръка, те седнаха на масата, където стояха техните пълни чаши. Те жадно отпиха от питиетата и в този момент оркестърът отново засвири. Михаел веднага остави чашата си и я подкани към дансинга.

Тя го поглеждаше усмихната.

— Изглеждаш секси без сакото.

— Моля те, владей се, съкровище мое — засмя се Михаел и с пълна енергия се понесоха в ритъма.

В края на музикалното изпълнение и двамата бяха извън себе си. Михаел свирна с два пръста в устата, а Бес викаше „Бис“.

За съжаление, оркестърът направи пауза и всички се върнаха на местата си. На масата ги очакваха техните приятели.

— Чудесен оркестър!

— От години не съм танцувала така!

Очите на Барбара блестяха.

— Боже господи, толкова е хубаво да ви видим заедно...  
Наистина ли се събрахте отново?

Михаел и Бес се спогледаха.

— Всъщност — не!

— Толкова е жалко. Като ви гледахме на дансинга, имяхме чувството, че не сте се разделяли.

— Истината е, че ни е много приятно.

Ранди и Мариан танцуваха през цялата вечер, но заради шума малко разговаряха, а се разбираха с очи. По време на една от музикалните паузи, когато вече бяха доста разгорещени, Ранди предложи.

— Искаш ли да излезем навън и да подишаме малко чист въздух?

— Да, с удоволствие.

Те напуснаха залата и взеха мантата си. Навън светеха звездите. Въздухът беше свеж, а от брега се чуваше шумът на заснежената течаща вода.

Ранди хвана Мариан за ръка и я поведе към външния край на терасата, откъдето можеше да се наблюдава околността. „Само внимавай да не кажеш «за бога», премервай си думите.“

— Ти си добър танцьор — каза Мариан, след като той се облегна на една от колоните.

— Ти също.

— Не чак толкова, но добрият партньор е от голямо значение.

— Изглежда, ти ми въздействаш добре.

— По-скоро това си взел от родителите си. Те бяха великолепни на дансинга.

— Да, така е.

— Освен това, ти си музикант.

— Право да ти кажа, малко съм танцувал.

— И аз не съм.

— Защото си ангажирана с уроците си и се бориш за отлични бележки?

— Не ти харесва това, нали?

Той вдигна рамене.

— Малко ме плаши.

— Не разбирам защо?

— Не бележките, а това, че си странно момиче.

— И какво ми е странното?

— Примерна, посещава църковна група, първа в класа. Мога да се обзаложа!

Тя замълча.

— Вярно ли е?

— Да.

— Не ми се е случвало да срещам момиче като теб.

— И с какво се различавам от другите?

— Не е задължително да знаеш.

— Да, може би си прав.

Известно време мълчаливо наблюдаваха входната част с форма на подкова.

В тази нощ вече се усещаше, че пролетта наближава. Луната светеше с бледа призрачна светлина и хвърляше призрачни сенки.

Облегнат на колоната, Ранди наблюдаваше малките ръце на Мариан, положени върху перилата.

— Такъв като мен не би трябвало да се доближава до момиче като теб.

— Даже и когато е попитал преди това и са му отговорили положително?

И ето че малката Мариан с морскосиньото си сако неочаквано се обърна към него с поглед, от който той потрепери.

— От първата ни среща мисля за теб.

— Наистина ли?

— Да...

— Тогава...?

Поканата ѝ беше толкова въздържана, че той се поколеба дали да я приеме.

Наведе глава и я целуна така, както в седми клас беше целунал момиче. Само устните, без навлажняване, без всякакво друго докосване. Тя положи ръце на раменете му, запазвайки разстояние. Нежно я пое в ръце, но остави тя да контролира близостта. Нейната

целувка беше боязлива така, както тебешир докосва черната дъска. Едно минаване с гъба — и вече го няма. Когато предпазливо се опита да играе с езика, тя плахо акцентираше. Беше сладка, така, както и ухаеше — свежа като хубаво цвете, не на алкохол и пушек. Задъхваха се, давайки воля на копнежа, пренасящ ги в часа на първата им целувка. Сега знаеше, че от това момиче желае много повече, отколкото заслужава или има право да мечтае.

Той вдигна глава и сподели.

— Съвсем приключенски, нали? Аз и ти, Лиза и Марк.

— Наистина приключенски.

— Бих искал колата ми да е тук, за да те закарам до вас.

— Аз съм с моята и мога също да те закарам.

— Да го приема ли за покана?

— Защо не?

— Тогава я приемам.

Тя се обърна, за да си тръгне, но той я задържа и обърна към себе си.

— Още нещо... искаш ли следващата събота да излезем заедно? На кино или както ти желаеш?

— Трябва да помисля.

— Окей.

Той искаше вече да тръгва, когато тя се спря и усмихнато каза.

— Вече помислих. Съгласна съм.

— Наистина ли?

— Да! Разбира се, със съгласието на родителите ми.

— Нищо против. — Също като по времето, когато беше на тринадесет години и за всичко питаше мама и татко.

— Как мислиш, да потанцуваме ли още малко?

Те бързо се изкачиха по стълбите.

От залата се чуваше „Good love“.

Родителите му бяха пак на дансинга и, както изглеждаше, добре се забавляваха. Близко до тях бяха приятелите им, освен това и баба му със своя приятел, който се оказа много приятен човек. Ранди и Мариан се смесиха с танцуващите.

На края на музикалното парче от микрофона се чу гласът на Лиза.

— Моля за вниманието на всички. Днес е особен ден за мен и затова имам едно съкровено желание. Искам моят брат Ранди да дойде тук. Ранди? — Тя се опитваше да го открие сред мнозинството. — Ранди, ела, моля те, тук.

Ранди изпита фанатичен страх, макар че в момента беше в блестящо настроение. „Не, и десет коня няма да ме закарат дотам.“ Но вече всички гледаха към него и нямаше никаква възможност да се скрие или поне с един кон да избяга.

— Много от вас може би не знаят, но моят брат е един от най-добрите барабанисти в околността, бих казала, най-добрият. — Тя се обърна към един от китаристите. — Джей, имаш ли нещо против Ранди да поеме едно от изпълненията ви? От тригодишен го слушам да бие на барабан. Е, може би, понякога е било и с крака? Разбира се, той не е свирил още пред публика и е малко стеснителен. Така че, моля да го подкрепите. Окей?

Ранди, който се чувстваше страшно неудобно, беше подкрепен от една група, която скандираше.

— Хайде, Ранди, покажи им.

Мариан хвана ръката му.

— Моля те, Ранди, отивай!

С навлажнени ръце той съблече смокинга и го преметна през ръката ѝ.

— Добре, но да не избягаш.

Барабанистът вече се беше оттеглил и Ранди се качи на подиума и зае мястото. Той размени няколко думи, избра подходящите палки и, заемайки поза като за езда, изкара серия удари върху петте барабана, започвайки с басовия, след което провери и чинела, и се обърна към китаристите.

— Какво ще кажете за парче от Георг Михаел? Познавате ли „Fait“?

— Да, имаме го в репертоара. И за джаз банда е чудесно.

Ранди даде такта, след което започна, въвеждайки ги в синхроничния ритъм на музиката.

На дансинга Михаел забрави за танца си с Бес. Още от първите удари на инструмента той разбра стремежа на Ранди и влечението му към музиката. Наблюдаваше енергичните му движения, вниманието, с което се движеше по барабаните и чинела. Той силно се привеждаше,

изпълнявайки серия вибриращи удари, след което се изправяше, преминавайки в силни отсечени ритми. По неясен сигнал беше оставен в соло. Свирише, изцяло отдаден на изпълнението си, сякаш в света бяха само той и този ударен инструмент.

Напълно въодушевени, повечето престанаха да танцуват, а малкото останали бяха насочили погледите си към оркестъра.

Бес тихо прошепна на Михаел.

— Наистина е много добър, нали?

— За бога, кога успя толкова да напредне?

— От тринадесетата си годишнина. Това е единственото, което наистина го интересуваше.

Барабанистът го гледаше с възхищение.

— Човече, трябва да си намериш агент.

— Благодаря! Сигурно ще го направя.

Когато приближаваше към Мариан, имаше чувство, че е звезда. Тя му подаде сакото. Той го облече, след което тя хвана ръката му и я стисна с всичките си сили, които имаше.

— Ти даже изглеждаш като Георг Михаел — гордо го поздрави тя. — И това ти казват всички момичета, нали?

— Ако можех и да пея като него.

— Не е нужно, достатъчно е само да свириш и това правиш наистина великолепно.

Всички аплодисменти заедно не бяха нищо, в сравнение с нейната похвала.

— Благодаря ти — тихо ѝ каза той и си помисли, дали след примерно двадесет и пет годишна кариера с достигане на върха в това изкуство би се зарадвал така на нейните думи.

До него застана майка му и го целуна по бузата.

— В залата звучи много по-добре, отколкото в нашата къща.

Приближи се и баща му и, след като го потупа по рамото, хвана ръката му.

— Трябва да се откажеш от сегашната си работа, Ранди, такъв талант не бива да се пропилява!

Само една крачка трябваше да направи, за да прегърне баща си, но как? До него беше Мариан и половината от гостите ги наблюдаваха. Дойдоха и Лиза и Марк и възможността беше пропусната. След всичките поздравления, които получи, той все още се чувстваше като

летяща комета. Ако в този ден можеше да се откаже от пушенето на хашиш, наистина можеше да бъде върхът. Той се огледа — Мариан беше изчезнала.

— Къде е Мариан?

— До тоалетната, каза, че веднага се връща.

— Лиза, много ми е горещо, ще изляза малко навън, Окей?

Тя приятелски го избоксира по рамото.

— Разбира се, братче, благодаря ти за чудесното изпълнение.

Той поласкан се усмихна.

— Винаги на твое разположение!

Навън тръгна към тъмната част на верандата. Напълни лулата си и запуши, загледан в звездите. Не остана дълго. Когато напусна верандата, беше наистина „звезда“.

Вътре той потърси Мариан и я намери при родителите ѝ заедно с нейните леля и чичо.

— Хей, Мариан, ела да потанцуваме.

Тя се обърна и със студено изражение му отказа.

— Не, благодаря ти!

Ако не беше дрогиран, сигурно щеше да направи нещо по-разумно в тази ситуация. Вместо това той я хвана за ръката.

— Хей, какво искаш да кажеш с това?

Тя освободи ръката си.

— Ти знаеш много добре, какво искам да кажа.

— Какво направих, че се държиш така?

Всички на масата наблюдаваха сцената. Мариан стана и го погледна с поглед, пълен с омраза.

Той безобидно се засмя и измърмори:

— Много съжалявам. — След което я последва към изхода.

На горната част на стълбите тя се спря.

— Нямам работа с наркомани, Ранди — поясни тя.

— Хей, чакай, аз не съм...

— Не ме лъжи! Излязох да те потърся и те видях, когато пълнеше лулата. Виж как ще се прибереш сам до вас, а що се отнася до събота — избий си го от главата! Ако наистина искаш да се провалиш, спокойно продължавай да пушиш своята отрова. На мен ми е все едно.

Тя вдигна дългата си пола и бързо изчезна навътре.

## XII

Бес и Михаел пътуваха, облежнати на кожените седалки на Ролс-Ройса. От движението на колата имаха чувството, че някой леко масажира главите им.

— Защо се смееш?

— Чувствам се като на огромно колело.

Тя наклони глава и го погледна.

— Михаел, ти си пиан.

— Сигурно, но се чувствам сензационно. А ти?

— Също, но по-малко.

— И какво усещаш?

Тя погледна към покрива на колата и след това се сгуши в него. Те се наслаждаваха на тишината, на приятното пътуване и на чувството, което ги беше обзело благодарение на танците и алкохола.

— Знаеш ли, аз съвсем не се чувствам като дядо.

— И в танца го доказваш!

— А ти чувстваш ли се като баба?

— Хмм.

— Не си спомням моите баба и дядо да са танцували така вихрено.

— Моите също. Те садяха син ирис и правеха кафези за птици.

— Бес, ела по-близо.

Той я притегли към себе си.

— Знаеш ли всъщност какво вършиш, Михаел Гуран?

— Чувствам се толкова добре — подчерта той, — и същевременно съм зле.

Тя се разсмя, подпирайки лицето си на ревера му.

— Що за лудост, ние сме разведени, а какво правим двамата тук, в тази лимузина?

— Ние сме много лоши. И все пак е хубаво да продължаваме да го вършим.

Той се наведе към шофьора:

— Колко време ни трябва още?

— Толкова, колкото желаете, сър!

— Тогава карайте направо, докато Ви кажа, че трябва да се върнете към Стилутър. Карайте накъдето пожелаете, може и към Чикаго.

— Както желаете, сър. — Шофьорът се засмя и дискретно погледна назад.

— Така и докъде бяхме стигнали?

Той отново прегърна Бес и я притисна към себе си.

— Ти си пиан и на всичкото отгоре и малко луд.

— Да, правилно!

Той вдигна ръка и запя „Good Love“.

Бес опита да се освободи от него, но той още по-здраво я притисна до себе си.

— О-о, в никакъв случай. Мисля, че не го желаеш? Оставаш плътно до мен. Ние трябва да поговорим.

— И за какво по-точно? — разсмя се тя.

— За всичко, което се случи. Нашата голяма дъщеря се омъжи и сега прекарва някъде брачната си нощ, а ние, макар че само след месеци ще бъдем баба и дядо, танцувахме като луди, докато нашият син свиреше на джаз банд инструмент. Всичко това има съществено значение за нас, не мислиш ли?

— Наистина ли разсъждаваш върху това?

— Мисля, че да, но не зная какво следва за нас?

Тя се намести още по-удобно и реши да се наслаждава на случая.

Той пак тихо запя „Good Love“ и скоро запяха двамата заедно.

Тя чуваше биенето на сърцето му и резонанса на гласа си.

След това замлъкнаха. Стояха плътно един до друг, чувствайки дъха си.

Без да каже нито дума, той я обърна към себе си и я целуна. Тя си спомни безброй причини, поради които трябваше да го отблъсне, но нищо не можеше да я накара да отдръпне устните си. Удобно облежнати на седалката, те чувстваха топлината на лицата си, вкуса на целувката — какво прекрасно усещане! Същото, което изпитваше днес на дансинга, само че хиляди пъти по-силно.

Всичко се допълваше, всичко все повече ги въвлечаше.

Но прегръдката оставаше приятелска, без никаква страст. Оставаше само удоволствието, че могат да се целуват. Когато той се облегна отново назад, тя остана с лице, обърнато към гърдите му. Така продължиха нататък, с мисълта за това, което току-що се случи, без, разбира се, да се учудват. Михаел натисна копчето и отвори леко прозореца. Хладен въздух нахлу вътре.

Бес наруши идилията, сякаш искаше да даде гласност на това, което и двамата мислеха.

— Проблемът е, че ти забележително добре се справяш с тази роля.

— Наистина ли?

— Мама те обича. Повечето от приятелите те приемат и не признават това, което се случи. Лиза може душата си да продаде, за да ни види отново заедно. Даже Ранди с бавни крачки се движи към теб. Барбара и Дон вече очакват съвместните ни сбирки.

— Точно така е.

— Не е ли странно, че и ние двамата вече се предадохме? Мислех, че ти през цялото време си имал връзка с тях.

— А аз мислех, че ти не си я прекъсвала.

— Освен Хеатър, не съм имала никакви други приятели.

— Но това не е здравословно.

— Зная!

— Защо мислиш, че си постъпвала така?

— Защото към разведените всички имат малко по-специално отношение. Всички имат партньори, само ти стоиш като малката сестра, която е в повече.

— Доколкото разбрах, си имала приятел?

— Кайт... не, той не беше човек, с който мога да изляза или да се събера с приятели. Ако бях го правила, щяха да ме питат: „Какво, по дяволите, правиш с този тук?“.

— Колко време продължи връзката ви?

— Три години.

— Спеше ли с него? — след кратко мълчание попита Михаел.

Тя изпухтя и, откъсвайки се от него, каза.

— Какво те засяга това, Михаел Гуран!

— Извини ме, моля те!

Без близостта му ѝ стана хладно. Тя отново се сгуши в него и го помоли да затвори прозореца.

След кратка пауза каза.

— Да, аз спя с Кайт, но никога в къщи и никога не съм прекарвала с него цяла нощ, за да не забележат децата.

— Може да ти се стори смешно, но аз те ревнувам от този мъж.

— Това вече е върхът. Ти — и ревност?

— Знаех, че ще кажеш това.

— Спомням си, че когато разбрах за теб и Дарла, имах желание да ѝ извадя очите, а също и на теб.

— Да беше го направила! Може би всичко щеше да се развие по друг начин.

Отново всеки потъна в мислите си.

— Днес майка ми ме попита, дали сме се държали за ръце в черквата и аз отрекох. Излъгах я.

— Ти излъга? Това не е в твоя стил.

— Знам, но този път го направих.

— Защо?

— И аз не зная. Всъщност — зная. — Тя се поколеба за миг. — Не, наистина, не зная. Защо всъщност го направихме? — Тя вдигна лице и го погледна.

Беше настъпил часът на истината, беше момент на възвишението.

Бес се чувстваше облекчена и същевременно разочарована. Скоро след това тя сънливо се прозя и се сгуши още повече в него.

— Уморена ли си?

— Да... — но реши да не прекалява с интимността.

Михаел повиши глас, обръщайки се към шофьора да кара към „Стилуотър“.

На път за дома Бес заспа, а Михаел гледаше навън околността, която беше вече без сняг, но и без трева. Когато стигнаха, той я погали по страните.

— Бес, стигнахме.

Тя с усилие изправи глава, както и отварянето на очите ѝ беше проблем.

— Ти си в къщи.

Михаел слезе, след което помогна на Бес.

— Да Ви помогна ли за подаръците? — попита шофьорът.  
— Ще бъде мило от Ваша страна.  
Бес отключи и двамата мъже пренесоха нещата.  
— Благодаря за помощта, след малко ще дойда.  
Михаел огледа всекидневната.  
— Много ми харесват промените, които си направила.  
— Благодаря. Ще минеш ли утре?  
— Ако съм поканен?  
— Разбира се, че си поканен. Ти си баща на Лиза и когато отваря подаръците ще иска и ти да си тук.  
— Тогава ще бъда. В колко часа?  
— В два часа, но, моля те, не обядвай. Има много от пригответените неща, които останаха.  
— Имаш ли нужда от помощ? Да дойда ли по-рано?  
— Не, ще приготвя само кафе, но ти благодаря за вниманието.  
Гледай в два да си тук...  
— До утре!  
Разговорът прекъсна. Михаел седеше с разкопчана яка и ръце в джобовете.  
— Можеш поне да ме изпратиш до вратата.  
Тя се приближи към него и всеки прехвърли ръка върху другия.  
Така приближиха входната врата.  
— Много ми беше приятен този ден — прекъсна той мълчанието.  
— На мен също.  
Той се завъртя към нея, сложи ръцете си на талията ѝ и многозначително я погледна.  
— Е... искрени пожелания, мамо — при което младежки се разсмя.  
Тя се подсмихна.  
— Пожелание за много щастие, татко! Е, вече имаме и зет.  
— И то много добър.  
— Така е!  
Да го направят или не? Въпросът стоеше парещ между двамата.  
Всички външни белези показваха, че и двамата го желаят, но вътрешният глас ги възпираше, още в колата назряваше опасността. Той игнорира гласа и, навеждайки се към нея, я целуна, този път

страстно и продължително, търсейки езика ѝ, пълен с фантазия и забрава, отдаден на любовната игра.

От дишането му Бес разбра, че е доста възбуден.

Той за нея също.

Когато за момент успя да си поеме въздух, тя го отблъсна.

— Не трябва да правим това, Михаел.

— Зная... — отвърна той. — Тогава, до утре.

След като го изпрати, тя угаси лампата и тръгна в тъмнината нагоре. „Наистина ли я помоли да ѝ помогне в кухнята?“ Тя се засмя и продължи.

На следващия ден в един и половина при нея в кухнята влезе Ранди, облечен с джинси и кожено яке. Тя беше с панталон и подходящ жакет, увлечена в подготовката на обяда. Миришеше на току-що смляно кафе.

— Мисля, че днес няма да мога да участвам, мамо.

Тя го погледна строго.

— Как да разбирам това?

— Не мога, имам среща с няколко от моите приятели.

— Ти си част от сватбената компания. Кои приятели са по-важни от твоята сестра в такъв ден?

— Бих останал, ако можех, мамо, но...

— Ти ще останеш, млади момко. Обади се на твоите приятели и им кажи, че отлагаш срещата си за друг ден.

— По дяволите, защо точно днес трябва да се държиш като Мусолини? — Той удари с юмрук по масата.

— Първо, престани да ругаеш и да удряш с юмрук по масата и второ, време е вече да пораснеш. Твоите задължения като свидетел на брачната двойка още не са приключили. Разпакетирането на подаръците е част от целия ритуал, така както и снощната вечеря. Лиза очаква, че ти ще присъстваш.

— На нея ѝ е абсолютно безразлично — опита се той да иронизира. — Тя няма и да разбере за отсъствието ми.

— Няма да се налага, защото ти няма да отсъстваш.

— Какво се е случило е теб, мамо? Да не би старият да ти е казал да си по-строга с мен?

Бес хвърли шепа цветно зеле в съд със студена вода така, че изпръска всичко наоколо и рязко се обърна към него.

— Наистина ми дойде до гуша от твоите безсрамни подхвърляния! Той непрестанно полага усилие да намери път към теб. Ако беше ми казал, че трябва да съм по-строга с теб, вероятно щеше да има право. Във всеки случай сега слизаш долу, обличаш една прилична риза и когато дойдат гостите, ще им отвориш вратата, за да ги посрещнеш, ако не ти коства много усилие — ядосано завърши тя и се обърна към зарзаватите.

Той слезе обратно, зачервен от яд и с ускорен пулс.

„Задължения на майката! Който твърди, че е по-лесно, когато децата пораснат, много се лъже. Мразеше такива положения — беше ли права да се ядоса или не? Беше ли правилно да заповядва? Нали все пак той вече беше голям и не заслужава да се държат така с него. От друга страна, той живееше под нейно крило, докато други на негова възраст или отиваха в колеж, или плащаха наем, или и двете. Трябваше ли, обаче; точно днес да се случи? Тридесет минути, преди домът им да се напълни с гости.“

Тя подсуши ръцете си, избърса капките наоколо, след което го последва по стълбите надолу.

В стаята му леко звучеше стереоуредбата. Той стоеше с гръб към вратата и ядосано сваляше ризата си. Тя пристъпи зад него и сложи ръка на рамото му. Ръцете му още бяха в ръкавите на ризата, но той не реагира.

— Съжалявам, че ти повиших тон. Моля те, остани днес на обяд. Вчера ти беше чудесен на ударния инструмент. Аз и баща ти бяхме горди с теб.

Тя свали ръката си, целуна го бегло и излезе от стаята.

Той остана с наведена глава.

При първото позвъняване Ранди застана на вратата, облечен с чиста риза и изгладени панталони. Първи бяха леля Жоан и чичо Кларк с баба Дорнер. Тя беше най-непретенциозната личност, която познаваше. Минавайки край него, тя го хвана под ръка и тихо каза: „Вчера ти се справи чудесно“ — след което му подаде мантото си и изчезна в кухнята, за да помогне с нещо. Следващите бяха Лиза, Марк и Михаел. Последваха семейство Падгет. Когато поемаше мантото на Мариан, сърцето му щеше да изхвъркне, но тя го удостои с незначително внимание, сякаш беше портиер, след което продължи

разговора с майка си на път към всекидневната, където беше запалена камина и имаше приготвен студен бюфет.

През цялото време той стоя встрани, наблюдавайки разопаковането на подаръците, сякаш това много го интересуваше. Единственото, което го ангажираше беше, че не изпускаше от очи Мариан, която от своя страна не го поглеждаше, и своите родители, които съвсем дискретно общуваха един с друг.

„Да се ожения?“ — мислеше си той. — „Никога не бих го направил! Всички се държат като ненормални и вършат неща, които в други случаи и за хиляда долара не биха направили. Такава мръсотия! За какво ли им е притрябвало?“

Когато от хартията за опаковане се получи една голяма камара, а бюфетът изглеждаше като изкълван, всички започнаха осезаемо да чувстват умората и от предишния ден. Част от гостите вече бяха си тръгнали, когато Лиза изпълни желанието на Михаел и изсвири „Come coming“.

Ранди забеляза, че Мариан стана и се приготви да тръгва с родителите си.

— Мога ли за момент да говоря с теб?

Тя съсредоточено оправяше каишките на чантата си, доволна, че има с какво да отклони вниманието си. Бегло отговори.

— Не мисля, че има за какво.

Той я хвана за ръкава и леко я притегли. Подчертано ядосана тя го последва, без да го погледне.

Тъмнината отвън беше заличила всичко и само до пианото светеше лампа. Ранди тихо каза.

— Мариан, много съжалявам за вчера.

— Това, което се случи вчера между нас, беше грешка. Не трябваше да излизам с теб.

— Но все пак го направи, нали?

— Ти си интелигентна личност и съвсем ясно е, че си от добро семейство, въпреки че родителите ти са разведени. Искам да кажа... огледай се още веднъж, погледни родителите си какво направиха за тази сватба. От Лиза знам много повече за теб, отколкото ти можеш да си представиш. Срещу кого изобщо се бориш?

Той мълчеше.

— Не искам да те виждам повече, Ранди, и не се опитвай да ми се обаждаш.

Тя излезе и със своите родители скоро напусна къщата.

Той се отпусна на дивана, загледан в регалите с книги, които едва се очертаваха в полумрака.

Някои от познатите подаваха подаръците в колата на Марк.

Лиза и Марк също тръгнаха. Дочу Лиза да пита: „Къде е Ранди? Не съм се сбогувала с него“. Той мълчаливо остана на мястото си, докато тя се отказа и тръгнаха. След малко баба му предлагаше помощта си на Бес. Баща му се присъедини. „Остави на мен, Стела. В къщи ме очакват само голи стени.“ След малко дочу сбогуването с баба му. Когато вратата хлопна, той продължи да се ослушва.

Гласът на майка му.

— Ти обаче не бива да оставаш.

— Много бих искал.

— Какво значи това? Една нова черта от характера на Михаел Гуран — доброволен сътрудник за домашна работа.

— Ти сама каза, че тя е и моя дъщеря. Значи, трябва да помогна.

— Е, добре тогава. Можеш да пренесеш приборите от всекидневната и да изгориш хартиите в камината.

Чуваше се шумът от прибирането на чаши и чинии, след това стъпките до кухнята и обратно.

Михаел извика.

— Какво да правя с покривките?

— Изтърси ги и ги пхни в шахтата за мръсни дрехи.

Балконската врата се отвори и след малко отново се чу затварянето. Чуваше се свистенето от горящите хартии и мукави.

— Бес, подът изглежда ужасно, да включи ли прахосмукачката?

— Ако имаш желание.

Забръмча прахосмукачката. Сега беше удобно да се изтегли към стаята си. Той сложи слушалките, хвърли се на леглото и наистина се замисли как да промени живота си.

Когато изключи прахосмукачката, Михаел отиде в кухнята при Бес. Тя беше се събула и се разхождаше по чорапи. Дамски крака в найлонови чорапи винаги много го впечатляваха.

Той взе кърпата и започна да бърше голяма стъклена купа.

— Хубаво е отново да съм тук, сякаш никога не съм напускал.

— Само не се самозалъгвай.  
— Само си представих. Това поне ми е позволено, нали Бес?  
— Зависи. — Тя сръчно прехвърляше чашите.  
— От какво?  
— Това, което снощи се разигра. Някой беше казал, че на сватба могат да се случат много неща.  
Той оглеждаше купата.  
— Това не е ли един от нашите сватбени подаръци?  
— Да, от Джеки и Холи Сипман.  
— От години не съм чувал нищо за тях!  
— Доколкото знам, живеят в Сакраменто и там са открили детска градина.  
— Значи още са женени?  
— Мисля, че да!  
Бес разтриваше лосион по ръцете си.  
— Ти все още обичаш аромата на розите?  
— Благодаря ти за помощта.  
— С удоволствие го направих.  
— Ако го правеше преди шест години, може би всичко щеше да бъде по-различно.  
— Хората могат да се променят, Бес.  
— Остави това, Михаел. Не искам да си спомням.  
— Добре, нито дума повече. Беше удоволствие за мен. Кога ще пристигнат мебелите ми?  
Тя го последва към коридора.  
— Скоро! Щом пристигнат, ще ти се обадя.  
— Добре!  
Той извади полушубата си от гардероба — кожена, кафява, с реглан-ръкави.  
— Нова дреха?  
Той затвори ципа и късо отговори.  
— Да.  
— Ти май огледа целия ми гардероб?  
Той се разсмя.  
— Дявол да го вземе, никакъв шанс нямам с нещо да те привлече. — Той така иронично го каза, че и двамата непринудено се разсмяха.

Тя се облегна на перилата и, сякаш се забавляваше, каза.

— Не, просто не бива.

— Може би си права.

Той я наблюдава няколко секунди внимателно, след което отвори вратата.

— Е, лека нощ, Бес. Направи така, че да разбере, ако все пак промениш мнението си. Този ергенски живот доста загрубява човека.

Ако имаше в ръка сватбената кутия, сигурно щеше да му я запрати по главата.

— Много ти благодаря за осведомяването, Гуран — викна тя, след като се затвори вратата.

В последните мартенски дни снегът се стопи окончателно и времето се затопли. Но през първите априлски дни връхлетяха бури и студени ветрове, които отново заскрежиха Минесота. Дърветата, вече напъпили, чакаха първите топли слънчеви лъчи, за да разцъфнат. След двегодишна суша езерата отново се върнаха на нормалното си ниво. Патиците отново се върнаха, с тях даже и канадски диви патици.

Михаел Гуран беше застанал на прозореца на бюрото си, което се намираше на шестия етаж на административна сграда в Сейнт Паул и наблюдаваше, как край Мисисипи в клиновидна форма, се приземяваха птици. Два пъти през този месец беше телефонира на Бес, предлагайки ѝ да излязат, но тя отказваше под предлог, че е неразумно. Когато разсъждаваше върху това, той стигаше до същото заключение. Секретарката му Нина надникна през вратата и му съобщи, че с мистър Стрингер ще може да се види едва вечерта, по време на събранието им. Стрингер беше архитектът на фирмата.

Михаел благодари и тя затвори вратата. Тя беше на четиридесет и осем години, тежеше осемдесет килограма и имаше широк нос и очила с дебели стъкла, които на слънце сигурно бяха като лупи, които могат да запалят хартия. Косата ѝ беше черна, а ноктите — огненочервени. Тя извика още веднъж.

— Окей, аз тръгвам.

И двамата си пожелаха приятна вечер.

В бюрото стана съвсем тихо. Той седна на масата за чертане. Разгъвайки проектите на Джим Стрингер, той се запита, дали някой ще

пожелае сега да строи двуетажна сграда.

Преди четири години той купи първокласно място — паркинг на ъгъл на Виктория и Гранд Авеню. Беше предпочитана част за строеж на административни и жилищни сгради. На това кръстовище, наричано още площад Виктория, още през седемдесета година беше взел три незастроени парцела. Години след това Гранд Авеню беше реставрирана и очарованието на викторианския стил изпъкваше още повече.

На кръстовището имаше три атрактивни търговски сгради и редица магазини.

Михаел стоеше облегнат върху масата. Спомни си думи от събранието на жители от града през последния месец.

„Няма да можем да намерим място и пред собствените си врати.“

Протестът беше във връзка с безразборното паркиране на множество чуждестранни коли.

Днес на събранието трябваше да се обсъди, дали планираният строеж ще пасва в тази част и дали мнението им ще съвпадне.

Ръководителят на градската строителна служба от Сейнт Паул помоли за тишина и даде думата на Михаел. Погледът му попадна на жена на средна възраст, която изглеждаше много добре. Той започна.

— Искам да ви представя моя архитект Джим Стрингер, който ще бъде съпритежател на комплекса. Тук е и Пете Олсен, ръководител на строителната фирма. Искаме вашето мнение за следното. Почвените проби вече са направени. Няма наличност на отровни вещества. След като отпада всякакво съмнение от такова естество, ясно е, че на това място ще се строи, независимо дали сте съгласни или не. Сега трябва да избирате между някакъв мошеник, който днес строи и утре изчезва, или да съдействате на мен и Джим. Ние двамата ще бъдем и собственици. Джим може да отговори на ваши въпроси, отнасящи се за архитектурата, а Пете Олсен — за строителната работа.

Някой стана и попита.

— Живеея директно до това място. Какво ще стане с изгледа ми?

Други се интересуваха от магазините.

Някои от жителите бяха просто нагли.

Накрая стана същата тази жена, която му беше направила впечатление. Тя се представи. След кратки биографични сведения, тя каза.

— Аз прочетох изявленията на мистър Гуран. Този парцел е прекалено хубав, за да остане паркинг. Харесва ми сградата, която той предлага. Безброй магазини се строят, лишени от всякакъв вкус. От това, което чух тази вечер, останах с впечатлението, че много от вас не са реалисти. Освен това, Гранд Авеню е търговска улица. Можете да приемете това строителство и ще видите, как и на вашите къщи ще се качи стойността.

Силвия Радуай седна и всички останаха известно време мълчаливи. След това последваха и други изказвания, но вече явно клоняха към съгласие.

Малко преди да си тръгне, той видя дамата и стисна ръката ѝ.

— Мис Радуай, благодаря Ви за подкрепата.

— Казах само това, което мисля.

— Въпреки това то беше от значение за мен, защото хората познават Вас, а не мен.

— Някои хора са винаги против промените, независимо какви са те.

— Зная това, в моята професия често се срещам с такъв тип хора. Ако мога да направя нещо за Вас?

Тя го погледна с широко отворени очи.

— Можете да вземате уроци в нашето училище Крокус Хил.

На път за дома той си спомни разговора с тази жена, която със своята убедителна защита подкрепи познанията му. Помисли и за нейното предложение и се засмя. Това беше твърде много за него, но можеше все пак да надникне във фирмата ѝ.

Само седмица по-късно му се отдаде тази възможност. Имаше уговорка за обяд с човек от кадастърната служба. Срещнаха се в кафе Лате, а отсреща беше готварското училище Крокус Хил.

След обяда той влезе във фирмата. Обстановката вътре беше много приятна — модерно обзавеждане в синьо-бели цветове, и ухаеше приятно на кафе, билков чай и екзотични подправки. По регалите имаше всевъзможни неща, които са необходими в кухнята. Той мина край редица подредени кухненски прибори и в другия край до един компютър видя Силвия Радуай, приведена, с очила, паднали ниско долу на носа ѝ.

— Здравей!

Тя го погледна и се засмя.

— Гледай ти, мистър Гуран идва, за да изкара курсовете при нас. Той се почеса по главата.

— Всъщност нямам такива намерения.

Оглеждаше подредените малки бурканчета с различни етикети.

— Това са много желани подправки — за шунка, за печено...

— Употребяват ли хората тези неща?

— И още как!

— За съжаление нямам възможност да приготвям продуктите, за които могат да се използват тези подправки.

Той отново се огледа наоколо. Изобилието го впечатляваше.

— Имаме много мъже в курса. Ще научите всичко необходимо за ползване в кухнята.

— Наистина ли? Искате да кажете, че всеки, даже и този, който не може и едно яйце да изпържи, може да се научи?

— Първата ни лекция носи наименованието: „Как се слага да заври водата“. Може би, това ще Ви задоволи като отговор.

И двамата се разсмяха.

— За Ваша информация, в днешно време в курсовете има еднакъв брой жени и мъже. Бракът идва по-късно. Много от мъжете излизат рано от дома. Те нямат настроение всяка вечер да посещават заведения, за да вечерят. Някои са разведени, други имат съпруги, който, потънали в служебните си задължения, нямат време за готвене. Ето това е истината. — Тя вдигна ръце в заключение. — И така, в помощ идва „Крокус Хил“ — отговорът на модерната готварска дилема.

Тя беше отлична професионалистка и той дори не забеляза, как прие предложението ѝ. На въпроса ѝ: „Искате ли да видите нашата кухня?“, той веднага се съгласи. Качиха се горе, където се намиреше кухнята в ослепителна белота, с дълги готварски тезгяхи, а около тях — малки тапицирани столчета. Наоколо имаше огледала, които отразяваха всяко движение в магазина.

— Елате тук и се огледайте. Тук можете да научите всичко, до последната подробност. Учителите ни ще Ви помогнат така, че ще можете всичко сам да си пригответе. Имате ли обзаведена кухня?

— Не, само преди месеци се нанесох в един апартамент и нямам даже и прибори.

— Какво ще кажете за едно мое предложение? Тъй като скоро ще бъдем съседни, първият урок ще бъде гратис за Вас, ако Вие купите от мен всичко, което Ви е необходимо за кухнята. Няма да Ви дам нищо излишно. Ако Ви допадне, в което не се съмнявам, по-нататък ще си плащате за всеки следващ урок.

— Колко време продължава този курс?

— Три седмици. Една вечер всяка седмица, като обучението продължава три часа.

Звучеше добре. Мразеше празната си кухня, а храненето навън не му доставяше удоволствие.

— И още, мистър Гуран, днешните жени харесват мъже, които се оправят в кухнята. Старите представи отдавна отминаха. Все по-често жените се привличат от мъже, които имат кулинарни способности.

Той си помисли за Бес, представяйки си лицето ѝ в подобна ситуация.

— Сега искам да купя някои съдове.

— Честно казано, ще Ви трябва и нещо повече, като например дървена лъжица и някои продукти.

Договорът беше сключен. И двамата се засмяха.

## XIII

Вечерта преди курса Михаел стоеше пред гардероба, без да знае какво да облече за този първи урок по готвене. Нямаше готварски шапки или престилка, затова облече джинси и поло блуза с плетена яка.

Курсът се състоеше от пет мъже и три жени. Това го успокои донякъде. Не се чувстваше вече така комично. Учителката не беше Силвия Радуай, а Бети Грат, около петдесетгодишна жена, руса, пълна и много естествена, склонна да се шегува, така че около нея непрекъснато се усмихваха. След въвеждане и пояснения за редица неща, те получиха съответните продукти и подправки и всеки трябваше да приготви възложеното ястие.

Когато накрая седна, за да опита своето произведение, той се чувстваше така горд, сякаш беше завършил колеж.

Скоро след това той обзаведе кухнята си, накупи всичко необходимо от тенджерите до прибори за храна. Откри, че му е приятно да се разхожда в магазина на Силвия Радуай и да купува всякакви дреболии.

Във втория курс правеха пиле на грил, пържени картофи и салата. Когато накрая седнаха, мъжът до него, който явно беше машинист, открито недоумяваше, убеждавайки Михаел, че и чай не е правил.

— Мисля, че моята ще припадне, като види какво се научих да майсторя.

— Моята също — промърмори Михаел.

— Разведен ли сте?

— Да, а вие?

— Моята просто избяга. Остави ми децата и офейка. Тя и без това беше тъпачка, не можеше и да готви.

— Докато бях семеен у нас готвеше само жена ми и даже когато посещаваше Колежа и искаше да ѝ помагам в домакинството, аз

отказвах. Смятах, че това е само женска работа. Но сега мога да Ви убедя, че ми доставя удоволствие!

Михаел дори не усети, че мислеше само за Бес. За втората си жена не си спомняше.

Михаел беше учуден, доколко този курс промени живота му. След работа той си купуваше месо и зеленчуци и бързаше за към къщи, за да си приготви нещо вкусно. Когато една вечер си приготвяше телешко с гъби, той сложи и чаша вино вътре и беше във възторг от резултата. Друг път той приготви портокалови резенчета с пилешки гърди. Вършеше всичко спокойно, без да усеща вече така силно самотата. Изпълнявайки всичките задължения, които има в едно домакинство, той се чувстваше надраснал себе си и справяш се добре в ситуацията, в която беше.

От събирането за сватбата не беше виждал Бес. В средата на май тя му се обади, за да му каже, че първите мебели вече са пристигнали.

— И кои са те?

— Канapéто и креслата за всекидневната.

— А кожените?

— Не, те са за салона. Освен това, пердетата са готови. За кога можеш да определиш ден за декораторите? Ти трябва да определиш дни и аз да се уговоря с тях.

— Трябва ли да присъствам?

— Не е наложително.

— Тогава всеки ден е възможно. Ще оставя ключ на домоуправителя.

— Добре! — Последва пауза. — Как си, Михаел?

— Добре, имам много работа.

— Аз също.

Може би трябваше да й каже, че се обучава в готвенето, но защо? Нали тя му каза, че целувките им са били грешка и че на този свят повече не иска да има нищо общо с него.

Говориха още малко за децата, за последното й посещение при Лиза и как върви при Ранди. Нямаше повече какво да си кажат.

Бес приключи разговора.

— Добре, ще ти се обадя, за да знаеш кога да оставиш ключ.

Михаел затвори разочаровано телефона.

„Какво всъщност очакваше от нея? Да я види отново? Или да го похвали за напредъка му? Не. Той трябва да бъде в апартамента, когато дойдат от фирмата. Той се надяваше, че така ще я вижда по-често, но се излъга.“

Когато в уречения ден Михаел се прибра в къщи, пред камината самотно стояха диванът и креслата. Прозорците бяха променени от поставените пластини и корнизи за пердетата. В кухнята имаше бележка за Михаел.

„Михаел,

Надявам се, че декорацията на прозорците ти ще ти хареса. Дневните завивки прибрах в гардероба, докато докарат леглата. Мисля, че добре изглеждат. За спалнята ще има подходящи столове. Продължавам да контролирам останалите доставки. Скоро ще трябва да те помоля отново да ме пуснеш в жилището. Вълнувам се от това последователно доставяне на мебелите и от крайния ефект. Скоро ще ти се обадя.

Бес“

Той задържа написаното в ръка и беше объркан от чувството на самота, което тази бележка внесе в него.

Във вградения шкаф в коридора той намери дебелите дневни завивки. Отново го обзе чувство на меланхолия при мисълта, че тя е била за малко и си е отишла. Колко грозна беше мисълта, че за нея той беше само един клиент. Изведнъж в него се събуди чувство на наранен човек, който моли за прошка, както след кавга между двама влюбени.

Той вдигна слушалката на телефона и набра номера ѝ.

— Здравей, Бес.

— Здравей, Михаел, харесват ли ти прозорците?

— Да, много!

— А мебелите?

— Също. Много са хубави.

— Аз също съм доволна, само че вече идват сметките една след друга. Да задържа ли масите и след това всичко заедно да докарат?

— Както прецениш.

— Искам да постъпвам така, както ти предпочиташ. Нали, все пак, ти си клиентът.

— Не се съобразявай с това. Ще оставя ключ при домоуправителя, за да можеш да влизаш по всяко време.

— За мен е добре, тъй като складът не може да поема всичко.

— А как стои въпросът с кожените мебели?

— Сигурно след около месец ще ги докарат.

— Е, добре... Ще ми се обадиш.

— Михаел, какво мислиш за аксесоарите, сама ли да ги набавя или ще присъстваш?

— И аз не зная, Бес.

— Нека направим следното. Аз ще одобря подходящите според мен и ще ти ги докарам. Това, което не ти хареса, ще го върна.

— Превъзходно!

Вече свикна с това, всеки път, когато се прибираще, да намира нещо ново — маси за всекидневната, огромна порцеланова риба до камината или някакви произведения на изкуството.

В края на май получи съдебното решение за развода и го прие като служебно приключване. Той го сгъна и си помисли: „Хубаво е, че най-после се приключи“.

Той се обади за третия урок от курса по готвене, който се отнасяше за сладкиши. Този път той се запозна с Джени Айлес, четиридесетгодишна, разведена, доста атрактивна, която беше записала курса, за да убива времето си и да разнообрази самотата си. Той я покани на концерта на Бари Манилов, а тя го убеди да опита с голфа. При това тя му показва ударите, които нанася синът ѝ. По пътя той се опита да я целуне, но тя го отблъсна и се разплака, обяснявайки му, че обича още мъжа си и че той я е напуснал заради друга жена. Накрая те поговориха откровено и той призна, че е силно привързан към Бес.

Той си купи плодове и след това на верандата, загледан към езерото, изяде вечерята си.

В стаята му се появи и лампа, а в средата на галерията върху столче намери бележка:

„Сигурен ли си, че искаш тук да поставиш скулптура? Искам да кажа, този път ти решавай сам и ми дай възможност да разбере.“

Той се отби във фирмата ѝ, но там беше само Хеатър.

— Моля Ви, предайте ѝ, че сам ще се погрижа за скулптурата.

Няколко дни по-късно той намери съобщение на телефонния си секретар: „Купувай спално бельо, Михаел. Утре ще докарат леглата“.

В края на юни най-после дойде известието, което очакваше.

„Михаел, Бес е на телефона, сега е девет без петнадесет. Обзавеждането за трапезарията е тук, както и кожените мебели. Всеки ден трябва да може да се влиза. Ще ти се обадя пак.“

На следващия ден той се прибра в четири часа и я намери у дома си да разопакова столовете за трапезарията. А под короновидното осветление блестеше масата с опушено стъкло. Успя само да възкликне.

— О-о... здравей!

От сватбата на Лиза не бяха се виждали. Тя вдигна глава, явно притеснена, с паднал кичур коса на зачервеното ѝ лице.

— Не те очаквах толкова рано!

Той влезе и постави ключовете си на масата до канапето, която тази сутрин още я нямаше.

— Не мисля, че е излишно да съм тук. Имах още работа, но просто не ми се връщаше обратно в бюрото, след едно служебно излизане. И както виждам и столовете вече са тук.

— Дотук са добри. Остават още четири.

— Тук е горещо, защо не си отворила? — Михаел дръпна големите стъклени врати към верандата.

— Не знаех дали е редно, като не си в къщи.

Той се приближи към нея.

— Дай да ти помогна.

— Не, това е моя работа. Освен това си облечен официално.

— Ти също.

Беше с хубава бледожълта лятна рокля с подходящо сако, което беше до неговото на канапето.

— Дай, моля те.

Той коленичи, взе от ръцете ѝ инструмента и се зае да освобождава останалите кламери.

Тя изтри ръцете си.

— Е, добре, благодаря ти!

— Тук има още нещо ново.

Той посочи с глава към букета от изкуствени копринени цветя.

— Умишлено го поръчах по-малък и по-семпъл, мисля, че е подходящ за мъж.

— Всичко е чудесно, Бес. Да ти призная, разбираш си от работата.

— Така трябва да бъде, иначе няма да мога да се справям и да оцелявам.

Той приключи с разопаковането на стола, разхлаби връзката си, разкопча копчето на яката си и продължи по-нататък.

— Ти имаш тен на лицето. Как намери време за това? Обикновено винаги отказваше подобни излети.

— Хеатър ми наговори куп неща, че имам много работа и се преуморявам, че не намирам време за почивка и аз си наложих да полежа в градината. Беше чудесно. Стана ми ясно, че през всичките години, докато бяхме... откакто живея в този дом, не съм използвала пълноценно градината.

— Аз правех същото на моята тераса. Ако не съм във водата, наслаждавам се оттук на изгледа.

— Гребеш ли?

— Понякога, но по-често ходя на риболов.

— Май че полека-лека ставаме по-умерени и по-спокойни.

Той погледна кротките ѝ очи.

— Това важи и за следващите ни години и за старостта ни. Не мислиш ли?

Той беше прекъснал работа. Не сваляше очи от нея. Отвертката седеше забравена в ръката му. Отвън се носеше миризма на прясно окосена трева. От парка се чуваха гласове на играещи деца. Бес си

представи, че това са Лиза и Ранди, които тичат навън. Понякога и това се беше случвало. „Бързо, докато децата са още навън.“ Неочаквани желания, затруднение със събличането на дрехите, бързата любов, наслада и накрая притеснението, че децата вече са на вратата на кухнята. Сякаш той преживяваше същите спомени, защото упорито я наблюдаваше, а ризата и сгънатият панталон явно го притесняваха.

Бес първа сведе поглед.

— Вчера говорих с Лиза — каза тя, за да преодолеят напрежението и да помислят за по-практични неща!

Той разопакова и последния стол и събра опаковъчния материал. Когато приключи, те седнаха един срещу друг и започнаха да коментират обстановката.

— Имаш ли препарат за почистване на стъкло?

— Не!

— Може би е излишно да те питам за оцет?

— Е, това вече имам.

Тя очевидно беше изненадана и Михаел изпита удоволствие от това. Той отиде в кухнята, навлажни една кърпа с оцет и вода и избърса плота на масичката. Бес се възхити от блясъка, след което постави вазата. Вече нямаше никакви причини да продължава визитата си. Тя стана и взе сакото си.

— Мисля, че това беше. Трябва да тръгвам.

Той ѝ помогна при обличането. Тя разтърси глава, за да оправи падналите кичури под яката ѝ.

Той застана отново с ръце в джобовете.

— Какво ще кажеш в събота да вечеряме заедно?

— Аз? — погледна го тя с широко отворени очи.

— Да, ти.

— И защо?

— А защо не?

— Не го намирам за разумно, знаеш.

— Какво си мислеше преди малко?

— Кога?

— Знаеш точно кога.

— Михаел, моля те, изяснявай се.

— Не можеш добре да лъжеш.

— Трябва да тръгвам.

— Бягаш ли?

— Не ставай смешен!

— Какво реши за събота вечер?

— Казах ти, по-добре да не се срещаме.

Той се ядоса.

— Изпускаш шанса в твоя живот. Аз вече мога да готвя.

— Ти? — Изненаданото й лице му направи отново удоволствие.

Нямаше думи.

— Тук, ще отпразнуваме на новата маса. Какво ще кажеш?

Тя стоеше с полуотворена уста.

— Едно мога да ти кажа, Михаел. Ти си способен да ме изненадваш.

— В шест и половина?

— Добре, нека да се уверя.

— Да те взема ли от къщи?

— Не е необходимо. Щом ти можеш да готвиш, то аз ще мога да карам.

— Добре! До събота.

Той я изпрати до входа и, облегнат на рамката на вратата, изчака, докато се качи в асансьора. Неочаквано тя се спря и се обърна към него.

— Правиш си шеги с мен или наистина си се научил да готвиш?

Той отговори усмихнат.

— Имай търпение!

## XIV

Кожените мебели на Михаел пристигнаха в петък и Бес положи неимоверни усилия да намери експедитори и транспорт, за да ги закара в дома му.

Искаше канапето да заеме мястото си и, когато вечерта е там, да седне до Михаел и заедно с него да се наслаждава на този лукс. Беше толкова развълнувана, като че ли го правеше за себе си.

Вечерята не беше на публично място, но все пак тя прецизно прегледа гардероба си. Избра бял панталон и поло блуза в светлосиньо. Златисто колие и подходящи обици допълниха тоалета. Новото, което облече, беше само дантеленото бельо в кобалтово синьо, което съвсем случайно купи, отбивайки се в магазин „Виктория сикрет“. Тя дълго се оглежда пред огледалото, отначало само по бельо, след това с тоалета си. „Да не би да искаш да съблазняваш мъж, който вече те е зарязвал?“

Михаел се довери на Силвия Радуай: „Искам да направя впечатление на жена, на която много държа и за първи път ще готвя за нея. Трябва да е така, както тя ще го хареса. Вие знаете вкуса на жените. Как да постъпя?“.

Резултатът беше две тънки сини свещи върху бяла покривка, в средата — ваза с рози и син ирис, салфетки от естествен лен, издължени тънки стъклени чаши, студено предястие и нервно мъчително усещане в стомашната част на Михаел.

В събота вечер, малко преди шест, той се въртеше около масата и наблюдаваше произведенията си. „Много очевидно и представително, Гуран.“

Искаше му се и тя да го оцени. Имаше нещо фалшиво в цялата тази история. Нали бяха неженени и нищо не ги обвързваше. Въпреки това — рози и цялата тази внушителна представителност. Покана, двусмислие в думите и накрая Бес ще се втурне към колата си, без да каже и дума.

Той погледна часовника си. Изпадна в паника, като видя колко е часът.

Той се втурна към банята, за да си вземе душ и после да се преоблече. Бели джинси, поло риза, бели мокасини без чорапи, малко втвърдител за коса и се напръска с одеколон Eau de Cologne. Той почисти банята, подсуши изпръсканите капки, спусна транспарантите и остави лампата над леглото да свети.

Точно в шест и половина тя му се обади от входа на сградата. Той слезе, за да я посрещне. Когато отвори вратата, първото, което го изненада, беше облеклото ѝ — точно като неговото.

— Не трябваше да слизаш. Мога да се оправя.

Той само се подсмихна и каза.

— Хубава вечер, нали?

— Много хубава. — Тя се опита да отклони погледа си.

В апартамента му вратите към терасата бяха отворени и когато влезе, тя почувства аромата на розите, който лекият ветреца донасяше отвън.

— Още ли не си намерил чорапи?

— Не съм имал време да търся.

— На Франс Авеню има чудесна галерия и там можеш да намериш много неща. Може би ще харесаш и чорапи.

— Ще имам предвид.

Той мина пред нея. Зад гърба му тя нямаше възможност да погледне към подредената стая. Опита се да хвърли око през раменете му, но се оказа, че той умишлено я задържа, изкарвайки я от търпение.

— Моля те, нека погледна. От месеци очаквам този момент.

Накрая той се отдръпна и тя се насочи директно към гарнитурата. В центъра на подредените в кръг мебели беше новата стереоуредба.

— Мислех, че мразиш миризмата на кожата.

— Настина, но това тук е нещо по-различно. — Тя се отпусна на канапето, изцяло отдадена на насладата. — Наистина е комфортно. Харесва ли ти?

Той седна до нея.

— Шегуваш ли се? Все едно питаш, дали ще ми направи удоволствие едно „Порше“.

— Трябва да ти призная, че такова хубаво нещо не съм продавала.

— Ама че блъф. Аз мислех, че ти знаеш, за какво става въпрос.

След изпробване и оглеждане на всички детайли, тя все пак попита.

— Чувстваш ли все пак миризма?

Той високо се разсмя.

— Аз съм реалист. Това е специфична миризма за кожата. Как можеш да критикуваш нещо, което струва осем хиляди долара? А харесват ли ти мебелите в трапезарията?

Тя се запъти нататък, а той очакваше реакцията.

Видът на подредената маса я накара да се стъписа.

— За бога, Михаел, какво значи това?

— Поканихте на вечеря, нали? — каза Михаел, приближавайки се към нея.

— Да... но толкова прецизно подредена маса? Сам ли направи това?

— Не, без да се съветвам преди това.

— С кого? — Тя предпазливо доближи масата.

— С една дама, която има готварско училище.

— Ти и готварски курсове?

— Да, аз посещавах това училище.

— Михаел, аз наистина съм удивена! — Тя посочи с ръка декорацията на масата. — Всичко това тук... рози, син ирис?

Той доволно я наблюдаваше. Настина се вълнуваше. Спомни си как тя непрекъснато носеше син ирис от баба си.

— Бес, искаш ли чаша вино?

— Да, аз... — Явно в момента беше погълната от своите мисли.

— Да, моля те.

— Сега се връщам.

В кухнята той огледа още веднъж всичко. Погледна глазираното месо в печката, сложи и тавичката с картофите, след това огледа спагетите, сложи соса и ги пхна в микровълновата печка. Обмисли още веднъж плана си и отвори бутилка вино.

Когато се върна, Бес стоеше изправена на вратата на верандата и се наслаждаваше на изгледа. Вятърът играеше с косите ѝ. Обърна се към него и той ѝ подаде чашата с вино.

— Да излезем ли навън? — предложи той.

Малко след това те седяха пред малка масичка, обърнати към езерото. Мястото беше чудесно. Вечерта — кристално ясна. А изгледът беше пленяващ, точно като в сантиментален филм. Те седяха тихо, погълнати от настоящето. Бяха приключили въпросите за обзавеждането. След бурното начало тази тема беше изчерпана. Те наблюдаваха гребците в езерото и слушаха плискането на вълните, които се удряха в крайбрежието с топови дървета. Усещаше се и миризмата от неговото меню.

Всичко се беше променило, съзнаваха го ясно и двамата, но те седяха с чувство на боязливост и преживяваха тази несигурност, която явно водеше към ново начало.

Бес наруши мълчанието с въпроса.

— Кога си посещавал тези готварски курсове?

— През април започнах и изкарах девет урока.

— И къде?

— На площад Виктория в училището „Крокус Хил“. Там пускам в действие строителен обект и на едно от събранията срещнах дамата, на която принадлежи това училище.

— Странно, че и Лиза не знае за това!

— Умишлено премълчах.

„Макар и несъзнателно, още от първия ден си постави като цел да изненада Бес и сега, когато беше дошъл този ден, сякаш всичко загуби своето значение. Беше само малко нервен от евентуален провал.“

— Тази жена... — Бес гледаше към чашата си, — играеше ли някаква роля за теб?

— Не, в никакъв случай!

Отговорът му не предизвика видима реакция, но почувства как раменете ѝ леко се отпуснаха, тя пое глътка вино и погледът ѝ се насочи далеч напред.

Той качи крака на парапета.

— В последно време реших да променя много неща, касаещи мен самия.

— Нещо като с готвенето?

— Да, започнах и да гребя, чета по-често ходя на кино. Стана ми ясно, че не бива да градя живота си само върху някой друг и за да

преодолея самотата, трябва да се ангажирам с различни неща.

— Функционира ли това? — Тя го гледаше право в очите.

— Да, чувствам се така, както от години не съм бил.

Тя видя, как той леко се засмя.

— Няма да повярваш, Бес, но вече сам пера и нещата си.

Не се подигра на това, както той очакваше.

— Това е чудесно, Михаел, бих казала, това е страхотен напредък.

— Времената се менят и човек трябва да се приспособява.

— Така е, особено за мъже като теб, чиито майки са приели изцяло традиционните задължения. Твоята генерация просто не може да просъществува в този водовъртеж. Млади мъже като Марк се справят по-добре. Те израстват с това обучение в къщи. Техните майки работят и нямат време изцяло да поемат домашните задължения.

— Не вярвах, че този тип работа може да ми доставя удоволствие, но всъщност не е неприятно, а готвенето просто ми харесва. При това ми хрумна, че имам още нещо да свърша. Остани удобно тук и се наслаждавай на изгледа. Още малко вино?

— Не, благодаря ти. Днес трябва да съм по-разумна. Освен това свежият въздух ме опиянява.

Той ѝ се усмихна и влезе вътре.

Тя послушно остана, заслушана в шума от кухнята, тропота на тенджери, звъна от микровълновата печка, задавайки си въпроса какво точно прави в този момент. Слънцето залязваше и езерото стана тъмносиньо, а на изток небето беше пурпурночервено. Приятелската вечер, виното и усещането, че напрежението между тях изчезна всичко това я караше да бъде приятно отпусната, облегната на стената.

След около десетина минути тя погледна празната си чаша и влезе вътре, минавайки край празнично подредената маса и се запъти към кухнята. Михаел беше пуснал музика, метнал кърпа върху рамо и записан в последните си приготовления. Картината беше толкова необичайна, че тя остана на входа, загледана в този хубав мъж, сякаш го виждаше за първи път.

— Мога ли с нещо да ти помогна?

— Не, засега се справям... — след което малко притеснено се усмихна, — поне се надявам.

Той разбиваше сметана и извади купа със салата от хладилника.

— Римска салата? — попита тя.

— Лекция номер две — засмя се той.

С вдигнати вежди тя го попита.

— Разменяш ли рецепти?

— Добре, слушай! Изнервяш ме, като седиш там и ме гледаш в ръцете. Иди оттатък и запали свещите.

— Кибрит? — попита, излизайки.

Михаел започна да проверява в чекмеджетата, но без резултат. Тръгна към бюрото си, но и там нямаше.

— Погледни в самото ми, понякога от ресторанта взимам със себе си. Трябва да довърша салатата.

— Къде са самото ти?

— Във вградения шкаф в спалнята.

Тя прекрачи в безупречно чистата спалня. Леглото беше грижливо оправено, а лампата над него хвърляше приятна светлина. Всичко тук беше в пълна хармония: тапетите, корнизите, столовете, украшенията. Макар че беше планирала всичко в това помещение и безброй пъти преценявала, сега на преден план бяха неговите лични неща и те я вълнуваха най-много.

Тя отвори гардероба, намери една запалка. Лъхна я познатият му парфюм. На един от трегерите висяха ризите му. Долу бяха обувките, а вляво, пред вратата, бяха връзките му. Изведнъж почувства типично женска реакция. Тя се обърна, за да види, дали не е зад нея. Поиска ѝ се да бръкне в джобовете на самото му. Намери билет от кино. „Прити Уомън“ — явно беше гледал това. Беше шлагерът на сезона. Намери и други маловажни за нея бележки. Накрая взе запалката и бързо излезе оттам, сякаш беше гледала порнофилм.

В трапезарията салатите вече бяха на масата и чашите напълнени. Докато тя палеше свещите, той донесе две препълнени чинии.

— Заповядай — каза той, посочвайки ѝ мястото, след което постави пред нея апетитна, приятно ухаеща порция — глазирано месо, картофи, масло с магданоз, спагети и сос със сирене. Тя гледаше възхитено, докато той на другия край се наслаждаваше на ефекта.

— Боже господи — викна тя изненадано, — това не може да бъде истина!

— Знаех, че ще кажеш това.

— Не, това тук наистина надхвърля всичко. — Тя сложи салфетка и нетърпеливо опита. — Ммм... просто фантастично!

Той се почувства като шеф на заведението „четири годишни времена“, въздъхна доволно и сам посегна към чинията си.

— Как само си приготвил месото, не е за вярване!

— Стига, Бес, да прекратим с хвалебствията и нека да започнем както е редно.

Той вдигна чашата си.

— За... — Той замълча. — За миналото, от което си взехме поука.

— За миналото — повтори и тя и двете чаши звъннаха.

Те отпиха, гледайки се дълбоко в очите, прониквайки взаимно, докато Михаел прекъсна това с думите.

— Пробвай спагетите!

Тя непрекъснато го хвалеше, а той изгаряше от гордост.

Разказваше ѝ за строителните си планове на площад Виктория, за проблемите с жителите и че скоро всичко ще се уреди по законен ред.

Тя вдигна наздравица.

— За нашите приятелски и служебни отношения и за успешния завършек.

— За този апартамент, в който с истинско удоволствие се прибирам вечер.

Те стояха пред празните си чинии и пиеха вино. Тъмнината беше погълнала всичко наоколо и само около тях благодарение на светлината на свещите се образуваше малък светъл кръг. Дочуваха се крясъци на гларуси. Те играеха с чашите, а Бес вече беше събула обувките си.

— Знаеш ли, след нашия развод винаги мечтаех отново да се върна да живея в Стилутър. Едва сега това се промени и новото чувство ме успокоява. Това жилище ми харесва. Аз се нанесох и нямам никакво желание да го напускам. — Той изглеждаше доволен. — И знаеш ли още какво?

Тя седеше, подпряла брадичката си.

— Вече нямам това болезнено чувство на изгонен човек, имам своя дом.

— През всичките тези години ли си изпитвал това чувство?

— Да, мисля, че беше точно така. С Дарла беше друго. Аз се нанесох при нея и там никога не е бил нашият дом и когато излязох, просто освободих това, което не ми е принадлежало, а беше нейно. С излизането си оттам, аз изпитах облекчение.

— Хм.

Всеки мислено се връщаше към тези години на мъка и огорчения.

— Между мен и теб беше съвсем различно — каза Бес.

— Добре е, че се отърсихме от всичко това, нали?

— Защо бяхме изпълнени с толкова омраза? Ти как мислиш?

— Настина не зная!

— Сигурно ще е интересно да се чуе мнението на психоаналитик.

— Знам само, че когато получих съдебното решение за развода ми с Дарла, почувствах облекчение. Прибрах го в чекмеджето и си казах. „Най-после това приключи.“

Бес го погледна изненадано.

— Вече имаш решението? Значи окончателно приключи?

— Да!

— Доста бързо стана.

— Когато никой няма възражения, става бързо.

Те внимателно се вгледаха един в друг, опитвайки се да не се влияят от чувството за пълната свобода.

— Така — каза Михаел и прекъсна мъчителния за него разговор.

— Приготвил съм десерт. Кафе? — Той прибра чиниите и изчезна в кухнята.

— С удоволствие, но не зная, дали ще намеря място за десерта.

— Днес ще те накарам да превишиш калориите, но удоволствието ще бъде пълно — викна той от кухнята. — За шоколадовия крем-сладкиш носи отговорност фирма „Биерли“

Той се върна с две изкусително препълнени чинии от този връх на кулинарията. След това сравнително бързо донесе и кафе и веднага опита десерта. Тя още не беше го докоснала.

— О-о, Михаел, ти ме довърши.

— Е, хайде, опитай, ще видиш.

— Мога ли да ти кажа нещо, което от шест години ме потиска? Това, което ти ми каза, преди да си отидеш и аз никога не забравих?

Той остави лъжичката, гледайки я в очакване.

— Ти ми каза, че съм се изоставила, искаше да кажеш, че съм напълняла и ходя само с джинси и яке. Оттогава винаги, когато видя десерт, твоите думи се връщат в главата ми и аз ставам недоволна от себе си и подозрителна към килограмите си. От тези години престанах да нося джинси, макар че винаги съм го правила с удоволствие. Е, ето че ти разказах и за душевните си терзания. Да видим, дали сега ще го направя по-добре.

Той продължаваше да я гледа учудено.

— Това съм ти казал аз?

— Да не би да искаш да кажеш, че не си спомняш?

— Точно така.

Тя се отдръпна назад, хващайки се за масата.

— Шест години аз мисля за твоите упреци, а ти твърдиш, че не си спомняш.

— Не, Бес, наистина не си спомням. Но ако все пак съм го казал, много съжалявам.

— Е, и какво да правя сега?

— Храни се! Утре отиваш и си купуваш джинси.

Тя го изгледа още веднъж продължително.

— О-о, Михаел, ако знаеш колко нещастна ме беше направил!

След първата глътка кафе тя попита.

— Какво още има в това кафе? Ароматът е изключително приятен.

— Ягодов шоколад. Силвия го продава в магазина си. Великолепен е. Тя твърди, че е много подходящ към десерта и винаги ще направи впечатление на една жена.

— О, значи си имал намерение да ме трогнеш?

— Не е ли съвсем очевидно?

Той изнесе чиниите от десерта. Вече беше напъхал всичко в миялната.

Тя сложи чашата си до неговата.

— Тази вечер погълнахме солидно количество.

Той продължаваше да прибира.

— Имаме напредък, както ти се изрази. Правя ти едно предложение — каза той и включи машината. — Искаш ли за

ободряване да направим една разходка по крайбрежието? Какво ще кажеш?

Тя подсуши ръцете си с кърпа.

— Добре — съгласи се веднага Бес.

Те стояха един срещу друг, разменяйки само погледи, без да се докоснат. Стояха, като пред начало на танц. И двамата се досещаха, какво ще излезе от това, но дали ще го доведат до логичен край, не беше ясно. Бяха се обичали и отрекли един от друг. Чувстваше се страх от повторение. Ето това беше истината.

Когато отиваха към брега почти не разговаряха. Чуваха шума на плискащите се вълни, усещаха аромата на навлажнените дървета и чувстваха пясъка в обувките си. Бяха несигурни, изпълнени с копнеж и същевременно страх, защото вече знаеха, че взаимоотношенията никога нямат гаранция.

Когато се върнаха, Михаел изчезна за кратко време в банята, докато Бес се отпусна на дивана, загледана в отражението на лампата.

„Мога да си тръгна, но мога и да остана, да рискувам или не? Имам възможност да избирам.“

Вратата на банята се отвори и след секунди той стоеше изправен до нея. Беше с ръце в джобовете, замислен, нерешителен, но с концентрирано внимание.

Тя се изправи. В последния момент реши да прояви разум.

— Легнала ми харесваш повече — каза той, хвана я за раменете и леко я притисна обратно на възглавницата, след това нежно я целуна и отново потърси очите ѝ за отговор.

— Не зная дали постъпвам правилно — с развълнуван глас прошепна той.

— Аз също не зная.

— През цялата вечер не преставах да мисля за този момент.

— Само тази вечер? Вече седмици наред жадувам за това.

Той отново я целуна, този път по-продължително, сякаш за да я убеди, че това сладко чувство трябва да изгони всички съмнения.

— Вярваш ли ми вече?

— Мисля, че го доказвам.

— Да, така е.

Той чувстваше доверието, което тя справедливо делеше с него. Когато отново долепи устните си към нейните, вече нямаше само

приятелство, целувките му станаха пламенни, неудържими. Той силно я притискаше, обладан от желание, на което тя отвърщаше с жар. Бяха се слели в едно, потънали в наслада, в която нямаше минало, бъдеще и страх, а само обожание, надежда и много любов. Тяхното пълно отдаване беше краят на една въздържаност. Разтърсваше ги страст. Той докосваше гърдите ѝ и се опитваше да махне пуловера ѝ. След това още по-силно се притисна към нея, на което тя отговори, стенойки от сладострастие. Освободили напълно телата си, те безкрайно се целуваха. Устните му се плъзнаха от гърдите ѝ към талията и все по-надолу.

— Спомняш ли си всичко това?

„Да, спомняше си — ах, как добре си спомняше, даже и за първия път, когато срамежливо се приближиха един към друг.“

От интимните му целувки тя беше притворила очи, потънала в удоволствието, с мисълта, че това, което през последните три години беше търсила при друг мъж, беше табу. Истинският мъж за нея беше Михаел, този, чиито деца тя роди и с когото научи тази интимност.

Още дълго продължи удоволствието от тази взаимност и привличане. Той легна с глава на възглавницата, докато тя беше ниско долу в краката му.

— Ах, Михаел, с теб всичко е толкова хубаво и естествено. Сякаш просто така трябва да стане.

— Спомняш ли си за първия път?

— Да, мина доста време, докато се решим.

След малко той бръкна в джоба на панталона си и показа един кондом.

— Имаме ли нужда от това?

Тя нежно се погали в него.

— Значи си го планирал.

— Да кажем, че се надявах.

— Да, може би трябва. Представиш ли си едно дете, което е по-малко от внучето ни?

— И какво биха казали децата ни?

— Лиза ще бъде на върха на щастието.

— Да, при всички случаи ще тържествува, защото тя тури началото.

Неговият глас отново стана изкусителен. Той се усмихна пленително.

— Ела, мамо, ела при мен. — Той я прегърна и пожела отново. — Нека да се насладим на италианската мебел.

— Толкова е хубаво с човек, който добре познаваш и обичаш!

Останаха дълго така, плътно един до друг, без да помръднат, само наслаждавайки се на близостта и облекчението, което и двамата изпитваха.

Той леко се отдръпна, за да вижда лицето ѝ.

— Да, прекрасно е с човек, който ти е толкова близък и мил!

Отново нежно целуна устните и очите ѝ и даде воля на желанието си.

Целуваха се нежно, след това страстно, после се смееха без причина, след това шептяха и изведнъж заговаряха високо. Когато и двамата достигаха кулминационната точка, техните гласове стеноха в слабо осветеното помещение, което тя с толкова любов обзаведе за него. Косата ѝ беше разпиляна на рамото му, докато той с ръка галеше гърдите ѝ и слушаше пулса на сърцето ѝ. Той знаеше колко обича тя този момент, когато духът отиваше далече, докато тялото оставаше тук. И тя шептеше: „не искам да се разделяме“. Той стоеше и наблюдаваше очите, веждите, отпуснатите устни, чувстваше хладината на шията ѝ и успокоения ритъм на сърцето ѝ.

Когато отвори очи и го погледна, чу въпроса му.

— Как ще продължим по-нататък?

— Просто не зная.

— Мислеше ли за всичко това, преди да дойдеш тук?

Тя поклати глава.

— Можем и в бъдеще да имаме тази сладострастна връзка.

— Тази сладострастна връзка? Михаел, що за книги четеш ти?

Той сложи пръсти на устните ѝ.

— Ние си пасваме дяволски добре.

— Да, зная, но сега трябва разумно да подходим към нещата.

Той отново я прегърна през талията.

— Добре, щом така мислиш. Много ли сме се променили от развода, как мислиш?

— Това е труден за отговор въпрос.

— Опитай все пак.

— Страхувам се... а ти?

Той продължително я фиксира с поглед, преди да каже.

— Мисля, че да.

— Сега е най-добре да се облека и да се прибера в къщи, като се държа така, сякаш нищо не се е случило. — Тя се измъкна и стана.

— Тогава ти пожелавам много щастие — смотолеви той, докато тя си взе дрехите и излезе от помещението.

Влезе в банята за гости и докато обличаше дантеленото си бельо си помисли, че то всъщност изпълни предназначението си. Истината беше, че те започнаха сексуална връзка, без да знаят накъде ще ги поведе тя. Когато се върна обратно при него, той стоеше само по джинси, гол до кръста и бос върху килима пред вратата към верандата.

— Можеш ли да ми послужиш с гребен за коса?

Той се обърна, огледа я доста студено и каза.

— Виж в моята баня.

Тя още веднъж се озова в неговата лична сфера, но този път беше по-лошо. В едно от чекмеджетата на шкафа в банята тя намери наред с другите неща от рода на паста, четки и една кутийка кондоми! Това я разтърси, тя затвори и взе това, което търсеше. Докато ползваше гребена, я обзе чувство на празнота и желание да се върне в самотата си. Тук нямаше място за нея.

Когато влезе във всекидневната, в слабата светлина тя прозря в лицето му същата раздвоеност и отчаяние.

— И така, Михаел, аз трябва да тръгвам.

— Хм, щом трябва. — Той бавно се обърна към нея.

— Благодаря ти за вечерята, беше чудесна!

— За мен беше удоволствие!

Между тях застрашително се надигаше разделна стена.

— Забравих да ти кажа, че сигурно ще се нуждаеш от още някои дреболии към мебелите. Можеш сам да потърсиш, ако не искаш аз да направя това.

Барометърът предвещаваше буря.

— Защо се държиш така, сякаш ме упрекваш за нещо? Ти също го желаше. Защо беше с такова бельо? И ти го очакваше, както и аз.

— Мисля, че беше грешка.

— Не съм съвсем съгласен с теб, но може би беше грешка.

Той безпомощно я гледаше, чувствайки се наранен.

— Да ти се обадя ли?

— Не зная, но мисля, че идеята не е добра.

Той ядосано промърмори.

Пулсът ѝ се ускоряваше в очакване на още по-неприятна развръзка. Чувстваше неговата обърканост и яд, но не можеше да върне предишния тон. Само за минути отчайващо се бяха променили. А този, който веднъж се е опарил, вече е по-внимателен.

— Още веднъж ти благодаря, Михаел.

Той не отговори и когато тя напусна дома му, идеята за нова среща беше безвъзвратно изчезнала.

## XV

Когато Бес приближи дома си, горе навсякъде светеха лампи. Тя разтърка чело, след което бавно прибра колата в гаража. Едва стъпила на прага, срещу нея се изправи Ранди.

— Къде се загуби, мамо? Вече мислех, че няма да се прибереш.

През главата ѝ минаха светкавични мисли.

— Какво става, случило ли се е нещо?

— Не, но аз имам определен час за представяне в оркестър. Приятелят на баба ми, този странен мъж, е уредил за мен това. Оркестърът се казва „The Edge“.

Бес отпусна раменете си и с облекчение каза.

— Слава тебе, Господи, вече мислех, че е станало нещо непоправимо.

— Можеш ли да си представиш, старият Гилберт е бил притежател на дома за балове и представления „Уитроу“ и познава много състави, агенти, притежатели на барове. Даже вече е разговарял със солидни личности за мен. Фантастично, нали?

— Наистина е великолепно! А кога ще се представиш?

— Още не знам точно. През последните дни те са имали концерти в Бисмарк, Норд Дакота и утре се връщат обратно. След обяд трябва да се обадя. И къде изчезна ти? Цяла вечер стоя тук и те очаквам, за да ти разкажа всичко това.

— Бях при баща ти.

— При баща ми? — Възторжеността на Ранди мигновено изчезна. — Искаш да кажеш по работа?

— Не, този път бях поканена на вечеря, която той сам беше приготвил.

— Баща ми може да готви?

— Да, и при това много добре. Ела с мен и ми разкажи още нещо за този джазов оркестър.

В стаята ѝ, където работеше телевизорът, тя забеляза, че Ранди беше лежал на леглото ѝ. „Наистина е било много важно за него, за да

се озове в спалнята ми.“ Тя се пхна в банята, облечена в домашен халат и викна оттам.

— Каква музика свири този състав?

— Отново рок. Смесица от стария и новия, смята Гилберт.

Отговорите съответстваха на маловажните ѝ въпроси.

Когато излезе от банята, тя беше привързала косата си, лицето ѝ беше без грим и тя разтриваше крема си.

Ранди беше седнал с кръстосани крака върху леглото ѝ, изглеждаше малко чужд на светлите кремави и розови тонове около него.

— Ти знаеше ли нещо за това? Искам да кажа, баба казвала ли ти е?

— Не, и аз съм толкова изненадана, колкото и ти. — Тя намали звука на телевизора и освободи косата си.

— Старият Гилберт... Можеше ли да допуснеш такова нещо? — Ранди клатеше учудено глава.

— Само като си помисля как танцуваше на сватбата, мога да повярвам.

— И всичко идва от това, че аз свирех там.

— Виждаш ли? На човек са му необходими смелост и търпение.

Ранди се захили и започна да барабани по колената си.

— Страхуваш ли се? — попита майка му.

— Е, не бих казал... но все пак малко, може би.

— И аз бях нервна и несигурна, когато откривах магазина си, но, както виждаш, тръгна добре.

Ранди я изгледа.

— Да, това наистина беше така.

Той остана известно време замислен, преди да зададе въпроса си.

— Как са нещата между теб и стария?

— Искаш да кажеш, баща ти, нали?

— Да, извини ме... баща ми! Получава ли се нещо?

Бес стана и отиде към тоалетната масичка, където започна да се маже от някакви туби.

— Ние сме само приятели. — Тя се приближи към огледалото и започна да масажира определени места от лицето си.

— Ти си една жалка лъжкиня, мамо, знаеш ли това? Вече беше с него в леглото, нали?

— Ранди, това наистина не те засяга.

Тя хвърли тубата отгоре на масичката.

— Окей, Окей. — Той стана от леглото ѝ. — Аз просто не те разбирам, това е всичко. Първо се развеждаш с него, след това обзавеждаш дома му, а сега... — Той направи безпомощна физиономия и замлъкна.

Тя се обърна към него и го погледна право в очите.

— Искам, и мисля, че е редно, да се отнасяш с необходимия респект към мен и да не се бъркаш в личния ми живот. Никога не съм те питала за сексуалните ти връзки и не искам и ти да се интересуваеш от моите, Окей? В края на краищата ние сме възрастни хора и преди да вземем някакво решение, трябва да сме наясно със себе си. Нека приключим разговора дотук.

Ранди я гледаше втренчено, разкъсван от две силни усещания. От една страна, родителите му отново да са заедно му носеше облекчение, но мисълта да сключва примирие с баща си го огорчаваше. Преди да напусне стаята ѝ, той се обърна към нея.

— Знаеш ли, мамо, когато ставаше въпрос за Кайт, не беше толкова чувствителна.

Дълго, след като той излезе, тя разсъждаваше върху думите му и установи, че той наистина има право. Тя седеше приведена с ръце между коленете, опитвайки се да тури в ред мислите си. Накрая легна на леглото и отново се запита, какви ще бъдат последствията от вечерта с Михаел. В същност държанието ѝ беше чиста защитна реакция. Тя се плашеше и затова така рязко се раздели с Михаел и направи тази сурова критика на Ранди. Рискът от една тясна връзка беше твърде голям — боже господи, какво в същност обмисляше тук? Та то вече се случи. Всичко останало беше разочарованието ѝ. Връзката беше възстановена и те вероятно отново бяха влюбени. Каква по-логична развръзка от женитба? Бес се сви на леглото и затвори очи.

„Аз, Бес, вземам теб, Михаел... в добри и лоши дни... докато смъртта ни раздели.“

Вече беше повярвала в тези думи и какво ѝ донесоха? Много грижи и лишения, които трябваше да преодолее, когато една фамилия, един дом и две сърца се разделят окончателно.

Идеята, още веднъж да рискува, просто ѝ се стори глупава.

Музикалното представяне на Ранди беше определено за понеделник два часа след обяд в клуб „Стопенуингс“. Когато Ранди се появи с палките в ръце, оркестърът репетираше, подготвяйки се за вечерното представление. Залата беше тъмна, а сцената беше осветена от прожектори. Един от китаристите непрекъснато правеше проба по микрофона: „едно, две, три, проба“, докато друг в дъното на сцената проверяваше монитора на усилвателя на китарите.

— Здравейте! — поздрави Ранди, излизайки от тъмнината.

Всичко замлъкна. Главният китарист, който изглеждаше като Исус Христос на картичка, погледна към него. Той държеше в ръцете си електрическа китара, а пред него на статива димеше цигара.

— Хей, момчета, новият е тук! Нали ти си Гуран?

— Точно така, Ранди. — Той подаде ръката си.

Мъжът се наведе, притискайки китарата към себе си и му подаде ръка.

— Пике Уатсон — представи се той, след което се обърна и представи контрабасиста: Дани Скарфели. Последваха имената на всички от състава, като всеки приветливо го поздравяваше.

— А там в дъното е Лес, той се грижи за осветлението. Лес, тук е Ранди Гуран.

— Нека чуем какво може.

Докато другите се връщаха по местата си, той попита:

— Е и какво знаеш ти?

— Всичко, което кажете, все едно Бийт или Рок.

— Окей!

В същност той очакваше нещо по-просто, тъй като това вече беше от друг мащаб — като за истински талант.

Ранди седна зад ударния инструмент, който почти не се различаваше от неговия. Докосна педалите, премина през петте барабана и каза:

— Всичко е ясно. Аз ще ударя три предварително и четвъртият е началото.

— Тогава да започваме — каза Пике, оставяйки цигарата си.

За Ранди музиката беше лекарство, нищо друго нямаше значение. Докато свиреше той живееше в хармония с двете дървени палки, в синхрон с инструментите, като до известна степен проявяваше

мистичен контрол. Имаше чувството, че ръцете и краката следват мисълта му, и беше изненадан, когато парчето приключи. Наистина ли изсвири всички тактове последователно? Това парче винаги му се струваше много по-голямо.

Той заглуши барабаните с пръсти, след което постави ръцете на бедрата си, в очакване на присъдата.

Пике Уатсон изглеждаше доволен.

— Хей, момче, ти наистина си добър.

Ранди се засмя.

— Какво ще кажете с нещо друго?

Те изсвириха един блус, след което още три парчета. Типичните музиканти са като пияниците, те не могат да спрат на едно.

— Добро начало — каза Скарфели.

— С кого си свирил досега? — попита Уатсон.

— С никой. Това е първото ми участие.

Уатсон събра вежди, поглади брадата си и погледна към другите.

— Какъв ударен инструмент имаш?

— „Пеарлс“. Комплект с всичко, което принадлежи към него.

— Женен ли си?

— Не!

— Деца?

Ранди се ухили, а Уатсон продължи:

— По дяволите, човек днес не може да бъде сигурен в нищо. Значи можеш да пътуваш?

— Да!

— Някаква друга професия?

Ранди сви рамене.

— Ако пакетирането на ядки може да се нарече професия?

Оркестрантите се разсмяха.

— Имаш ли четири колела под себе си?

— Това не е проблем. — Макар че в същност беше, но можеше да го разреши.

— Членуваш ли някъде?

— Не, но ако вие желаете...

— Който и да се включи в състава, трябва да направи шест задължителни проби в продължение на шест дни.

— Никакъв проблем. Палата с ядките мога да напусна само с едно обаждане.

Пике Уатсон погледна въпросително групата си, преди да каже.

— Слушай, ще ти се обадим, Окей!

— Добре! — Ранди подаде ръка на всички и скочи долу.

— Благодаря ви, че имах възможност да свиря с вас. Харесва ми групата ви. Всичко бих направил, за да мога да се присъединя към нея.

Той усмихнато се оттегли и излезе под следобедното слънце. Имаше чувството, че му трябва едно дръпване, за да стопи напрежението. Той пое дълбоко въздух и затвори очи, сякаш имаше желание да погълне синьото небе. След това с танцови стъпки се отправи към колата си. Какво чудо, не би могъл да си представи нещо по-голямо от това да свири с истински музиканти! Беше възвишената му цел.

„The Edge“ — сигурно бяха пробвали и много други, хора с опит, които са свирали и в други състави. Какъв шанс можеше да има срещу такива конкуренти?

Той скочи в колата си и отвори прозореца. Без климатик колата беше като сауна. Включи мотора, сложи една касета и в момента, в който искаше да потегли, почувства силен удар върху колата си.

„Небеса, какво беше това?“

Той удари спирачки и подаде главата си навън. До колата стоеше Пике Уатсон с още стиснат юмрук. Той се наведе към отворения прозорец.

— Хей, Гуран, не бързай толкова.

Ранди изключи уредбата.

— Слушай, избрахме те за барабанист.

Ранди усети шока. Усети го по-бързо от дръпването на марихуана и се почувства много по-добре.

— Наистина ли?

— Знаехме го преди да си тръгнеш, но при нас никой не решава сам. Имаш ли желание да се върнеш обратно и да се упражняваш още няколко часа?

Ранди го гледаше като онемял.

— Небеса! — шептеше той. — Аз просто не мога да повярвам.

Уатсон го подкрепи:

— Човече, ти наистина си много добър, но ние имаме само шест дни, а за да те включим в програмата — само четири часа. Е, какво мислиш?

Ранди го погледна засмяно.

— Нека само да паркирам колата.

Слизайки той се запита, как ще си служи с педалите, като колената му бяха омекнали, и как ще импровизира, след като трепери от възбуждане.

— Трябва максимално бързо да си набавиш профсъюзна карта — каза му Пике, когато прекрачиха залата.

— Както кажеш — отговори Ранди, изравнявайки крачките си с него, докато приближаваха парадиса.

Бяха изминали три дни от вечерта с Бес. В службата той почти не говореше. Караше колата без да включва радио, а в къщи голяма част от времето прекарваше на терасата, с крака на перилата, той проследяваше гребните лодки в езерото. Така беше и във вторник вечерта. Телефонът иззвъня. Беше Лиза.

— Здравей татко, аз съм долу на входа, ще ми отвориш ли?

Когато тя излезе от асансьора, той вече стоеше на отворената врата. В сините си шорти и бяла подходяща блуза тя изглеждаше вече доста закръглена.

— Я гледай ти! — Той я притисна до себе си. — Сега ти с всеки изминат ден наддаваш.

— Също като купола на катедралата Сейнт Паул, нали?

— Много мила изненада, влизай вътре.

Те седяха на шезлонгите, пиеха малцова бира и наслаждаваха на настъпването на вечерта. От залеза короните на дърветата бяха златни.

— Как си ти, татко?...

— Добре съм.

— Отдавна не си се обаждал.

— Бях доста зает. — Той ѝ разказа за плановете си на площад Виктория, за вече отминалите ядове и проблеми с живущите. Спомена и за училището по готварство и за приятното чувство да умееш сам да вършиш това.

— Вярно ли е, че си готвил за мама?

— От кого научи това?  
— Ранди ми се обади и между другото ми спомена.  
— Вероятно не е бил много въодушевен.  
— В момента Ранди се вълнува от други неща. Успешно се е представил пред един много добър състав.  
Михаел открито изказа радостта си.  
— Това е наистина чудесно.  
— Той изцяло е погълнат от това. Преди обяд се упражнява с касети, а след обяд репетира с джазовия оркестър. Мама не ти ли се е обадила, за да ти разкаже това?  
— Не!  
— Но нали в събота вечер сте били заедно...? — Лиза го гледаше многозначително.  
— Не се получи с нас двамата.  
Лиза стана и се облегна на перилата.  
— По дяволите — чу я той да казва.  
Михаел наблюдаваше гърба ѝ. Косата ѝ беше прибрана в свободна плитка и задържана със синя панделка.  
— Скъпа, престани да мечтаеш за това аз и Бес отново да бъдем заедно. Не вярвам, че изобщо някога ще се стигне до това.  
Лиза се обърна към него:  
— Но защо? Ти си разведен. Тя е свободна. И двамата сте самотни. Защо тогава не се получава?  
Той стана, положи ръка на рамото ѝ и нежно я обърна към езерото.  
— Не е толкова просто. Между нас лежи миналото, което не може магически да изчезне.  
— Кое? Твоята връзка? Нима майка ми още се вълнува от това?  
Досега Лиза не беше говорила за това и когато той чу да я споменава така открито, разбра, че като баща и дъщеря те са вече на съвсем друго ниво.  
— За това никога не сме говорили с теб.  
Тя сви рамене.  
— Винаги съм го знаела.  
— Но ти никога не си ме упреквала като другите.  
— Винаги съм мислила, че ти си имал своите причини. — Той не каза нищо и тя продължи: — Винаги съм слушала доводите на майка

ми, но, доколкото си спомням, по онова време у нас не всичко беше наред и това, погледнато реално, беше по нейна вина.

— Много ти благодаря за разбирането.

— Татко? — Лиза го гледаше прямо. — Ще ми отговориш ли на един въпрос? — приликата ѝ с Бес беше поразителна, особено когато го гледаше по този начин.

— Обичаш ли мама още? Искам да кажа поне малко? — Тя напрегнато очакваше отговора.

Той свали ръката си от рамото ѝ.

— О-о, Лиза...

— На сватбата ми имах чувството, че и двамата се обичате.

— Може би това е истина, но...

— Татко, отговори ми.

— Ти не ме остави да се доизкажа. Сигурно е така, само че ние и двамата сега сме по-предпазливи, особено майка ти.

— Мисля, че тя те обича, даже много, но аз разбирам страха ѝ да ти го показва. Кой не би постъпвал по този начин, ако е бил изоставен от партньора си, заради друга жена. Моля те, не ми се сърди, че ще ти го кажа! Когато се разделихте, аз не заех ничия страна, но днес го правя и то за двамата. Толкова искам да се намерите отново. Аз... не знам как да се изразя... — Сълзи замъглиха очите ѝ. — Дай ми ръката си, татко!

Той разбра какво имаше пред вид. Тя положи ръката му върху корема си.

— Тук вътре е твоето внуче. Аз му пожелавам най-добрите предпоставки, които едно дете може да има, и към тях принадлежи и дома на неговите баба и дядо. Моля те, не се отказвай от мама. Ти беше този, който я напусна, значи ти трябва да си този, който ще се върне при нея и ще я убеди, че беше грешка. Ще опиташ ли?

Михаел я притисна до себе си.

— Знаеш ли, много е опасно така да се идеализират нещата.

— Ще опиташ ли?

Той замълча.

— Не мисля, че нещата са толкова прости. Аз ви наблюдавах и знам, че вечерта след сватбата нещо се случи... моля те, татко!

Обещанието му да има грижа за транспортирането на пианото беше много по-лесно.

— Лиза, наистина не мога да ти обещавам това. Ако поне малко имахме прогрес.

Начинът, по който приключи сексуалната им нощ, беше направо смешен. Оттогава имаше усещането, че е постъпил глупаво и деспотично. Ако все пак Бес още го обичаше, както Лиза твърдеше, то тогава много странен беше начинът, по който го изразяваше.

Лиза се освободи от ръката му, показвайки разочарование от неуспешните си напътствия.

— Опитам, но... По-добре ще е да си тръгвам.

Той я придружи до асансьора. Тя се обърна още веднъж към него.

— Има още нещо, което искам да те попитам.

— Казвай!

— Става въпрос за раждането на детето. Искаш ли да присъстваш? Родителите на Марк също ще бъдат.

— Майка ти също, нали?

— Естествено!

— Това е още един опит за сближаване, нали?

Лиза отново сви рамене.

— Защо не, може да е единствена възможността да се преживее такъв спектакъл. Знам, че не си присъствал при раждането на мен и Ранди. Мислех... — Тя отново вдигна рамене.

— Благодаря ти, че ме попита. Ще помисля за това.

Когато Лиза си отиде, Михаел отново се върна с мислите си при Бес, оставяйки в същото нерешително състояние. От събота той минаваше покрай телефона, сякаш беше грешник, оставен на покаяние. Искаше му се да й се обади, за да й каже, че съжалява, но това означаваше да я направи още по-уязвима. Отново се отказваше.

На следващия ден той все пак се обади. Беше единадесет часа и той очакваше, че Ранди ще вдигне телефона. За негово учудване се обади Бес.

— Бес! — Той се плъзна със стола напред към бюрото си. — Какво правиш в къщи?

— Дойдох набързо да изям един сандвич и да взема каталозите, които забравих, а ще ми трябват за следващото посещение.

— Всъщност, аз исках да говоря с Ранди.

— Няма го в къщи, съжалявам.

— Разбрах, че е успял да се класира за един състав и исках да го поздравя.

— Да, наистина успя!

— Вероятно е много въодушевен.

— Може да се каже. Вече напусна предишната си работа и всяка сутрин се упражнява вкъщи. Днес отиде да търси някаква употребявана кола, с която да може да транспортира ударния си инструмент.

— Има ли пари за това?

— Вероятно не, но аз не съм му предлагала.

— Какво ще кажеш, аз да направя това?

— Сам решавай.

— Питам те за съвет, Бес. Той е наш син и аз искам да направя това, което ще бъде най-добре за него.

— Е, добре, щом искаш мнението ми, аз съм за това, сам да се справи. Ако това наистина е неговата мечтана работа, вярвам, че ще успее.

— Добре, така да бъде.

Последва кратка пауза. И тъй като едната тема беше приключила, оставаше другата...

Михаел несъзнателно местеше ръцете си по бюрото.

— Бес, за събота вечер... — Тя мълчеше. — Цяла седмица вече мисля за това, да ти се обадя и извиня. Мисля, че ти имаше право. Не беше разумно от наша страна. Това направи всичко още по-комплицирано.

— Мисля, че повече не трябва да се виждаме.

Не последва отговор.

— Не бива да караме Лиза да храни празни надежди. Искам да кажа, след като това не води на никъде, защо да се измъчваме и двамата?

Той получи сърцебиене. Боже господи, не се ли повтаряше същото от времето, когато си телефонираха от колежа, пълни с желание един за друг, след което полагаха усилие да вършат това, което в момента беше наложително. Когато отново искаше да каже нещо, той почти шепнешком попита:

— Бес, на телефона ли си?

Гласът ѝ прозвуча напрегнато.

— Проклетата истина е, че това беше най-добрата ми сексуална връзка от последните хубави години, когато все още бяхме женени. От събота непрекъснато мисля за това, сравнявайки го с новата връзка, и мисля, че с теб беше невероятно. И ти ли почувства така отношенията ни?

— Да — шепнеше той, усещайки, че ще изпадне в ерекция.

— Това е важно, нали?

— Разбира се!

— От друга страна, това не е най-важното. Тийнейджърите разсъждават така, а ние отдавна не сме.

— Какво искаш да кажеш?

— Това, че се страхувам от нов провал, Михаел. От събота, каквото и да върша, мисля за теб, а това ме плаши още повече.

— Да не мислиш, че с мен не е така?

— За един мъж винаги е по-различно.

— Моля те, Бес, престани. Моите чувства са огледални на твоите.

— Михаел, когато влязох в банята, в едно от чекмеджетата намерих цяла кутия кондоми, цяла кутия!

— Това ли е причината за твоето променено отношение и тази отчужденост, преди да си тръгнеш?

— А ти как би постъпил? — Гласът ѝ прозвуча гневно.

— Обърна ли внимание колко липсват? — След като тя не отговори, той продължи. — Точно един. Можеш да дойдеш и да ги преброиш. Този, който липсваше, беше в джоба ми от вечерта, когато беше при мен. Аз не съм се развъртял в околността, Бес.

— О-о, моля те, спести ми това!

— Е добре, мога и да не го казвам. Ти знаеш много добре, че не го правя.

— Как да ти повярвам, след като преди шест години това беше причината, поради която се разделихме.

— Мисля, че вече приключихме тази част и се обединихме в едно, че и двамата носим вина, за да се стигне до там. И ти отново започваш? Един-единствен път се любихме и ти отново започваш с упреците. Ясно е, че до края на живота си няма да мога да извоювам правото си.

— Никой не иска това от теб.

След една по-дълга пауза, той каза с глас, в който се чувстваше потиснат яд. — Всичко е ясно като бял ден. Моля те кажи на Ранди, че съм се обаждал.

— Ще му предам.

Без да каже нито дума повече, той затвори. „Гадост! Гадост! Гадост!“ Той три пъти удари по бюрото, при което изпита болка. Вбесено гледаше към телефона. „Какво всъщност искаше от него? Защо трябва той да се чувства виновен, след като тя отвъръщаше със същата страст и желание? Нищо нередно не е направил. Ни най-малкото. И двамата съвсем съзнателно извършиха всичко, нямаше прелъстяване и измама. Ужасно нещо са тези жени! А тази повече от всички.“

Края на следващата седмица той прекара в ловната си хижа. Изпохапах го комари, полазиха го паяци и единственото нещо, което желаше, беше да може да се обади на Бес, за да ѝ каже своето обвинение. Поне да беше открит ловният сезон или да имаше някой до него.

Все още изпълнен с ярост, той се върна в града и още с влизането си грабна слушалката на телефона, след което я запрати обратно, без да набере номера ѝ.

Във вторник той отново беше ангажиран със събирането на протестиращите граждани, които предявяваха иск към него за засаждане на дръвчета от двете страни на алеята, които вероятно струваха хиляда долара парчето. Това ни най-малко не касаше строежа, но явно беше като условие за примирие.

Още три пъти опита да се свърже с Ранди, но така и не го откри. Всеки път, когато преминаваше през галерията, виждаше празния цокъл, който очакваше скулптурата. И тогава още повече се ядосваше на Бес. Тя приключи договора си, без да го изпълни изцяло.

В основата на цялото му недоволство беше тя.

Две седмици изминаха, но състоянието му не се подобряваше. Една вечер в края на юли, след като изгори един шницел и го направи негоден за ядене, прегледа програмата на телевизията и нищо не му допадна, чу долу да вие сирена от клуба с яхтите, след което грабна кутията с кондомите и изхвърча от дома си.

Колата му се насочи към къщата ѝ. След известно затишие, лампите светнаха, вратата се отвори и тя застана пред него боса, с бяла хавлия, прихваната с колан. Косата ѝ беше мокра и от нея ухаеше толкова хубаво, че той просто занемя.

— Михаел, за бога, какво правиш тук?

— Дойдох, за да говоря с теб и няма да си тръгна, докато не го направя. — Той просто нахълта вътре и заключи вратата.

Тя се опита да види колко е часът, но на ръката ѝ нямаше часовник. Съвсем ясно беше, че точно е излязла от банята. Трябва да беше поне около единадесет часа.

— Не ме интересува колко е часът. Сама ли си?

— Ранди е в града за пробите. По дяволите, Гуран, защо не си тръгнеш веднага. Ти врѣхлиташ в дома ми, даваш заповеди, разпореждаш се, това няма да ти позволя! — извика тя. — Можеш веднага да си тръгнеш и затвориш вратата отвън. — Тя подхвана хавлията си и тръгна по стълбите нагоре.

— Един момент, мадам! — Той изтича след нея. — Никъде няма да отиваш преди...

— Първо, не съм никаква мадам, и, второ, свали ръцете си от мен!

— Когато беше при мен не се отнасяше така, а тогава ръцете ми бяха на много по-деликатни места.

— Това ли си дошъл да ми кажеш?

— Не, дойдох да ти кажа, че от тази нощ всичко е отвратително. Дните ми се губят, аз съм нервен, карам се с хората, които изобщо не го заслужават, а на всичко отгоре не мога да намеря сина си, за да поговоря с него поне по телефона и да го поздравя.

— И за всичко това обвиняваш мен?

— Да!

— Така, и каква е моята вина?

— Ти ми подхвърли нещо, което не е истина, че аз съм свалял всички жени наоколо. — Той хвана ръката ѝ и ѝ пхна кутията с кондомите. — Брой!

Тя безмълвно гледаше към кутията.

— Хайде, брой. Един липсва, това е всичко.

Тя се опита да му я върне обратно.

— Не ставай смешен. Нямам намерение да броя.

— Как тогава ще разбереш, че ти казвам истината?

— Няма никакво значение, Михаел, тъй като няма да се повтори.

— По дяволите, няма да се повтори! Само от дъха на парфюма ти вече съм нащрек като скален козел и ако ти не искаш да броиш, аз ще го направя горе пред теб. Няма ли да го направиш? Дай на мен. — Той седна на стълбата до краката ѝ, отвори кутията и започна един по един да ги вади и да брои: едно, две... — Той ги разхвърляше наоколо, докато стигна до единадесет. — Ето, можеш да се увериш: един липсва. Вярваш ли ми сега?

Тя се облегна на стената, сложи ръка пред устата си и се разсмя.

— Ако можеш да се видиш какво представляваш, седнал на стълбите и разхвърлил тези неща — абсолютно комично положение.

— Да видиш докъде вие, жените, докарвате нас, мъжете. Вие си играете с нас, докато започнем да вършим неща, с които заприличваме на пълни идиоти. Сега вярваш ли ми, Бес?

— Да, вярвам ти, но, за бога, събирай това. Представяш ли си, ако точно в този момент влезе Ранди?

Той прегърна краката ѝ.

— Ела тук, моля те и ми помогни.

— Михаел, остави ме на мира.

Той още по-здраво я хвана за краката, като леко повдигна хавлията ѝ.

— Какво имаш отдолу?

Тя дръпна плата към колената си.

— Михаел, ти си луд, престани!

— За бога, Бес, ти си гола?

— Пусни ме!

— И ти ли си развълнувана, Бес? Обзалагам се, че си! Защо не ме поканиш в спалнята? Можем добре да оползотворим една от тези бройки.

— В никакъв случай, Михаел! — Той стоеше с кондом в ръка и леко я притисна към перилата. Тя упорито го отблъскваше.

— В нас има силно привличане, Бес, което не трябва да потискаме. Искам да кажа, че в моя апартамент ние открихме това. Ела, не се съпротивлявай!

Целуна шията ѝ и се притисна още повече към нея.

— Сигурно съм луд — по теб, мадам! Какво мислиш, ще дойдеш ли?

— И какво след това? Едно повторение на последните две седмици? За мен те не бяха по-добри от твоите.

Той бегло я целуна по устата, едно влажно докосване с езика, което беше само като повик, и нежно ѝ прошепна в ухото.

Тя се засмя.

— Засрами се, прелъстител такъв!

— Ела и на теб ще ти хареса.

Той леко я изтласка нагоре, от което тя вече се забавляваше и ставаше все по-слаба.

— Ще ми повредиш парапетите, освен това си толкова самонадеян, че минаваш всички граници.

— Наистина ли? — Беше проврял ръцете си, обхванал талията и страстно я целуваше. Тя обхвана с ръце главата му, притискайки се, отговаряйки на пламенната му любов. Целувките станаха безкрайни, дишането затруднено и тя едва успя да промърмори:

— Ти, все пак спечели, дяволски човече.

Той я заведе до стаята, оставяйки разпиляната кутия. Неговата риза, нейният колан, обувките му, хавлията останаха като следи по пътя за спалнята. В леглото те и двамата вече бяха голи и усмивките отвориха място на сладострастието.

— Бес... — шепнеше Михаел. — Толкова ми липсваше!

— Аз също много мислех за теб. Всичко, което се случи, го желях много!

Отново всичко беше несравнимо, бяха страстни и нежни, бурни и замрели. Завивките в окаян вид лежаха под тях, а възглавниците се търкаляха по земята.

— Ухаеш така, както те пазя в спомените си — тихо прошепна той.

— Ти също — отговаряше тя и след това дълго го наблюдаваше, държейки ръката му. — Винаги толкова съм обичала ръцете ти. Те принадлежат тук! — И тя положи ръката му върху тялото си.

Това, което те вършеха сега, го вършат всички хора по света. Защо тогава на нея ѝ се струваше единствено, неповторимо и че никой преди нея не беше изпитвал това чувство. Тя се наслаждаваше с притворени очи.

Отговорът дойде от само себе си. Когато се притискаше към нея и бяха слети сякаш в едно, той прошепна.

— Аз отново съм влюбен в теб, Бес!

Тя не помръдна — само ударите на сърцето ѝ сякаш преминаха в цялото ѝ тяло.

— Мисля, че и аз отново съм влюбена!

В този неповторим момент, никой не се осмеляваше да помръдне. Накрая той леко се отдръпна и погали косите ѝ.

— Наистина ли?

Те се целуваха изключително нежно, галеха се. Всяко докосване сякаш повтаряше думите им.

— През последните седмици раздялата беше ужасна. Никога повече не трябва да си причиняваме това.

— Да — шепнеше тя, толкова близко, сякаш искаше да погълне скъпите думи.

Отново силното желание събуждаше страстта, довеждаше ги до върховното изживяване и пълно превъплъщаване един в друг, докато накрая ги оставяше да лежат безсилни и щастливи с отмалели крайници, един мъж и една жена — усмихнати, потънали в погледите си.

— Бес?

Тя отвори очи.

— Мислиш ли, че можеш да приемеш вече думата женитба?

Тя не отговори.

— По-добре ще е да говорим вече за това.

— Да, мисля, че си прав.

Двамата лежаха по гръб.

— Окей — започна той. — Нека открито да признаем, че и на двамата ни дойде до гуша горчивата супа. Ако се оженим, ще можем ли да спим заедно?

Бес преглътна при думата „заедно“.

— Вече мислех за това. Що се отнася до леглото, ще можем.

— Но при нас проблемът е в доверието. Всеки от нас е имал и други...

— Други? Само един — що се отнася до мен.

— Да, аз също нямам друга връзка.

— Съгласна съм с теб.

— Служебно се срещаме с много хора, понякога и вечер. Когато ти кажа, че вечерта съм на градска среща, събрание или нещо от този род, ще ми повярваш ли?

Той хвана ръката ѝ, прокара пръстите си в нейните и така ги стисна, че костите ѝ изпращяха.

— Не съм съвсем сигурна! — честно отговори тя. — Когато намерих тази кутийка с кондоми, наистина си помислих, че... — И двамата погледнаха стиснатите си ръце. — Ах, ти вече знаеш!

— Да, знам какво си помислила. Но ние не можем до безкрайност да броим кондоми, Бес, за да доказваме честността си.

Тя се усмихна и сгуши в него, обгръщайки го с ръка.

— Казвам само това, което мисля, Михаел.

— Най-последно трябва отново да ми повярваш.

Тя го гледаше, премисляйки думите му. Той продължи:

— За много неща съм помислил и за това, че и двамата работим. Мисля, че вече мога да се справям с това, като ти помагам. Не е нужно винаги да се разделя точно наполовина. Понякога може да е шестдесет на четиридесет или четиридесет на шестдесет. Вече знам, че когато и двамата са ангажирани трябва да делят всичко.

Тя се засмя.

— Ето, че вече си имам помощничка в домакинството.

— Ще готви ли за вас?

— Не!

— Виждаш ли, можем да се сменяме.

Бес замечтано го погледна.

— Знаеш ли какво? Харесва ми да ме убеждаваш. Моля те, продължавай!

— Мислех за ходенето ми на лов. Вече имам ловна хижа. Порано ти винаги се обиждаше, когато те оставях сама. Сега можеш да идваш с мен, да седиш край камината, да си четеш и да прекарваме приятни часове заедно.

— Хм.

— Ще се почувстваш добре, далеч от служебните си задължения.

Ръката ѝ спокойно лежеше на гърдите му.

— Бес, спиш ли?

Тя равномерно дишаше. Той се повдигна и метна завивката върху нея. Чу я как измърмори и се сгуши в него.

Той я прегърна и доближи челото си до нейното. „Само половин час — помисли си. — Не трябва да оставям лампата да свети, ще я разбуди...“

## XVI

Ранди се прибра в два часа след полунощ и учудено изгледа сребристия кадилак. „Какво, по дяволите, прави той тук по това време?“ Погледна към спалнята на майка си и видя, че свети. Това го успокои донякъде. Той затвори колата си и влезе вътре. Навсякъде светеше. На стълбите видя нещо разхвърляно. Приближи се — празна кутия от кондоми и наоколо разпиляно съдържанието ѝ. Внимателно тръгна по стълбите нагоре. Премина през разхвърляните дрехи, които продължаваха и по коридора. В дъното вратата на стаята ѝ беше отворена и светеше.

— Мамо — викна той. Никакъв отговор. Приближи се. — Мамо, всичко наред ли е?

Отново мълчание.

Той надникна.

Баща му и майка му лежаха голи, като две лъжици една до друга с метната завивка само донякъде. Неговата ръка беше върху талията ѝ, а нейната — на рамото му.

Ранди почувства, че се изчервява.

В момента, в който искаше да се оттегли, баща му отвори очи и го погледна. Той бързо дръпна завивката върху Бес и го извика.

— Ранди?

— И ти имаш безочие то просто така да се озовеш тук?

— Хей, Ранди, чакай един момент!

Но той вече тичаше по стълбите.

Бес се раздвижи и попита.

— Михаел, колко е часът?

— Минава два, спи спокойно!

Тя се намести и зави по-добре.

— Ела да те завия.

— Бес, Ранди е у дома.

— Е, и какво от това? Значи вече знае. Моля те, угаси лампата и ела под завивката.

Михаел угаси и се сви до нея.

На сутринта той се събуди с усещането, че го наблюдават. Отвори очи и видя Бес, подпряна на възглавницата, загледана право в лицето му.

— Здравей! — каза тя и изглеждаше напълно довольна.

— Добро утро! — Главата му беше върху матрака.

— Къде ти е възглавницата?

— Не си спомням добре, но мисля, че я хвърлихме на пода.

Тя се разсмя и сподели.

— Ранди добре ни уцели, а?

— Малко е да се каже.

— И беше тук вътре?

— Хм, да.

— Каза ли нещо?

— Каза, че нахалството ми няма граници.

Тя нахално се захили.

— Донякъде има право. Имаш ли нещо против, ако още малко те ядосам? — Тя бръкна под одеялото, но той измъкна ръката ѝ.

— Мадам, съжалявам, но нашият син е у дома и се чувства доста засегнат.

Тя прекъсна играта.

— Какво ще му кажем?

— И аз не зная. Имаш ли ти някаква идея?

— Какво ще кажеш за думите: „И четиридесетгодишните понякога се любят“?

— Смешно. Наистина много смешно!

Михаел седна и протегна ръце.

Бес се подпря на брадичката си.

— Преди девет той не става от леглото.

— Тогава до девет ще остана.

— Не е наложително и аз мога да говоря с него.

— Той е сърдит на мен, а не на теб. Аз трябва да вадя кестените от огъня.

Тя го погали по гърба.

— Мислил ли си някога, че един ден за подобно нещо ще трябва да се извиняваме?

Той стана и както беше гол отиде в банята. Вратата остана отворена и тя едва се въздържа да не се бутне при него под душа, както правеше някога.

След като приключи, той разтърка лицето си пред огледалото.

— Знаеш ли как разбрах, че имаш друга връзка?

Той отвори едно чекмедже, извади неин гребен и вчеса косата си.

— Ти започна да затваряш вратата на банята.

Сега тя виждаше само гърба му.

— Хм.

Тя се подпря на лакътя си и продължаваше да го наблюдава.

— Е, виждаш ли? Сега оставих отворено.

Тя се усмихваше, докато той седна до нея и я обгърна с ръка.

През нощта беше валяло. Сутрешният въздух нахлуваше влажен и хладен.

— Чуй ме, Михаел!... — Тя галеше ръцете му. — Нямам намерение да лъжа Ранди, че ще се женим, тъй като все още не съм преценила добре нещата. Трябва ми малко време. Това, което започна между нас, тази връзка, всъщност е само начало. Ако Ранди трудно приема това, не мога да го променя, но не искам да се обвързвам с лъжа. Разбираш ли ме какво искам да кажа?

Той се обърна с гръб към нея на самия кант на леглото.

— Разбирам! В леглото съм добър, но не си сигурна, дали и навън ще бъда такъв?

— Не, Михаел! — Тя се приближи до него.

След думите ѝ той стана и тръгна по следите на дрехите си. Облече се, събра и кондомите и ги хвърли на леглото ѝ.

— Дръж ги в готовност, обещавам ти, че пак ще дойда, тъй като не мога да издържам без теб. Ще бъдем добър пример за децата си.

— Михаел, ти си този, който дойде тук, така че не ми отправяй упреци за това, което се случи.

— Аз искам да се оженя за теб, дявол да го вземе, а ти предпочиташ афера. Какво...

— Не искам да кажа това. — Тя стана и нахлузи една рокля. — Просто се предпазвам от нова грешка.

— Вече виждам този театър: ще се срещаме един или два пъти седмично, ще се любим и ще бъдем на разстояние. Не това искам, Бес.

Искам това, което и Лиза иска, най-после и ние да живеем щастливо заедно.

— Михаел — тихо се възпротиви тя. — Не искам отново да се карам с теб.

Той вече беше готов.

— Окей. Аз доста пъти ти се обаждах. Сега ти си на ред.

Той се отправи към вратата.

— Михаел!... — Гласът ѝ звучеше като протегната ръка, но той вече слизаше по стълбите. Тя изтича след него и още веднъж повика „Михаел!“.

Когато вече беше долу пред изхода, той се обърна.

— Кажй на Ранди, че ще му се обадя и ще му обясня всичко.

Отстрани се дочу гласът на Ранди.

— Не е необходимо, той е тук!

Михаел се сепна, след което се приближи с бавни крачки към него.

— Ранди, съжалявам, че те събудихме.

— Но дали наистина съжаляваш, малко се съмнявам.

— Не е така, както си мислиш. Бях твърдо решен да говоря с теб и това, че тръгвам, е решение на майка ти.

— Така ли? Нямам такова впечатление. Защо не я оставиш на мира?

— Защото я обичам.

— Обичаш?... Не ме разсмивай! Мисля, че и по-рано, когато я изостави, също я обичаше. А Лиза и мен също ли обичаш?

Михаел реши, че в момента няма смисъл да отговаря. Той безмълвно го гледаше.

— Чудесен маниер имаш. Достоеен пример за децата ти. Искаш ли да знаеш, какво чувство изпитва синът, когато баща му го изостави? Ужасно боли! Да, това е жестоката истина!

— Никога не съм се отказвал от теб.

— Ах, престани, моля те. Ти изостави нея, изостави нас. Аз бях на тринадесет години. Знаеш ли, какво си мисли едно момче на тази възраст? Мислех, че е моя грешка, че нещо съм се провинил, но не знаех точно в какво. Накрая майка ми разказа, че имаш друга жена. Тогава имах желание да ти избия физиономията, но, за жалост, бях

малък и слаб. Но сега, така както излизаш свеж от леглото ѝ, май мога да го направя.

Отгоре се чу предупредителният глас на Бес.

— Ранди!

Той студено я изглежда.

— Това засяга само нас двамата, мамо.

— Ти веднага ще се извиниш пред него за незаслужените обиди!

— Да върви по дяволите!

— Ранди! — Тя слезе долу при тях.

— Защо го защитаваш? Не забелязваш ли, че отново те използва? Идва тук и те заблуждава, че те обича. Такава гадост! Сигурно и на другите казва същото. Той не заслужава твоето внимание, мамо. Не го заслужава. Глупава си, че го пускаш тук!

Неочаквано, без да каже нищо, Бес му удари плесница.

Той я гледаше втренчено. Очите му се напълниха със сълзи.

— Съжалявам, че го направих. Намирам го ужасно, но няма да ти позволя да се отнасяш така с мен и баща ти. Никой от нас не е без вина. Но има разумен начин да се изясняват нещата. Мисля, че ни дължиш извинение.

Ранди я гледаше безизразно, след това погледна и Михаел, обърна се и изчезна в стаята си.

Когато останаха сами, Бес почувства, че страните ѝ горят. Тя се обърна към Михаел и сложи ръце на раменете му.

— Съжалявам, Михаел! Това отдавна се чувства във въздуха около нас.

— Знам, но от това не ми става по-добре.

Тя продължаваше да държи ръцете си на раменете му, той също беше я хванал, но безсилното чувство, което ги беше обзело, ги караше да се чувстват като изхвърлени от вълните.

Накрая той все пак реши, че е по-добре да си тръгне.

— Ще говоря с него, когато се успокои.

Михаел кимна с натежала глава.

— Аз ще...

— Той сам не знаеше, какво може да направи. Може би още веднъж да изкара готварските курсове или да купи още един парцел за строеж? А може би трябва най-после да купи тази проклета статуя? Безсмислени усилия на един мъж да даде смисъл на живота си, макар

че много добре знае, че това може да се реализира с хора, а не с предмети.

— Ще ти се обадя, Бес.

Той тихо затвори вратата.

Ранди седеше приведен на края на леглото си и плачеше. Той толкова си пожелаваше да има баща, майка, като другите деца, семейство. Защо трябваше да бъде лишен от това? Защо нямаше право да изрази този набран гняв, който носеше в себе си от осми клас? Не виждат ли, колко са смешни, като просто ей така пак се събират? Всъщност, те не говореха за женитба. Тази дума никой не споменаваше. Не, това беше чиста похотливост и това правеше майка му също толкова виновна, колкото и него.

Дяволите да я вземат Лиза! Тя започна всичко това, тя искаше да тури край на студената война и ето какво се получи.

През всичките тези години той гълташе обидата и беше лишен от бащинската закрила, сега се опита да се освободи от набраното, но резултатът не беше по-добър. Това мъченическо изражение на лицето на баща му, когато му извика „ужасно боли“. Нали в същност това целеше да види, че го заболява, да си отмъсти. Ето, че го направи. Постигна това, което искаше. Защо тогава са тези сълзи?

„Проклет да си, татко, защо ти трябваше да ни напускаш? Защо не остана при мама и не тури вред нещата?

Вече не знам какво предпочитам. Бих искал да има някой, с който да мога да поговоря и който да ми обясни, защо толкова ме боли от всичко. Може би Мариан? Толкова я уважавах. На нея исках да покажа, че мога да съм по-различен от стария, можех да я боготворя като принцеса и да ѝ бъда верен.

Но аз не можах. Аз съм като тези от сметта, пуша хашиш, пия и прекарвам всяко момиче, което ми попадне. Баща ми не ме обича достатъчно, за да остане, а майка ми вече ми удря плесници.

Ще ми помогне ли някой да забравя това?“

След минути майка му почука на вратата. Той избърса очите си с чаршафа, скочи и се направи, че е заангажиран със Си-Ди-Плейъра.

— Ранди? — нежно го викна тя.

— Да, отворено е.

Чу я да влиза.

— Съжалявам.

Той гледаше как клавишите на уреда се забулиха. Очите му отново плувнаха в сълзи.

— Да... няма нищо. — Гласът му звучеше пресилено високо.

— Беше грешка, не трябваше да го правя.

Не пожела да ѝ отговори.

Усети я съвсем близо до себе си. Леко го докосна.

— Баща ти ми предложи да се оженим отново, но аз му отказах.

Ранди не показва никаква реакция, но сълзите капеха по корема му.

— Защо?

— Защото и аз, както и ти, не вярвам и се страхувам от ново нараняване.

— Никога не бих се извинил пред него. Никога!

Тя въздъхна. Минаха минути. След това тя положи ръката си върху рамото му.

— Ранди, той наистина много те обича.

Той мълчеше. Проклетите сълзи продължаваха да се леят.

— Знам, че не го вярваш, но истината е, че и ти го обичаш, независимо дали го признаваш или не затова те боли толкова. Един ден все едно ще трябва откровено да разговаряте — искам да кажа да споделите истинските си чувства, без гняв. Моля те, скъпи, не отлагай това прекалено дълго.

Тя целуна рамото му и тихо излезе.

Ранди остана сам в помещението без прозорци, опитвайки се да потисне сълзите си. Не му се отдаваше. В мислите си той отиваше към жилището на баща си, звънеше и падаше в прегръдките му. Как успяваха някои хора да преодолеят обидата и да простят?

В касетофона още беше касетата, с която той се упражняваше. Спомни си за касетата с текста на песента, която винаги много го вълнуваше. Сложи касетата с рок групата „Майк енд Микеникс“ и я превъртя, докато стигна до това, което искаше да чуе. След това седна пред ударния инструмент, взе палките в ръце и зае приведена стойка. След първите няколко такта следваше текстът. Беше написан от някой, на който наскоро бе починал баща му. Ранди притаен слушаше думите на песента за сина, който беше обидил баща си и дълго бе отлагал извинението си. Когато отишъл да поиска прошка, баща му вече бил мъртъв. Било е късно за сключване на примирие.

Очите му отново бяха навлажнени, а палките в ръцете му висяха забравени.

Тази вечер съставът „The Edge“ трябваше да свири в „Грийн Шайт“. Докато монтираха, Ранди беше необикновено тих. При настройването на усилвателя и микрофона остави другите да си правят шеги.

Когато накрая с инструментите и осветлението всичко беше наред, момчетата тръгнаха към бара да си вземат напитки, всички, с изключение на Пике Уатсон. Той застана до Ранди.

— Ей, момче, днес не си във форма? Нещо с някое момиче ли?

— Какво момиче?

— Значи, ядове вкъщи?

— Да, може да се каже.

— По дяволите... — Пике сякаш преценяваше нещо. Пъхнал ръце в джобовете си, той попита. — Имаш ли нужда от нещо да те ободри?

— Имам от този род.

— Тъпата трева, която пушиш? Искам да ти предложа нещо истинско.

Ранди стана от мястото си и тръгна към бара.

— С тази гадост не можеш да ме вържеш.

— Е, беше само предложение. Иначе палките могат да са ти доста тежки.

Ранди изпи две бири и дръпна един път марихуана, преди да започнат първия кръг. Днес тази комбинация не само, че не го ободри, а и го отпусна още повече. Свиреха пред доста незаинтересована публика, която почти нямаше намерение да танцува. След втората серия той опита още от тревата, но ефектът беше нулев. Даже музиката не можеше да подобри настроението му и наистина палките тежаха в ръцете му. През третата пауза той отиде в тоалетната, където намери Пике сам пред джобно огледалце, който веднага му предложи доза кокаин, пъхайки му я под носа.

— Ти наистина трябва поне веднъж да пробваш това. — Пике се захили. — Всичко, което те потиска, отива по дяволите.

— Мислиш ли? — Ранди гледаше как Пике, навлажнявайки пръстите си, разтриваше последното количество върху огледалцето и с удоволствие смъркаше.

— Колко?

— Първата доза е за моя сметка.

Пике му пхна в ръката белия прах в найлонова опаковка.

Ранди се поддаде на изкушението. Искаше да се освободи от потиснатото си настроение и да забрави майка си и баща си. Пике разтърси пакетчето си, сякаш искаше да го подтикне към действие. Точно когато Ранди посягаше, вътре се втурнаха двама мъже, които високо разговаряха. Пике пхна светкавично и двете пакетчета заедно с огледалцето в джоба си.

След вечерта, в която Ранди беше ги заварил в леглото, Михаел престана да звъни на Бес. Тя също отклоняваше обаждането, макар че страшно ѝ се искаше. Горещниците преминаваха и времето ставаше по-прохладно.

В града имаше много тийнейджъри от Минеаполис и Сейнт Паул, чиито спортни коли се виждаха навсякъде по улиците. Студенти от колежа, които бяха във ваканция, както и туристи от всички краища препълваха заведения и дискотеки, откъдето денонощно звучеше музика. Имаше и туристи, които бяха дошли, за да разгледат града и се наслаждат на старинните особености.

През един топъл съботен ден Бес беше поканена от приятелите си Барбара и Дон за едно парти, което те организираха. С надеждата, че там може да срещне Михаел, тя си купи нов бански костюм. Този, който не дойде, беше Михаел. Когато разбра, че и Бес ще бъде там, той се отказа. Мъж с име Алан Петроски, който се представи като отглеждащ коне, се залепи за нея и през цялото време ѝ прави компания, така че накрая тя просто не можеше да се отърве от него. Дон и Барбара забелязаха затрудненото ѝ положение и се притекоха на помощ.

Дон я отведе, хващайки я под ръка.

— Как се чувстваш?

— Много объркана и самотна.

Барбара я пое по-нататък.

— Ела в спалнята, там никой няма да ни безпокои.

В тихата и хладна стая, далеч от всеобщия шум, при спуснати пердета, те можеха спокойно да разговарят.

— Как върви с теб и Михаел?  
Бес почувства сълзи в очите си.

През началото на август беше му телефонирала под предлог, че е намерила статуя, която иска и той да одобри. Михаел реагира доста неприветливо, даже твърде неучтиво и не зададе никакви лични въпроси, дори не благодари за обаждането ѝ. Тя се впусна в работата си, за да заглуши носталгията, но не ѝ се отдаде много. Предложи на Ранди да посети един от техните концерти, но той ѝ отказа под предлог, че това, което свирят не е в нейния стил и няма да ѝ хареса. Кайт ѝ се обади с прочувствен глас, настоявайки да я види. След кратко колебание, тя му отказа.

Явно беше, че всички около нея се наслаждават на живота, докато при нея всичко вървеше монотонно. Тя намери една репродукция, която изобразяваше разперени гларуси в лазурно синьо небе и реши, че би пасвала чудесно на трапезарията на Михаел, но се страхуваше да му се обади, да не би пак да ѝ отговори по същия недружелюбен начин. Освен това чувстваше, че може да прояви слабост и да му предложи да се видят.

Тази проклета сексуалност — беше решила да бъде по-разумна. Предстоеше ѝ да стане баба, но не се получава. Тя мислеше за Михаел по един и същи начин, независимо дали мислеше за секс или не. Сега знаеше, защо толкова несъвместими ѝ се струваха евентуални срещи с Кайт. Дватамата, сравнени един с друг, бяха като бърза закуска с френско меню в първокласно заведение.

На девети август Бес стана на четиридесет и една години. Ранди беше тотално забравил и даже не остави и картичка, когато замина на тридневен турне за Саут Дакота. Лиза ѝ се обади и честити рождения ѝ ден, но каза, че ще мине, когато намери подходящ подарък. Стела също беше заминала за няколко дни на остров Сан Хуан на север и оттам получи картичка от нея.

Рожденият ѝ ден се падна в четвъртък и през целия следобед тя имаше посещения на няколко места, така че не знаеше, дали някой се е обаждал. Когато се върна от Хеатър разбра, че има четири обаждания, но Михаел не беше между тях. Тя се качи в галерията си, убеждавайки

се, че няма право да се обижда. Сама беше отговорна за своето щастие, не беше задача на другите.

Но все пак... рожденият ѝ ден.

Спомни си за първия си рожден ден след сватбата им. Михаел беше ѝ приготвил изненада — едно пътуване до езерото, след което на брега се наслаждаваха на всяка минута, прекарана заедно. Когато стана на тридесет, беше организиран съвместно парти с техните приятели Барбара и Дон. При друг случай беше ѝ подарил златна гривна, която тя си беше пожелала пред една витрина. Днес нямаше нищо от всички тези приятни изненади.

На път за къщи от едно бистро тя си купи пилешки бутчета, картопки, сос, царевица и един десерт, който знаеше, че е най-малко калоричен. Всичко това тя разсеяно поглъщаше на терасата, загледана в плуващите лодки в реката.

Рожден ден — ужасно! Едва ли имаше човек, който в самотни дни да се е чувствал толкова самотен и забравен! Малко преди да се стъмни, тя си намери работа в градината, счупи си един нокът, дойде ѝ до гуша от това, което се опита да върши, и се прибра вътре. Взе един душ и си направи една маска, като преди това критично огледа лицето си. Беше на четиридесет и една и вече кожата ѝ не беше така свежа и гладка. Забелязваха се малки бръчици. В единадесет часа тя изключи телевизора, угаси лампата и остана будна в леглото с широко отворени очи, наблюдавайки играещите светлини отвън. Неочаквано телефонът иззвъня. Тялото ѝ подскочи, а пулсът ѝ стана неудържим.

„Дано да е Михаел.“

— Ало, Бес. — Гласът му звучеше заговорнически. — Днес имаш рожден ден, нали?

— Да! — Тя се подпря на ръка.

— Желая ти всичко най-хубаво.

— Благодаря ти!

Последваха минути мълчание, от което почувства болка в гърлото.

— Предприе ли нещо по-специално за тази вечер?

— Не!

— Даже и с децата?

— Не.

— Не дойде ли Лиза?

— Не, тя беше заета, а Ранди е на турне в Саут Дакота.

— Ах тези неблагодарници! Можеха наистина да направят нещо за теб.

Тя избърса сълзите си и се опита да говори възможно най-нормално.

— Какво толкова, един рожден ден, нали ще има и други?

„Моля те, бързо ела при мен и здраво ме прегърни.“

Настъпи отново тишина.

Тя се питаше, дали ѝ се обажда от спалнята или е пред балконската врата само по бельо.

— Хм... имах проблеми със строежа на площад Виктория, но най-после уредих всичко и можем да започнем.

— О-о, много хубаво. Това е... — тя се опита да прикрие разочарованието си от думите му, — наистина добре за теб.

„Защо сме в различни спални, Михаел? Трябва да оживя малко разговора, защото той сигурно ще затвори.“

— Мама замина за Сеатъл.

— Сеатъл?... Така значи, и тя не е била при теб?

— Не, но от нея имам поздравителна картичка. Очевидно добре прекарва със своите приятелки там.

— Тя успява добре да се справя, нали?

Бес се извъртя, изтегли жицата на телефона и отново се облегна на възглавницата. Дишането ѝ се ускоряваше. „Боже, колко ѝ липсваше!“

— Бес, на телефона ли си?

— Да!

„Знаеш ли, исках да ти кажа. Мислех си, обади се. Ти знаеш как беше в нашето ежедневие. Толкова мислех за теб. Липсваш ми.“

Отново замълчаха и тя знаеше, че той очаква нейната покана. Но думите бяха някъде в гърлото ѝ. Страх и гордост! Щеше да го повика само от сексуално желание и може би защото ставаше на четиридесет и една години и я грозеше опасност следващите рождени дни да прекара така самотно. Ако сега го поканеше и се любят тази нощ, тя просто ще го използва. А почтените жени не постъпват така, даже ако това е бившият им мъж. И какво щеше да му отговори, ако отново ѝ предложи да се оженят?

— Е, тогава... вече е късно, да приключваме.

— Да, наистина.

Тя покри лицето си с ръка и стисна очи. Телефонната слушалка безмилостно ги разделяше.

— Е, лека нощ, Бес.

— Доскоро виждане, Михаел!... Михаел, чакай! — Тя се беше надигнала на лакти, оставайки сълзите ѝ да текат.

Но той вече беше затворил.

Това, което остана, беше крясък на птица, докато тя тихо плачеше.

## XVII

В единадесет часа преди обяд Лиза се обади в „Синия Ирис“. Бяха започнали болките ѝ. Предупреди я да не тръгва веднага. Ще я повикат, когато наближи моментът.

Бес отложи следобедните си часове за посещения и остана в службата, близо до телефона.

Хеатър споделяше.

— Човек си спомня за времето, когато е раждал собствените си деца.

— И още как — отговори Бес. — Раждането на Лиза продължи 13 часа, а на Ранди — само пет. О, трябва да му се обадя и да му кажа новината.

Тя погледна часовника си и набра телефонния номер. Откакто го беше ударила, отношенията им не бяха особено добри. При третото позвъняване той отговори.

— Ранди, добре, че те намерих. Искях да ти кажа, че Лиза е вече на път да ражда. Болките започнаха.

— О-о! Тогава, пожелай ѝ много щастие от мен.

— Не можеш ли сам да ѝ го кажеш?

— Съставът ни пътува днес в един часа за Бемиджи.

— Бемиджи!... — Гласът ѝ прозвуча разтревожено.

— Не е на края на света, мамо!

— Не, но все пак не ми харесва, че толкова често се налага да пътуваш.

— Това са само пет часа.

— Добре, но все пак бъди разумен и внимателен, момчето ми, и гледай да поспиш, преди да пътуваш обратно.

— Да-а...

— И, не пий преди пътуване.

— Ей, мамо, какво в същност си мислиш за мен?

— Просто се притеснявам за теб.

— Грижи се за себе си. аз вече съм голям.

— Кога се връщаш?

— Може би утре преди обяд. А след обяд ще свирим в Уайт Беар Лейк.

— Ще ти оставя известие, ако бебето вече е родено, ако ли пък не, ти ми се обади в службата.

— Окей, мамо, трябва да тръгвам.

— Да, добре. И това, което още искам да ти кажа, е, че много те обичам!

Последва пауза, след което думите.

— Тук отговарям със същото. — Сякаш му беше трудно да изговори същите думи.

Когато затвори, я обзе безпомощно чувство. Тя гледаше през прозореца и имаше усещането, че е лоша майка и си помисли и за Михаел, как ли се е чувствал през всичките години? Как могат такива разкъсани отношения отново да се вкарат в ред?

— Не ти ли е добре? — Хеатър почистваше регалите близо до нея.

— Ох... И аз вече не зная. — След малко се обърна към нея. — Имаш ли дете, с което да ти е по-трудно, отколкото с другите? Или само при мен е така? Синът ми Ранди е толкова странен, толкова затворен в себе си! Понякога чувствам себе си отговорна за това.

— Не е само при теб така. Моята средна дъщеря Ким просто не понася да я прегърнеш и целунеш. Откакто стана на тринадесет години, не признава нито мен, нито баща си. Критикува музиката, която с удоволствие слушам, колата ми, филмите, които гледам, не понася дрехите, които нося. В къщи идва само когато има нужда от нещо. Понякога не е никак лесно да обичаш такова дете.

— Мислиш ли, че с времето това ще се промени?

Хеатър престана за момент.

— Надявам се!

— Какъв е проблемът при теб и Ранди?

— Истината!

Хеатър даваше вид, че продължава да почиства.

— Можеш да ми се довериш, ако желаеш.

— Той завари мен и баща си в леглото.

Отначало Хеатър се опита да задържи смеха си, но след това така прихна, че магазинът прокътня. Накрая тя махаше с парцала и викаше

„Ура“.

Бес изумено я гледаше.

— Ти пак разхвърля прахта навсякъде.

— О-о, това е чудовищно! Сега трябва да ме уволниш. Аз предусещах, че при вас връзката се задълбочава и че през всичкото време, когато бяхте заедно, причината не беше само служебна. Сега съм много радостна, че чувам това.

— Не виждам причини за радост, тъй като това ни донесе само проблеми. Още след раздялата ни Ранди беше много огорчен, трудно преживя излизането на баща си от дома и сега не може да приеме неговото завръщане. Ситуацията беше извън контрол. Той открито показва презрението към баща си. Не пожали и мен, за което получи една зад врата. Оттогава съвсем се е затворил в себе си. Не зная ти как се чувстваш, но аз мисля, че да си майка е много трудно.

— Това всички чувстваме понякога.

— И в какво сгрехих? През всичкото време показвах открито обичта си към него, следях го в училище, посещавах училищните конференции, но в един момент всичко се промени, сякаш пътищата ни се разделиха. Дойде отчуждението. Знам, че пие, пуши марихуана, но не мога да го накарам да престане. Загубих доверието му.

Хеатър се приближи към нея и я прегърна.

— Невинаги ние сме тези, които бъркаме, понякога това е чисто тяхна вина, затова е по-добре да се изчака, докато сами преодолеят това и се върнат към нас или просто следват своя път.

— Той е щастлив с новата си работа. През целия си живот е мечтаел да свири в известен състав, но сега аз наистина изпитвам страх за него. Животът, който води, не е добър. Тези непрекъснати пътувания и късни вечерни концерти!

— Не можеш вече да решаваш вместо него!

— Зная! — Бес леко задържа Хеатър. — Зная това... — след което просълзена се отстрани. — Благодаря ти, Хеатър. Ти си добра приятелка!

— Аз също съм майка, която полага усилия, но... Това, което можем да направим, е да ги обичаме и се надяваме на доброто.

Откакто разбра, че Лиза вече е с болки и скоро ще ражда, Бес изобщо не можеше да се концентрира в работата си. Тя не намираще спокойствие и беше в трескаво очакване. Реши да полее цветята, започна да прибира разхвърляните нови тапети и непрекъснато поглеждаше часовника си.

Малко преди три часа Марк ѝ се обади и каза, че вече са в болницата, ако иска да тръгва.

Бес грабна чантата си, каза бяло „довиждане“ и изхвърча.

Болницата беше надве мили от „Синия ирис“. До жилището им имаше и други болници, но състоянието на Лиза изискваше по-добри специалисти и затова я регистрираха в тази болница.

За Бес беше приятно да влезе в същата болница, където беше родила и двете си деца.

Хирургическото отделение беше ново. Дълъг коридор водеше към отделението на сестрите. Стаите бяха разположени кръгообразно.

— Аз съм майката на Лиза Падгет — представи се Бес на дежурната сестра, която я заведе в родилното отделение при Лиза и Марк. До тях беше една засмяна сестра със синя престилка с надпис Жана Маерс. Лиза лежеше облечена в операционна риза, а сестрата прикачваше през тялото ѝ съответните бели ремъци.

Лиза забеляза майка си и я поздрави.

Бес се приближи, наведе се и я целуна, след което поздрави и Марк.

— Как върви досега?

— Съвсем добре. Сега, както съм прикрепена към този апарат, можем да забележим, ако бебето реши нещо друго.

А на сестрата Лиза каза.

— Това е майка ми.

А на Бес:

— Това е дамата, която ще ме подложи на седемте мъчения.

Мис Маерс се разсмя.

— Надявам се да не стане така. Не изглежда толкова тревожно. Погледни тук. — Тя пристъпи и сложи ръка на уреда, който даваше сигнали на сърдечен ритъм. — Това са данните от ултразвука. Това, което чувате, е пулса на детето.

Всички втренчено се вгледаха в святкащото малко оранжево оцветено сърчице, докато отстрани излизаше хартиена лента, където

можеха да проследят всички съществени подробности.

— А тук, Лиза... — сестрата ѝ показва зелените числа, — това са интервалите на болките. Марк, Ваше задължение е да, внимавате тук. Между болките тук се изписва тринадесет или четиринадесет. Щом се покачи, веднага напомнете на Лиза за дишането. Моментът е настъпил, когато се отбележи тридесет секунди за болките. Всичко това продължава една минута.

Едва сестрата беше дала указанията си, когато Марк извика.

— Покачва се!

Той се приближи до Лиза, без да изпуска от очи монитора, напомняйки ѝ за дишането.

Бес стоеше безпомощно до тях, гледаше измъченото от болка лице на Лиза и чувстваше, че вътрешно повтаря движенията, които Марк ѝ подсказваше.

Когато четвърт час по-късно настъпи следващата серия болки, вече беше дошла и майката на Марк. Той попита и за баща си.

— Още е на работа, но му оставих бележка. Ей, детето ми, днес отново ще върнеш своята талия. Ще бъде момче, повярвай ми.

Болките идваха и преминаваха.

Бес трудно издържаше на гледката. „Милото ѝ момиче, колко се грижеше за братчето си, така както по принцип правят по-големите сестри.“

Макар тези болки да водеха към едно ново щастие, беше трудно да се издържат. В някои моменти си мислеше, че сигурно щеше да бъде по-добре, ако беше дошла, когато детето вече е родено.

В шест и половина дойде и Жак Падгет. Бес почувства, че станаха твърде много и излезе за момент. Малко преди седем тя отново влезе вътре, сложи ръка на рамото на Марк и му предложи да излезе за малко.

— Мисля, че мога да те сменя!

Марк с благодарност се оттегли и седна в едно кресло. Лиза отвори очи и уморено се усмихна. Косата ѝ беше станала на фитили от влагата, а лицето ѝ беше леко подпухнало.

— Татко сигурно няма да дойде, нали?

Бес хвана ръката ѝ.

— Не зная, мила.

Марк се обади.

— Звънях в бюрото му, казаха, че ще му предадат.

— Бих искала да дойде.

— И аз, мила.

Беше ѝ казала истината. В последните часове желаше повече от всичко Михаел да бъде до нея. Но може би щеше да се получи същото, както при празничното парти на Барбара и Дон.

В десет часа нямаше никаква съществена промяна. Извикаха лекар, за да ѝ направи инжекция с лека упойка. Бебето беше голямо, може би около четири килограма. Средството не пречеше на напъните.

Марк подремна, очите на Жак се затваряха, а Бес отиде да се обади на майка си. Стела не искаше да смущава раждането, но чакаше с нетърпение известието.

След разговора Бес тръгна обратно към отделението. В главата ѝ отново нахлуваха спомени, от които очите ѝ се навлажняваха. Нямаше сили да влезе веднага вътре и остана до прозореца, загледана навън.

Гласът на Михаел ѝ прозвуча като спасение.

— О-о, ти ли си, най-послед — каза тя.

Видът му я върна отново в годините, когато децата бяха малки, времето на общите тревоги и радости.

— Съжалявам, бях в командировка и сега се прибирам.

Спонтанната ѝ прегръдка го озадачи.

— Бес, какво става?

— Всъщност, още нищо. Радвам се, че най-послед си тук.

Той здраво я прегърна и въздъхна облекчено. Зимната градина беше зад тях, а в отделението беше още спокойно. Сякаш за момент времето спря. Никакви бързи разминавания, никаква причина да се прекъсне прегръдката, сами със силното чувство, което им даваше сила.

Полагайки глава на рамото му, Бес каза.

— Преди малко си мислех, колко по-лесно беше, когато децата бяха малки и до късно играеха с децата на съседите. О-о, Михаел, не беше ли това едно приказно време?

— Да, така беше!

Тя чувстваше ръката му, галеща косите ѝ.

— ... а сега Ранди пътува със състав, докато Лиза тук се опитва да преодолее мъките.

Михаел я хвана за раменете и потърси погледа ѝ.

— Така става един ден, Бес. Те просто вече са пораснали.

Изражението на очите ѝ говореше, че не е готова да приеме това.

— И аз не знам, какво става с мен. Обикновено не съм чак толкова сантиментална.

— Не се упреквай. В такъв момент е разбираемо това сантиментално усещане.

— Ах, Михаел. — Тя се отпусна на един стол. — Беше ли вече при Лиза?

— Да, сестрата ми каза, че са ѝ сложили лека упойка, за да си почине. От три часа е тук.

Бес кимна.

Той седна до нея, взе ръката ѝ и пъхна пръстите си между нейните, стискайки ги здраво. Тя си мислеше за времето на раздялата, за дебелоглавието си, за самотата си, за чувството на сигурност, което в момента изпитваше.

В полунощ сестрите се смениха. Новата сестра се представи — Марки Унгер. Тя влезе в помещението, където беше Лиза, погледна към уреда и, след като се върна обратно при тях, каза: „Никаква промяна“.

Около два часа след полунощ болките се подновиха. Действието на упойката беше преминало и пристъпите бяха на пет минути. Това предизвика раздвижване в отделението. Този, който трябваше да присъства при раждането, дойде облечен със стерилно облекло. Сестрата вече не напускате Лиза. Тя стоеше от едната страна, а от другата беше Марк.

Бес беше развълнувана, гледайки този маскарад, в който виждаше само очите, най-вече тези на Михаел. Също като някога, когато се влюби в него, същите трескави неспокойни очи.

Той леко се наклони към нея.

— Как се чувстваш?

— Страхувам се. Не зная, дали да влизам вътре, а ти?

— Аз също. Само дано не припадна!

— Но все пак искаш да присъстваш?

— Да, тази малка хитрушана ме убеди.

Когато влязоха вътре в родилната зала от Лиза се виждаха само два хълма, образувани от коленете ѝ. Тя тежко дишаше и с помощта на Марк осъществяваше напъните.

— Още не — успокояваше я сестрата. — Пестете силите си.

— Но вече е време, време е. Ооо.

Чуваше се гласът на Марк.

— Поеми въздух... издишай...

Когато болките отминаха за момент, тя се огледа и видя баща си.

— Татко? — Тя болезнено се усмихна.

— Здравей, скъпа. — Той се приближи и стисна ръката ѝ. — Аз все пак успях. При теб съм. Смелост, момичето ми.

— И мама — шепнеше тя. — И двамата сте тук. — Тя леко се надигна и още веднъж се опита да се усмихне, след което затвори очи и се отпусна. Беше постигнала целта си да ги види тук двамата до нея.

Дойде още една сестра, цялата в стерилно облекло.

— Лекарката скоро ще бъде тук — каза тя, след това погледна Лиза в лицето. — Здравей, Лиза, аз съм Ан. Аз ще се погрижа за бебето, когато дойде, ще го премеря и изкъпя.

Лиза ѝ кимна. Минути по-късно дойде и лекарката.

— Здравейте, доктор Левис — бодро поздрави Лиза. — Защо се забавихте толкова?

Тя първо погледна монитора, след което поздрави и се обърна към нея.

— О-о, аз съм готова отдавна, но чаках повикването. А сега да видим, време ли е да изкараме бебето на бял свят, за да може да ни види.

Последваха нови пристъпи, болки, лекарката умело вършеше своята работа, сестрите бяха плътно до нея, изпълнявайки мигновено всички нареждания.

Но бебето сякаш отказваше да се появи. Когато Бес видя, че очите на Михаел са влажни, вече не правеше никакви усилия да сдържа сълзите си.

— Лиза, ще се опитаме да Ви помогнем. Ще прихванем главичката на детето, но ще трябва да ни помогнеш. Ще го направим едновременно.

— Ще му причиним ли болка?

— Не — успокои я лекарката.

Марк нежно притискаше Лиза, изпълнен с желание да помогне.

— Горещо ми е — стенеше Лиза, — не ме докосвайте...

Бес безпомощно стоеше отстрани, а Михаел се опита да хване ръката ѝ.

— Сега... — каза д-р Левис и всички видяха, как тялото на Лиза изтъня. Тя отново болезнено извика и ето че в ръцете ѝ се появи главичка с размазана кръв по черната коса.

— Момиче е! — осведоми лекарката, когато вече го държеше цялото в ръцете си.

Лиза се усмихна.

Марк извика.

— Юху-у.

Хилде галеше Марк по гърба, а Бес и Михаел срещнаха възторжените си погледи.

Сестра Ан пое бебето с мека хавлиена кърпа и го положи върху корема на Лиза. Лекарката притисна връвта на две места и подаде на Марк една ножица.

— Какво ще кажете, млади татко, искате ли да отрежете пъпната връв?

Бебето се движеше и опитваше да извади ръчичките си от кърпата.

— Истинска лудост — каза Лиза, — най-последно е тук. Здравей, Натали, как си? — А към лекарката: — Не трябва ли да креци?

— Не, след като така добре диша, а тя го прави чудесно.

Лиза знаеше, че още не е приключило всичко. Следваха няколко шева, които трябваше да изтърпи.

През това време Натали преминаваше от ръце на ръце при татко, при баба и пак при баба и при дядо. Очите на Михаел сияеха от радост.

— Здравей, Натали — поздрави той мъничката кукла, която беше толкова хубава, колкото и едно новоизлюпено пиленце, само че със своите юмручета.

— Трябва да информирам Жак — каза Хилде и веднага излезе, докато Бес и Михаел продължаваха да се възхищават на малката Натали.

— Съжалявам, че пропуснах появяването на моите деца на този свят — каза Михаел.

Когато влязоха Жак и Хилде, те тръгнаха към чакалнята, тъй като сестрата взе бебето, за да го премери и повие.

Навън беше тихо. Свалиха маските си и паднаха в прегръдките си, без да могат да кажат нито дума.

Когато Михаел проговори, гласът му трепереше.

— Никога не съм се чувствал така.

— Как?

— Така възвишен, изпълнен с нещо ново.

— И аз се чувствам така.

— Това е още една част от нас, която се появява на този свят. Бес, това просто ме омайва!

Така беше. Тя чувстваше буца в гърлото си, жадуваше за Михаел и не желаше никога повече да го напуска.

Той с облекчение каза.

— Толкова съм щастлив, че преживяхме това заедно.

— Аз също, Михаел! Мисля, че без теб трудно щях да издържа.

— Благодаря на бога, че можах да преживея това.

Те продължаваха да стоят прегърнати, докато почувстваха успокоение.

— Уморена ли си?

— Да, а ти?

— Мога да падна.

Сбогуваха се с младите родители, които, озарени от щастието, изпълнени с любов, държаха розовото, вече изкърпено кърмаче, без да откъсват поглед от него.

Бес се наведе, погали Лиза по косата, целуна я по челото, след което целуна и бебето.

— Лека нощ, скъпа, до утре след обяд и ти благодаря, че ни позволи да преживеем това заедно с теб.

След това се приближи Михаел и целуна и двете дами. Той също беше развълнуван и само промълви.

— Всъщност, аз не исках да идвам, но се радвам, че го направих. Благодаря ти!

След това те прегърнаха и Марк и напуснаха клиниката.

Навън вече просветляваше. Вrabчетата цвърчаха около дърветата. Небето сменяше цветовете си от тъмни към по-светли. Когато застанаха пред колата на Бес, Михаел взе ръката ѝ, казвайки.

— Ето, че направихме нещо съвместно.

— Имам чувството, че аз родих това дете.

— Представяш ли си, ние вече сме баба и дядо!

Тя се усмихна изтощено.

— Само че доста уморени баба и дядо.

— Ще ходиш ли днес на работа?

— Мисля да изчезна, а ти?

— Струва ми се, че днес Хеатър ще трябва без мен да се оправя.

Ще поспя няколко часа, а след това ще посетя Лиза.

— Да, аз също.

Повече нямаше какво да си кажат. Беше време да се разделят. Нощта беше напрегната. Очите ѝ горяха, гърбът я болеше, но те продължаваха да стоят на паркинга, хванати за ръце. Един трябваше да се реши.

— Е... тогава до утре — каза с усилие Бес.

— Да... — повтори той, — до утре!

Разделиха се без всякакво желание и всеки се отправи към колата си.

Докато тя палеше мотора, той се подпря на вратата, наблюдавайки я. Изглеждаше тъжна, когато му махна през прозореца.

Той извади ръка от джоба си, докато я проследяваше, се почувства сам и изоставен.

Мислеше за самия себе си, за бъдещето и колко пусто е всичко без нея. Отново изплува въпросът. „Защо? Защо трябваше да се стигне до тук? Ние се нуждаем един от друг, обичаме се и трябва отново да бъдем едно семейство.“

Той запали мотора и след секунди излетя като луд от паркинга. Минавайки покрай знака „Стоп“ и надвишавайки позволената скорост, потегли след нея. Пред дома ѝ той със свистене спря. Колата ѝ беше вече в гаража, а вратата заключена. Той изтича към входната врата, натисна звънеца и удари няколко пъти с юмрук и изчака. Трябва вече да е горе, значи ще мине малко време, докато отвори. Тя остана с отворена уста, когато го видя.

— Михаел, случило ли се е нещо?

Той нахълта вътре, затвори вратата и я прегърна.

— Ти сама знаеш какво се случи. Ти и аз живеем в две отделни жилища, разведени сме, въпреки че се обичаме. Това е безумие, след като можем да бъдем заедно и да сме щастливи! Аз искам... — той здраво я стисна в прегръдките си, — толкова искам да сме заедно. —

Той прекъсна, за да я целуне, след което продължи. — Искам Лиза и Марк да могат да доведат бебето при нас вкъщи, да ги приемаме с отворени обятия и за Коледа всички да бъдем заедно. Толкова искам да опитаме да поправим това, което причинихме на Ранди, може би не всичко е загубено. — Той хвана лицето ѝ с двете си ръце. — Моля те, Бес, ожени се отново за мен, аз те обичам! Този път всичко ще бъде по-добре, ще правим компромиси заради нас двамата и заради децата ни. Не виждаш ли, че Лиза е права? Това е правилният път за нас!

Тя плачеше още преди той да завърши предложението си и сълзите обливаха лицето ѝ.

— Моля те, не плачи, Бес... Моля те...!

Тя се притисна до него и обгърна шията му с ръце.

— Михаел, всичко това желая и аз. Аз те обичам и Ранди има нужда от нашата помощ.

Сега можеха да направят това, което толкова им се искаше на паркинга. Те се целуваха плътно притиснати от главата до краката, съсредоточено и страстно и същевременно толкова изтощено, че и двамата не разбираха, откъде черпят сили.

Той поглъщаше солените ѝ сълзи и шепнеше.

— Нека веднага да се оженим, възможно най-бързо.

Тя му отговори през сълзите си.

— Когато ти пожелаеш.

— ... и още днес ще кажем на децата... и на Стела също. Ще я направим втората щастлива жена в Щатите.

Бес се засмя.

— По-скоро третата щастлива жена след Лиза.

— Окей, третата, но тя наистина много ще се радва.

— Ще полудея от радост...

— Наистина ли? А аз просто ще се поваля.

— Не ти ли се струва, че трябва да поспим?

— А след това? Отново да ни изненада Ранди?

Михаел я прегърна, чувствайки гърдите ѝ плътно до себе си.

— Знаеш, че след това спиш по-добре.

— Днес това няма да е мой проблем.

— Жестока жена!

Тя му се усмихна мило.

— Михаел, ще имаме много време за това, но сега наистина съм много уморена и не искам още веднъж да настроя Ранди срещу нас. Нека бъдем разумни.

Той хвана ръцете ѝ.

— Добре, ще бъда послушно момче. Ще се видим ли по-късно в болницата?

— Приблизително към два часа.

— Ще бъда там. Ще ме изпратиш ли до колата?

Тя се погали в него. Тръгнаха по коридора край разцъфналата бувардия, която беше отрупана с бели цветове и от лекия ветреца откъм се разнасяше ароматът ѝ.

В колата, вече седнал зад волана, той подаде главата си и целуна наведената към него Бес.

— Обичам те, Михаел — прошепна тя.

— Аз също те обичам и съм убеден, че този път ще успеем.

Колата потегли, но той не откъсваше очи от нея.

— Отвратително е да си възрастен и разумен човек. Предпочитах да те заведа в спалнята и да се насладя с теб.

Той се засмя.

— Ще наваксаме всичко пропуснатото, Бес, само почакай. Тя се дръпна назад, кръстоса ръце и проследи отдалечаващата се кола.

## XVIII

В дванадесет и половина оркестърът престана да свири. Трябваше им един час, за да приберат и натоварят всичко и пет часа, за да се приберат от Бемиджи.

Малко преди седем Ранди се прибра в къщи. Майка му още спеше, а на леглото му имаше бележка.

„Лиза има момиченце — Натали, четири килограма и 380 грама. Роди се в пет часа сутринта. Всичко мина добре. Днес няма да отида на работа. Надявам се по-късно да те видя в болницата.

С много любов: мама“

Само че този следобед той не успя да отиде в болницата. Когато майка му стана, той още спеше, а когато малко преди дванадесет часа той стана, тя вече беше тръгнала към болницата.

Той, прекалено уморен, се опитваше да се подготви за концерта, който трябваше да изнесат в два часа.

Тези концерти в локалите си заслужаваха.

В крайните райони на двата града сега, през лятото, винаги имаше повод за празненства. Съставът приемаше с удоволствие това следобедно свирене не само заради доброто заплащане, а и защото след това идваше свободната съботна вечер, което рядко им се случваше. Човек можеше да се наспи или да послуша друг състав, а можеше да предприеме и редица други неща.

Навсякъде цареше празнично оживление.

Ранди постави двата барабана един върху друг, вдигна ги от колата и забеляза, че един около дванадесетгодишен хлапак го наблюдава. Момчето беше с розови слънчеви очила, косата му беше намазана с гел, а на краката си имаше значително по-големи от номера му маратонки и беше със скейтборд.

— Хей, и ти ли свириш на нещо?

— Разбира се!

— О-о!

Ранди се засмя и внесе барабаните вътре. Когато се върна, момчето беше още там.

— Аз също свиря на ударен инструмент.

— Така ли?

— В училищния състав.

— Това е добра възможност да се научиш.

— Нямам още собствен, но все някога ще се сдобия и ще стана много добър.

Ранди се разсмя и продължи пренасянето.

— Да ти помогна ли? — попита хлапето.

Ранди го изглежда. С неговите четиридесет и пет кила, без мускули, едва ли имаше много сила. Фланелката му беше с изображение на боксьори на ринга. Изведнъж си спомни за самия себе си, тогава, когато старият ги напусна. „По дяволите всичко на този свят. Кой има нужда от теб?“

— Ето, вземи палките, а след това можеш да вземеш и чинела. Как се казваш, все пак?

— Тротер. — Гласът му прозвуча пресипнало.

— И това е всичко? Просто Тротер?

— Това не е ли достатъчно?

— Добре, Тротер, покажи какво можеш.

Момчето пъргаво изкачи стълбите, оставяйки нещата на сцената. За Ранди това беше като подарък от небето. След само четири часа сън той се чувстваше прекалено уморен. Нуждаеше се от шестнадесет часа, за да се възстанови.

— Е, благодаря ти, Тротер. — Той му подаде няколко, оцветени в кралско синьо, палки.

Момчето се ококори.

— За мен?

Ранди кимна.

— Да се упражняваш.

Тротер му благодари с вдигане на едната палка и изчезна.

На сцената се появи Пике Уатсон.

— Кое беше това хлапе?

— Нарича се Тротер. Малко момче с големи мечти, един ден иска да стане барабанист.

— И ти му даде палки?

— Мисля, че добре постъпих.

— Той дори не знае, че трябва да учи същевременно да кара кола и да спи, ако иска да свири в такъв състав. Ти май изобщо не си спал?

Ранди поклати глава.

— Да, твърде малко.

— Чуй какво ще ти кажа. Тук имам нещо солидно. — Той чукна по китарата си.

— Искаш да кажеш кокаин? Не-е, това не ми трябва.

Пике се захили.

— Гарантирам ти, че ще забравиш за умората си и ще свириш чудесно като Чарли Уатс.

— Колко?

— Първата доза е за моя сметка.

Ранди се почеса зад ухото.

— Наистина не знам, човече, не ми се иска.

— Щом не искаш, няма...

Пике вдигна ръце и отново ги спусна.

— Щом се страхуваш да полетиш...

— А какво може да се случи след това? Искам да кажа, най-лошото?

— Нищо бе, човече, абсолютно нищо... Първо ти става малко смешно, леко си възбуден и след това... след това е супер.

Ранди разтърка лицето си, след това въздъхна и процеди през зъби.

— Ех, какво пък, винаги съм искал да мога да свиря като Чарли Уатс.

Малко преди да започнат да свирят, в колата на Пике, с огледалце до носа той пое първата доза кокаин. Нещо му запари в гърлото, но нищо повече. Пике го увери, че понякога и след час се проявява ефектът.

Започна концерта. Първите парчета едва му се отдаваха, полагаше неимоверни усилия, за да влезе в ритъма и поведе нататък. Имаше моменти, през които свиреше със затворени очи и когато ги отваряше виждаше Тротер, седнал на скейтборда си. Вперил поглед в

Ранди, той удряше с палките, които той му даде. Да, това хлапе го боготвореше. Той познаваше това чувство. Най-отпред седяха няколко момичета в спортни облекла, с хубав загар на лицата си.

Една от тийнейджърките доста упорито го гледаше, без да сваля очите си от него. Достатъчно беше да отговори на това, да ѝ се усмихне и през паузата вече ставаха интимни.

Разговорът обикновено протичаше така.

— Здравей! Ти си много добър.

— Здравсти.

Той ѝ оглеждаше краката, бюста ѝ, ако му харесваше, отговаряше.

— Ти също си добра. — След това беше достатъчно да ѝ посвети една мелодия и всичко беше наред.

Днес обаче той се беше посветил на Тротер. „Това е за теб, момче.“ Той постави текста на „Pretty Woman“ и през цялото време гледаше въодушевеното лице на момчето.

И ето, че малко преди края се случи. Сърцето му лудо заби. С всяка измината минута му ставаше все по-зле. Тревогата му прерасна в страх. Той се обърна, за да потърси помощ от Пике, но видя само гърба му, една широка черна риза.

„Боже, помогни ми! Сърцето ми. Какво ми става?“ Имаше чувството, че главата му ще се разпръсне. Не му достигаше въздух... Момчето го гледаше... Навсякъде много хора... „Трябва да издържи поне до края на мелодията...“

„O-h-oh Pretty Woman!“ Най-после свърши.

— Пике! — Вътре в него всичко гореше. — Пике! — Той виждаше тълпата от хора.

— Не се притеснявай, момче. Първият път винаги е така, човек се стяга, страхува се. Изчакай няколко минути и ще ти премине.

Той сграбчи ръката на Пике.

— Не, не минава, напротив, ужасно е... Сърцето ми...

Пике се вбеси и шепнешком му заповяда.

— Ей, съвземи се, долу стоят стотици хора. Ще ти мине. Дай най-после въведението и такта.

„Так, так, так...“ — чувстваше, че полага невероятно усилие... Малкият го наблюдаваше и повтаряше със своите палки. Всичко започна да му се върти, толкова му беше лошо... „Хлапе, изчезвай, не

искам да виждаш това. Никога не посягай към марихуаната и... За теб исках да бъда по-добър.“

Ударите на сърцето му изпреварваха тези на барабаните. Всичко се наклоняваше, подът се залюля... Главата му с удар падна на земята. Палките бяха още между краката му. Той гледаше право в синьото небе.

Оркестрантите изсвириха още няколко такта, преди да разберат, че липсва джаз барабана. Музиката обедня и мнозинството веднага почувства това.

Хората се надигаха на пръсти и се опитваха да разберат какво стана.

Дани Скарфели беше пръв до Ранди.

— Боже господи, какво ти стана?

— Доведи Пике...! Пике?

От рязкото ставане Дани се закачи за ударния инструмент и едва не падна.

Невероятен страх като гъста мъгла поглъщаше Ранди. От сърцебиенето ушите му ужасно бучаха.

Лицето на Пике беше като черен облак на фона на синьото небе.

— Пике... сърцето ми... мисля, че умирам, помогни ми.

Чуваше се: „Какво му е? Да не би да е епилептик? Викай 911! Дръж се, Ранди!“.

Пике скочи от трибуната и хукна да търси телефон. Той викаше като луд.

— Телефон, къде има телефон?

В този момент се приближи полицаи. След като се осведоми за нещо по-конкретно, при което всички вдигаха рамене, включително и Пике, той извади радиопредавателя и повика „Спешна помощ“.

Ранди стенеше...

— Сърцето ми...

Посегна към един от ръкавите до себе си. Беше Дани.

— Обади се на майка ми — шептеше той.

Щастливи, без да имат представа какво се разиграва на десет мили от тях, Бес и Михаел прекрачиха болницата. В коридора, преди да влязат, хванати за ръце, те тайно се целунаха.

Младата майка спеше. Бебето лежеше в креватчето до нея и издаваше лек шум.

Михаел и Бес на пръсти се приближиха и застанаха от двете му страни и шепнешком разговаряха.

— Гледай я, Михаел, не е ли много сладка? — А на бебето: — Ей, сърчице, как си днес? Днес си много по-хубава от вчера.

Те леко галеха бузите ѝ и бяха напълно погълнати от вълшебното чувство да са до нея.

Бес безпомощно гледаше Михаел.

— Мислиш ли, че можем да я вземем на ръце?

Той ѝ се усмихна окуражително.

Тя подпъкна ръцете си под меката хавлиена пелена и вдигна Натали от кошчето. Михаел я целуна по челцето, след което двамата седяха един до друг и му се наслаждаваха.

— Само почакай да станеш на една или две години, тогава ще те вземем при нас и така ще те глезим, нали дядо?

— И още как, а по-късно, когато си вече по-голяма, ще ти разкажем, как след твоето раждане дядо и баба отново се събраха.

— Какво си шепнете вие там? — Лиза сънливо ги гледаше, след което им се усмихна.

— Какво става с вас двамата? Отварям очи и ви чувам да говорите тихо и да се кискате? Донесете ми, моля ви, моето бебе.

Те ѝ го подадоха и тя го сложи до себе си. Бес и Михаел я поздравиха, целувайки я.

— Много послушно момиченце.

Разговаряха за Лиза — как се чувства, за Марк — дали пак ще дойде и за това, че Ранди не се е обаждал. Разбира се и за прабабата.

Бес гледаше въпросително ту Михаел, ту Лиза. Накрая той хвана ръката ѝ, като каза.

— Лиза, ние ще се оженим.

Лиза сияеше. Със свободната си ръка тя посегна и към двамата. Тя шептеше на Натали.

— Благодаря ти, миличко, най-после накара две дебели глави да поумнеят.

Лиза целуна родителите си.

— Правите ме истински щастлива.

— Ние също сме щастливи.

— А кога?

— Веднага, щом успеем да уредим.

От вратата надникна Стела.

— Мога ли да празнувам с вас?

— Бабо! Бързо влизай! Имаме страхотна новина. Мамо, кажи й!

Стела се приближи.

— Не е нужно да ми казвате, вече разбрах. Ще се жените, вярно ли е?

Тя целуна Бес, след това Михаел.

— Ела ти, неповторим зетко! — Те развълнувано се прегърнаха.

— Винаги съм казвала на дъщеря си, че е луда. Да остави такъв като теб да излезе от къщи е непростимо! О, колко изненади в един ден! Това, което сега чух, е моето правнуче...! Оставете ме сега да погледам новодошлата. Лиза, ти малка моя майчице, не ти ли се иска да литнеш от щастие?

Следобедът беше като празник. По-късно дойде и Марк, а след него и родителите му. За кратко надникнаха и приятелки на Лиза и нейни колежки. Новината около Бес също вълнуваше всички.

Съвсем неочаквано Лиза попита.

— А къде ще живеете?

Те изненадано се спогледаха.

— Още не сме говорили за това.

Когато след четири часа напуснаха болницата, тя попита.

— Къде всъщност ще живеем?

— Нека спокойно да обсъдим това.

— Искаш ли да дойдеш с мен?

Михаел се захили.

— Разбира се, че искам!

Всеки се качи в колата си, но пред къщата пристигнаха заедно.

Бес вкара колата в гаража, а Михаел я остави на входа. Той пръв беше пред входа и готов да отключи и я въведе с чувство на увереност в това, което им предстоеше. Тази втора половина от неговия живот трябваше да бъде различна от досегашната. Всичко беше перфектно — планове за женитба, порасналите вече деца, очакваше ги само щастие и благоденствие. Бес седна и каза.

— Знаеш ли какво?

„Ако сега му кажеше, че е почнал работа в пътуваща из страната група, той нямаше да се възпротиви. Само мисълта, че може да се върне отново да живее тук, беше достатъчна.“

— Просто не вярвах, че някога ще е възможно това. Освен това, аз вече не държа толкова на това жилище, както по-рано. Привързах се към твоя апартамент.

Изненадата му не можеше да бъде по-голяма.

— Да не би да искаш да кажеш с това, че там искаш да живеем?

— Ти къде предпочиташ?

— В моя апартамент, само че мислех, че ако ти предложи, ще се възпротивиш.

Те от сърце се разсмяха, след което тя щастливо го погледна.

— Добре е, че вече сме възрастни и разумни хора, които могат да разграничават доброто от изкусителното. Аз наистина с удоволствие ще дойда при теб.

— Дано не го правиш заради мен!

— Със сигурност не. Когато децата бяха малки, беше чудесно, но сега — една нова житейска крачка иска изменение. Твоето жилище е едно ново начало — освен това ние го обзаведохме по наш вкус. Съвсем ново е, изгледът е чудесен, не е нужно да се грижим за градината и е добре, че само шестнадесет минути ме делят от магазина.

— Престани, Бес. Не е нужно да ме убеждаваш. Аз и така съм безкрайно радостен. Само още един въпрос. Как ще бъде с Ранди?

Тя леко оправи блузата си, без да бърза с отговора.

— Мисля, че е време Ранди да бъде самостоятелен, не мислиш ли?

Михаел не отговори. Вечерта, когато Лиза беше при него, каза същото.

— Сега той има работа и приятели. Време е да стъпи на собствените си крака.

— Сигурна ли си?

— Мисля, че да.

— Все пак, не можеш да имаш еднакво отношение, тъй като не всички деца са еднакви. Някои се нуждаят от повече, а други — от по-малко. Мисля, че Ранди се нуждае от повече внимание, отколкото Лиза.

— Може да е така, но, въпреки всичко, време е да има свое собствено жилище.

Те потвърдиха решението си с целувка.

— Този път ще остана, докато той се прибере. Тогава ще можем да решаваме заедно.

— Съгласна съм.

Те се прегърнаха и заедно прекрачиха вътре. Още с влизането телефонът иззвъня.

— Мисис Гуран?

— Да!

— Аз съм Пике Уатсон, от състава на Ранди. Чуйте, не искам да Ви плаша, но на него му се случи нещо и няма подобрение. Мисля, че е много сериозно. Една „Бърза помощ“ го откара в клиниката.

— Какво? Злополука? — Бес гледаше ужасено към Михаел.

— Не, знаете ли, точно по време на концерта той се свлече на пода. Каза, че става нещо със сърцето му, повече нищо не знам. Помоли ме да Ви се обадя. Закараха го в клиниката в Стилутър.

— Благодаря Ви. — Тя затвори телефона. — Ранди е получил нещо сърдечно. Много е зле. Откаран е в болницата.

— Хайде, бързо! — Той я хвана за ръката и хукна с нея по стълбите към колата ѝ. — Аз ще карам.

Докато пътуваха към болницата „Лакевиев“, те бяха изпълнени със страх и мъчително чувство.

„Защо точно сега? Толкова време ни беше нужно, за да турим отново живота си в ред. Заслужаваме поне малко щастие.“

Михаел караше бързо, без да се съобразява със знаците. Искаше да ѝ каже нещо, но какво. Той оставаше в плен на собствения си страх. Опасността за живота на детето му беше над всичко.

„Сърцето му? Какво можеше да има един деветнадесетгодишен младеж със сърцето си?“

Пристигнаха по същото време, когато влезе и „Бързата помощ“, и изтичаха към нея. Успяха да зърнат Ранди, преди да го вкарат вътре. Веднага се появиха няколко лекари, които се концентрираха в него, така че се усещаше сериозността на положението.

Бес и Михаел стояха отстрани, напълно игнорирани.

— Включен ли е електроскопът?

— Кръвно налягане?

— Сто и осемдесет на сто.

— Дишане?

— Слабо!

— Колко силни са ритмичните смущения?

— Зле са. Треперят като при ранена птица. Ще дадем D5W.

Смукачите бяха вече на гърдите на Ранди, а на ръката му висеше апаратът за мерене на кръвно. Някой включи кабела и го свърза с мониторите. Чуваха се тиктиканията на уреда.

Очите на Ранди бяха широко отворени, когато над него се надвеси един от лекарите и го попита.

— Можеш ли да ме чуваш? Разбираш ли ме? Поемал ли си нещо?

Той разследваше очите му. Една от сестрите каза.

— Майка му и баща му са тук.

Лекарят им махна. Те се приближиха.

— Вие сте родителите?

— Да! — отговори Михаел.

— Имате ли във фамилията сърдечно болни?

— Не!

— Диабетици?

— Не!

— Взима ли някакви медикаменти?

— Поне аз не зная.

— Взема ли кокаин?

— Мисля, че не. Понякога марихуана.

Една сестра извести.

— Кръвното налягане спада.

Един от мониторите подаде алармен сигнал. Беше като телефонен сигнал — заето. Лекарят извика:

— Започна да вибрира.

Той силно удари Ранди с юмрук по гърдите. Бес хълцаше с ръка на устата. Обзета от ужас тя гледаше, как синът ѝ умира на болничното легло, а лекарите правят отчаяни усилия да го спасят.

Дойдоха още лекари и сестри. Една от лаборантките, която проверяваше функциите на тялото, техник, който наблюдаваше уредите, един анестезиолог, който вкара два шлауха в носа на Ранди и започна с масаж на сърцето, като непрекъснато издаваше заповеди:

— Намажете електродите, трябва да дефибрилираме. Поривисто, с тласъци, сложил ръцете си една върху друга, той нанасяше удари върху гърдите на болния.

Една от болничните сестри включи апарат, който даваше високи електро симптоми, след което хвана две плочи, които бяха включени с кабел в уреда и ги намаза с гел. Всички се оттеглиха от металното легло, а сестрата постави двете плочи на гърдите му.

— Разтоварване!

Последва едновременно натискане на двата бутона.

Ранди изстена. По тялото му преминаха конвулсии, след което той отново безсилно се отпусна.

Бес почти изкрещя и заби лицето си в Михаел. Чу един от лекарите да казва: „Добре, той реагира“.

Бес отново с ужас гледаше към леглото, където вкарваха ток в тялото на сина й. „Моля ви само недейте повече!“

Залата притихна в мълчание. Очите на всички бяха насочени към зеления екран.

„Боже господи, те го убиха, сърцето му престана да бие.“

— Хайде, давай, давай — настойчиво шептеше някой от лекарите, а този, който го удари с юмрук в гърдите втрепенно гледаше монитора и също шепнешком настояваше: — Започни да биеш, дявол да те вземе!

Линията оставаше равна.

Всички шокирани от толкова бързо дошлото нещастие стояха онемели.

— А сега какво? Никой нищо не казваше — Бес не виждаше вече от сълзите си.

Зелената линия трепна.

След това още веднъж, вдигна се и оформи малко хълмче върху гладкия смъртен хоризонт. Неочаквано движението се засили и стана равномерно. Всички присъстващи въздъхнаха и се отпуснаха от напрежението.

— Добре, много добре — каза един от екипа, — продължавай така, Ранди!

Ранди все още беше в безсъзнание. Лаборантката непрекъснато огласяваше сведенията от екрана, без да сваля очите си от там.

— Пулсът е равномерен — осемдесет.

Бес с надежда погледна към Михаел. Той я прегърна и притисна до себе си. Самият той имаше нужда от подкрепа.

— Ранди, разбираш ли ме какво ти говоря? — питаше един от лекарите.

Ранди кимна безмълвно.

— Знаеш ли къде си?

Сега вече той широко отвори очи, видя се заобиколен от лекари и веднага реагира агресивно, опитвайки се да стане.

— Какво по дяволите... Пуснете ме да си вървя...

— Спокойно! — няколко чифта ръце го притиснаха към леглото.  
— Все още имаш кислороден недостиг и се намиращ в замаяно състояние.

Една от сестрите съобщи, че кардиологът е на път към залата.

Лекарят неколккратно го попита:

— Кокаин ли си взел?

Ранди клатеше глава и се опитваше да вдигне ръка, но лекарят не му позволи, тъй като на тази ръка бяха апарата за мерене на кръвното налягане и включената система.

— Ранди, ние не сме от полицията. Никой няма да има неприятности, ако ни кажеш. Трябва да знаем, за да можем да ти помогнем и за да може твоето сърце отново ритмично да бие. Кокаин ли беше, Ранди?

Ранди фиксира бялата престилка на лекаря и измърмори:

— Беше за първи път, докторе, честно!

— Как го прие?

Никакъв отговор.

— Впръска ли го?

Отново мълчание.

— Със смъркане ли?

Ранди кимна.

— Окей. — Лекарят положи ръка на рамото му. — Не се страхувай. Сега трябва да лежиш спокойно. — Той повдигна клепачите на очите му и го накара да гледа в пръста му.

Сестрата продиктува: „Без изменения“.

— Чувстваш ли напрежение в мускулите си?

— Не!

— Добре. Сега накратко ще ти обясня, какво се случи. Кокаинът толкова беше ускорил пулса ти, че сърдечната камера беше престанала да се захранва, както и мозъка вече не получаваше кислород, поради което в началото вероятно си получил кръговъртеж. Тук, в болницата сърцето ти престана да бие. Ти беше в клинична смърт. Успяхме да реанимираме. Сега ще дойде един сърдечен специалист. Сигурно ще ти предпише лекарства, за да стабилизира пулса ти. Окей! — В същия момент влезе кардиологът и беше представен от лекаря, който разговаряше с Ранди.

— Това е д-р Мортенсен.

След като специалистът го пое, лекарят се обърна към Бес и Михаел.

— Аз съм д-р на медицинските науки Грат — представи се той и им подаде ръце. Беше с посивяла коса и вежди и вдъхваше доверие.

— Мога да си представя, как се чувствате и двамата след това, което преживяхте тук. Елате с мен навън, за да разговаряме спокойно.

Навън той се вгледа в Бес.

— Добре ли сте, мисис Гуран?

— Няма нищо, ще се оправя.

— Не е нужно да се правите на героиня. Елата и седнете. Сигурен съм, че имате много въпроси към мен. Вие чухте това, което обясних на Ранди. Той е смъркал кокаин, тази отрова върши страшни неща в организма на човека. Трябва да ви подготвя за това, че в следващите часове той може да получи още един пристъп от дрогата и нови смущения в сърдечния ритъм. Проблемът в този случай е, че ние не можем да отстраним кокаина от организма. Можем само да го подсилваме, докато премине действието.

Михаел със свито сърце попита.

— Значи ли, че още един пристъп може отново да го доведе до същото критично състояние?

— Мисля, че да! Следващите часове са критични. Да благодарим на бога, че е още толкова млад и ще може напълно да се възстанови. Освен това с медикаменти имаме шанс да контролираме състоянието.

Към тях се присъедини и сърдечния специалист.

— Мистър и мисис Гуран?

— Да?

— Аз съм д-р Мортенсен. — Той също беше с побеляла коса и очила. — Ранди ще трябва да остане още известно време под наше наблюдение. Състоянието му е по-добро. Ще трябва в продължение на двадесет и четири часа да го поддържаме с медикаменти. Едва след това ще може да се каже, че е прехвърлил опасността. В момента се правят някои лабораторни изследвания — на кръв, токсикологичен анализ и още редица тестове — кръвно налягане, електролит — стандартни изследвания за това, дали кокаинът още е в действие. Ще остане тук, в „Спешно отделение“, под наше наблюдение, след което ще бъде прехвърлен в интензивното. Между другото, в момента той е в добро състояние и пита за майка си.

— Можем ли да влезем при него?

— Разбира се.

Тя благодарно му се усмихна.

— Благодаря Ви, докторе.

— Ще има ли някакви последствия, докторе?

— Не! Както вече казах на Ранди, ние не сме полиция и не даваме гласност на такива случаи. Но след като вече е поемал кокаин, ще се наложи да проведе един курс на лечение, прикрепен към някой от социалните ни сътрудници.

— Чух го да казва, че е за първи път. Възможна ли е такава реакция?

— Абсолютно. Спомняте ли си смъртта на младия баскетболист преди година? При него също е било за първи път. Лошото при това проклето вещество е, че довежда до смърт по много разностранни начини. Затова трябва да обясняваме на децата, преди да са пробвали.

— Да... много Ви благодарим, докторе!

От персонала непрекъснато наблюдаваха монитора. Бес пристъпи към леглото му, следвана от Михаел. Една от сестрите му вземаше кръв. Тя се опитваше да задържи сълзите си. Сестрата се оттегли.

Когато се наведе да го целуне беше ужасена от бледия му вид и сенките под очите. Спомни си за паническия страх, който изпитваше като дете от лекарите.

— Ранди, момчето ми, благодаря на бога, че навреме се озова тук.

Забеляза, че и той потискаше сълзите си.

— Толкова съжалявам — тихо му каза.  
— Аз също съжалявам, че ти причиних това.  
— Не, трябваше да бъда по-близо до теб, тогава щях да знам проблемите ти и можех да ти помогна.  
— Грешката е моя. Сам съм си виновен.  
Тя го гледаше в очите.  
— Недей! — Тя бършеше сълзите му. — Ти си нашият син и ние много те обичаме.  
— Как можеш да ме обичаш, след като ти създавам само грижи?  
— Моля те, недей. — Тя го погали по косата. — Наистина, създаваш ми грижи, но една майка не обича децата си само, ако са добри. Но когато имат доверие един към друг, трудностите могат да се преодолеят и тогава те се привързват още повече.  
— Здравей, Ранди. — Михаел тихо се беше приближил.  
Ранди погледна към него с насълзените си очи.  
— Татко...?  
Той се наведе и го целуна.  
Без да се съобразява със системата и кабелите, Ранди поривисто прегърна баща си и го притегли към себе си.  
— Толкова съжалявам, татко...!  
— Зная... зная... и с мен е така. — Михаел се вглеждаше в очите му. — Всичко ще бъде по-различно, вярвай ми. И двамата имаме много да наваксаме и ще го направим. Това, което Бес ти каза, за мен важи двойно повече. Та аз толкова те обичам! Причиних ти болка. За мен това е много мъчително. Но ние наистина ще се опитаме да турим нещата в ред.  
„Само не умирай! Моля те, не умирай! След като отново те открих.“  
— Не разбирам как си дошъл, след като така отвратително се държах с теб?  
— Знаеш ли, ние и двамата имаме проблеми с наранените си чувства и така забравихме всичко друго. Но ние ще намерим общия път, съгласен ли си?  
— Съгласен съм — избоботи Ранди, опитвайки да избърше лицето си.  
— Остави на мен. — Той помоли Бес за хартиени кърпички и нежно попи сълзите му.

Бес гледаше отстрани как баща му прави това, което някога вършеше, когато беше малък.

Когато приключи, той се обърна към Бес, след което пак към него.

— Ранди, майка ти иска да ти каже нещо.

Той стана и я хвана за ръка. „В случай, че не преживее следващите двадесет и четири часа“ — сякаш казваха очите му.

— Баща ти и аз отново ще се оженим.

Ранди мълчеше и прехвърляше погледа си от единия на другия.

Михаел прекъсна мълчанието.

— Какво ще кажеш за това?

— Боже господи, какви нерви имате?

— Мислех си, че и ти ще забележиш, че през последните години ние наистина надраснахме себе си и преценяваме нещата по-разумно.

— Освен това любовта ни сега е по-силна.

Една от сестрите ги прекъсна.

— Трябва да прехвърлим Ранди в интензивно отделение и да го оставим на спокойствие.

— Да, разбира се... Искаме само да знаеш, момчето ми, че ние ще чакаме отвън. Когато излезеш оттук, ще говорим за всичко останало. Обичам те!

Михаел също го целуна.

Почивай си сега, обичаме те!

Двамата отидоха в залата пред интензивното отделение, за да застанат на стража в очакване съдбата да реши дали ще върне сина им или ще им го вземе завинаги.

## XIX

Критичните двадесет и четири часа преминаха за Ранди като сън, пълен с мечти. Имаше чувството, че е спал цяла вечност и когато се събуди се оказа, че е спал само десет минути. Лек шум натрапчиво се прокрадваше между съня и съзнанието му. Това, което почувства, беше, че отново ритъмът на сърцето изпреварва тремолото. Виждаше движение на хора. Познаваше някои лица. Ето я Мариан Падгет. Чу свистенето на скейтборд. Беше Тротер. Той летеше директно към Мариан. „Тротер, не я убивай!“ Изведнъж малкият падна върху електрически кабел. „Внимавай, Тротер.“

Собственият му глас го събуди. Той отвори очи и усети, че сърцето му бие от страх за Мариан.

Пред леглото му стоеше Лиза с бебе на ръце. Той гледаше през сълзи, как тя се усмихва.

— Здравей — тихо каза тя.

— Здравсти — опита се да каже, но просто нямаше глас. — Здравсти — каза още веднъж. — Какво правиш тук?

— Искях да видиш малката си племенничка.

Лиза му се усмихваше мило, сякаш да подчертае, колко много го обича.

„Значи ще умра“ — мислеше Ранди. Това не го огорчи много. Знаеше колко много хора го обичат, а мисълта най-после да престане да се бори го успокояваше.

Той продължително се усмихна на Лиза и бебето. Искаше да ги прегърне, но тия кабели му пречеха.

— Какво сладко бебе... Натали. Знаеш ли, много съжалявам, че не те посетих в болницата.

— Недей, там имаше много помощници.

Лиза му показва лицето на бебето.

— Нали е хубава? Кажи здравей на чичо Ранди.

Той ѝ се възхищаваше.

— Здравей, малка Натали.

О-о, той се чувстваше толкова уморен. Няма сили. Какъв труден ден. Какво сладко бебе. Лиза отново направи родителите си щастливи. Тя винаги успява. Той, както винаги, провали всичко.

Когато отново се събуди, пред него стоеше баба Стела, след това отново майка му и баща му, съвсем помръкнали.

И изведнъж — не може да бъде — Мариан. Нямахме вече смисъл, той беше мъртъв и я гледаше от другия свят. Дали ангелите носят това небесносиньо?

— Мариан — каза той.

Света дева Мария. Тя говори! Значи е истина!

— Вече бях се отказала от теб. — Чуваше гласа ѝ сякаш идваше от тунел. — Може би сега ще позволиш да ти се помогне, какво ще кажеш?

Тя не беше какво и да е момиче. Безумното във всичко беше, че той с удоволствие би ѝ станал мъж. И изведнъж, кой знае кой му беше донесъл да пуши джойнт с последния си кокаин.

Когато Мариан прекрачи чакалнята на интензивното отделение, там беше вече цялата фамилия на Ранди.

— Как е той? — попита тя Лиза.

— Слаб е, но вече се шегува.

През тези часове на тревожно очакване всеки признаваше своята вина за това, което се случи, и за това, че не бе помогнал навреме. Лиза се упрекваше, че прекалено се е затворила в семейството си и е забравила за Ранди. Михаел за това, че не беше направил усилие да намери път към него. Бес се упрекваше, че в желанието си да го види по-скоро пораснал и самостоятелен, забрави чувствителния му характер.

В десет часа вечерта състоянието на Ранди беше стабилизирано, но той оставаше в интензивното и се разрешаваше само петминутно посещение.

Михаел предложи.

— Защо всички не си отидете в къщи, за да си отпочинете?

— А ти?

— Аз ще остана и ще дремна в чакалнята.

— Но, Михаел!...

— Утре сутринта ще се видим.

Доста ядосани всички си тръгнаха. Една сестра подsigури на Михаел възглавница и одеяло. Обещаха му да го събудят.

На разсъмване той отвори очи. Имаше чувството, че е спал десетина минути. Но часовникът показваше пет часа сутринта. Той веднага отиде при дежурната сестра.

— Нощта беше спокойна. Той спа през цялото време. Не е давал никакви сигнали за усложнения.

Остават още дванадесет часа, за да може да се каже, че е прехвърлил баира.

Михаел се освежи в миялните, оправи дрехите си. От вчера не беше се преобличал. Сякаш цяла вечност от момента, в който преживяха такава радост с Лиза и бебето. Бедната Лиза и за нея беше страшен шок. Тя беше толкова непоколебима в искането си да дойде тук с бебето, в случай, че Ранди не преживее. Не беше изговорено, но всички знаеха това.

Застанал на вратата, той наблюдаваше Ранди, които и в съня си изглеждаше като негово копие.

Още десет часа.

Каква ирония на съдбата — двете деца в една болница! Едното дари живот, а другото се бореше за своя.

Навън слънцето вече щедро позлатяваше дърветата, а реката се виждаше като блестяща ивица със закотвените лодки край брега.

Един късен августовски неделен ден. Скоро жителите на града щяха да станат и да се приготвят за богослужението, а туристите ще тръгнат из града, за да се насладят на прелестните му кътчета.

Четири часа по-късно.

„Моля те, господи, нека аз и Бес да можем да се радваме по същия начин, излизайки от тук с Ранди.“

Сякаш разбуден от мислите му, Ранди отвори очи и видя баща си на прозореца.

— Татко?

Михаел бързо се обърна, приближи се до леглото и хвана ръката му.

— Аз се справих, нали?

— Да — потвърди Михаел с несигурен глас.

— През цялата нощ ли беше тук?

Михаел стисна ръката му и се засмя.

— Аз успях и малко да дремна.  
— Вие мислехте, че ще умра, нали? Затова тук бяха и Лиза с бебето, и Мариан.  
— Беше на границата.  
— Толкова съжалявам, че ви причиних това!  
— Да, понякога се случва така, че точно хората, които обичаме, ни причиняват най-много мъка.

Останаха минути в мълчание.

— Къде е мама?

— Изпратих я у дома да си почине малко.

— И вие наистина ще се ожените?

— Приемаш ли това?

— Обичате ли се?

— Много!

— Тогава решението ви е правилно!

— Преди това имаме да уредим някои неща.

— Например?

— Първо ти да оздравееш и къде ще живеем?

— За мен е все едно къде ще живея.

„Ти ще бъдеш с нас“ — закле се Михаел безгласно, тъй като засега плановите му можеха да обезпокоят Ранди.

— Трябва да знаеш, че няма да те оставя в беда. Този път — не!

— Вие и по-рано не бяхте ме оставили в беда. Това, което се случи, се разигра в моята глава. Но хората тук наистина успяха да ме турят в ред.

Михаел се наведе към него.

— Винаги ще можеш да разчиташ на нас, все едно от какво имаш нужда или колко ти е трудно. Но пет минути отдавна минаха и аз трябва да те оставя на спокойствие. Ще се обадя на майка ти и ще отида до къщи. След няколко часа ще дойда пак.

Ранди огледа измачканите му дрехи и наболата брада на лицето му и при това си помисли, колко е трудно да имаш деца и колко малко се ценят грижите на родителите. „Може би и аз ще порасна и поумнея.“

— Татко?

Михаел мълчаливо го погледна. Това, което искаше да му каже беше важно.

— Ти изобщо не ме наруга, че съм взел кокаин.

— И още как! Ако знаеш колко пъти, докато ти се бореше за живота си, аз проклинах това. Само че не гласно.

— Никога повече няма да го направя. Искам да съм здрав и отново щастлив от възможността да съм с вас.

Михаел го погали по главата.

— За това всички ние, които те обичаме, се молим от сърце. Обичам те, момчето ми!

— Аз също, татко! Аз също...

С тези думи се приключи една дълга мъчителна част от техния живот и дойде началото на надеждата, която прокара светлия лъч по пътя към тяхното бъдеще.

Същия ден, малко преди вечеря, Ранди беше пуснат от болницата. Майка му и баща му го заведоха в къщи. Беше късен слънчев следобед в един свят, в който хората спокойно прекарваха ежедневието си. На открития бряг някои фамилии още се наслаждаваха на почивния ден край грила. Във водата леко се плъзгаха лодки с хора с усмихнати лица.

— Накъде? — попита Михаел, като вече беше седнал на кормилото.

— Аз умирам от глад — каза Бес. — Има ли желание още някой да изядем по един сандвич край реката?

— Добре звучи — съгласи се Ранди, който седеше отзад в колата.

И така те направиха първата несигурна крачка по пътя отново да станат фамилия.

Шест седмици по-късно, в един неделен ден в средата на октомври, Бес и Михаел в тесен кръг от близки застанаха пред същия свещеник в католическата църква Св. Мария.

Отец Мооре целуна кръста с разпятието, преди да го пусне отново на гърдите си, отвори молитвената книга и се усмихна на младоженците:

— Така!... Ето ни отново тук!

Той огледа всички присъстващи, споделяйки радостното им чувство.

Очите на Бес блестяха от щастие.

В погледа на Михаел се четеше надежда.

Лицето на Лиза изразяваше гордост и радост.

Лицето на Стела беше като мина преди избухване.

„Крайно време беше.“

А в Ранди човек веднага намираще промяната.

Даже Натали се усмихваше в ръцете на баща си.

Гил Хароуд наблюдаваше мъдро всички през очилата си.

„Думите докато смъртта ни раздели“ този път бяха изговорени с повече вяра и със съзнанието за отговорността, която поемаха със себе си. Когато баща им целуна майка им, Лиза здраво стисна ръката на Ранди.

След венчавката всички отидоха на вечеря в „Козлакс Роял Оукс“.

Когато всички бяха седнали, Михаел се изправи и преглъщайки всичко, което би искал да каже, весело подхвърли: „Дяволски правилно е това — един път завинаги!“ — след което целуна Бес под общите овации.

Както при всички объркани отношения и при тях имаше много неща за изглаждане. Ранди премина интензивно лечение, за да се прекъсне влечението му към дрогата. Много усилия трябваша, за да стане както в песента, която Лиза често изпълняваше на пианото си.

И ето че дойде и хубавият момент. Един ден Ранди доведе новия си приятел Стив, когото беше срещнал по време на терапията и който основаваше състав, главно за обучение на деца от училище и тяхното мото: „Кажи не“ ги обединяваше в борбата с дрогата. Често се чуваше въпросът на Ранди: „Татко, можеш ли да ми обясниш това?“.

Вечеряха често заедно, като се сменяха в подготовката и готвенето. Хубави вечери прекарваха, когато Лиза, Марк и малката Натали им идваха на гости. Имаше и случай, когато телефонът иззвъня и Михаел каза, че е закъсал на булеварда. „Чакай ме, идвам веднага!“ — Ранди изхвърча, за да помогне.

Един ден Бес пристигна с джинси. И когато Михаел се върна и я видя, радостно извика.

— Я гледай, моята жена отново е в спортен вид.

— Знаеш ли, не се вълнувам как изглеждам. Просто ми е приятно.

Той веднага се присъедини в подготовката на вечерята.

— Искам да имаш време да дойдеш при мен. Толкова те желая.

Те се смееха щастливо...

В този момент се отвори вратата и влезе Ранди.

— Мамо, татко... надявам се, че не ви безпокоим. Имам изненада за вас. Вижте кого доведох за вечеря. — Ранди притегли към себе си Мариан — една хубава млада жена с черна коса и с усмивка, издаваща младежката ѝ възторженост.

— Нали си спомняте, че ние с Мариан...

Родителите се откъснаха от прегръдката си и радостно поздравиха с протегнати ръце към тях.

**Издание:**

Лавърл Спенсър. Миналото, което не забравихме

Немска. Първо издание

ИК „Футура“, София, 1998

Редактор: М. Дамянлиева

ISBN: 954-9792-01-3

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.